

CUPRINS

1.	Ioan Dănilă	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	<i>Parol!</i>	5
2.	Nadia Tufă	Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești	<i>Autoevaluarea și aplicarea acesteia</i>	11
3.	Anca Rotaru	Școala Gimnazială Plopana	<i>Adaptarea școlară – deziderat al clasei pregătitoare?</i>	12
4.	Maria-Dalia Alecsandru	Școala Gimnazială Buciumi	<i>Consilierea școlară și profesională a elevului</i>	14
5.	Carmen-Paula Andrei	Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău	<i>Educația ecologică prin activități transdisciplinare la clasele mici</i>	16
6.	Nicoleta-Denisa Roșu	Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș	<i>Metode interactive folosite în învățământul primar</i>	18
7.	Ana-Maria Marin	Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău	<i>Jocurile în activitatea didactică la clasa pregătitoare</i>	19
8.	Florinela-Ramona Bucuță	Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș	<i>Test de evaluare – limba și literatura română</i>	21
9.	Liliana Creangă	Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău	<i>Gândirea creativă – abilitate esențială pentru viață</i>	23
10.	Alina-Cecilia Pintilie	Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești	<i>Stimularea creativității elevilor în atelierul de literatură</i>	25
11.	Cristina Botezatu	Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău	<i>Importanța predării-învățării gramaticii în ciclul primar</i>	27
12.	Daniela-Cristina Mocondoi	Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău	<i>Toleranța – obiectiv major al educației actuale</i>	30
13.	Andra Scutaru	Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău	<i>Dramatizarea, ca strategie pedagogică în formarea conștiinței civice și patriotice la elevii din ciclul primar</i>	32
14.	Carmen-Mihaela Barcan	Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău	<i>Eficiența utilizării strategiilor didactice incluzive la limba și literatura română</i>	34
15.	Mărioara Crețu	Școala Gimnazială Solonț	<i>De ce este important să promovăm imaginea unităților școlare în comunitate?</i>	36
16.	Angela Ciupală	Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău	<i>Învățarea prin cooperare</i>	37
17.	Ramona-Valeria Zarzu	Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău	<i>Educația nonformală – modalitate complementară educației formale</i>	40
18.	Bianca-Lăcrămioara Sîrbu	Școala Gimnazială Buciumi	<i>Valorificarea textelor cu conținut istoric la ciclul primar</i>	43
19.	Crăița-Adina Moisă	Școala Gimnazială Chetriș	<i>Relația învățător – elev – părinte</i>	46
20.	Mihai-Codrin Ababei	Școala Gimnazială „Nicole Iorga” Bacău	<i>Test de evaluare</i>	48
			<i>Limba și literatura română – U1 – clasa a IV-a</i>	
21.	Camelia Ababei	Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni	<i>Importanța activităților extrașcolare în dezvoltarea creativității</i>	49
22.	Nicoleta-Anca Popa	Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău	<i>Tărgurile de creație – modalitate de dezvoltare a spiritului artistic și antreprenorial</i>	51
23.	Mihaela Gârțu	Școala Gimnazială Nr. 1 Blăgești	<i>Educația părinților și performanțele academice ale copiilor: o analiză a inegalităților educaționale</i>	53
24.	Luminița Botezatu	Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești	<i>Literația în învățământul primar – fundament, provocări și strategii</i>	55

de dezvoltare

25.	Liliana Catană	Școala Gimnazială „Tristan Tzara” Moinești	<i>Educație de calitate în orice situație</i>	56
26.	Simona-Elena Ciotloș	Școala Gimnazială Palanca	<i>Educația digitală, între obstacole și soluții</i>	57
27.	Daniela Ignat	Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana	<i>Analiza, adaptarea și integrarea resurselor-suport pentru activități de învățare</i>	59
28.	Liliana Purice	Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești	<i>Învățarea prin joc la elevii mici</i>	61
29.	Adriana Avădăni	Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești	<i>Activități matematice în afara clasei</i>	62
30.	Costina-Iuliana Zaharia	Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău	<i>Fișă de lucru – Forme de relief (recapitulare)</i>	65
31.	Raluca-Iuliana Chirică	Școala Gimnazială Asău	<i>Dezvoltarea inteligenței emoționale la copilul de vârstă preșcolară</i>	66
32.	Semeș Ana-Carmen	Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana	<i>De la ciclul primar la gimnaziu, ruptura și reconstrucția Eului școlar</i>	68
33.	Claudia Merlușcă	Școala Gimnazială Palanca	<i>Activitățile steam în grădiniță</i>	70
34.	Irina Aparaschivei	Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura	<i>Jocul didactic – o metodă atractivă de învățare la ciclul primar</i>	74
35.	Cornelia-Agnes Dodan	Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău	<i>Predarea prin proiecte a activităților integrate</i>	76
36.	Florentina Trandafir	Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești	<i>Metode și mijloace de stimulare a lecturii</i>	79
37.	Monica Fichioș	Școala Gimnazială „General Eremia Grigorescu” Oituz	<i>Actul lecturii și activitățile de comprehensiune și interpretare a textului literar, în învățământul primar</i>	81
38.	Camelia Romanescu	Școala Gimnazială Berești-Tazlău	<i>Educația incluzivă. Rolul factorilor educativi</i>	83
39.	Oana-Adina Vilcu	Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești	<i>Proiect educațional: „Învățăm să protejăm natura: experiențe de învățare prin reciclare”</i>	85
40.	Ramona-Maria Karpfen	Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău	<i>Metode interactive pentru o educație de calitate</i>	87
41.	Alina-Ramona Radu	Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău	<i>Operaționalizarea obiectivelor în proiectarea didactică</i>	89
42.	Nicoleta Țăranu	Școala Gimnazială Asău	<i>Importanța activităților extrașcolare în procesul de învățământ</i>	90
43.	Ionel-Ciprian Durac	Liceul Tehnologic „Dumitru Mangeron” Bacău	<i>Lumina educației: formarea omului prin credință și cunoaștere</i>	92
44.	Elena Durac	Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești	<i>Școala inteligentă: integrarea instrumentelor digitale în predarea și învățarea la ciclul primar</i>	94
45.	Simona-Elena Andrei	Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești	<i>Lectura suplimentară a elevilor din învățământul primar</i>	96
46.	Maria-Vasilica Moghior	Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Berzunți	<i>Părinți și profesori – punți spre viitor</i>	98
47.	Ion Gurin	Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău	<i>Educație de calitate: aceeași țință, căi diferite. Lecția care se vede</i>	99
48.	Lucica Guraliuc	Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău	<i>Proiect cultural</i>	101
49.	Alina-Loredana	Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău	<i>Jocul didactic matematic</i>	102

Bârjoveanu

50.	Doinița Vasiloiu	Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura	<i>Familia, factor decisiv în educarea copilului</i>	104
51.	Elena Radu Cristina Frigură	Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Buhuși Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși	<i>Calitatea în educație</i>	106
52.	Mihaela-Roxana Dascălu	Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Bacău	<i>Metode moderne de dezvoltare a literaturii în învățământul primar</i>	109
53.	Mirela Colpoș	Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești	<i>Substantivul – fișă de lucru</i>	112
54.	Mimi-Lenuța Toma	Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura	<i>Avantajele și dezavantajele utilizării instrumentelor digitale</i>	115
55.	Adina-Corina Albu Ramona-Mirela Lăzărică	Colegiul Național de Artă „George Apostu” Bacău Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Lespezi	<i>Tratarea diferențiată, cale spre o educație incluzivă și personalizată</i>	117
56.	Adina Știrbăț	Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău	<i>Metoda „Schimbă perechea!” (Share-Pair Circles)</i>	119
57.	Daniela Loțcu	Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău	<i>Calitatea educației: concept și metodologie</i>	121
58.	Daniela Aygan	Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău	<i>Plan de activitate didactică la științe ale naturii</i>	125
59.	Mariana Vrăjmașu	Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău	<i>Jocul didactic – modalitate de formare și dezvoltare a capacității de exprimare</i>	126
60.	Dana Sava-Necula	Școala Gimnazială „Domnița Maria” Bacău	<i>Subiectul: învățare remedială – model – fișă de progres</i>	129
61.	Ștefania-Laura Bușilă	Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura	<i>Instrumentele digitale în proiectarea didactică</i>	131
62.	Oana-Mirela Opreșan	Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura	<i>Clasa inversată</i>	133
63.	Carmen-Gabriela Erdic	Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura	<i>Jocul didactic</i>	135
64.	Liliana Opreșanu	Școala Gimnazială Nr. 1 Stăuceni, județul Botoșani	<i>Proiect educațional: „O oră de lectură” – Lecturiada</i>	137
65.	Mariana Gunea	Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău	<i>Metode care antrenează gândirea critică</i>	139
66.	Rodica Ursu	Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău	<i>Creativitatea și stimularea comportamentului creativ în școala românească</i>	142
67.	Simona-Maria Gârmacia	Școala Gimnazială „Explorator Teodor-Gheorghe Negoită” Sascut	<i>Harta conceptuală – strategie de dezvoltare a gândirii critice valorificată în cadrul orelor de limba și literatura română</i>	144
68.	Isabela-Roxana Burtescu	Școala Gimnazială Cornii de Sus	<i>Noi abordări curriculare în învățământul primar</i>	146
69.	Mihaela Sănduleanu	Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău	<i>Profesorul creativ – pilon al inovației și dezvoltării personale</i>	148
70.	Teodora-Mădălina Dobrin	Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești	<i>Proiect educativ: „Siguranță pentru sănătate” din cadrul Programului Național „Școala siguranței Tedi”</i>	150
71.	Rodica Leonte	Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău	<i>Inteligența emoțională – premisă a creșterii performanței școlare</i>	153
72.	Gabriela Antohe	Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești	<i>Parteneriatul educațional școală – familie – comunitate</i>	156
73.	Zînica Lungu	Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești	<i>Proiect educativ: Ziua Mondială a Alimentației</i>	159

74.	Cristina Ionașcu	Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău	<i>Pedagogia digitală și provocările viitorului apropiat</i>	161
75.	Mihai Ionașcu	Școala Gimnazială „Constantin Popovici” Buhoci	<i>Clasa inversată, ca formă modernă de învățare online</i>	163
76.	Norina-Daniela Bulai	Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău	<i>Rolul și regulile cadrului didactic ca manager al clasei de elevi</i>	166
77.	Adriana Cristea	Casa Corpului Didactic „Grigore Tabacaru” Bacău	<i>Contabilul... acel erou fără glorie!</i>	169
78.	Dumitrița Toporaș	Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău	<i>Agresivitatea la copii, o problemă a societății actuale</i>	171
79.	Adriana Istrate-Ștefănescu	Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău	<i>Anxietatea de performanță la copii</i>	174
	Anca-Mihaela Nastasă	Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău	<i>Cooperare și competiție în grupul școlar</i>	176
80.	Karsli Ella-Roxana Hărățau	Școala Gimnazială Nr. 200 București	<i>Meseria de a fi părinte...</i>	179
81.	Lăcrămioara Lovin	Școala Gimnazială Berești-Tazlău	<i>Fișă de lucru – Recapitulare</i>	180
82.	Paula-Maria Rădulescu	Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești	<i>Utilizarea resurselor educaționale deschise în activitățile online</i>	181

Parol!

*Conf. univ. dr. Ioan Dănilă
Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău*

În noua programă pentru clasa a IX-a, profilul pedagogic se arată prieten cu... ghinionul. Nu este prima oară când pe viitorii educatori îi întâmpină neșansa. De multă vreme, subiectele de la bacalaureat sunt anunțate a fi diferite de cele comune, pentru ca în interiorul lor să se afle o deosebire pur formală: textul supus prelucrării este altul decât cel oferit colegilor de la celelalte profiluri. Dacă s-ar fi ținut seama de specificul pregătirii unui învățător-educator, ar fi fost propuse cerințe privitoare la compartimentul lingvistic. De altfel, conținutul învățământului (plan de învățământ, programă, manuale) a fost croit defectuos încă de la primul pas: curriculumul pentru profilul pedagogic se deschide cu *Elemente de practică gramaticală a limbii române* (amendabilă formulare, dar măcar se raportează la sectorul lingvistic) – pentru clasa a IX-a, continuă total eronat cu *Literatura pentru copii* la clasa a X-a, ceea ce rupe fără justificare șirul celor patru ani (au fost, în urmă cu câteva decenii, cinci sau chiar șase ani) de studiu pe care îi impune limba română acestui profil, iar apoi suntem aruncați într-o nebuloasă: *Artă dramatică* (pentru educatoare) și *Tehnici de comunicare* (pentru învățători) – pentru clasa a XI-a, respectiv *Tehnici de comunicare* (pentru educatoare) și *Literație și scriere creativă* (pentru învățători) – pentru clasa a XII-a. A rămas un singur an – clasa a IX-a –, în care nădăjduiam să se facă loc (și nu era greu!), sintetic, celor patru niveluri ale oricărei limbi de pe planetă: fonetic, lexical, morfologic, sintactic. Am comunicat celor două foruri decidente – Ministerului Educației și Cercetării, respectiv Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație – în timpul legal stabilit propunerile noastre și am primit un răspuns ambiguu.

Totuși, așteptând proiectul programei (2025), am fost absolut convinși (*sancta simplicitas!*) că respectă particularitatea esențială: instrumentarea adolescentului cu măcar unul dintre nivelurile limbii, cel fonetic, care urmează a fi predat, la rândul lui, (pre)școlarilor. M-am ales (nu numai eu) cu un șir de dezamăgiri. Punând în oglindă cele două programe (P₁, P₂), am constatat cele de mai jos.

I. Diferențe (marcate cu italice și bold) ale

P₁. Programei școlare pentru disciplina LIMBA și LITERATURA ROMÂNĂ Clasa a IX-a Trunchi comun (TC) filiera TEORETICĂ, profil REAL filiera TEHNOLOGICĂ filiera VOCAȚIONALĂ, cu excepția profilului PEDAGOGIC
față de

P₂. Programa școlară pentru disciplina LIMBA și LITERATURA ROMÂNĂ Clasa a IX-a Trunchi comun (TC) Curriculum de specialitate (CS) filiera TEORETICĂ, profil UMANIST, specializările ȘTIINȚE SOCIALE și FILOLOGIE filiera VOCAȚIONALĂ, profil PEDAGOGIC, toate specializările:

1) Pag. 5

1.1. Identificarea constantelor tematice și a dominantelor expresive în reprezentările epocii pentru a evidenția diversitatea și evoluția formelor literare
– *realizarea unui jurnal de lectură care inventariază teme, motive, simboluri recurente etc. (modele comportamentale, valori etice, idei morale etc.), identificate în tipuri variate de texte* (SECVENȚĂ ABSENTĂ DIN P₂)

2) Pag. 13

LIMBA ROMÂNĂ

Concepte: abatere, alfabet (chirilic, de tranziție, latin), arhaism, atributivă, circumstanțiale, coerență, coeziune, complete [...], punctuație, *regionalism*, structura textului, subiect, subiectivă, subordonare, text, topică (*regionalism*, TERMEN ABSENT DIN P₂)

II. Diferențe ale

P₂. **Programei școlare pentru disciplina LIMBA și LITERATURA ROMÂNĂ Clasa a IX-a Trunchi comun (TC) Curriculum de specialitate (CS) filiera TEORETICĂ, profil UMANIST, specializările ȘTIINȚE SOCIALE și FILOLOGIE filiera VOCAȚIONALĂ, profil PEDAGOGIC, toate specializările**

față de

P₁. **Programa școlară pentru disciplina LIMBA și LITERATURA ROMÂNĂ Clasa a IX-a Trunchi comun (TC) filiera TEORETICĂ, profil REAL filiera TEHNOLOGICĂ filiera VOCAȚIONALĂ, cu excepția profilului PEDAGOGIC**

ABSENȚE DIN P₁ (marcate cu italice și bold)

1) Pag. 6

a) **2.2. Compararea formelor de reprezentare artistică și de expresie literară din epoci culturale diferite pentru a le evidenția dinamica**

– *analiza comparativă a unor tipuri de texte pentru a identifica trăsături definitorii ale epocii și modul în care acestea se reflectă în limbajul, în mentalitatea sau în construcția personajelor*

b) **3.1. Identificarea formelor de variație lingvistică istorică și regională, în scopul adecvării comunicării la context și la interlocutor**

– *exerciții de consultare a unor atlase și hărți lingvistice românești*

2) Pag. 7

3.3. Utilizarea normelor limbii standard pentru a recepta și pentru a produce mesaje și forme de comunicare scrisă și orală adecvate la context

– *monitorizarea clarității, a coeziunii, a coerenței, a ortografiei și a punctuației prin completarea unei fișe de autoevaluare*

3) Pag. 8

a) **eroi civilizatori și lumi imaginare**

b) **Notă:** se vor studia un mit, *două cronici* (la P₁, o cronică) sau letopisește...

c) – memorialistica de călătorie; *epopeea parodică*

d) **Notă:** se vor studia *o epopee (fragmente de text)*, un memorial de călătorie (fragmente de text), *un text al unui călător străin în Țările Române (integral)*, o poezie de dragoste (text integral).

e) **3. Cultură și societate în prima parte a secolului al XIX-lea**

– *nuvela romantică – povestirea*

f) **Notă:** se vor studia un articol-program, o nuvelă romantică, o poezie de inspirație istorică (texte integrale), *o povestire (fragment de text la 1 oră Curriculum de specialitate și text integral la 2 ore Curriculum de specialitate)*.

g) **4. Reprezentări ale lumii în a doua parte a secolului al XIX-lea**

– Realismul

– romanul

– comedia

– *forme ale memoriei culturale: corespondența*

- h) **Notă:** se vor studia un roman realist (text integral), *două* (la P₁, o comedie) *comedii* (texte integrale *de autori diferiți*), *un text de corespondență (fragmente)*.

i) **5. Junimea și conștiința europeană a literaturii române**

- instituții culturale: societatea Junimea, revista *Convorbiri literare*
- basmul cult, schița, nuvela realistă, *studiul critic*

4) Pag. 9

Notă: se vor studia un basm cult, o schiță, o nuvelă realistă (texte integrale), *un studiu critic (fragmente de text)*.

5) Pag. 13

a) **Recomandări de autori:**

- b) Ion Neculce, *Ion Budai-Deleanu*, Anton Pann, Dinicu Golescu, I. Codru-Drăgușanu, Mihail Kogălniceanu, Costache Negruzzi, Dimitrie Bolintineanu, Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu, Ion Ghica, Radu Ionescu, Nicolae Filimon, I. L. Caragiale, Ion Creangă, Ioan Slavici; Niccolò Machiavelli, *Baldassare Castiglione*, Montesquieu, *Denis Diderot*, *Johann Wolfgang von Goethe*, Molière, Alphonse de Lamartine, *Victor Hugo*, Stendhal, *Honoré de Balzac*.

c) **LIMBA ROMÂNĂ**

Concepte: abatere, alfabet (chirilic, de tranziție, latin), *anaforă*, arhaism, *atlas lingvistic*, atributivă, circumstanțiale, coerență, coeziune, *colocații*, complete, conștientizare lingvistică, cooperare, coordonare, *deixis*, *dialect*, *grai*, *regionalism*, dialog, dicție, *dicționar*, discurs, *ediție de text vechi*, enunț, *expresii*, frază, *hartă lingvistică*, *hiperonimia*, *hiponimie*, instrument normativ, intonație, istoria limbii, limbă standard, *locuțiuni*, monolog, negociere, neologism, normă, ortoepie, ortografie, predicat, predicativă, propoziție, punctuație, *strat lexical*, structura textului, subiect, subiectivă, subordonare, text, topică

Constatări

1) **Lipsește total conținutul** necesar profilului pedagogic, care în acest proiect de programă este similar, în arhitectura generală, cu cel destinat celorlalte tipuri de licee.

2) A fost ignorat scopul fundamental al acestui profil: **profesionalizarea** viitorului educator, în condițiile în care celelalte licee își centrează informația lingvistică pe **cultura generală**.

3) Invocând dihotomia saussuriană/coșeriană limbă – vorbire (*langue – parole*), e de observat că programa în discuție dă însemnătate capitală actului de **comunicare** (vorbire/*parole*) și importanță nesemnificativă **elementelor de construcție a comunicării** (limba română/*langue*).

4) Autorii nu au consultat programele și manualele de limba română pentru liceele pedagogice și clasele cu profil umanist valabile până după anul 2000 (unul pentru clasele IX-X, cuprinzând teoria comunicării, fonetica, vocabularul și morfologia, iar celălalt, pentru clasele XI-XII, alocat sintaxei propoziției și frazei; coordonator, Florin D. Popescu; Editura Didactică și Pedagogică – R.A.), pentru a constata suportul pregătirii educatorilor în decursul a șase-șapte decenii.

5) Noua programă (care trebuie rescrisă) ratează ocazia de a îndrepta o greșală gravă a ministerului de resort, care de un sfert de secol a tolerat absența limbii române dintre disciplinele profilului pedagogic, absolvenții acestuia fiind **analfabeți lingvistic(i)**. Aceștia nu au fost apoi „inventariați” de casele corpului didactic și recuperați profesional, fiind lăsați să presteze limba română la nivel de improvizație sau chiar de eroare științifică. După doi ani, la

examenul de definitivare în învățământ, candidații de acest fel au rezolvat subiectele de limba română tot sub spectrul jumătăților/sferturilor de măsură.

6) Graba a condus la comiterea câtorva erori de corectură:

- a) Țările Române (p. 8) – corect, **țările române** (cf. DOOM);
- b) Umanismul, Romantismul, Realismul (p. 8, 13) – corect, **umanismul, romantismul, realismul** (cf. DOOM³, 2021; doar **Renășterea**, ca mișcare culturală, se scrie cu majusculă);
- c) pentru epocile studiate, de exemplu (p. 12) – corect, **pentru epocile studiate; de exemplu;**
- d) I. L. Caragiale, Ion Creangă, Ioan Slavici Niccolò Machiavelli (p. 13) – corect, **I.L. Caragiale, Ion Creangă, Ioan Slavici; Niccolò Machiavelli;**
- e) unele concepte aferente limbii române (p. 13), destinate profilului filologie, nu sunt marcate cu asterisc (ex.: dicționar, ediție de text vechi etc.; corect, ***dicționar, *ediție de text vechi**);

7) De câțiva ani, am deschis în revista lunară „Ateneu” (fondată în 1925 de Grigore Tabacaru, reputat pedagog interbelic, și de poetul George Bacovia) o rubrică specială, „Bacăul (pre)primar”, ajunsă la al 76-lea episod, cu precizarea „Serie de materiale menite a pleda pentru reintroducerea limbii române în programa de specialitate a liceelor/claselor cu profil pedagogic, inclusiv la bacalaureat”. Periodic, am expediat Ministerului Educației și Cercetării și Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație copii xerox ale acestor articole, precum și formatul electronic al lor. Reproducem alăturat cea mai recentă ediție („Ateneu”, Bacău, serie nouă, anul 62, nr. 675-676, nov.-dec. 2025, p. 5; LXXVI, nu LXIX), avându-l ca invitat pe prof. univ. dr. Gheorghe Dumitriu, director al Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic al Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău. Toți semnatarii opiniilor de la rubrica amintită sunt la bază învățători sau educatoare. De asemenea, reproducem conținutul edițiilor care conțin propunerile noastre (unele cunosc reveniri), colectate de Societatea Cultural-Științifică „Vasile Alecsandri” Bacău și înaintate instituțiilor centrale de profil.

I. PROPUNERI

privind planurile-cadru pentru învățământul liceal

Cele ce urmează se referă la tabloul proiectului de plan-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, **profilul pedagogic**, specializările pedagogia educației timpurii (pagina 104) și pedagogia învățământului primar (pagina 107), clasele a IX-a – a XII-a.

Având în vedere că aceste două specializări sunt cele mai importante în realizarea obiectivului fundamental: instrumentarea viitorului cadru didactic cu noțiunile din domeniul limbii române și cu deprinderile de utilizare a acesteia;

evaluând ca o măsură profund regretabilă eliminarea, de peste două decenii, din programa de pregătire a educatoarelor și învățătorilor prin liceele pedagogice, a limbii române;

luând în calcul tradiția de secole a învățământului românesc de a acorda disciplinei limba română circa o treime din totalul orelor cuprinse în trunchiul comun și, în consecință, de pregătire adecvată a educatoarelor și învățătorilor; alocarea unui singur an de studiu (clasa a IX-a) limbii române este mai mult decât insuficientă;

considerând indispensabil modelul de aproape un secol al programelor analitice aferente liceelor pedagogice/școlilor normale privind statutul limbii române, disciplină studiată în cei patru ani și prevăzută cu lucrare scrisă trimestrială,

facem următoarele **propuneri**:

1. acordarea a câte 2 ore săptămânal în clasele a IX-a – a XII-a;
2. reformularea numelui disciplinei: *Teoria și practica limbii române*, în loc de *Elemente de practică gramaticală a limbii române* (elemente e un termen mult prea restrictiv,

iar *gramaticală*, redundant aici, include doar morfosintaxa; în pregătirea unui învățător/educator circa 70% din conținuturi este aferent foneticii și, pe locul secund, vocabularului);

3. eșalonarea disciplinei pe toată durata liceului, respectând cantitatea mare de informație necesară profesionalizării cadrului didactic, precum și logica sistemului limbii: sunet, cuvânt, parte de vorbire, parte de propoziție/propoziție; ordinea ar putea fi:

Clasa a IX-a: *Teoria și practica limbii române* (teoria comunicării, noțiuni de fonetică, vocabular);

Clasa a X-a: *Teoria și practica limbii române* (morfosintaxă);

Clasa a XI-a: *Teoria și practica limbii române* (tehnici de comunicare);

Clasa a XII-a: *Teoria și practica limbii române* (artă dramatică/literație și scriere creativă);

4. reinstituirea disciplinei literatura pentru copii (care se declară un intrus tematic în domeniul *Comunicare în limba română*) și repartizarea acestuia în subgrupa limbii și literaturii române.

**„Ateneu”, Bacău, serie nouă, anul 62, nr. 667, mart. 2025, p. 5,
rubrica „Bacăul (pre)primar” (LXIX)**

II. Ce ne facem cu româna?

Ne amintim – unii dintre noi – de melodia dintr-un film italian al anilor ‘60, în care Gianni Morandi se plângea cântând: *Ce mă fac cu latina?* La fel am zice și noi la închiderea programului de transmitere a propunerilor privind programele-cadru pentru învățământul liceal. Intervențiile noastre, care înseamnă cumulearea a suficient de multe opinii pentru ca decidenții să nu le ignore, se referă la un singur sector: profilul pedagogic. Punctul de plecare e unul înfricoșător: de peste două decenii, liceele pedagogice/clasele cu profil pedagogic din România au dat analfabeți lingvistic, întrucât limba română a fost eliminată din programa de pregătire a educatoarelor și învățătorilor. Noul curriculum lansat de Ministerul Educației și Cercetării are lacune la acest capitol (deși intențiile sunt bune...).

UN TABLOU SUPRAREALIST

Iată cum arată orientările tematice generale privind programele școlare pentru disciplina de specialitate *Comunicare în limba română*:

a) pentru viitoarele educatoare (pedagogia educației timpurii)

Clasa a IX-a – Elemente de practică gramaticală a limbii române

Clasa a X-a – Literatura pentru copii

Clasa a XI-a – Artă dramatică

Clasa a XII-a – Tehnici de comunicare

b) pentru viitorii învățători (pedagogia învățământului primar)

Clasa a IX-a – Elemente de practică gramaticală a limbii române

Clasa a X-a – Literatura pentru copii

Clasa a XI-a – Tehnici de comunicare

Clasa a XII-a – Literație și scriere creativă

CE CONSIDERĂM A FI INCORECT

1. Numele disciplinei este cel puțin neclar: „elemente” aproape că îi bagatelizează importanța covârșitoare; gramatica presupune morfologia și sintaxa, lăsând pe dinafară cele mai însemnate niveluri ale limbii, de care învățământul preșcolar și cel primar au stringentă nevoie: fonetica și vocabularul;

2. Studiul limbii române a fost repartizat decenii la rând pentru 4, 5 sau 6 ani (atât dura școala normală/școala pedagogică/liceul pedagogic), iar în 2025 i se alocă un an (clasa a IX-a).

3. Literatura pentru copii nu poate aparține disciplinei *Comunicare în limba română*, ci *Limbii și literaturii române*.

CE PROPUNEM

1. Numele disciplinei ar putea fi *Teoria și practica limbii române* sau *Elemente de construcție a comunicării în limba română*.

2. Distribuirea tematicii ar trebui să acopere toată durata liceului, date fiind volumul considerabil de informație, pe de o parte, și structura complexă a palierelor limbii, pe de altă parte.

UN ALT TABLOU

Dacă sugestiile noastre (pe care le-am comunicat, în termenul cerut, Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație) vor fi luate în seamă, orientările tematice generale ar conduce către următorul tablou:

Clasa a IX-a: Teoria comunicării; noțiuni de fonetică și vocabular;

Clasa a X-a: Morfologie și sintaxă;

Clasa a XI-a: Tehnici de comunicare/redactare;

Clasa a XII-a: Artă dramatică/literație și scriere creativă.

„Ateneu”, Bacău, serie nouă, anul 62, nr. 668, apr. 2025, p. 5, rubrica „Bacăul (pre)primar” (LXX)

III. Din nou despre planurile-cadru pentru învățământul liceal

Societatea Cultural-Științifică „Vasile Alecsandri” Bacău a înaintat Ministerului Educației și Cercetării, precum și Centrului Național pentru Curriculum și Evaluare o serie de propuneri privind proiectul de plan-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogia educației timpurii (pagina 104) și pedagogia învățământului primar (pagina 107), clasele a IX-a – a XII-a. Având în vedere că aceste două specializări sunt cele mai importante în realizarea obiectivului fundamental: instrumentarea viitorului cadru didactic pentru învățământul (pre)primar cu noțiunile din domeniul limbii române și cu deprinderile de utilizare a acesteia și luând în calcul realitatea că disciplina limba română va apărea cu conținut concret doar în clasa a IX-a, cu denumirea *Elemente de practică gramaticală a limbii române*, facem propunerea ca programa/curriculumul care se află în faza de elaborare de către C.N.C.E. să cumuleze în integralitatea sa sistemul limbii, urmând ca în clasele a X-a – a XII-a să se aibă în vedere nuanțări, aprofundări și extensii ale acestui parcurs inițial:

0. **TEORIA COMUNICĂRII** (factorii comunicării; funcțiile limbii; stilurile funcționale);

I. **FONETICĂ ȘI FONOLOGIE** (sistemul fonologic al limbii române: vocale și consoane; silaba; accentul; ortografie și punctuație);

II. **VOCABULARUL** (structura vocabularului; sensul cuvintelor; mijloacele de îmbogățire a vocabularului; structura morfematică a cuvântului);

III. **GRAMATICA** (morfologia și sintaxa).

Nutrim speranța că autorii manualelor care urmează să fie elaborate în cadrul concursului național vor ține seama de caracterul științific al demersului și vor acorda atenție logicii și tradiției pe care s-a construit dintotdeauna limba română.

„Ateneu”, Bacău, serie nouă, anul 62, nr. 673, sept. 2025, p. 5, rubrica „Bacăul (pre)primar” (LXXIV)

Autoevaluarea și aplicarea acesteia

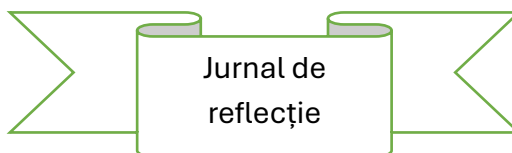
*Profesor învățământ primar Nadia
Tufă Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești*

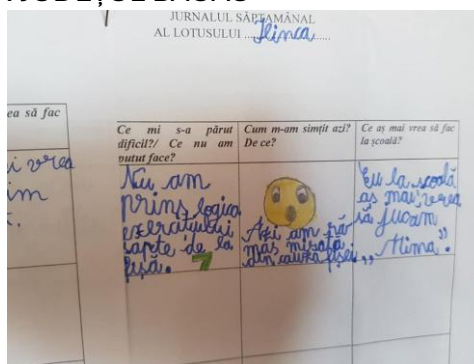
Autoevaluarea elevilor se referă la evaluarea făcută de elevi privind propria activitate școlară; prin acest proces elevii devin ei înșiși parte a propriei formări, pe care o observă, o analizează și o ajustează în funcție de progresul realizat și în funcție de dificultățile pe care le au de depășit. Autoevaluarea este definită ca fiind un proces educațional bazat pe implicarea elevilor în judecări cu privire la propriile lor realizări și la rezultatele propriei învățări. Autoevaluarea este un instrument important pentru impulsivizarea învățării în cazul elevilor, în special în situațiile în care este folosită în mod formativ. Autoevaluarea este în același timp o abilitate valoroasă de care elevii au nevoie în dezvoltarea lor școlară, dezvoltarea profesională și, mai târziu, în învățarea pe tot parcursul vieții. Autoevaluarea elevilor poate să cuprindă uneori și autonotarea, care este o formă de cuantificare numerică a eforturilor de autoevaluare. Prin intermediul autoevaluării elevii pot să își identifice lacunele, punctele slabe, cunoștințele incomplete sau insuficiente, pot să observe unde este necesar să își concentreze atenția în învățare, să își stabilească obiective realiste, să își îmbunătățească rezultatele, să își urmărească progresele, să conștientizeze momentul în care pot să treacă la o etapă sau un modul nou de învățare.

Efectul autoevaluării asupra învățării este unul benefic. În general, elevii instruiți pentru a se autoevalua (și nu doar încurajați în acest sens!) obțin rezultate școlare mai bune decât ale elevilor care sunt evaluați numai de către profesori. Numeroase studii demonstrează beneficiile autoevaluării, în același timp menționând necesitatea de a genera contextul potrivit acestui demers. Pentru a se ajunge la rezultate notabile, instruirea elevilor cu privire la autoevaluare trebuie să fie una temeinică, bazată pe criterii logice și stabile. Studiile sugerează necesitatea de a pilota un astfel de demers în fiecare nou context (școală, clasă, comunitate, tipologie de elev etc.), de a introduce strategia de autoevaluare în mod treptat și progresiv, de a măsura constant efectele și de a introduce abia apoi demersul la scară mai largă.

Exemple de criterii din grila de autoevaluare și evaluare

1. **Tema:** Redactarea unui text (după imagini/ pe baza unor expresii/ pe baza unor întrebări)
2. **Criterii de respectat:** înlănțuirea logică a enunțurilor, respectarea subiectului dat, iar conținutul să se refere la titlu, exprimare corectă, îngrijită, cu folosire de expresii (3-5), așezarea în pagină (cel puțin 3 alineate, încadrarea titlului) și aspectul scrisului, scrierea semnelor de punctuație potrivite, ortografie: scrierea corectă a cuvintelor cu cratimă
3. Simbolul acordat (de mine, de către colegul de bancă, de către doamna învățătoare)

Bibliografie:

<https://brio.ro/adviser/autoevaluarea-elevilor/info/1>

Adaptarea școlară-deziderat al clasei pregătitoare?

*Profesor învățământ primar Anca Rotaru
Școala Gimnazială Plopana*

R. Cuhna, laureat al Premiului Nobel în economie, explică rentabilitatea investițiilor făcute în educația timpurie, arătând că achiziționarea cunoștințelor și formarea deprinderilor în această perioadă favorizează învățarea pe tot parcursul școlarității (apud Manolescu, 2012, p. 30). Eventualele eșecuri în învățare pot avea la origine carențe ale procesului educativ din perioada educației timpurii. Conceptul de *educație timpurie* se referă la „abordarea pedagogică ce acoperă intervalul de viață de la naștere până la 6/7 ani, momentul intrării copilului în școală și, totodată, momentul în care se petrec transformări în registrul dezvoltării copilului” (Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, 2008, p. 2). Educația timpurie favorizează adaptarea copilului la cerințele instructiv-educative ale clasei I prin formarea, pe parcursul acestei etape, a capacității de a învăța respectând aspectele dezvoltării psihologice ale fiecărui preșcolar în parte. 80 % din copiii din România cu vârste între 3 și 7 ani erau cuprinși, până la 1.09.2012, în învățământul preșcolar (Manolescu, 2012, p. 29). Noțiunea de *adaptare*, privită în sens larg, se traduce prin realizarea acordului individului cu mediul său. Adaptarea reprezintă „expresia ansamblului de activități prin care o persoană își modifică conduita pentru a se acomoda optim mediului determinant” (Coașan, Vasilescu, 1988, p. 70). Dacă luăm în considerare *copilul de 6 ani, aflat la debutul școlarității*, care își începe activitatea într-un nou mediu, cel școlar, putem spune că *adaptarea acestuia constă în acordarea personalității sale cu cerințele școlii* (Coașan, Vasilescu, 1988, p. 74). W. Okon vorbește despre *aptitudinea de școlaritate* ca fiind suma elementelor incluse în pregătirea pentru școală de care are nevoie un copil la intrarea în clasa I (apud Coașan, Vasilescu, 1988, p. 76). Cercetările desfășurate în domeniul psihologiei cognitive au validat ipoteze conform cărora prin competență se realizează aplicarea cunoștințelor și deprinderilor în situații-problemă noi și variate. „Definim competențele ca ansambluri integrate de cunoștințe, capacități și abilități de aplicare, operare și transfer al achizițiilor, care permit desfășurarea cu succes a unei activități, rezolvarea eficientă a unei probleme sau a unei clase de probleme/situații” (Manolescu, 2012, p. 19). O competență achiziționată are la bază un anume mod de folosire a resurselor. Acestea au fost ordonate, relaționate pentru a se completa sau potența reciproc, structurate într-un sistem pe baza unor reguli diferite de aceea care presupune simpla lor reunire.

Prezentul articol își propune să aducă în discuție modul în care sunt aflate în relație aceste concepte. *Adaptarea școlară* depinde de două categorii de factori. Factorii interni, ai fiecărui copil de 6 ani, și factorii externi, obiectivați prin practicile educaționale specifice clasei pregătitoare. Indicatorul la care se raportează nivelul adaptării școlare este curriculumul ciclului de achiziții fundamentale, *curriculum centrat pe competențe*. Noțiunea în jurul căreia gravitează experimentul formativ este aceea de *conduită școlară*, în sensul în care, în funcție de nivelul de asimilare a normelor de conduită școlară, putem vorbi de adaptare școlară.

Pornind de la **ipoteza** conform căreia *Focalizarea sistematică a activităților de învățare pe formarea conduitelor școlare la elevii de clasă pregătitoare determină o mai bună adaptare școlară a acestora*, am stabilit **obiectivele cercetării** după cum urmează:

- *elaborarea instrumentelor de lucru;*
- *evidențierea nivelului inițial și final al asimilării normelor de conduită școlară pentru elevii celor două loturi;*
- *desfășurarea procesului didactic cu accent pe exersarea conduitelor școlare;*
- *realizarea analizei comparative a datelor obținute.*

Am realizat cercetarea utilizând experimentul psihopedagogic formativ ca metodă, observația sistematică ca tehnică de măsurare, observația propriu-zisă ca procedeu pentru completarea grilei de observație care constituie instrumentul de cercetare. Indicatorii observaționali reprezintă un set de 7 conduite școlare care pot fi exersate și asimilate de elevi pe parcursul procesului instructiv-educativ desfășurat la clasa pregătitoare. Acestea, fiind deduse din regulamentul școlar și din activitățile de învățare sugerate de programă, sunt: **C1** - nu absentează nemotivat, **C2** - respectă programul școlii, **C3** - respectă orarul clasei, **C4** - își identifică locul în bancă, **C5** - are ghiozdanul pregătit pentru ziua în curs, **C6** - utilizează corect caietele, **C7** - este activ la ore.

Prezentăm în continuare unele elemente ale intervenției ameliorative: exemplu de proiectare integrată a unei unități tematice cu accent pe formarea conduitelor școlare .

Unitatea tematică: Toamnă mândră, darnică

Disciplina: comunicare în limba română

Conținuturi: Formularea propozițiilor cu suport intuitiv

Activități de învățare: Citirea orarului în care fiecare disciplină este ilustrată printr-o imagine

Conduite formate: **C2, C3**

Disciplina: matematică și explorarea mediului

Conținuturi: Corpul omenesc

Activități de învățare: Prezentarea propriei persoane în funcție de poziția în bancă și prin raportarea la ceilalți colegi

Conduite formate: **C7**

Disciplina: dezvoltare personală

Conținuturi: Tehnici simple care sprijină învățarea

Activități de învățare: Teatru de marionete *Sunt în clasa pregătitoare*

Conduite formate: **C2, C3**

Disciplina: arte vizuale și abilități practice

Conținuturi: Tehnici de lucru-colaj *Orarul clasei, Regulile clase*

Activități de învățare: Decorarea sălii de clasă cu obiecte realizate prin efort propriu

Conduite formate: **C1, C3, C5**

Disciplina: muzică și mișcare

Conținuturi: Mișcări libere pe muzică, *Sunt școlar*

Activități de învățare: Jocuri pe cântece cu 13 caracter de dans, prin asocierea cu o mișcare simplă (pași, ridicări pe vârfuri etc.)

Conduite formate: C1**Bibliografie:**

1. Coașan, A., Vasilescu, (1988), *Adaptarea școlară*, Editura Științifică și Enciclopedică, București;
2. Cojocariu, V.-M., Măță, L., (2011), *Pedagogia învățământului primar și preșcolar – Ghid pentru curs și seminar*, Editura „Alma Mater”, Bacău;
3. Dumitriu, C., (2011), *Metodologia cercetării pedagogice*, Editura „Alma Mater”, Bacău;
4. Manolescu, M., Bucur, C., Roșu, M., (2012), *Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici*.

Consilierea școlară și profesională a elevului

*Profesor învățământ primar Maria-Dalia Alecsandru
Școala Gimnazială Buciumi*

Consilierea educațională include o serie de repere psihoeducaționale pentru sănătatea mentală, emoțională, fizică și socială a copiilor și adolescenților. Este un proces de orientare – învățare, care se adresează subiecților educaționali (elevi, studenți, adulți care învață), ca și partenerilor educaționali ai acestora (părinți, profesori, angajatori), cu scopul abilitării acestora cu cele mai eficiente metode, tehnici și procedee de gestionare și rezolvare a problemelor lor educaționale. Prin problemă educațională înțelegem o situație educațională dificilă pentru o persoană care se adresează profesorului consilier, având caracteristici cognitive (neclaritate, ambiguitate), afective (tensiune, nemulțumire, neliniște), volitive (indecizie, îndoială), conducând spre un blocaj comportamental (persoana nu știe ce să facă sau nu poate rezolva singură problema). Consilierea carierei elevilor se include în consilierea educațională.

Curriculumul național cuprinde aria curriculară **Consiliere și orientare** dedicată consilierii școlare a elevilor. În cazul învățământului primar, planurile-cadru de învățământ prevăd posibilitatea alocării, din curriculumul la decizia școlii, a unei ore pe săptămână pentru consiliere și orientare. Există, de asemenea, ofertă centrală de programe școlare pentru această arie curriculară, aprobate prin ordin al ministrului educației.

Orientarea pentru carieră

Dirigintele clasei are responsabilitatea de a planifica, organiza și realiza activitatea de orientare școlară și profesională a clasei – pe baza orientărilor existente, a consultării părinților și elevilor și a vârstei și particularităților elevilor. În special pentru elevii din clasele terminale ale unui anumit nivel educațional, activitățile realizate în timpul orelor de consiliere și orientare includ întâlniri și dezbateri cu reprezentanții instituțiilor educaționale și angajatorilor locali, vizite la diverse instituții, aplicarea și interpretarea de teste de personalitate și teste de aptitudini.

Profesorul diriginte deține rolul privilegiat în procesul de informare și orientare în carieră deoarece el este îndrumătorul activității de orientare la clasa de elevi pe care o coordonează. De asemenea, îndeplinește un rol coordonator față de profesorii care predau la respectiva clasă, în sensul cunoașterii, educării, informării și îndrumării elevilor în plan școlar și profesional. Desigur, în raport cu ceilalți profesori, dirigintele are anumite sarcini suplimentare. Activitatea dirigintelui se încheie cu formularea a unei recomandări de orientare în fișa psihopedagogică a fiecărui elev. Este de dorit ca această recomandare să fie un rezultat al interacțiunilor dintre posibilitățile, aspirațiile elevului, dorințele familiei și oferta

educațională și socio-economică. Decizia de carieră aparține în totalitate elevului, sprijit de familia sa.

Rolul școlii este determinant în orientarea și consilierea carierei elevilor. Este necesar ca acest rol să nu se limiteze doar la orele de dirigenție, ci să se manifeste în mod constant și sistematic prin toate tipurile de activități din școală, fie că sunt curriculare sau extracurriculare și extrașcolare. În acest sens, putem vorbi de o circularitate în activitatea de orientare a carierei elevilor, în care disciplinele de învățământ reprezintă atât un punct de plecare, cât și un punct final: discipline de învățământ → cercuri pe discipline/olimpiade/concursuri → ora de dirigenție → consiliere → testare psihologică → discipline de învățământ.

Metode și tehnici utilizate în consilierea carierei

Metodele și tehnicile cu care se lucrează în activitățile de orientare a carierei elevilor sunt preluate atât din practica educațională, cât și din practica psihologică.

Observația este cel mai des utilizată metodă în activitatea didactică, dar și în consilierea carierei elevilor. Poate fi practică atât spontan, cât și sistematic.

Jocul de rol presupune identificarea unei situații-problemă ipotetice și interpretarea anumitor situații pe baza unui scenariu și a unor personaje cu caractere și modalități de acțiune prestabilite. Această metodă dezvoltă capacitatea de empatie, abilitățile de comunicare, relaționare și expresivitate emoțională; are avantajul de a oferi elevului oportunitatea exersării unui „rol” asemănător sau diferit față de cel din viața de zi cu zi.

Auto-caracterizarea reprezintă o metodă de auto-investigație și auto-reflecție prin care elevul emite anumite judecăți de valoare despre propria personalitate. În cadrul demersului de consiliere a carierei, metoda trebuie aplicată în diferite etape, pentru surprinderea modificărilor survenite asupra imaginii de sine, procesului de clarificare a valorilor sau altor aspecte ce țin de personalitatea elevului.

Dezbaterea este utilizată îndeosebi în cazul consilierii de grup și poate fi înțeleasă ca o discuție pe larg a unei probleme controversate, urmărindu-se influențarea atitudinilor și convingerilor participanților. Avantajele metodei constau în intensificarea inter-comunicării și a relațiilor din cadrul grupului, dezvoltarea spontaneității, spiritului asertiv și participării/implicării active.

Problematizarea

Fiecare individ a experimentat cel puțin o dată în viață o situație contradictorie, conflictuală pentru care, pe moment, nu a dispus de mijloace adecvate de rezolvare. Acest tip de situație este cunoscut în literatura de specialitate sub denumirea de „situație-problemă”, trăită de subiect ca un obstacol pentru a cărui depășire nu sunt suficiente structurile cognitive existente. De aceea este necesară o restructurare a vechiului sistem de cunoștințe și reprezentări și construirea unui nou, cu ajutorul căruia obstacolul să poată fi depășit.

Instrumente utilizate în consilierea carierei

Chestionarul este alcătuit dintr-o serie de întrebări structurate pe o temă și centrate pe anumite obiective, la care elevul trebuie să dea un răspuns scris. Cele mai utilizate tipuri de chestionare în consilierea carierei sunt cele de evaluare a intereselor și atitudinilor profesionale.

Interviul

Interviul reprezintă una dintre cele mai utilizate metode atât în orientarea școlară și profesională. Această metodă permite culegerea unor datelor semnificative despre elev, conturarea unei situații problematice pentru care elevul necesită sprijin.

Testul psihologic

Această metodă a stârnit și stârnește numeroase controverse în ceea ce privește utilizarea ei în domeniul consilierii carierei. Unul dintre avantajele majore ale acestei metode

constă în oferirea unei măsuri obiective și standardizate a unui comportament, cu posibilitatea comparării performanțelor între diferiți subiecți.. Trebuie specificat faptul că, deși aplicarea testelor psihologice poate fi făcută de către orice specialist în domeniul consilierii carierei, interpretarea rezultatelor obținute trebuie realizată numai de către psiholog sau consilierii cu pregătire în psihologie. Se impune cu necesitate acest lucru, dată fiind complexitatea interpretării psihologice bazată pe cunoștințe teoretice de specialitate, experiență în analiza profilului psihologice și a corelării rezultatelor la teste cu datele obținute în urma aplicării altor instrumente.

Scrisoarea de intenție

Acest document reprezintă un însoțitor important al CV-ului, o „carte de vizită” prin care angajatorul își formează o primă impresie asupra solicitantului. Trebuie redactată într-un stil personal și să degaje o atitudine pozitivă, astfel încât să creeze o bună impresie asupra angajatorului. De asemenea, este necesar ca scrisoarea de intenție să cuprindă o scurtă prezentare a calificărilor/abilităților solicitantului, interesul pentru postul solicitat și compania respectivă, precum și modul specific în care solicitantul poate contribui la dezvoltarea firmei.

Școala joacă un rol esențial atât prin structurile sale, ciclurile și tipurile de programe, cât și prin diversitatea obiectelor de învățământ, a ariilor curriculare, a acțiunilor specifice de orientare școlară și profesională (ore de dirigenție, activitatea consilierilor și psihopedagogilor).

Familia exercită o influență puternică asupra opțiunilor școlare și profesionale prin transferul unor modele ale părinților către urmași.

Bibliografie:

- Băban, A., (coord.), 2001, *Consilierea educațională*, Editura ASCR, Cluj- Napoca;
- Butnaru, D., (coord.), 1999, *Consiliere și orientare școlară*, Ed. Spiru Haret, Iași;
- Cosmovici, A., Iacob, L., 1998, *Psihologie școlară*, Ed. Polirom, Iași;
- Jigău, M., 2001, *Consilierea carierei*, Editura Sigma, București;
- Lemeni, G., Miclea, M., 2004, „*Consiliere și Orientare – ghid de educație pentru carieră*”, Ed. ASCR, Cluj-Napoca.

Educația ecologică prin activități transdisciplinare la clasele mici

*Profesor învățământ primar Carmen-Paula Andrei
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Articolul prezintă o bună practică educațională desfășurată în cadrul **proiectului educațional „Albinuță harnică și de toate darnică”** derulat la clasa pregătitoare, având ca scop dezvoltarea **conștiinței ecologice, a gândirii critice și a competențelor STEM la vârsta școlară mică**. Proiectul a integrat activități interdisciplinare menite să dezvolte responsabilitatea față de mediu, creativitatea și inițiativa copiilor prin metode interactive și colaborative.

1. Introducere

În actualul context al schimbărilor climatice și al scăderii dramatice a populațiilor de polenizatori, educația ecologică devine o prioritate încă de la cele mai fragede vârste. Albinele reprezintă un indicator important al sănătății mediului și oferă un prilej excelent de integrare a educației pentru dezvoltare durabilă în curriculumul școlar. Proiectul a fost conceput pentru a oferi copiilor oportunități de învățare autentică, stimulând atât gândirea critică, cât și competențele **STEM prin activități transdisciplinare**, cu impact direct asupra atitudinilor față de mediu.

2. Scopul proiectului

Scopul principal al proiectului a fost dezvoltarea conștiinței ecologice și a responsabilității față de mediu în rândul elevilor din învățământul primar, prin înțelegerea importanței polenizatorilor și a rolului acestora în echilibrul ecosistemelor.

3. Obiectivele proiectului

Proiectul a urmărit formarea unei atitudini responsabile față de mediul înconjurător și față de viețuitoarele esențiale pentru echilibrul acestuia, precum și dezvoltarea gândirii critice și a capacității elevilor de a identifica soluții concrete pentru protejarea albinelor. Un alt obiectiv a vizat stimularea creativității și inițiativei copiilor prin activități practice și digitale, **integrarea conținuturilor STEM în activități de învățare transdisciplinare** și consolidarea abilităților de colaborare și comunicare.

4. Descrierea activităților desfășurate

Activitățile proiectului au fost structurate pe mai multe componente. În prima etapă, copiii au fost introduși în tematică prin lectură, urmată de discuții ghidate privind importanța polenizatorilor și amenințările la adresa acestora. De asemenea, elevii au vizionat materiale video și documentare despre viața albinelor. În etapa practică, copiii au construit un hotel de insecte – stup de albine polenizatoare (produs generalizator pentru tot proiectul) folosind materiale reciclabile, au observat direct natura în grădina școlii și au desenat flori preferate de albine, plantând ulterior flori. În ceea ce privește **componenta digitală și STEM**, au realizat **animații tematiche în Scratch**, au participat la **jocuri digitale cu roboții Bee-Bot**, au simulat și analizat polenizarea cu ajutorul **Realității Augmentate folosind Cubul Merge**. Au completat fișe matematice inspirate din universul albinelor. Dimensiunea de colaborare internațională a fost susținută prin schimburi de felicitări și desene cu școlile partenere, realizarea de prezentări video și organizarea unei expoziții virtuale **Padlet**.

5. Rezultate obținute

Implementarea acestui proiect a condus la creșterea nivelului de conștientizare ecologică în rândul elevilor și la dezvoltarea abilităților lor de comunicare, colaborare și rezolvare de probleme. Copiii au dobândit competențe STEM de bază, cum ar fi proiectarea, măsurarea și programarea simplă și au realizat produse educaționale valoroase: hotel de insecte, postere, animații digitale. Proiectul a implicat și părinții și comunitatea locală în activități ecologice, contribuind la consolidarea relațiilor.

6. Concluzii

Proiectul „Albinuță harnică și de toate darnică” demonstrează că educația ecologică poate fi integrată cu succes în învățământul primar prin metode STEM și activități transdisciplinare atractive. Copiii au dobândit competențe valoroase pentru formarea unei mentalități sustenabile, iar implicarea activă în protejarea polenizatorilor le-a oferit un exemplu concret de responsabilitate față de mediul înconjurător. Dimensiunea proiectului a sporit motivația și deschiderea către diversitate culturală și schimb de bune practici educaționale. Proiectul are un puternic potențial de multiplicare în alte unități școlare, fiind adaptabil la orice nivel de învățământ primar și susținut de resurse accesibile și ușor de implementat.

Bibliografie:

<https://library.livresq.com/details/68aeb4c44342a70009b95c75>

Metode interactive folosite în învățământul primar

*Profesor învățământ primar Nicoleta-Denisa Roșu
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș*

Motto: „Mai mult decat a predă, tehnica didactică înseamnă a învăța pentru sine și a facilita învățarea altora.” Bernat S.

Un învățământ modern, bine conceput permite inițiativa, spontaneitatea și creativitatea copiilor, dar și dirijarea, îndrumarea lor, rolul profesorului căpătând noi valențe, depășind optica tradițională prin care era un furnizor de informații. Metodele de învățământ reprezintă căile folosite în școala de către dascăl în a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. Ele sunt totodată mijloace prin care se formează și se dezvoltă priceperile, deprinderile și capacitățile elevilor de a acționa asupra naturii, de a folosi roadele cunoașterii transformând exteriorul în facilități interioare, formându-și caracterul și dezvoltându-și personalitatea. Metodele moderne de predare, utilizate la clasă, au următoarele **avantaje**:

- ◆ Învățarea nu se bazează numai pe conținuturi, ci și pe abilități.
- ◆ Principiile și strategiile constructiviste susțin realizarea învățării prin înțelegere.
- ◆ Metodele interactive implică elevul, care devine partener al cadrului didactic în actul de predare învățare
- ◆ Metodele interactive ajută la formarea deprinderilor practice, abilităților de comunicare, cultivă independența elevilor, stimulează conexiunile logice.
- ◆ Cooperarea presupune atât învățare școlară cât și învățare socială.
- ◆ Stimularea imaginației.
- ◆ Stimularea interesului față de nou.
- ◆ Dezvoltarea unei gândiri divergente.

În cadrul activității didactice am sesizat ceea ce înseamnă pentru elevi aplicarea metodelor activ-interactive. Acestea îmbină munca individuală cu munca în echipă și în colectiv, dezvoltă copiilor o motivație intrinsecă, implică întreg colectivul, elevul devine obiect și subiect al actului de instruire și educare, îmbină armonios învățarea individuală cu învățarea socială, stabilesc relații de colaborare și comunicare între membrii unui grup. Dintre factorii ce îngreunează activitatea de grup se pot aminti opoziția de scopuri, interese și obișnuințe ale membrilor, dificultățile de comunicare, de coordonare care cresc pe măsură ce grupurile sunt mai mari iar dependența excesivă de ceilalți poate fi favorizată de activitatea în grup.

Metoda predării-învățării reciproce este o strategie instrucțională de învățare a tehnicilor de studiere a unui text. Elevii sunt puși să joace rolul profesorilor, instruindu-și colegii.

Etapele metodei

- ◆ explicarea scopului și descrierea metodei și a celor patru strategii
- ◆ împărțirea rolurilor elevilor
- ◆ organizarea pe grupe
- ◆ lucrul pe text
- ◆ realizarea învățării reciproce
- ◆ aprecieri, completări, comentarii

EXEMPLU: clasa a II-a, lecție de consolidare a textului „Cele patru piersici” după o poveste populară. Elevii sunt anunțați că vor lucra pe echipe. Fiecare extrage dintr-un bol un bilețel pe care este scrisă una din literele R, Î, C, P. Cei care au extras aceeași literă vor forma un grup. Se precizează ce simbolizează literele: R (rezumatorii), Î (întrebătorii), C (clarificatorii), P (prezicătorii). Explic fiecărui grup ce are de făcut:

1. **Rezumatorii** vor rezuma textul „Cele patru piersici”. Fiecare membru al grupului are de formulat câte două, trei propoziții ce vor fi ordonate într-o sinteză logică. 2. **Întrebătorii** formulează întrebări referitoare la conținutul textului studiat, folosindu-se de paletele cu întrebări (pe fiecare paletă este scrisă o întrebare Ce? Cine? Când? Cum? De ce?). 3. **Clarificatorii** identifică cuvintele și expresiile literare din text, comportamentele, atitudinile ce sunt neclare pentru ceilalți și găsesc împreună răspunsul corect pentru a clarifica toate noutățile. 4. **Prezicătorii** fac predicții, analizează în grup textul și prognozează ce se va întâmpla în continuare exprimând cele mai neașteptate idei. Timpul de lucru acordat elevilor este de 10 minute după care fiecare grupă va interpreta rolul asumat în fața clasei. Evaluarea se face în funcție de obiectivele propuse pentru fiecare strategie.

„Metodele interactive urmăresc optimizarea comunicării, observând tendințele inhibitorii care pot apărea în interiorul grupului.” spune Ion-Ovidiu Pânișoară. Metodele moderne de evaluare pot lua forma platformelor online. Dintre instrumentele numerice inovative amintim Kahoot, Quizizz. Prin folosirea acestora, elevii răspund la întrebări online, folosind în același timp și telefonul personal. Întrebările sunt create de profesor, iar elevii au un anumit timp la dispoziție pentru a răspunde la ele. O metodă interesantă de evaluare (în cazul profesorului) ce are la bază stabilirea gradului de simpatie dintre elevi este reprezentată de testul sociometric. Prin intermediul acestuia, profesorul reușește să-și dea seama de prietenii, antipatiile dintre elevi. În concluzie, deși metodele inovative de predare-învățare-evaluare par să fie din ce în ce mai răspândite și întâlnite, un profesor nu va putea fi înlocuit de un calculator, de aceea trebuie să existe o punte între tradiționalism și inovație, între tradițional și modern.

Bibliografie:

1. Ioan Cerghit, „Metode de învățământ”, EDP, București, 2005;
2. Ion-Ovidiu Pânișoară, „Comunicarea eficientă”, ediția a III-a, Editura Polirom, Iași, 2006;
3. Venera-Mihaela Cojocariu, „Teoria și metodologia instruirii”, EDP, București, 2004.

Jocurile în activitatea didactică la clasa pregătitoare

*Profesor învățământ primar Ana-Maria Marin
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Clasa pregătitoare reprezintă etapa de tranziție între grădiniță și învățământul primar. În această perioadă, jocul rămâne activitatea dominantă a copilului și constituie o metodă esențială de învățare.

Prin intermediul jocului, copiii explorează, descoperă, exersează și învață într-un mod natural, plăcut și motivant. Cadrele didactice din învățământul primar trebuie să integreze jocul în activitatea zilnică, folosindu-l atât ca metodă de predare, cât și ca mijloc de evaluare și dezvoltare a competențelor.

Tipuri de jocuri utilizate în activitatea de la clasa pregătitoare

În funcție de scopul didactic, pot fi utilizate mai multe categorii de jocuri:

a. Jocuri didactice:

„Cine știe, câștigă!” – pentru recunoașterea literelor sau cifrelor;

„Găsește perechea potrivită” – potrivirea imaginilor cu literele corespunzătoare sunetului inițial;

„Completează imaginea” – joc de formare a cuvintelor simple din silabe.

b. Jocuri de mișcare:

„Atinge culoarea!” – învățătorul spune o culoare, iar copiii trebuie să atingă un obiect de aceea culoare;

„Simon spune” – joc de ascultare și reacție rapidă;

„Urmează liderul” – copiii imită mișcările liderului (mers, sărit, dans).

c. Jocuri de rol:

„La magazin” – copiii joacă rolul vânzătorilor și cumpărătorilor;

„La doctor” – joc care dezvoltă empatia și vocabularul tematic;

„În vizită la fermă” – roluri de fermieri și animale.

d. Jocuri logico-matematice:

„Numără și potrivește” – asocierea numerelor cu cantități;

„Ce lipsește?” – se prezintă o serie de obiecte, apoi unul dispare și copilul trebuie să-l identifice;

„Construiți un turn” – fiecare piesă adăugată reprezintă o rezolvare corectă a unui exercițiu.

e. Jocuri artistico-plastice:

„Pictază după muzică” – copiii desenează liber inspirându-se din ritmul unei melodii;

„Cine face cea mai veselă față?” – activitate de exprimare emoțională prin desen sau modelaj.

3. Jocul ca mijloc de evaluare

Evaluarea la clasa pregătitoare se realizează preponderent prin observare și joc, nu prin teste scrise. Jocul oferă cadrul ideal pentru a urmări progresul elevilor fără a genera anxietate. Iată câteva exemple:

„Roata cunoștințelor” – fiecare copil învârte o roată și răspunde la o întrebare legată de tema studiată;

„Ghicește imaginea” – evaluare a vocabularului și a capacității de exprimare;

„Traseul literelor” – identificarea și recunoașterea literelor în timp ce copilul parcurge un traseu de mișcare.

Învățătorul are rolul de organizator și facilitator al activităților ludice. El trebuie să creeze un mediu stimulativ, în care copilul învață fără constrângeri. Prin joc, cadrul didactic descoperă potențialul fiecărui elev și îl sprijină în procesul de adaptare la cerințele școlii.

Jocul, ca metodă de predare și evaluare la clasa pregătitoare, reprezintă o punte între copilărie și școală. El asigură o tranziție blândă către învățarea formală, stimulează curiozitatea și participarea activă a elevilor, și contribuie la dezvoltarea integrală a personalității copilului. Prin joc, copiii nu doar învață, ci se bucură de întregul proces al învățării.

Bibliografie:

- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Editura Polirom, Iași;
- Cucoș, C. (2009). *Pedagogie*. Editura Polirom, Iași;
- Piaget, J. (1972). *Psihologia copilului*. Editura Didactică și Pedagogică, București;
- Oprea, C. (2014). *Didactica disciplinelor pedagogice*. Editura Didactică și

Pedagogică, București;

- Ministerul Educației (2023). *Ghid metodologic pentru clasa pregătitoare*. București.

Test de evaluare - Limba și literatura română

Profesor Florinela-Ramona Bucuță
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș, Bacău

Clasa a VI -a

Unitatea 1

Nume și prenume:.....

Data susținerii testului:.....

Nota:.....

Semnătura părintelui:.....

Tempul efectiv de lucru este de 50 de minute.

PARTEA I

Citește textul:

„Aurora* se transformase într-un semn al groazei în dimineața aceea. Cerul se umplu de mânie și trimise asupra pământului o vijelie înspăimântătoare. (...) Copacul fusese retezat de lampa aprinsă a unui trăsnet și prefăcut în cărbune. Un trunchi jalnic, carbonizat, atât mai rămăsese din copacul care-i salvase și-i îmbogățise în ajun.

Ursu nu mai pierdu nicio clipă. Intră imediat în cort:

- Trebuie să plecăm de aici numaidecât! Am devenit singura țintă a trăsnetelor pe tot povârnișul.

Ieșiră și ceilalți afară, pentru a vedea ravagiile furtunii.

- Norii n-au de gând să plece! se înfurie Dan.

- Numai nori de ploaie și de vijelie, spuse Lucia, învăluind cu privirile zarea. Și nici urmă de geană de lumină, niciun sâmbure de albastru...

- O întindem? întrebă Dan cam speriat.

Când se întoarseră din călcâie nu mai văzură cortul. Ursu smulsele ancorele, încolăcise funiile, împăturise pânza. Totul devenise un pachet care înconjură ca o potcoavă uriașă raniță* din spatele vlăjganului*.”

(Constantin Chiriță, *Cireșarii*)

*Aurora – 1. Mit. Zeița zorilor care deschidea Soarelui porțile Răsăritului. 2. Interval detimp, înainte de răsăritul Soarelui, când există o lumină difuză în atmosferă.

*raniță – rucsac

*vlăjgan – tânăr înalt și robust

Rezolvă următoarele sarcini de lucru, formulate pornind de la textul dat.

A.

1. Precizează un **indice de timp** (.....) și un **indice de spațiu** (.....) care se regăsesc în textul de mai sus. 4p.

2. Menționează numele personajelor care apar în text:..... 4p.

3. Menționează trei trăsături ale textului narativ literar care se regăsesc în textul de mai sus: 6p.

*

*

*

4. Precizează motivul pentru care personajele se grăbesc să plece?

3 p.

.....

.....

5. Desparte în silabe următoarele cuvinte și precizează regulile aplicate:

12 p.

*totul:.....

*funiile:.....

*umplu:.....

*întrebă:.....

*albastru:.....

*asupra:.....

6. Desparte în silabe cuvintele și identifică grupurile de sunete: diftong, triftong, hiat. 20p.

*Aurora:.....

*groazei:.....

*imediat:.....

*n-au:.....

*erau:.....

*pierdeau:.....

*însălmântătoare:.....

*ziceau:.....

*care-i:.....

*trebuie:.....

7. Precizează numărul de silabe, de litere și de sunete din cuvintele: 10 p.

*ciorbă:

*ceas:

*geam:

*gheață:

*cinema:

*ghem:

*genunchi:

*gingie:

*chenar:

*ghiozdan:

8. Precizează sinonimele cuvintelor: 5p.

*groazei:....., imediat:.....

9. Precizează antonimele cuvintelor: 5p.

*ieșiră:....., *afară:.....

10. Definește: 6p.

Diftongul este

.....

.....

.....

Triftongul este

.....

.....

.....

.....

Hiatul este

.....

.....

.....

PARTEA a II-a (15 puncte)

Alcătuiește o compunere, de 80 - 150 de cuvinte, în care să povestești o întâmplare petrecută în timpul unei furtuni.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10 puncte din oficiu.

Gândirea creativă - abilitate esențială pentru viață

*Profesor învățământ primar Liliana Creangă
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

„Progresul omenirii nu este posibil fără activitatea creatoare, teoretică sau practică a oamenilor. Din acest motiv este firesc ca activitatea creatoare să fie considerată forma cea mai înaltă a activității omenești” (Alexandru Roșca).

În întreaga lume, sistemele de educație încearcă să genereze programe de pregătire valoroase și relevante pentru un viitor dinamic. Locurile de muncă de acum, dar și cele pe care viitorul le pregătește, se vor axa pe o gândire creativă și flexibilă, pe rezolvare de probleme și generare de idei. Atunci când copiii sunt sprijiniți, încă de timpuriu, să își formeze o gândire creativă, ei devin mai pregătiți pentru a se adapta la schimbări și pentru a aborda provocări din ce în ce mai complexe, cu soluții inovatoare. Cultivarea gândirii inovatoare a devenit o sarcină importantă a școlilor.

Aspirația spre dezvoltarea spiritului creativ a dus la conceperea unor metode care, pe de o parte, să combată blocajele, iar pe de alta, să favorizeze asociația cât mai liberă a ideilor, utilizând astfel la maximum resursele inconștientului. Gândirea creativă presupune generarea de idei valoroase și originale. Atunci când copiii își antrenează o gândire creativă ei își descoperă și dezvoltă potențialul. Grădinițele și școlile joacă un rol important în formarea armonioasă a competențelor copiilor, competențe esențiale pentru viața de zi cu zi. Gândirea creativă este un element valoros care sprijină învățarea, ajutând copiii să interpreteze experiențele și informațiile în moduri noi și semnificative din punct de vedere personal, chiar și în contextul obiectivelor formale de învățare.

Abilitățile gândirii creative presupun:

1. Analizarea informațiilor

Înainte de a gândi creativ despre ceva, trebuie mai întâi să înțelegem acel lucru. Acest lucru necesită capacitatea de a examina lucrurile cu atenție pentru a ști ce înseamnă.

2. Minte deschisă spre noi perspective

Gândirea creativă presupune să lăsăm deoparte orice presupuneri sau prejudecăți pe care le avem și să privim lucrurile într-un mod complet nou.

3. Rezolvarea problemelor

Găsirea soluțiilor potrivite pentru o problemă specifică este o abilitate utilă pentru derularea activităților zilnice și ne permite să depășim provocările cu bine.

4. Competențe de organizare

Odată găsită soluția creativă, organizarea reintră în scenă, fiind un element ajutător pentru ca obiectivul setat să fie atins.

5. Comunicare eficientă

Oamenii vor aprecia ideea sau soluția noastră creativă doar dacă reușim să o comunicăm eficient, prin intermediul mesajelor clare atât verbale, cât și nonverbale.

Dincolo de sala de clasă, gândirea creativă îi poate ajuta pe copii să se adapteze la o lume în continuă și rapidă schimbare. Sprijinirea gândirii creative îi poate ajuta pe aceștia să contribuie la dezvoltarea societății în care trăiesc, astăzi și în calitate de viitori lucrători.

Categoria de activități care oferă terenul cel mai extins pentru cultivarea creativității îl constituie activitățile în care se lasă elevilor independență deplină:

- compunerea și rezolvarea pe căi diferite a exercițiilor și problemelor;
- scoaterea și formularea ideilor principale dintr-un text;
- elaborarea compunerilor;
- confecționarea unui obiect (la abilități practice);
- executarea unui desen;
- exerciții de antrenament creativ sub formă de jocuri etc.

Toate aceste activități pot fi considerate forme de manifestare a însușirilor creative ale elevilor, care se cer stimulate și dirijate.

Copiilor le place să asculte și să inventeze povești, să joace roluri, să interacționeze printr-un joc continuu, pe care-l îmbogățesc mereu, din ce în ce mai mult, fiind atenți și receptivi totodată la ce descoperă la ceilalți.

Desenul, pictura, modelajul, muzica, dansul, felurile de jocuri în aer liber sau acasă, toate au darul de a-i ajuta să exprime emoții, gânduri, sentimente care, în această manieră artistică, sunt mai accesibile a fi exteriorizate.

Una dintre principalele modalități de a dezvolta gândirea creativă la copii este de a-i îndemna să se întrebe. Fiecare întrebare pe care o pune copilul reprezintă o oportunitate pentru el de a învăța și de a folosi informațiile. Curiozitatea copiilor reprezintă o sursă nelimitată care facilitează învățarea și este valoros să fructificăm această curiozitate prin întrebări care să surprindă punctele de vedere și opiniile copiilor.

Elevii pot fi provocați să răspundă sau să-și exprime opinia la diverse întrebări, situații-problemă, cum ar fi:

- Găsiți cât mai multe cuvinte cu sens care să facă legătura dintre un aragaz și un telefon; un munte și un om; un televizor și un ceas.
- Sugați câteva mijloace pentru a trezi oamenii dimineața (în afara ceasului deșteptător)
- Formulați un dialog dintre Soare și Pământ; dintre Dunăre și Marea Neagră
- Ce s-ar întâmpla dacă am fi nemuritori?
- Formulează un sfat pentru colegii care nu au răbdare.
- Imaginează-ți ce gândesc animalele dintr-o gospodărie despre omul care le îngrijește.

➤ Desenați cât mai multe obiecte pornind de la un cerc sau pornind de la un punct.

Exemplele practice enumerate mai sus pot fi folosite interdisciplinar. Scopul lor, însă, rămâne același: să stimuleze gândirea creatoare a elevilor, să-i pună în fața unor situații inedite pe care să le rezolve.

Construirea gândirii creative poate începe cu pași mici. Mulți oameni cred că gândirea creativă este o calitate înăscută, însă există din ce în ce mai multe dovezi care sugerează că este o abilitate care poate fi învățată. Încurajarea copiilor să își exploreze interesele creative îi ajută să devină rezolvatori de probleme și gânditori critici. Gândirea creativă este capacitatea de a găsi noi abordări și idei, iar această abilitate esențială pentru viață.

Bibliografie:

- Crețu, Tinka - Psihologia educației, Editura Credis, 2004;
- Roșca Alexandru – „Creativitate”; București, Editura Enciclopedică Română, 1972.

Stimularea creativității elevilor în atelierul de literație

*Profesor învățământ primar Alina-Cecilia Pintilie
Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, jud. Bacău*

„Lectura ne aduce prieteni necunoscuți.”

(Honoré de Balzac)

„*Copilăria copilului universal*” a fost oglindită de marii scriitori în opere literare de o valoare inestimabilă.

Din această perspectivă, activitatea independentă de citire a elevilor trebuie susținută de către cadrul didactic prin recomandarea unor lecturi care evocă minunata lume a copiilor.

În anul școlar 2024 – 2025, am realizat un plan de literație pe care elevii clasei a II-a să îl parcurgă în timpul liber, iar în sala de clasă, am creat „insule pentru lectură”.

Teme precum dragostea, dar și comuniunea cu natura au fost prezente în textele „*Dumbrava minunată*” de Mihail Sadoveanu și „*Heidi, fetița munților*” de Johanna Spyri. Copiii care le-au citit s-au atașat atât de Lizuca, precum și de Heidi, care, deși fac parte din culturi diferite, au foarte multe în comun.

De-a lungul anului școlar, am organizat ateliere de literație în care elevii au lucrat pe fișe de lucru care au conținut atât metode tradiționale, cât și metode moderne, dintre care amintesc: explozia stelară, jurnalul dublu, diagram Venn, cvintetul, cadranele, piramida cuvintelor, brainstorming etc.

Elevii au colaborat, și-au exprimat opinii în legătură cu faptele personajelor, au participat la jocuri didactice, au completat rebusuri, au rezolvat teste.

În cadrul atelierelor au fost utilizate și resurse educaționale deschise:

<https://wordwall.net/resource/88389350/pove%C8%99ti-amestecate>

<https://view.livresq.com/view/687a7a390177490009577c0f/>.

În centrul atenției au fost personajele celor două texte literare. Elevii au asociat fiecare personaj cu replica potrivită, exersând și citirea pe roluri.

De re, puai babai! Măa veți o căpăli, orășii de neapădă.	Ca numele stăruie, buclă fugă veni me năușă dăruie mea veșie. Adușă-mă!	Grădă Lăzăr Dărmănuș a veșii călărie, dar a veșii călărie, dar a veșii călărie, dar	Plănușă, veșii călărie a veșii călărie, dar a veșii călărie, dar	Plănușă, veșii călărie a veșii călărie, dar a veșii călărie, dar	Heidi, chiș când o fi pușă merge vînășă?
Clara	Unchiul Alp	Lizuca	Domnișoara Rottenmeier		Bunicul Lizucă
Heidi	Bunicule, vezi să vii cu mine la, domne dumnilă?	Sfânta Miercuri	Mia Vasilian		

„Dumbrava minunată”
de Mihail Sadoveanu

„Heidi, fetița munților”
de Johanna Spyri

De asemenea, au descoperit asemănările și deosebirile dintre Lizuca și Heidi și i-au recunoscut pe prietenii celor două fetițe, Patrocle și Peter.

Alege însușirile comune ale Lizucăi și ale lui Heidi.

☐ orfane, istete, curajoase

□ orfane, răutăcioase, lipsite de iubire

20 mai 1880

Dragă Heidi,

Fără ajutorul tău, nu aș fi învățat să citesc
atât de bine.
Îți mulțumesc din suflet!

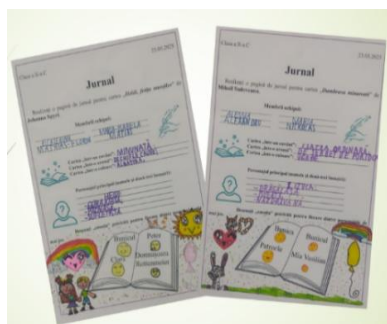
Cu recunoștință,
Peter

☐ B) Nu a informat-o că a fost rănită și că trebuie să se ducă la spital.

Copiii au utilizat și tehnologia, „aducându-le în zilele noastre” pe Mia Vasilian și pe domnișoara Rottenmeier, două personaje urâcioase care „au comunicat” pe WhatsApp despre cât de mult le încurcă Lizuca și Heidi. În acest mod, elevii au exersat și scrierea funcțională, dar și dramatizarea, rolurile celor două protagoniste revenindu-le unor eleve cu talente actricești.

Jurnalul a fost utilizat ca metodă alternativă de evaluare. Elevii au prezentat fiecare carte „într-un cuvânt”, „într-o culoare”, „într-o aromă”, apoi au descoperit însușirile personajelor, îmbinând literatura cu artele vizuale etc.

Călătorind „în lumea

celor care cuvântă” în

spații și timpuri imemorabile, copiii au resimțit emoții precum: bucuria, tristețea, curajul, teama, iubirea necondiționată, bunătatea, generozitatea, speranța etc.

Bibliografie:

1. Leonte, Rodica (coord.), Alina-Ramona Pistol și alții, *Îmbunătățirea competențelor de lectură utilizând metode și procedee moderne*, Editura Casei Corpului didactic Bacău, 2007, p. 16 – 54;
2. <https://toticopiicitesc.ro/resurse-educationale/>.

Importanța predării-învățării gramaticii în ciclul primar

*Profesor învățământ primar Cristina Botezatu
Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău, jud. Bacău*

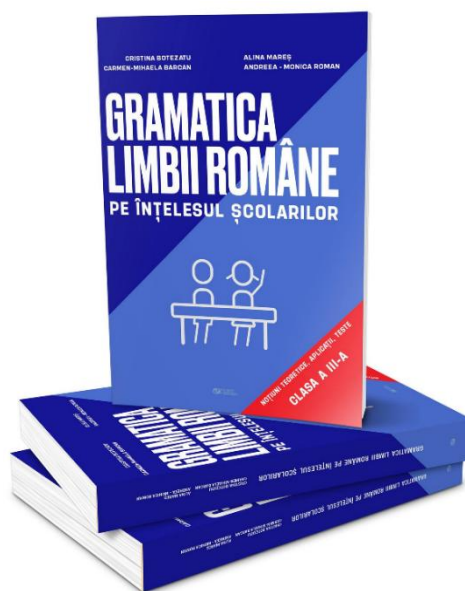
Studierea limbii române în școală prezintă o importanță inestimabilă, pentru că însușirea corectă a acesteia de către elevi devine condiția de bază în vederea realizării obiectivului fundamental al învățământului de cultură generală, și anume formarea omului în perspectiva integrării lui rapide în societate. Astfel, limba română contribuie la dezvoltarea tuturor laturilor conștiinței elevilor și la cultivarea disponibilităților de a colabora cu semenii, de a întreține relații interumane eficiente pe diverse planuri de activitate, imperativ categoric al dezvoltării vieții moderne.

Predarea-învățarea elementelor de gramatică în ciclul primar este susținută de cel puțin trei argumente, și anume:

• În primul rând, gramatica, fiind un sistem de reguli, care guvernează folosirea corectă a limbii, servește școlarului să utilizeze științific limbajul cult, oral și în scris. Cu alte cuvinte, învățarea gramaticii se confundă cu învățarea limbajului;

• În al doilea rând, învățarea gramaticii are un rol formativ. Exercițiile gramaticale, spiritul logic în care se desfășoară analiza gramaticală, constituie un veritabil mijloc de antrenament pentru dezvoltarea multiplelor tipuri de raționament cu implicații în învățarea altor științe. Aplicarea unor reguli reclamă reflexie și atenție și, prin aceasta, posibilitate întrebuințării resurselor și nuanțelor care pun în valoare subtilitățile gândirii. Astfel spus, gramatica contribuind la îmbogățirea mijloacelor de exprimare, contribuie în același timp la antrenarea operațiilor gândirii ca: analiza, sinteza, abstractizarea, generalizarea comparativă.

• În al treilea rând, gramatica are un rol practic. Însușindu-și regulile gramaticale, elevii trebuie să știe să citească, să scrie și să compună corect și explicit. Exprimarea confuză în relațiile de muncă are efecte negative în luarea și punerea în practică a deciziilor. Gramatica este înainte de toate un auxiliar pentru folosirea corectă a limbii. Neavând un scop în sine, studiul gramaticii contribuie la conștientizarea unor deprinderi empirice precum și la dezvoltarea gândirii logice prin însușirea cunoștințelor teoretice (concretizate în diferite reguli de lucru), spre a fi transferate imediat în practica exprimării.

Lucrarea „*Gramatica limbii române pe înțelesul școlarilor*” se adresează elevilor de clasa a III-a, reprezentând un material auxiliar complex ce cuprinde o varietate de exerciții structurate în noțiuni teoretice, aplicații și teste, conform programei în vigoare, și nu numai, pentru însușirea corectă și completă a noțiunilor despre părțile de vorbire (substantiv, adjectiv, pronume și verb). Diversitatea cerințelor asigură însușirea, consolidarea și aprofundarea cunoștințelor care vizează și noțiuni de fonetică, lexic, morfologie, ortografie și punctuație, structurate pe niveluri de dificultate, la finalul fiecărui capitol fiind propuse teste de evaluare sumativă asociate conținuturilor lucrate.

Elaborată pe principiul accesibilității, acest instrument de lucru eficient, atât elevilor, cât și cadrelor didactice, este recunoscut în procesul de predare-învățare-evaluare prin facila aplicabilitate.

GRAMATICA LIMBII ROMÂNE PE ÎNȚELESUL ȘCOLARILOR – CLASA A III-A

DEFINIȚIE

SUBSTANTIVUL
este partea de vorbire flexibilă care denumește ființe, lucruri, fenomene ale naturii, însușiri, sentimente, stări sufletești, acțiuni.

Exemple:

- **ființe:** urs, copil, floare, _____,
- **lucruri:** masă, dulap, carte, _____,
- **fenomene ale naturii:** ninsoare, ploaie, tunet, _____,
- **însușiri:** frumusețe, gingașie, bunătațe, _____,
- **sentimente:** bucurie, tristețe, fericire, _____,
- **stări sufletești:** plictiseală, relaxare, satisfacție, _____,
- **acțiuni:** mers, citit, alergare, _____,

(se va completa câte un exemplu pentru fiecare serie)

RECUNOAȘTERE

1. SUBSTANTIVUL se poate număra:

nor — un nor, doi nori; ochi — _____,

cămașă — o cămașă, două cămași; petală — _____,

cort — un cort, două corturi; penar — _____,

2. SUBSTANTIVUL poate primi o însușire:

soare luminos, _____,

băiat talentat, _____,

curcubeu arcuit, _____,

3. SUBSTANTIVUL se poate înlocui cu unul dintre cuvintele *el, ea, ei, ele*:

pasărea — *ea*; mama — _____, copiii — *ei*; verișorii — _____,

fratele — *el*; dintele — _____, păpușile — *ele*; fetele — _____,

4. SUBSTANTIVUL poate fi însoțit de unul dintre cuvintele *acest, această, acești, aceste*:

frunză — *această* frunză; floare — _____,

pis — *acești* pis; profesor — _____,

urși — *acești* urși; bunici — _____,

pagini — *aceste* pagini; mâini — _____,

16

GRAMATICA LIMBII ROMÂNE PE ÎNȚELESUL ȘCOLARILOR – CLASA A III-A

SUBSTANTIVUL

- ❖ Definiție
- ❖ Recunoaștere
- ❖ Algoritmi de analiză gramaticală:
 - felul substantivului (comun, propriu, *simplu, *compus)
 - numărul substantivului (singular, plural, *defectiv de număr, *substantiv colectiv)
 - genul substantivului (feminin, masculin, neutru, *substantiv epiten, *substantiv mobil)

realizat de
prof. învă. primar Cristina BOTEZATU

15

GRAMATICĂ LIMBII ROMÂNE PE ÎNȚELEȘUL ȘCOLARILOR – CLASA A III-A

Se vor extrage din imagine cât mai multe substantive
și se vor nota pe rândurile de alături!

FELUL SUBSTANTIVULUI

NIVEL I

1. DUPĂ REALITATEA DENUMITĂ:

❖ SUBSTANTIVE COMUNE

denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii, însușiri, sentimente, stări
sufletești, acțiuni de același fel.

- Substantivele comune se scriu cu literă inițială mică.
- Ele pot fi scrise cu literă inițială mare, atunci când reprezintă primul cuvânt al unui enunț sau al unui titlu.
- Exemple: creangă, măr, felie, fulg, zămbet, întrecere, ochi
- Copilul a mâncat felia aceasta din măr.
(sunt subliniate substantivele comune)
- Am aflat rezultatul acestei probleme de la temă.
(se vor sublinia substantivele comune)
- Bunica mea a cultivat în grădina sa: _____, _____,
și _____
(se vor completa substantivele comune)

17

GRAMATICĂ LIMBII ROMÂNE PE ÎNȚELEȘUL ȘCOLARILOR – CLASA A III-A

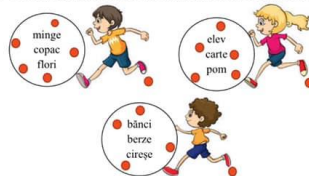
NUMĂRUL SUBSTANTIVULUI

1. Colorează steluța din dreptul definiției complete despre numărul substantivului:

Substantivul
la numărul plural
denumește
mai multe ființe,
mai multe lucruri,
mai multe fenomene ale naturii.

Substantivul
la numărul singular
denumește
o singură ființă,
mai multe lucruri,
mai multe fenomene ale naturii.

2. Colorează mingea pe care sunt scrise substantive la numărul singular:

3. Transformă substantivele de la numărul singular, la numărul plural, după model:

SINGULAR	PLURAL	SINGULAR	PLURAL
pădure	păduri	zid	ziduri
școală		vrăbie	
ghiveci		idee	
liceu		stradă	

Transformă substantivele de la numărul plural, la numărul singular, după model:

PLURAL	SINGULAR	PLURAL	SINGULAR
alei	alee	idei	idee
oameni		țări	
turnee		farfurii	
cârp		iezi	

35

GRAMATICĂ LIMBII ROMÂNE PE ÎNȚELEȘUL ȘCOLARILOR – CLASA A III-A

Fricoșii iepurași mănâncă ierburile uscate din tufșuri.

6. Încercuiește forma corectă de plural a substantivelor:

coale-coi coperte-coperți
ciocolate-ciocolăți înghetăți-înghetate
ușe-uși chibrituri-chibrite

7. Descoperă în careu substantive și scrie-le în coloane, după număr:

Z	C	A	R	T	I	L
C	U	P	A	A	P	A
U	R	S	M	R	A	I
M	C	D	E	A	R	C
I	U	A	H	H	C	O
Q	B	R	A	T	I	A
G	E	N	E	Y	E	N
U	U	R	M	E	I	E

8. Elimină câte un substantiv intrus din fiecare serie și precizează criteriul:

perete	cești	ochi	grădine
gălețușă	linguri	ochiuri	maci
foarfecă	mână	cornuri	urechi
dinți	piese	coarne	colțuri
clepsidră	stropi	lei	inele

37

GRAMATICĂ LIMBII ROMÂNE PE ÎNȚELEȘUL ȘCOLARILOR – CLASA A III-A

9. Transformă cuvintele după model, apoi precizează numărul fiecărui substantiv obținut:

măr = nr. _____	mere = nr. _____
mărul = nr. _____	mercele = nr. _____
mărului = nr. _____	mercelor = nr. _____
floare = nr. _____	flori = nr. _____
_____ = nr. _____	_____ = nr. _____
_____ = nr. _____	_____ = nr. _____
_____ = nr. _____	_____ = nr. _____
_____ = nr. _____	_____ = nr. _____

10. Alcătuiește enunțuri care să respecte cerințele:

s. c. nr. sg. _____ ?
 s. c. nr. pl. _____ !
 s. p. + s. p. _____ ?
 s. c. + s. p. _____ !

11. Încercuiește forma corectă de plural a substantivelor date:

om	oameni, oamenii	cojocul	cojoace, cojoacele
omul	oameni, oamenii	perete	pereți, pereții
cameră	camere, camerele	peretele	pereți, pereții
camera	camere, camerele	vorbă	vorbe, vorbele
cojoc	cojoace, cojoacele	vorba	vorbe, vorbele

38

Toleranța – obiectiv major al educației actuale

*prof. inv. primar Daniela-Cristina MOCONDOI
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Cuvinte cheie: toleranță, educație, conștiință morală, cooperare, înțelegere, comunitate

„Cel mai bun rezultat al educației este toleranța.”

Helen Keller

Educația este cea care trebuie să facă o lume mai bună, mai dreaptă, mai iubită și iubitoare, în care valorile tradiționale, universale, esențiale să respecte invariabil cultura, tradițiile și dorințele națiunilor și ale fiecărui individ, folosind acestea pentru propria dezvoltare și propria devenire.

Toleranța este un fenomen social, etic și religios aplicat la o colectivitate sau la un individ, care definește respectul libertății altuia, a modului său de gândire și de comportare. Promovarea toleranței și modelarea atitudinilor față de diferite opinii, în sensul deschiderii reciproce și al solidarității are loc în școală și acasă.

Prima etapă, în sensul educației pentru toleranță, e de a învăța pe fiecare persoană din societate care sunt drepturile și libertățile altora. Educația în sensul de a fi tolerant trebuie să fie considerată un imperativ prioritar; iată de ce trebuie să fie promovate metodele sistematice și raționale de predare a toleranței care să se adreseze la sursele culturale, sociale, economice, politice și religioase ale intoleranței, surse care tocmai constituie cauzele fundamentale ale violenței și excluderii.

Copilul nu se naște cu predispoziția de a-i detesta pe cei diferiți, ci el preia din familie prejudecățile față de anumite grupuri. De aceea educatorii trebuie să încurajeze cooperarea, lucrul în echipă, cunoașterea și discutarea diverselor tradiții, obiceiuri, valori, etc. Deosebit de importantă am considerat că este găsirea unor modalități de schimbare a atitudinii părinților referitoare la unele aspecte ce le par deosebite sau le consideră neplăcute pentru copiii lor. Elevii nu posedă informații suficiente referitoare la apartenența etnică și socială, religie, naționalitate, rasă, limbă, etc., dar ceea ce știu ei se concretizează în comportamentul lor prin a-l respinge pe cel care este „altfel” decât ei.

Percepând copilul ca un individ unic, demn de organizare și înțelegere, alternativa Step by Step, prin formele ei de organizare, îi stimulează pe elevi să dialogheze deschis, sincer, să pună întrebări, să exprime opinii, să aducă critici justificate, să emită judecăți de valoare originale, să pună în evidență valorile și non-valorile, să ia decizii și să-și asume responsabilitatea pentru deciziile luate, să manifeste toleranță și înțelegere și să coopereze la munca în echipă.

Într-o lume marcată de conflicte, readucerea în atenția tuturor, dar mai ales a copiilor, care reprezintă viitorul omenirii sub toate aspectele, dar mai ales ideologic, a sensului unor cuvinte precum: toleranță, înțelegere, indulgență etc poate reprezenta primul pas spre schimbarea mentalității, a atitudinii față de anumiți semenii. Formarea capacității de adaptare la diverse situații de viață este condiționată, într-o mare măsură, de găsirea modalităților optime de instruire și învățare. Dezvoltarea psihică a elevilor poartă amprenta conținutului concret al învățământului și al modului de realizare a acestuia.

Toleranța este o valoare morală, iar educarea în spiritul acesteia se înscrie, așadar, în sfera educației morale.

În perspectiva pedagogică, educația morală reprezintă activitatea de formare-dezvoltare a conștiinței morale a personalității umane, proiectată la nivel teoretic și la nivel

practic. Formarea –dezvoltarea conștiinței morale și a conduitei morale la nivel „psihosocial” angajează „practica morală”, bazată pe atitudini proiectate și realizate în toate ciclurile vieții, integrate, în mod special, în plan atitudinal.

Experiența mea de până în prezent mi-a demonstrat că este absolut necesar ca școala să vină în întâmpinarea dezideratelor societății cu activități interculturale de diferite genuri, implicând cât mai mult sau, dacă este posibil, chiar total, comunitatea.

Printre activitățile organizate la clasă care au avut urmări pozitive se numără: „**1 Iunie - Povestea copilăriei**” - concurs interjudețean, „**Primăvara Europeană**” - proiect educativ, „**16 noiembrie - Ziua Toleranței**” concurs de afișe și mesaje, „**Mai bun de Crăciun**” - proiect de voluntariat.

În cadrul activităților organizate am folosit diferite metode și tehnici de lucru. Proiectul „Primăvara Europeană” s-a desfășurat pe o perioadă de o lună de zile. Elevii au căutat, au studiat date despre 5 state din Europa vizionând filme documentare, studiind enciclopedii, ziare, reviste, materiale de pe internet sau împrumutând cărți de la biblioteca școlii. S-a urmărit așezarea geografică, tradiții, rețete culinare, analiza sistemului de învățământ și compararea cu cel național, cântece, alfabet, scrierea și citirea unor cuvinte uzuale, desenarea costumelor populare. În ziua de 9 mai a avut loc concursul „Campionatul European” desfășurat în sala de sport. În cadrul secțiunilor concursului au fost testate cunoștințele teoretice și practice. Rolul activităților a fost acela de a-i determina pe elevi să accepte că „**suntem diferiți, dar egali**”.

1. Concluzii

La toate activitățile au participat și părinții elevilor, parteneri activi la educarea tinerei generații. Acest fel de activități întăresc relațiile comunitare de încredere și bunăvoință reciprocă. Fiecare activitate este importantă pentru că arată posibilitatea că fiecare se poate implica în transformarea școlii într-o comunitate adevărată. Într-o comunitate responsabilă și protectoare părinții au un rol activ în educație. Ei sunt recunoscuți ca primul educator al copilului cu rol major în dezvoltarea psihică și socială a acestuia. Scopurile și așteptările programului școlar trebuie discutate și comunicate părinților. Discuțiile deschise, întrunirile informale, corespondența scrisă pun baza unei comunicări reale cu familiile elevilor noștri. Deoarece activitatea școlară ocupă un loc important în viața copiilor, este normal să fie discutată cu familia. Participând la activități, adulții cunosc rolul, etapele și înțeleg importanța exersării aptitudinilor sociale atât în clasă cât și în afara ei.

O implicare democratică necesită o pedagogie care face mai mult decat să transmită, în mod efectiv, o moștenire genetică. Ea îi învață pe elevi să gândească, să își organizeze și să răspundă pentru faptele lor, să accepte, să îi valorizeze și să îi respecte pe ceilalți.

Bibliografie:

1. Băban A., 2001, *Consiliere educațională*, Cluj-Napoca;
2. Kate Burke Walsh, 1999, *Predarea orientată după necesitățile copilului*, Iași, Cermi;
3. Tomșa Gheorghe, 2005, *Psihopedagogie preșcolară și școlară*, București.

**Dramatizarea ca strategie pedagogică
în formarea conștiinței civice și patriotice la elevii din ciclul primar (I-IV)**

*Profesor învățământ primar Andra Scutaru
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

Introducere

Educația istorică timpurie joacă un rol esențial în dezvoltarea cunoașterii trecutului istoric, dar și în formarea valorilor civice și patriotice ale elevilor. La clasele I-IV, istoria trebuie predată prin metode adaptate capacităților cognitive și emoționale ale copiilor, pentru a evita percepția disciplinei ca dificilă sau plictisitoare.

În contextul pedagogiei contemporane, metodele activ-participative, precum dramatizarea, se constituie ca instrumente eficiente de învățare, întrucât facilitează asimilarea informațiilor prin experiență trăită, stimulează empatia și dezvoltă competențe socio-emoționale.

Cadrul teoretic

 Particularități ale elevilor din clasele I-IV

Literatura de specialitate (Popescu, 2021; Ionescu, 2020) evidențiază că elevii de vârstă primară:

- sunt motivați de povești eroice și de identificarea cu personaje admirabile;
- au o memorie încă preponderent concretă, ceea ce face dificilă memorarea datelor istorice abstracte;
- necesită modele morale și sociale pentru dezvoltarea identității și a conștiinței civice.

 Probleme în predarea istoriei

Predarea tradițională, centrată pe transmiterea de date și succesiunea cronologică a evenimentelor, conduce adesea la memorare mecanică și pierderea interesului. Astfel, integrarea metodelor interactive este indispensabilă pentru creșterea atractivității disciplinei și formarea unei atitudini pozitive față de valorile istorice.

Dramatizarea ca metodă didactică

Dramatizarea este o metodă activă care permite elevilor să trăiască și să interpreteze evenimente istorice, contribuind la:

- Dezvoltarea empatiei și inteligenței emoționale – elevii experimentează motivațiile și emoțiile personajelor;
- Exprimarea verbală și nonverbală – consolidarea limbajului și a comunicării;
- Colaborarea și responsabilitatea socială – gestionarea rolurilor, recuzitei și interacțiunea în grup;
- Interiorizarea valorilor morale și civice – patriotism, curaj, demnitate.

Metoda se aliniază principiilor pedagogiei experiențiale și oferă o alternativă modernă predării tradiționale, permițând conectarea cunoașterii istorice cu experiența afectivă și morală.

Studiu de caz: dramatizarea „Tricolorul Unirii”

Context istoric și educativ

Acțiunea se desfășoară în satul Șercaia, Transilvania, la începutul secolului XX, în perioada dominației austro-ungare. Personajul central, Miron, este un tânăr dornic să învețe și să contribuie la idealul unirii românilor. Mama sa, Maria, simbol al rezistenței morale și al valorilor naționale, îi încredințează steagul tricolor ascuns în ladă, stimulând astfel identitatea națională și sentimentul patriotic.

Structura dramatizării

1. Pregătirea elevilor: lectură atentă, identificarea personajelor și valorilor istorice;
2. Atribuirea rolurilor: elevii preiau replici și gesturi ale personajelor;
3. Exerciții de limbaj: conversia textelor din vorbire indirectă în vorbire directă, dezvoltând expresivitatea;
4. Reprezentarea finală: scena expunerii tricolorului – simbol al biruinței și al valorilor naționale.

Impact educațional

- Elevii înțeleg semnificația istorică și simbolică a evenimentelor;
- Se dezvoltă competențele sociale prin colaborare și asumarea responsabilității;
- Valorile morale și civice sunt integrate în experiența personală;
- Reținerea informațiilor istorice se realizează într-un mod plăcut și durabil, prin implicare emoțională.

Recomandări metodice

1. Integrarea dramatizării în lecțiile de istorie și limba română pentru conexiuni interdisciplinare;
2. Adaptarea rolurilor la nivelul de dezvoltare al elevilor;
3. Utilizarea recuzitei și costumelor simbolice pentru creșterea realismului și implicării;
4. Evaluarea formativă nu doar a cunoștințelor, ci și a implicării, creativității și colaborării;
5. Organizarea de reflecții post-activitate pentru consolidarea valorilor morale și civice.

Concluzii

Dramatizarea reprezintă o metodă eficientă și modernă în predarea istoriei la ciclul primar, contribuind la:

- creșterea atractivității și memorabilității orei;
- formarea conștiinței patriotice și civice;
- dezvoltarea competențelor socio-emoționale și creative;
- transformarea cunoașterii istorice în experiență afectiv-cognitivă.

Această metodă oferă elevilor modele morale și istorice, conectând trecutul cu prezentul și viitorul și stimulând formarea unei identități civice solide.

Bibliografie selectivă:

1. Popescu, A., *Metode active în predarea istoriei*, Editura Didactică și Pedagogică, 2021;
2. Ionescu, L., *Jocul de rol și educația civică la elevii din învățământul primar*, Editura Trei, 2020;
3. Vasiliu, M., *Dramatizarea în educația timpurie: strategii și exemple*, Revista de Pedagogie, nr. 12/2019;
4. OECD, *The Future of Education and Skills*, 2020 – capitol despre metode active și învățarea experiențială.

**Eficiența utilizării strategiilor didactice incluzive
la limba și literatura română**

*Profesor învățământ primar Carmen-Mihaela Barcan
Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău*

„Educația autentică trebuie să plece întotdeauna în opera de modelare a naturii umane de la cunoașterea diversității caracteristicilor și forțelor pe care le posedă fiecare copil, elev sau individualitate în parte.” (Dumitriu, Gh., p. 6).

Astfel, având în vedere diversitatea elevilor clasei, se impune cu precădere valorizarea fiecărui elev ca subiect al învățării, respectarea individualității acestuia, pentru a face din fiecare o persoană curioasă, competentă, capabilă să învețe și să acționeze eficient pe toată durata vieții.

În anul școlar curent și nu numai, am folosit metode și tehnici pentru cunoașterea personalității elevilor, cum ar fi:

1. metoda observației, în condiții cât mai variate

Am surprins manifestări comportamentale naturale („pe viu”) în condițiile firești de activitate, atât în cadrul activităților frontale, cât și în timpul activității independente, în recreație, în activitățile de educație nonformală etc. Am obținut informații valoroase cu privire la: reacțiile elevului la întrebările adresate, gradul de concentrare a atenției în formularea răspunsului, rapiditatea, spontaneitatea și stabilitatea atenției, gradul de rezistență la efort, motivația pentru învățare, perseverență, punctualitatea la ore, trăsături temperamentale, atitudinea față de activitate, față de sine și față de ceilalți din grup etc.

2. chestionarul – a oferit posibilitatea de cunoaștere a preferințelor, a opiniilor, a aspirațiilor elevului, a relațiilor sale cu părinții sau cu colegii clasei etc.

3. metoda analizei produselor activității (desene, lucrări scrise, portofoliu, caiete de teme, lucrări plastice etc.) care poartă amprenta, pe de o parte a cerințelor speciale ale disciplinelor de învățământ, iar pe de altă parte, a caracteristicilor individuale ale elevului.

4. metoda convorbirii (liberă, spontană sau dirijată) – folosită pentru a constata experiența de viață a elevului, anumite sentimente, motivații, nivelul de cultură generală.

Pornind de la cunoașterea nevoilor și particularităților elevilor, am pus accentul pe selectarea și aplicarea, în demersul didactic, a **strategiilor didactice incluzive**. Aceste strategii *„fac din spațiul clasei școlare un mediu securizant nu doar pentru elevii capabili de performanțe superioare, ci și pentru cei timizi, retrași, neîncrezători, cu dificultăți de adaptare la cerințele învățării școlare.”* (Hussar, E., Safciuc, T., p. 4)

Astfel, am organizat activități variate de învățare pentru toți copiii, îmbinând metode tradiționale (conversația, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului, lectura explicativă, lucrul cu manualul, exercițiul, demonstrația, explicația) cu **metode și procedee active și incluzive**, care să stimuleze participarea activă, fizică și psihică, individuală și colectivă a elevilor în procesul învățării, având un pronunțat caracter formativ – educativ (generează sentimente de acceptare și simpatie, cresc stima de sine, cresc încrederea în forțele proprii, diminuează anxietatea față de școală ș.a.).

Am îmbinat activitatea frontală cu cea individuală, în perechi sau în grupuri de elevi, am folosit mijloace didactice diversificate: ilustrații, planșe, fișe de lucru, softuri educaționale interactive.

Dintre **metodele și procedeele active și incluzive** utilizate, evidențiez:

- **cubul** – pentru organizarea și sistematizarea cunoștințelor, colaborarea cu membrii grupului, creșterea responsabilității elevului față de propria învățare, dar și față de grup.

La consolidarea textului „Buburuza” după Eugen Jianu, fiecare subgrup a rezolvat una dintre cerințele înscrise pe fețele cubului:

1. *Describe* – Scrie cuvintele care arată însușiri: primăvara, ghiociei etc.
2. *Compară* – Scrie cuvinte cu sens opus următoarelor cuvinte: vesel, cald, plin etc.
3. *Analizează* – Explică înțelesul expresiilor: „soarele-i mare”, „albinele curăță stupul”, „Ce mică și neînsemnată sunt!”
4. *Asociază* – Formează perechi de cuvinte cu aceleași înțeles (ex.: crâng – pădurice)
5. *Aplică* – Înlocuiți cuvintele subliniate cu altele asemănătoare ca înțeles (ex.: A sosit primăvara voioasă. A sosit primăvara veselă.)
6. *Argumentează* – De ce acest text se numește „Buburuza”? Care este învățătura ce se desprinde din acest text?

- **explozia stelară** – pentru dezvoltarea creativității prin tehnici interrogative;
- **ciorchinele** – pentru exersarea gândirii libere și structurarea informațiilor într-o formă grafică accesibilă;
- **jocul de rol** – pentru a exersa intercomunicarea și a valorifica experiența personală: „Imaginați-vă un dialog între băiat și Crăiasa Zăpezii. Intonați corespunzător propozițiile.”, „Imaginați-vă un dialog între furnică și porumbiță. Folosiți formule pentru începutul și sfârșitul dialogului.”, „Imaginează-ți un dialog între tine și jucăria ta preferată. Ce crezi că ți-ar putea spune?” etc.
- **Harta conceptuală** – pentru a favoriza învățarea conștientă sau conștientizarea legăturii dintre concepte, cunoștințe
- **linia valorilor** – pentru formularea și exprimarea unei opinii personale față de o problemă și poziționarea acestei opinii în cadrul grupului.

Am aplicat această tehnică la textul „Cheile” după Tudor Arghezi, în urma discuției cu elevii despre hotărârea familiei de a nu pedepsi pe Mițu și Baruțu, ci, dimpotrivă, de a le oferi posibilitatea să preia toate sarcinile părinților, iar părinții să se joace, în locul copiilor. Astfel, pentru a-și exprima opinia la întrebarea „Este dreptă hotărârea familiei?”, elevii au format o linie imaginară, cel care a răspuns cu DA hotărât și cel care a răspuns cu NU hotărât s-a plasat la capetele opuse ale liniei imaginare. Indecșii s-au plasat la mijlocul liniei valorilor. Elevii au discutat răspunsurile la întrebare cu alți elevi din linie care se aflau în apropierea poziției lor, pentru a se convinge că s-au aliniat corect. Tehnica a permis elevilor să își schimbe opinia în funcție de argumentele prezentate de către grupuri, a facilitat procesul decizional la nivel individual sau de grup.

- **metoda cadranelor** – pentru realizarea unei lecturi conștiente a unui text și realizarea unui act de reflecție personală în legătură cu acesta;
 - **Știu/Vreau să știu/Am învățat** – pentru formarea unui stil de învățare eficient prin conștientizarea legăturii dintre experiența cognitivă și noile achiziții;
 - **brainstormingul** – în vederea stimulării creativității și productivității gândirii am solicitat elevilor idei, opinii, păreri despre personajul preferat: „De cine v-a plăcut din poveste? De ce? De cine nu v-a plăcut din poveste? De ce? Cu ce personaj din poveste ați vrea să semănați?”
- Alte exemple:

- ☞ „A procedat corect Ogarul? De ce? Dar Iepurele? Argumentează!” (textul „Ciuboțelele ogarului” după Călin Gruia)
- ☞ „Ce părere ai despre comportamentul lui Nică față de mama sa?” (textul „Amintiri din copilărie” după Ion Creangă)
- ☞ „Cum consideri că a procedat porumbița? Dar furnica? Motivează!” (textul „Furnica și porumbița” după Lev Nicolaevici Tolstoi)

Folosirea acestei metode a generat o atmosferă pozitivă, de relaxare și de încredere, astfel că și elevii timizi au putut participa activ.

- **Cercul discuțiilor** – pentru a crea un ethos pozitiv, incluziv, prin exprimarea liberă a opiniilor, dar și pentru exersarea deprinderilor de ascultare;
- **Turul galeriei** – pentru stimularea motivației învățării și interaprecierii.

Așadar, folosind strategii didactice incluzive, valorizăm fiecare copil, ne orientăm eforturile pentru atragerea elevilor spre învățare în clasă, individual sau împreună: unii de la alții, cooperând, comunicând și împărtășind impresii, emoții, experiențe personale. Mediul din sala de clasă este prietenos, îl încurajează pe elev să se exprime și să participe, fie că este un elev aflat în dificultate, timid, neîncrezător, cu anumite tulburări de adaptare, normal sau cu aptitudini înalt dezvoltate.

Bibliografie:

- Hussar, E., Safciuc, T., 2008, *Colaborare și incluziune în sala de clasă: ghid metodic de utilizare a strategiilor incluzive în învățământul preuniversitar*, Editura Casei Corpului Didactic Bacău;
- Leonte, Rodica, Stanciu, Mihai, 2004, *Strategii activ-participative de predare învățare în ciclul primar*;
- Dumitriu, Gheorghe, 2004, *Sistemul cognitiv și dezvoltarea competențelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București.

De ce este important să promovăm imaginea unităților școlare în comunitate?

*Profesor învățământ primar Mărioara Crețu
Școala Gimnazială Solonț, județul Bacău*

Promovarea imaginii unității noastre școlare reprezintă o prioritate pentru o bună colaborare între cei trei parteneri educaționali: școală-comunitate-părinți. Educația este obligatorie, dar din fericire nicio instituție nu poate forța alegerea. Beneficiarul direct al educației, elevul, este liber să aleagă. Această dependență a unității școlare de libertatea de alegere a elevilor face ca școala să depindă de implicarea ei în modificarea nevoilor și așteptărilor acestora. Informarea nu este de ajuns, școala trebuie să aibă capacitatea și să fie pregătită de a adapta programul educațional la nevoile în schimbare ale elevilor săi.

Școala este un element esențial al oricărei comunități prin resursele umane pe care le are, dar și prin spațiile de învățare disponibile. O școală responsabilă este garantul dezvoltării permanente a comunității. Școala nu poate funcționa bine fără sprijinul comunității, aceasta reprezintă o resursă, oferindu-și serviciile și altor membri ai comunității pe lângă tinerii școlarizați și contribuind astfel la dezvoltarea comunității și altfel decât prin realizarea educației formale. Pentru a reuși, o instituție educațională are nevoie să se adapteze corespunzător mediului complex și în continuă schimbare. Toate activitățile instituției au loc și sunt dependente de mediul exterior.

Managerii instituțiilor au nevoie să înțeleagă importanța mediului și a schimbărilor care se produc și modul cum pot afecta succesul sau chiar supraviețuirea instituției. Prevederea transformărilor potențiale ale societății va da instituției timpul necesar pentru a planifica răspunsurile adecvate. Mediul poate fi într-o transformare rapidă sau lentă. Într-un mediu stabil, forțele demografice, economice, ecologice, tehnologice, legislative și culturale rămân stabile de la an la an. Formarea imaginii unei organizații se poate realiza aplicând o anumită „

politică”, ce ține pe de o parte de stilul managerial al conducătorului organizației și pe de altă parte de activitatea desfășurată de angajați-cadre didactice.

Promovarea imaginii reprezintă acțiunea de convergență și de interferență a reclamei, publicității, utilizarea liderilor de opinie și a tehnologiilor de creare a evenimentelor pentru formarea unei imagini unitare și multidimensionale prin transmiterea unor mesaje.

Managerul unei organizații școlare poate promova în mediul intern și extern al unității o imagine pozitivă a acesteia, printr-o planificare riguroasă, folosind metodele și tehnicile potrivite. De-a lungul timpului, activitățile de formare și promovare a imaginii școlii noastre au fost:

- difuzarea informațiilor cu privire la oferta educațională, programele și proiectele educaționale, baza materială, resursele umane, rezultatele școlare;
- consilierea părinților privind orientarea școlară;
- dezvoltarea de parteneriate eficiente la nivel local, județean, regional, național în scopul promovării imaginii instituției noastre și a corelării ofertei educaționale cu cerințele de pe piața muncii locale/regionale;
- promovarea imaginii școlii prin diverse surse informaționale (presă locală scrisă, internet).

Propunerea de activități pentru formarea și promovarea imaginii școlii în anul școlar curent, a fost următoarea:

- transmiterea în spațiul virtual a informațiilor și fotografiilor privind baza materială și programele de dezvoltare, oferta educațională, activități derulate, rezultatele elevilor, proiecte educaționale derulate;
- promovarea imaginii instituționale și a ofertei educaționale prin pagina web a școlii;
- popularizarea ofertei educaționale propusă pentru anul școlar 2025 - 2026 (în școală și în afara ei).

Educația este cel mai puternic motor al schimbărilor sociale și al dezvoltării, dar pentru activarea acestui motor sunt necesare schimbări fundamentale, care să facă posibilă dezvoltarea societății. Ar trebui ca școala să țină cont de marile schimbări ale lumii moderne și să reacționeze prima, schimbând vechiul sistem educațional cu unul nou, modern.

Învățarea prin cooperare

*Profesor învățământ primar Angela Ciupală
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

În a doua jumătate a secolului trecut, Piaget sugera deja promovarea unei educații a descoperirii active și critica excesul de verbalism care conduce la „proliferarea de pseudonoțiuni agățate de cuvinte, fără semnificații reale” și care diminuează caracterul activ al învățării.

Școala de la Geneva a demonstrat că învățarea în grupul mic constituie cadrul cel mai favorabil dezvoltării structurilor intelectuale ale elevilor, iar Jean-Marc Monteil ridică problema competiției și a cooperării în cadrul unui grup, motivând că „simpla anticipare a unei interacțiuni competitive este suficientă pentru a da naștere unor reprezentări negative ale celuilalt, influențând, la rândul lor, comportamentele ce decurg de aici”.

La noi, Mircea Eliade anticipa deja o astfel de școală, care trebuia să devină „templu” și „laborator” în același timp, iar Constantin Noica, într-o celebră reflecție despre educație, sublinia rolul covârșitor al „antrenorului”, superior profesorului tradițional și chiar familiei. Esențial este că teoria învățării prin cooperare și practicile corespondente se inspiră din teoria

privind interdependența socială, care apare atunci când oamenii au obiective comune și când rezultatele fiecărui individ influențează acțiunile celorlalți. Practic, interacțiunea dintre oameni este esențială pentru supraviețuire.

Din această perspectivă, învățarea prin cooperare implică ipoteza conform căreia modul în care sunt planificate activitățile determină calitatea interacțiunii dintre elevi. În plus, rezultatele activităților sunt consecințe ale interacțiunii dintre elevi. Astfel, unul dintre elementele principale care trebuie creat în clasă este **interdependența pozitivă** sau **cooperarea**. Odată asigurat acest element, cooperarea duce la acumularea de interacțiuni pozitive, pe măsură ce membrii unui grup se încurajează și se sprijină reciproc în procesul de învățare. Cei care au formulat și au susținut această teorie și practicile de învățare echivalente sunt Kurt Lewin (1890 - 1947), Morton Deutsch și frații David și Roger Johnson.

Strategia didactică a învățării prin cooperare este o modalitate de organizare a activității prin care se realizează schimburile interrelaționale între participanții la activitate prin procese interumane de cooperare și competiție constructivă (elevi-elevi, elevi-profesor; elevi-grup), stimulând activismul elevului în interacțiunea sa cu materialul de studiu, cu ceilalți, prin procese de acțiune și transformare a informației. Cercetările efectuate arată că metodele bazate pe cooperare au rezultate importante și mult mai bune decât metodele de învățare bazate pe competiție și individualism. În plus, învățarea prin cooperare dezvoltă respectul pentru diversitate, capacitatea de empatie, abilitățile sociale. Dat fiind că între membrii unui grup există și diferențe cognitive, apare conflictul socio-cognitiv, care generează accelerarea învățării. Grupul funcționează mai bine dacă membrii au distribuite roluri, pe care le exercită alternativ. În acest fel, elevii lucrează împreună, în perechi, în grupuri mici pentru a rezolva aceeași problemă, a explora o temă nouă sau a crea idei noi.

Cum organizăm învățarea în clasă?

1. Organizarea frontală - tratăm elevii ca și când toți ar avea aceleași caracteristici. Ca metode, predomină expunerea și conversația; întrebările adresate sunt diferențiate, ca și timpul acordat pentru răspuns.

2. Organizarea individuală - respectăm individualitatea copiilor; adaptăm sarcinile de instruire la caracteristicile individuale, atât din punctul de vedere al timpului, cât și al conținutului. Dar cum rezolvăm problema educației prin cooperare și a incluziunii?

3. Organizarea grupală

a). Respectăm particularitățile elevilor (abilități, interese, relații interpersonale, temperament, imagine de sine etc.); b). Construim diferențiat sarcini de învățare care să faciliteze succesul; c). Dezvoltăm competențe sociale care influențează atât învățarea școlară, cât și învățarea socială și imaginea de sine; chiar dacă din punct de vedere al vârstei vorbim de clase omogene, practic omogenitatea este imposibilă, deoarece fiecare elev constituie o individualitate.

Gruparea elevilor se face: a). la întâmplare; b). stratificat; c). formarea grupurilor de către cadrul didactic; d). elevii se grupează singuri etc.

Din perspectiva educației inclusive, gruparea elevilor este o probă de măiestrie și profesionalism didactic. E necesar să respectăm principiile incluziunii și să asigurăm egalitatea de șanse în învățare. Mărimea grupurilor depinde de obiectivele lecției, conținuturile de învățare, vârsta elevilor, experiența de lucru în grup, materialele și echipamentele disponibile, timpul alocat activității respective etc. Totuși, este important ca numărul elevilor să nu depășească 4 - 5, gruparea se realizează după un criteriu (ex. natura activității) sau la libera alegere a elevilor și se stabilesc relațiile dintre membrii grupului (coordonatorul poate fi **profesor** sau **elev**). Esențial este că relația profesor-elev se modifică astfel: profesorul sprijină

elevul, îi stabilește conținuturile și materialele necesare, profesorul pregătește activitatea, îndrumă în punctele-cheie, sintetizează rezultatele.

Metode de învățare prin cooperare

Colțurile este numele unei activități de învățare prin cooperare, activitate al cărei scop este să genereze o dezbatere și să folosească procesele de grup pentru a genera discuții în contradictoriu. „Colțurile” pot fi folosite ca un mijloc activ și plăcut de a conduce dezbaterile în cazul problemelor controversate, situații în care participanții la discuție pot avea puncte de vedere diferite. Activitatea poate fi folosită după lectura, în clasă, a unui text, după ascultarea unei prelegeri sau vizionarea unui film sau pur și simplu după enunțarea unei teme la care elevii sunt invitați să se gândească.

Instrucțiunile pentru metoda „colțurilor” sunt destul de simple. Scopul activității este de a-i face, cu adevărat, pe elevi să ia poziție în legătură cu o anumită problemă și să-și poată susține această poziție. Ea încurajează, de asemenea, ascultarea celorlalți cu atenție și oferă elevilor posibilitatea de a-și schimba părerea dacă argumentele celorlalți îi conving.

Metoda poate fi folosită în continuarea lecturii unui text, a ascultării unei prelegeri, a vizionării unui film care pune o problemă controversată sau, o altă posibilitate ar fi ca profesorul să identifice, cu ajutorul elevilor, o problemă controversată cu care se confruntă propria lor comunitate și să o discute cu elevii - dar, în acest caz, trebuie să vă asigurați că toți elevii cunosc foarte bine problema.

Această strategie cuprinde mai mulți pași. Unii dintre aceștia presupun munca individuală, alții munca în grup.

După alegerea temei, se procedează astfel:

- elevii se gândesc la problema/tema respectivă;
- determinați ce poziții se pot adopta în legătură cu tema discutată (2 - 3 opțiuni); profesorul poate stabili dinainte ce poziții pot lua elevii sau aceștia pot să le stabilească singuri;

- elevii optează argumentat pentru una dintre poziții (în scris sau „în gând”, funcție de vârsta elevilor);

- elevii care sunt în favoarea poziției A se duc într-un colț al încăperii, cei care sprijină poziția B (poziția opusă poziției A) se duc în alt colț, nedecisiilor se pot așeza în mijlocul încăperii sau într-un alt colț; dacă există grupuri cu o opinie diferită, acestea vor fi poziționate în alte părți ale încăperii;

- timp de cinci minute, elevii trec în revistă propriile argumente în favoarea poziției lor și vor stabili argumentele grupului; doi purtători de cuvânt îi vor reprezenta în dezbateră ce va urma;

- începe dezbateră, fiecare grup exprimându-și succint punctul de vedere și argumentele ce îl susțin; elevii din toate grupurile trebuie încurajați să participe la conversație; dacă li se pare dificil, ajutați-i cu întrebări precum: „De ce nu acceptați voi, cei din grupul A, părerea celor din grupul B?”, „Cu ce anume nu sunteți de acord din ceea ce susține grupul B?” sau „Grupul nedecisilor, ați auzit ceva care să vă facă să înclinați către unul sau altul din celelalte două grupuri?” sau „De ce nu vă lăsați convinși voi, cei din grupul B, de ceea ce a afirmat grupul A?”;

- dacă în urma dezbaterii elevii și-au schimbat opinia, aceștia sunt încurajați să se mute în grupul ce susține acea opinie; aceasta îi obligă pe membrii fiecărui grup să încerce să fie cât se poate de convingători, pentru a nu-și pierde aderenții sau pentru a-și atrage alți susținători. Este, de asemenea, bine ca elevii să-și noteze ideile care le vin în timp ce ascultă sau discută. Aceasta îi va ajuta mai târziu, când vor trebui să-și exprime și să-și susțină poziția în scris;

- după ce discuția s-a încheiat și toată lumea a ajuns în grupul a cărui poziție o împărtășește, cereți fiecărui grup să-și rezume punctul de vedere și argumentele. Apoi cereți fiecărui elev să-și exprime, în scris, poziția și argumentele (o lucrare mai sofisticată ar trebui să țină cont și de contraargumente și să încerce să le demonteze).

Rezumarea poziției și argumentelor grupului și apoi redactarea unor lucrări scrise individuale, așa cum cere ultima etapă, este o activitate de reflecție. Atât activitatea de grup, cât și cea individuală subliniază faptul că elevii sunt, în cele din urmă, responsabili de opiniile și convingerile lor proprii, pe care trebuie să și le poată susține. Bineînțeles că părerile lor pot să se întemeieze pe gândurile și înțelepciunea altora dar, în final, ei trebuie să poată să și le exprime în propriile lor cuvinte.

Bibliografie:

- Flueras, V., *Teoria și practica învățării prin cooperare*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005;
- Oprea, C., L., *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și pedagogică, RA, București, 2006;
- Pânișoară, I., O., *Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională*, Editura Polirom, Iași, 2004.

Educația nonformală – modalitate complementară educației formale

*Profesor învățământ primar Ramona-Valeria Zarzu
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

În discursul educațional internațional este abordat pentru prima dată conceptul de educație nonformală la sfârșitul anilor '60 și începutul anilor '70, acest concept fiind asociat ideii de învățare pe tot parcursul vieții. În cadrul educației nonformale se subliniază importanța educației care se realizează în afara cadrului formal al sistemului de învățământ, în alte medii decât cele școlare, prin activități care nu includ curriculumul școlar, dar care satisfac nevoile și preocupările de cunoaștere, dezvoltare și progres ale unui colectiv.

Importanța educației nonformale rezultă din faptul că sistemul educațional formal se adaptează prea încet la transformările socio-economice și culturale ale lumii contemporane, ca urmare sunt gândite și alte oportunități de a-i instrui pe copii, tineri în concordanță cu schimbările societății. Posibilele oportunități de învățare pot rezulta atât din învățământul formal, cât și din sfera extinsă a societății sau din alte sectoare ale acesteia. Dezbaterile pe acest subiect au dat naștere unei viziuni tripartite asupra educației, care accentuează două direcții: prima se referă la relația de complementaritate dintre cele trei forme ale educației (formală, nonformală, informală), iar cea de-a doua presupune utilitatea realizării de rețele transparente de oferte și recunoaștere reciprocă între cele trei tipuri de învățare. Toate experiențele de învățare, activitățile unei persoane la un moment dat reprezintă *învățarea peste tot (lifewide learning)*, de aceea trebuiesc realizate legături între diferitele forme de învățare. *Învățarea peste tot* este parte integrantă a *învățării pe tot parcursul vieții*, amândouă având ca scop principal dezvoltarea potențialului fiecărui individ pentru a-și putea construi un parcurs calitativ superior atât în plan personal, cât și profesional și social.

Cel mai cunoscut concept al educației nonformale a fost elaborat la începutul anilor '70 de Ph. Coombs, C. Prosser și M. Ahmed, ca fiind „orice activitate educațională organizată în afara sistemului formal existent – fie că se desfășoară separat sau ca un element important al unei activități mai largi – care este menită să răspundă nevoilor educaționale ale unui anumit

grup și care urmărește obiective de învățare clare”(Costea, O., Cerkez, M., Sarivan, L., 2009, p. 10).

Înaintând către anii '90, UNESCO caracteriza educația nonformală ca reprezentând „orice activități educaționale organizate și susținute care nu corespund exact a ceea ce numim educație formală. Aceasta poate fi realizată în cadrul sau în afara instituțiilor de educație și se adresează persoanelor de toate vârstele. Educația nonformală nu urmează un sistem ierarhizat și poate diferi ca durată, fără a implica în mod obligatoriu certificarea rezultatelor învățării” (apud Cebanu, L., p. 24) .

J. Kleis a definit educația nonformală ca reprezentând „orice activitate educațională intenționată și sistematică desfășurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărei conținut este adaptat nevoilor individului și situațiilor speciale, în scopul maximalizării învățării și cunoașterii și al minimalizării problemelor cu care se confruntă acesta în sistemul formal (stresul notării în catalog, disciplina impusă, efectuarea temelor)” (Boghiu, E., Egarmin, A. M., Ierulescu, L., M., Ierulescu, A., 2018, p. 8).

Educația nonformală „cuprinde totalitatea influențelor educative ce se derulează în afara clasei (activități extrapara-perișcolare) sau prin intermediul unor activități opționale sau facultative” (C. Cucos, 2006, p. 45).

Educația nonformală diferă atât în ceea ce privește conținutul, cât și prin formele de realizare de educația formală. În cadrul educației nonformale conținutul nu este organizat pe discipline sau ani de studiu, ci pe arii de interes; cursurile educației nonformale diferă ca durată, modalitate de organizare sau ca mod de predare, accentul fiind pus pe funcția de învățare, prin valorificarea cunoștințelor din viața practică.

Cine realizează educația nonformală? Este concepută și realizată de cei care reușesc să identifice necesitățile, preocupările unui grup și să abordeze activități prin care să satisfacă aceste necesități. Cel care furnizează educație nonformală se numește facilitator, acesta având rolul de a îndruma educabilii către investigarea problemelor, descoperirea soluțiilor, împărtășirea ideilor, contribuind, de asemenea, la clădirea unor relații de grup. Facilitatorul este (Vild, T., Dumitru, A., 2018):

- cel care proiectează sesiuni de lucru, specifice sau cu intenție;
- persoana care scoate în evidență întregul potențial al grupurilor de lucru;
- un furnizor de procese, instrumente și tehnici;
- consilier care ghidează grupul pe drumul cel bun;
- cineva care contribuie la rezolvarea conflictelor;
- cineva care captează participarea tuturor, pentru a fi sigur că întregul potențial al grupului este pus în valoare;
- persoana care structurează, sistematizează activitatea unui grup;
- cel care are în vedere ca obiectivele să fie îndeplinite;
- persoană empatică;
- persoana care organizează spațiul și timpul pentru grupul de lucru.

Cei patru E ai facilitatorului (ibidem):

1. Educă;
2. Enjoy (trezește bucurie);
3. Explică;
4. Entertain (generează voie bună, distracție).

Prin participarea la activitățile nonformale, beneficiarii își vor dezvolta anumite atitudini, aptitudini, cunoștințe care le vor folosi atât în viața personală, cât și în cea profesională. Dr. Pasi Sahlberg precizează în „Construirea de poduri pentru învățare - Recunoașterea valorii educației non-formale în activitatea Tineretului” că educația nonformală

trebuie să fie (Vild, T., Dumitru, A., 2018): voluntară, accesibilă tuturor, un proces organizat, cu obiective educaționale, participativă și centrată pe elev, centrată pe învățarea deprinderilor de viață și pregătirea pentru o cetățenie activă, bazată pe implicarea atât individuală, cât și de grup, globală și orientată spre progres, acțiunea să înceapă de la nevoile participanților și pe baza experienței lor. Lista instituțiilor în care se pot realiza activități în context nonformal este lungă și variată: palate ale copiilor, case de cultură, teatre, săli de cinematograf, atenee, cluburi ale copiilor, biserică, organizații guvernamentale sau nonguvernamentale, instituții de învățământ preuniversitar și superior, centre de educație și formare profesională, asociații profesionale, sindicate.

Evidențiem următoarele caracteristici ale educației nonformale (Cojocariu, V., M., 2008, p. 35):

- este complementară educației formale;
- se realizează în școală pe lângă orele de curs cu caracter obligatoriu, cât și în alte instituții;
- implică un ansamblu de influențe intenționate, organizate, sistematice;
- este orientată pe beneficiarul învățării asigurându-se o adaptare optimă a procesului de învățare în funcție de nevoile de învățare ale acestuia;
- presupune un proces de aprofundare, completare, dezvoltare a unor cunoștințe provenite din cadrul formal, cu scopul formării culturii generale, performanței într-un anumit domeniu sau pentru dezvoltarea unor aptitudini speciale;
- este adaptată comunității, grupului și/sau individului presupunând un ritm propriu de studiu;
- oferă oportunități de dezvoltare a nevoilor specifice diverselor categorii de beneficiari, având caracter opțional, facultativ;
- este realizată de către profesioniști în domeniu (profesori, tehnicieni, practicieni), aceștia având rol de moderator, animatori, facilitatori;
- presupune o funcție de studiere, putând fi încadrată într-un curriculum, obținerea rezultatelor realizându-se, de cele mai multe ori, într-o perioadă mai scurtă de timp spre deosebire de educația de tip formal, iar conținuturile pot fi adaptate sau înnoite;
- beneficiază de dotări materiale proprii, uneori superioare celor din cadrul educației formale;
- utilizează conținuturi, strategii adaptabile nevoilor de învățare a beneficiarilor, stimulând astfel interesele de cunoaștere, motivația intrinsecă, creativitatea;
- nu implică o evaluare națională, aceasta depinzând atât, de beneficiar (prin autoevaluare), cât și de educator sau instituție;
- presupune realizarea colaborării dintre școală și toate celelalte instanțe educaționale;
- presupune utilizarea metodelor active/interactive de învățare cât mai diversificate;
- învățarea în context nonformal contribuie la achiziția unor noi cunoștințe;
- favorizează dezvoltarea și împlinirea personală a indivizilor;
- implică în primul rând învățarea prin noi experiențe, valorificând, în același timp, și pe cele anterioare;
- poate să conducă la confirmarea competențelor dobândite;
- implică un proces de reflecție.

În ultimul timp se observă o apropiere tot mai mare între cele două forme ale educației (formală și nonformală), prima evoluând spre flexibilitate, fiind mai adaptată nevoilor și motivațiilor beneficiarilor, în timp ce a doua devine din ce în ce mai riguroasă, utilizează metodele deja recunoscute de specialiști, urmărind asigurarea unei anumite calități.

Așadar, educația nonformală prezintă numeroase avantaje, rolul principal al acesteia

constând în faptul că contribuie la formarea educațională a tinerelor generații, oferindu-le noi oportunități de împlinire atât din punct de vedere personal, cât și profesional.

Bibliografie:

- Boghiu, I., Egarmin, A., Marinov, D., Ierulescu, L.M., Ierulescu, A. (2018). Formal, nonformal și informal în didactica modernă: suport de curs. Bacău: Editura Casei Corpului Didactic „Grigore Tăbăcaru”;
- Cebanu, C. (2006). Psihologia educației. Iași;
- Cerkez M, Costea, O(coord.), Sarivan, L(2009), Educația nonformală și informală: realități și perspective în școala românească, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- Cojocariu, V.M. (2008). Teoria și metodologia instruirii. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A.;
- Vild., T., Dumitru, A.

https://www.isjialomita.ro/red/download/Educatia_nonformala_ghid_pentru_cadrede_didactice.pdf.

Valorificarea textelor cu conținut istoric la ciclul primar

*Profesor pentru învățământul primar Bianca-Lăcrămioara Sîrbu
Școala Gimnazială Buciumi, județul Bacău*

Patria este înțeleasă ca mediul geografic, social și cultural în care au trăit și au muncit generații după generații, în care fiecare om trăiește și își desfășoară activitatea. Cunoașterea acestui mediu în toate determinațiile sale constituie suport obiectiv al patriotismului.

Barbu Ștefănescu Delavrancea spunea: „*Părinții, moșii și strămoșii ne sunt patria noastră, ei, care au vorbit aceeași limbă, care au avut aceleași suferințe și aspirațiuni sunt adevărata noastră patrie. Patria nu e pământul pe care trăim din întâmplare, ci e pământul plămădit cu sângele și e întărit cu oasele înaintașilor noștri*”.

Componentă a conștiinței sociale, patriotismul include un ansamblu structurat de idei și trăsături afective prin care omul își exprimă apartenența la patria din care face parte, înscrisă pe traiectoria timpului, cu un trecut și un prezent care presupun sentimente de dragoste, stimă și implicare nemijlocită în procesul devenirii ei, iar din perspectivă psihologică, patriotismul este considerat o trăsătură a personalității fiecărui om.

Detaliindu-i conținutul, putem spune că, din perspectiva trecutului, patriotismul presupune cunoașterea originii istorice a poporului, respectarea și prețuirea sacrificiului înaintașilor pentru libertatea și propășirea patriei, admirarea și cinstirea tezaurului cultural și spiritual al poporului. Din perspectiva prezentului, același sentiment presupune implicarea în procesul dezvoltării social-economice, al menținerii independenței și suveranității țării, al preocupării pentru îmbogățirea tezaurului de valori spirituale și materiale, al încrederii în idealul libertății și progresului.

Obiectivul fundamental al strategiei educației patriotice a elevilor vizează interiorizarea conținuturilor și notelor definitorii ale acestuia, transformarea lor în mobiluri interne și manifestări comportamentale în relațiile cu patria din care face parte, a trecutului și a prezentului ei.

Conștiința patriotică presupune cunoașterea ansamblului de idei privitoare la patrie, formarea de convingeri în legătură cu conținutul acestor valori moral-politice, realizate prin corelarea cunoștințelor cu trăirile afective corespunzătoare. Acum, mai mult ca niciodată, educația patriotică ni se pare a fi un termen care și-a pierdut din însemnătate și care aduce

multora zâmbetul pe buze. Cu toate acestea, în contextul schimbărilor actuale ale învățământului românesc, se impune ca o necesitate, ca o cerință, educarea celor mici în acest sens, chiar dacă trăim într-o epocă computerizată, școlarii noștri fiind încă atrași de povestiri despre Decebal sau Traian, despre Ștefan cel Mare sau Mihai Viteazul. De câte ori nu ne-am văzut elevii ascultând nemișcați relatări din trecutul neamului nostru sau de câte ori cu greu am putut face față avalanșei de întrebări care nu-și mai aveau sfârșitul despre poporul român și despre trecutul acestuia? Noi, cei care educăm mici personalități în devenire, suntem chemați să îndrumăm responsabil drumul valoric al fiecărui individ, de la valorile moral civice ale românilor, de la tradițiile și cultura populară românească până la integrarea acestora în marea familie europeană.

Citirea textelor cu conținut istoric trebuie să asigure înțelegerea de către elevi a unora din cele mai importante reprezentări și noțiuni istorice, cum sunt cele cu privire la cronologie (epocă, perioadă, mileniu, secol etc.), cele referitoare la viața economică (muncă, unelte de muncă), cele cu privire la organizarea socială și viața politică (clase sociale, forme de stat, război drept și război nedrept) etc.

Ținând seama de faptul că în ciclul primar funcția educativă a cunoștințelor de istorie este prioritară și că însăși formarea unor reprezentări și noțiuni istorice este determinată, în bună măsură, de existența unui fond afectiv corespunzător este firesc ca abordarea textelor cu conținut istoric să se facă în așa fel încât acestea să-și aducă o contribuție sporită la educarea patriotică a elevilor, specificul lor fiind determinat atât de conținut cât și de limbajul aparte. Chiar în rândul unor asemenea texte există diferențieri evidente. În unele din ele faptele istorice sunt înfățișate prin legende, altele sunt, de fapt, creații literare pe teme istorice, iar altele sunt apropiate, atât din punct de vedere al conținutului, cât și al formei de prezentare, de textele întâlnite în manualul de istorie. Pe de altă parte, unele texte istorice sunt în proză, altele în versuri și înfățișează date, fapte, fenomene sociale ce nu pot fi prezentate pe calea intuiției directe, în cuprinsul lor se întâlnesc numeroși termeni și denumiri noi pentru elevi, care redau culoarea epocii respective, însuși limbajul unor texte are un anumit specific. Textele evocatoare prezintă ca eroi personalități intrate în istorie, personaje fixate în memoria poporului – unele din ele cu aură de legendă – sau personaje desprinse din imensa și puternica lume anonimă.

O categorie aparte a unor asemenea texte evocatoare o constituie legende istorice, care au o mare valoare educativă, în special din punctul de vedere al cultivării unor sentimente de înaltă vibrație sufletească. De aceea, în abordarea acestei categorii de texte cu conținut istoric se cere a se recurge la un asemenea mod de analiză, care să asigure nu numai înțelegerea evenimentelor, a faptelor de legendă, ci – mai ales – semnificația acestora, în scopul valorificării lor sub raportul educativ.

Experiența acumulată în citirea legendelor istorice a demonstrat că soluția cea mai eficientă, care asigură realizarea dezideratului amintit este aceea ca primul contact al elevilor cu conținutul legendei să fie realizat prin povestirea învățătorului sau cu ajutorul înregistrărilor. Într-adevăr, o povestire caldă, nuanțată, expresivă, cu o intonație adecvată, cu pauzele și accentele necesare, cu gesturile cele mai potrivite emoționează puternic și menține atenția elevilor pe tot parcursul ei. Povestirea, realizată înaintea analizei propriu-zise a legendei istorice, oferă posibilitatea să fie introduse, la locul potrivit, cuvintele și expresiile noi din text, pe care se vor contura, apoi, unele reprezentări și idei istorice fundamentale. Practica folosirii povestirii în familiarizarea elevilor cu o legendă istorică nu exclude, firește, activitatea de analiză a textului respectiv, care, astfel, se desfășoară pe un fond afectiv de mare efervescență. Ideea că tăria și caracterul lui Ștefan se află în legătură cu poporul se cere a fi subliniată în legenda „*Ștefan cel Mare și Vrâncioaia*”. Numai cu cei șapte feciori ai Vrâncioaiei izbânda în luptă ar fi fost de neconceput. La chemarea feciorilor „*Curgeau plăieșii*

roiuri de pe sub poalele codrilor. Oastea nouă ieși, ca din pământ.” Aceasta pune în evidență dragostea popului pentru domnitorul care îi apără libertatea. Astfel, Ștefan apare în mintea școlarilor mici ca un domnitor al poporului, al oamenilor mării sale.

Se întâlnesc în programă exemple de activități de învățare mai ales la clasa a III-a și a IV-a care propun exerciții de exprimare a propriilor opinii și gânduri în legătură cu fapte și cu întâmplări cunoscute, exerciții în legătură cu faptele și acțiunile personajelor prezentate în textele istorice. Conținutul acestora oferă largi și multiple posibilități pentru realizarea sarcinilor educării morale a elevilor. Personajele, eroii despre ale căror fapte relatează textele, reprezintă modele de conduită morală și civică, sunt purtătoare ale unor însușiri alese. Cunoașterea personajelor literare este una din căile certe care duce la descoperirea mesajului operei respective; prin intermediul personajelor, autorul exprimă opinii, atitudini, gânduri și sentimente.

Texte precum „Deșteaptă-te române”, de Andrei Mureșanu (imn – specie consacrată unui eveniment sau personalități ieșite din comun), „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, de Mihai Eminescu (odă – se exprimă admirația pentru o idee, personalitate, un anumit eveniment), transmit idei și sentimente care nu se pot opri la nivel afectiv, ci realizează o trecere de la afectiv la rațional, adică o conștientizare treptată de către elevi a faptului că poezia îndeamnă românii să se unească și să-și amintească de trecutul lor glorios pentru a-și construi un viitor mai bun.

Concomitent cu transmiterea și asimilarea cunoștințelor, cu lărgirea orizontului de reprezentări și noțiuni despre relațiile subsumate patriei, elevii trebuie să fie antrenați pentru a săvârși fapte de această natură, prezente în viața lor cotidiană, la școală, în afara școlii, importantă fiind conducerea lor spre înțelegerea faptului că îndeplinirea diverselor îndatoriri școlare este o modalitate prin care se exprimă atitudinea lor patriotică.

Prin strategiile folosite la ore cât și prin activitățile extracurriculare, elevii se vor apropia de ceea ce înseamnă dragostea de neam și țară, dragoste care a devenit un legământ de căpătâi al românilor, care i-au caracterizat pe aceștia de când s-au știut pe acest pământ. Și dacă trecutul a fost demn și plin de sacrificii, datoria noastră a dascălilor este să deschidem porțile sufletului celor ce ne-au fost dați în grijă, pentru a-i adăpa și pe ei din această fântână nesecată a gloriei poporului român. În fața ochilor limpezi și veșnic nedumeriți ai copiilor, nu este deloc simplu sau ușor să te faci înțeles, să cultivi cele mai înălțătoare sentimente umane. Dacă noi înșine simțim acel fior al patriotismului, dacă generăm emoții firești vorbindu-le de Mircea cel Bătrân, de Ștefan cel Mare, de Alexandru cel Bun, ajutându-i să înțeleagă dreptatea înfricoșătoare a lui Vlad Țepeș, să admire faptele de vitejie ale lui Mihai Viteazul, să ducă mai departe tradițiile și obiceiurile românești, ei bine, atunci ne vom îndeplini cu adevărat menirea și vom putea spune cu mândrie: „Suntem români!”.

Bibliografie:

- Alex. Ghoerghe, Elena Simionică, Melania S., Maria N., Gabriela A. „*Metodica predării teoriei literare la ciclul primar*”, Ed. Gh. Alexandru, Craiova, 2004;
- Eugen Blideanu, Ion Șerdean, “*Orientări noi în metodologia studierii limbii române la ciclul primar*”, EDP București.

Relația învățător – elev - părinte*Profesor învățământ primar Crăița-Adina Moisă**Școala Gimnazială Chetriș, Bacău*

În contextul actual tot mai mulți părinți și cadre didactice întâmpină probleme în relaționarea cu copiii. Adesea părinții și cadrele didactice formează două „tabere”, și dispută vina ce o poartă ori unii, ori alții în privința inadaptării copiilor la normele cerute.

Literatura de specialitate prezintă în multe lucrări atât condițiile pentru realizarea unui proces eficient de adaptare, cât și mijloacele prin care adaptarea ar putea deveni eficientă. Dacă pentru „tabăra” cadrelor didactice cunoașterea acestora este imperios necesară, pentru părinți nu există „examene”, „teste de verificare” a cunoștințelor în acest domeniu. Este știut faptul că la baza dificultăților de adaptare se află în egală măsură dificultăți de natură fizio-biologică, psiho-socială și dificultăți legate chiar de mediul la care trebuie să te adaptezi.

Dezvoltarea personalității copilului este condiționată de buna relaționare între cele două „tabere”, iar preocuparea majoră ar trebui să se reducă la identificarea și implementarea unor strategii eficiente de intercunoaștere și relaționare.

Interdependența dintre stil parental, copil școlar mic și revoltă a fost analizată în multe cercetări care au indicat faptul că într-un mediu școlar cunoscut cele trei concepte își păstrează consistența și sensul relației.

Revolta ca modalitate de exprimare a opoziției față de o anumită autoritate, are în cadrul acestui studiu sensul de comportament prin care micul școlar se opune autorității educaționale. Acest comportament nu este clar definit în domeniul psihologiei și poate cuprinde în sfera lui elemente contradictorii. Privit dintr-un anumit aspect, comportamentul de revoltă este văzut ca dificultate sau insuficiență de dezvoltare, comunicare sau relaționare. Un alt aspect oferă comportamentului de revoltă imaginea unei personalități puternice.

Elevul revoltat definește copilul care refuză verbal, în contexte diferite desfășurarea unei activități specifice programului educativ desfășurat în școală, copilul care are relații conflictuale cu colegii de clasă, copilul capricios, încăpățânat, mofturos, arțăgos și mereu nemulțumit. Tot în categoria elevilor revoltați includem elevii cu manifestări psihomotrice excesive: mult prea lente sau mult prea rapide.

Stilul parental a fost utilizat pentru a contura imaginea mediului familial al elevului și a identifica tipul relației pe care acesta o are cu părinții săi. O relație ineficientă, împreună cu lipsa afecțiunii părinților poate determina dificultățile de adaptare și acceptare a normelor.

O mai bună cunoaștere a relațiilor dintre comportamentele parentale și trăsăturile de personalitate ale copiilor poate genera efecte pozitive asupra practicilor de educare a copiilor și asupra dezvoltării ulterioare a personalității acestora.

Așadar, spre deosebire de familie în care copilul este tratat ca o ființă unică, cu nevoi și speciale, școala ca instituție, îl va pune în situații în care aceleași norme, reguli și principii se aplică și sunt respectate de fiecare.

Numeroase studii privitoare la importanța școlii ca forță socializantă evidențiază efectele incontestabile ale școlii asupra sistemului de valori și asupra aspirațiilor copiilor. S-a demonstrat astfel că alături de familie și grupul de prieteni, școala influențează orientarea valorilor morale și sociale ale copiilor, precum și realizările și aspirațiile lor sociale. (Hetherington, Parke, 1986, cit Tatiana Dorofte, 1997, p. 53).

Aptitudinea pedagogică este una din modalitățile prin care se operaționalizează și devine funcțional conținutul personalității învățătorului. Ea cuprinde atât informațiile și cunoștințele acestuia despre laturile tehnice, sociale și umane ale profesiunii didactice, cât

funcționalitatea acestora, tradusă în capacitatea educatorului de a opera practic, adecvat cu ele. (Pantelimon Golu, Mielu Zlate, Emil Verza, 1998, p. 211)

Cercetările referitoare la aptitudinea pedagogică a învățătorului au permis identificarea a trei categorii de factori: factori generali de personalitate, factori psihopedagogici și factori psihosociali. (P. Golu, Mielu Zlate, Emil Verza, 1998, p. 209)

Esența și caracterul relațiilor educaționale sunt determinate de anumite condiții subiective și obiective. Printre cele mai importante se numără: personalitatea învățătorului, condițiile generale în care se desfășoară procesul de educație și concepția pedagogică.

Personalitatea învățătorului constituie factorul subiectiv principal care imprimă un anumit caracter și o anumită intensitate interacțiunilor sale cu elevii. După cum se știe, el organizează și conduce activitatea instructiv - educativă din școală, prelucrează și transmite cunoștințele cuprinse în curriculum și manualele școlare, modelează personalitatea copilului, desfășoară o bogată activitate extrașcolară, sprijină ceilalți factori educativi care se asociază eforturilor școlii etc. Pe de altă parte, condițiile generale în care se desfășoară instrucția și educația reprezintă un factor obiectiv care influențează, într-o mare măsură, interacțiunea dintre învățător și elevi. Este vorba, desigur, de condițiile materiale, de dotarea școlii, de aspectele organizării școlare, de atmosfera generală, stilul de muncă etc.

În sfârșit, un factor de maximă importanță, care influențează relațiile învățător-elevi, îl constituie concepția pedagogică ce stă la baza activităților educaționale. După modul în care sunt formulate finalitățile educației (ideal, scopuri și obiective), modul în care este privită natura copilului și posibilitățile de formare a trăsăturilor sale de personalitate imprimă contactului și raporturilor reciproce dintre educator și educat o anumită orientare, un anumit caracter.

Adeseori, între învățător și elevi se pot manifesta, în mod spontan sentimente de atracție sau de respingere, de simpatie sau antipatie, de acceptare sau neacceptare etc.

De regulă, atunci când sub aspectul comunicării didactice, relațiile învățător - elevi, sunt de tip unidirecțional, învățătorul apare în fața clasei doar în calitate de transmițător de informații. În asemenea condiții, este preocupat mai mult de receptarea celor transmise și mai puțin de dimensiunea afectivă sau emoțională a vieții și activității din clasă. Această stare, alături de eventualele sentimente de respingere, antipatie sau neacceptare, manifestate uneori față de anumiți elevi, conduce la traumatizarea relațiilor pedagogice, cu implicații negative asupra rezultatelor învățării și a educației școlare în ansamblu.

Din asemenea motive, în procesul formării inițiale a învățătorului, cât și în formarea sa continuă, un accent deosebit trebuie pus pe dezvoltarea a două dintre competențele personalității sale: competența morală și competența psihosocială. (Crețu E., 1999, p. 34)

După cum se știe, dezvoltarea unor relații socio-afective pozitive între învățător și elevi, bazate pe sentimente de simpatie, atracție și acceptare, permite constituirea unui climat psihosocial favorabil, unei colaborări eficiente între participanții la acțiunea de instruire.

Așa cum remarca Jean Piaget, pe la șapte - opt ani, sentimentul dreptății capătă o formă mai mare decât supunerea, devenind normă centrală. Din acest punct de vedere, ne putem întreba dacă o clasă „cuminte” este în mod automat și o clasă „bună”; ori dacă niște copii „răi”, adică mai puțin disciplinați, mai puțin supuși, sunt cu adevărat răi.

Sentimentul justițiar, de care vorbește Piaget, în situația școlară se exercită, evident, cu precădere, asupra personajului principal, care este învățătorul.

Deoarece, el este cel care, și asta o știu atât elevul cât și cadrul didactic, conduce, cel care dirijează viața școlară. Persoana învățătorului joacă deci, un rol fundamental. Esențial este modul în care învățătorul îndeplinește acest rol. Așadar, învățătorul este agentul moral în contextul acestei relații și este necesar să-și cunoască rolul de mentor moral și să îl accepte.

În acest context, minimumul cerut învățătorului este credibilitatea: de orice fel ar fi persoana ce locuiește înăuntrul său, persoana dinafară nu trebuie să trezească bănuieli copilului, ci e nevoie a părea cel puțin, dacă altfel nu se poate, că este cea adevărată.

În ceea ce privește maximumul, acesta se numește autenticitate, mai întâi față de sine, apoi față de ceilalți. Învățătorul trebuie să creadă în valorile pe care le cere elevilor săi. El trebuie să știe cum să trăiască în ele și să arate calea pentru cei ce vor să urmeze drumul său. Dar mai mult, el trebuie să fie acele valori.

De bună seamă, între cele două extreme, între ceea ce am numit maximum și minimum, există o paletă largă de credințe și comportamente, determinată de însăși natura umană. Valoarea fundamentală însă, pe această scală a specificității individuale, trebuie să fie numai una: *adevărul moral*.

Aceasta pentru că un copil nu poate fi mult timp „înșelat” decât dacă el dorește aceasta. Faptul că un copil nu posedă operațiile mentale ce se presupune a le avea adultul, faptul că el nu pricepe multe lucruri, aceste realități psihologice, deci, nu sunt într-o corespondență directă cu ceea ce copilul simte, cu ceea ce el intuiește. Dezvoltarea spirituală și afectivă, deși legate de cea intelectuală, nu sunt în dependență absolută de aceasta din urmă. Un copil va simți întotdeauna adevărul, dar și minciuna; va fi rănit de nedreptate și va înceta să mai aibă încredere. Aceste ecouri ale nedreptății rămân în sufletul copilului și îl fac să privească cu bănuială lumea dimprejurul său și să suspecteze mai târziu, adulții din rândul cărora și el face parte.

Moralitatea nu se poate măsura și influența, benefică ori nu, este imposibil de cuantificat dacă ne aflăm pe teritoriul eticii, așa cum se face în evaluarea informației predată de învățător și achiziționată de elev. Răspunderea morală este invizibilă și acționează pe termen lung, mult timp după ce influența propriu-zisă și-a încetat acțiunea.

Învățătorul trebuie să fie personal și empatic în comportament, echilibrat în raționamentul moral, stăpânind cu autoritate rolul de consilier, asumându-și conștient funcția de agent moral în contextul școlar.

Bibliografie:

- Dorofte T., 1997, *Dimensiuni socio-psihologice ale personalității*, Ed. Pro Humanitate, București;
- Golu P., Zlate M., Verza E., 1998, *Psihologia copilului*, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
- Crețu E., 1999, *Psihopedagogie școlară pentru învățământul primar*, Ed. Aramis, București;
- Ciofu C., 1989, *Interacțiunea părinți – copii*, Ed. Didactică și Pedagogică, București
- Bancsuly, A., 1972, *Relația profesor- elev în perspectiva unei educații moderne*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca.

Fișă de lucru la limba și literatura română - U1, clasa a IV-a

*Profesor învățământ primar Mihai-Codrin Ababei
Școala Gimnazială „Nicole Iorga” Bacău*

1. Unde și când se petrece întâmplarea în textul „Pata de cerneală?”
2. Ce își doreau Simona și Vlăduț?
3. Ce decizie a luat dna învățătoare?

4. Care sunt personajele care participă la întâmplare în textul „Râde castanul”?
5. Cine face relatarea întâmplărilor?
6. În ce fragment este descris castanul?
7. Care este personajul principal în lectura „Inimă de clopoțel”?
8. Cine era prietenul clopoțelului?
9. Ce făcea clopoțelul?
10. Realizați harta textului „Inimă de clopoțel” (titlul, autorul, locul acțiunii, personaje, momentul acțiunii, numărul de alineate și fragmente).
11. Scrieți cuvinte cu înțeles asemănător pentru cuvintele:
 - aleargă
 - necăjit
 - prieten
 - mâhnită.
12. Un cuvânt cu înțeles opus pentru (glas) „blând” poate fi ?
 - a) pedepsit
 - b) fericit
 - c) tunător
13. Scrie un text de 10 - 15 propoziții enunțative, exclamative, interogative, având suport textele parcurse în Unitatea de învățare 1, cu tema „La școală”.

Importanța activităților extrașcolare în dezvoltarea creativității

*Profesor învățământ primar Camelia Ababei
Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni, Bacău*

Desfășurarea procesului instructiv-educativ constă în îmbinarea activităților școlare cu activități extracurriculare ce au numeroase valențe formative, permițând manifestarea creativității întregului grup de elevi, a relațiilor creative, astfel învățătorul putându-și afirma spiritul inovator, creativitatea didactică, totodată atrăgându-i și pe elevi.

Dezvoltarea personalității elevilor este preocuparea primordială a învățătorilor în scopul modelării întregii activități psihice a elevilor și a conduitei acestora conform cerințelor societății în care se trăiesc.

Activitatea în afara clasei și extrașcolare oferă numeroase prilejuri pentru cultivarea imaginației, creativității. În cercurile de elevi se desfășoară o activitate liberă. Aici se pot exercita diferite metode de stimulare a imaginației, cum ar fi brainstorming-ul. Educatorul poate organiza întâlniri cu oameni de știință sau de artă care pot vorbi despre munca lor, despre dificultăți și satisfacții. Ei pot trezi vii interese pentru problemele ce-i preocupă. Șezătoarele, vizitarea expozițiilor, muzeelor, excursiile, serbările școlare largesc orizontul, câmpul fanteziei copiilor și sunt surse de inepuizabile întrebări.

Activitățile extrașcolare sunt activități complementare activităților de învățare realizate în clasă, urmăresc largirea și adâncirea informației, cultivă interesul pentru diferite ramuri ale științei, atrag individul la viața socială, la folosirea timpului liber într-un mod plăcut

și util, contribuind la formarea personalității. În acest sens școala trebuie să fie deschisă spre acest tip de activitate care îmbracă cele mai variate forme.

În cadrul acestor activități elevii deprind folosirea diverselor surse informaționale, se autodisciplinează învăț să învețe, iar cadrul didactic poate să le influențeze dezvoltarea, să-i pregătească pentru viață.

Aceste activități au ca scop dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei.

Foarte potrivită pentru realizarea cu succes a obiectivelor propuse în domeniul dezvoltării creativității este șezătoarea. Ea reprezintă o formă atractivă, recreativă și dinamizatoare. Ca formă de creativitate colectivă, șezătoarea creează cadrul propice elevilor de a se manifesta liber. Șezătoarea, ca orice acțiune pedagogică poartă amprenta și nota de originalitate a învățătorului, ea fiind rezultatul unei programări și al unei pregătiri temeinice în prealabil. Prin conținutul informațional ce se vehiculează pe parcursul șezătorii, prin intermediul celor mai accesibile producții literare cum sunt: poeziile, snoavele, ghicitorile, poveștile, basmele, proverbele, zicătorile etc. elevii află, culeg o bogăție de idei, impresii, trăiesc autentic, spontan și sincer situațiile redată.

Astfel, vizitele la muzee, monumente și locuri istorice, case memoriale au oferit elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, național, ceea ce a ușurat procesul formării reprezentărilor despre acestea.

Vizionarea spectacolelor de teatru pentru copii, au stimulat și orientat copiii spre aceste domenii de activitate.

Excursiile și taberele școlare au contribuit la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, respectul pentru frumusețile naturii, artă și cultură.

Am constatat că aceste activități au îmbogățit cunoștințele elevilor despre viața plantelor și a animalelor, dar au încurajat și exprimarea liberă a copiilor în afara clasei. Ei pot reprezenta cu mai multă creativitate realitatea atunci când desenează, modelează sau au de alcătuit scurte texte.

Serbările școlare marchează evenimente importante din viața școlarilor. Aceste activități constau în dezvoltarea artistică a copiilor, dar și într-o atmosferă de sărbătoare instalată cu acest prilej.

Am realizat astfel de activități cu ocazia zilei de 1 Decembrie, a Crăciunului și la sfârșit de an școlar, oferindu-le elevilor posibilitatea de a se exprima liber oral, în scris sau prin muzică.

În școala noastră toate cadrele didactice sunt extrem de preocupate atât de desfășurarea activităților școlare cât și a celor extrașcolare, acestea ducând la dezvoltarea gândirii critice, la stimularea implicării viitorilor adolescenți/tineri în luarea deciziilor, în asumarea responsabilităților sociale, astfel realizându-se o legătură între latura cognitivă și cea comportamentală.

În concluzie, activitățile extrașcolare au un caracter interdisciplinar, oferă cele mai eficiente modalități de formare a caracterului copiilor încă din clasele primare deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora.

Bibliografie:

- Revista „Învățământul primar”, nr. 2 - 3/2001, Editura Discipol, București, art. „Priorități ale activităților educative școlare și extrașcolare”;
- Revista „Învățământul primar”, nr.1/2002, Editura Discipol, București,

Târgurile de creație – modalitate de dezvoltare a spiritului artistic și antreprenorial

*Profesor învățământ primar Nicoleta-Anca Popa
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Școala este mai mult decât un spațiu al învățării teoretice, ea reprezintă un loc unde copiii își dezvoltă creativitatea, imaginația și abilitățile practice. În acest context, târgurile de creație organizate în mediul școlar ocupă un loc important, transformând procesul educațional într-o experiență mai atractivă și mai apropiată de viața reală.

Dezvoltarea creativității și a spiritului practice

Târgurile de creație le oferă elevilor ocazia să-și valorifice ideile și să le transpună în obiecte originale: lucrări de artă, decorațiuni, obiecte reciclate, bijuterii, jucării sau chiar mici invenții. În acest mod, copiii își dezvoltă simțul estetic, răbdarea și perseverența, dar și abilități practice care nu se învață doar din manuale.

Promovarea spiritului de echipă și a colaborării

Pregătirea standurilor și prezentarea produselor implică adesea munca în echipă. Elevii învață să comunice, să împartă sarcini și să-și asume responsabilități. Târgurile creează, astfel, contexte educative în care colaborarea devine la fel de importantă ca rezultatul final.

Dezvoltarea spiritului antreprenorial

În cadrul acestor evenimente, elevii au ocazia să experimenteze primele forme de „antreprenorat”: stabilesc prețuri simbolice, își promovează produsele și intră în contact cu „clienții” (colegi, profesori, părinți). Aceste experiențe îi ajută să înțeleagă valoarea muncii și importanța unei prezentări convingătoare.

Întărirea legăturii școală-comunitate

Târgurile de creație sunt adesea vizitate de părinți și de alți membri ai comunității, transformând școala într-un centru cultural și social. Astfel, activitatea școlară capătă un impact mai larg, iar elevii simt că munca lor este apreciată și are o utilitate reală.

Târgurile de creație nu sunt doar simple evenimente școlare, ci adevărate instrumente educative. Ele stimulează creativitatea, promovează spiritul de echipă, dezvoltă abilități practice și antreprenoriale și întăresc legătura dintre școală și comunitate. Prin aceste activități, elevii descoperă bucuria de a crea și de a împărtăși rezultatele muncii lor, ceea ce contribuie la formarea unor tineri mai încrezători, responsabili și implicați.

Iată câteva exemple:**✓ Stand de bijuterii și accesorii handmade**

Elevii confecționează brățări, coliere, cercei din mărgel, pietricele, materiale reciclate, fire colorate etc. Pot fi vândute la standuri decorate cu tematică, împreună cu etichete de prezentare („handmade de clasa X”, „cu materiale reciclate” etc.). Acest tip de stand dezvoltă îndemânarea, simțul estetic, dar și abilitatea de marketing.

✓ Produse din materiale reciclate / ecologice

De exemplu: rame foto din carton, instrumente de scris personalizate din lemn sau plastic recuperat, decorațiuni decorative din resturi textile, sticle refolosite etc. Elevii învață despre importanța protejării mediului, reciclare și sustenabilitate.

✓ Colț de artă vizuală

Elevii pot realiza picturi, desene, colaje, mini-sculpturi. Standul poate fi amenajat ca o mini-galerie: lucrările să fie expuse, să fie oferite cataloage/cartonașe cu titlurile lucrărilor. Acest gen de stand stimulează creativitatea și exprimarea artistică.

✓ **Produse legate de confecții textile/cusut/broderie**

Plictisitoare eșarfe, broderii pe fețe de pernă, șorțuri pictate, mascote sau păpuși textile. Elevii învață să folosească instrumente practice, să respecte modele, dimensiuni, să combine culori.

✓ **Gastronomie creative**

Dacă este permis, standuri cu dulciuri făcute acasă (fursecuri decorate, briose, prăjituri simple), cu etichetare clară și siguranță alimentară. De asemenea, ceaiuri aromate, siropuri etc. Aceste standuri conectează aspecte practice precum costurile, câștigul și prezentarea.

✓ **Ateliere interactive în cadrul târgului**

Realizarea aceluiași produse handmade în fața vizitatorilor: ex: decorarea de felicitări, pictură pe cărți poștale, modelaj cu lut, atelier de origami. Astfel lumea poate participa, nu doar să privească, adâncind sentimentul de implicare și folos educațional.

✓ **Stand de vânzare/fund-raising**

Târg în care elevii obțin fonduri pentru un proiect școlar sau pentru comunitate — vânzând obiecte realizate de ei, cu prețuri mici, etichetă clară. Ajută la responsabilizare și conștientizare.

Legătura cu rolurile din activitatea școlară

- Aceste exemple arată cum *târgul* sprijină **învățarea practică, dezvoltarea competențelor sociale** (negociere, prezentare), **creativitatea vizuală** și **responsabilitatea civică**.
- Implicarea în realizarea produselor și a standului încurajează **planificare, gestionarea timpului și colaborarea**.
- Prin standuri interactive sau cu produse ecologice, elevii pot fi mai conștienți de problemele societății (mediu, consum, minimalism).

Un **târg de creație școlar** are succes atunci când este bine organizat.

Iată **etapele pregătirii** lui, pe care le poți folosi într-un articol, prezentare sau chiar ca plan de lucru:

1. Stabilirea scopului și temei

✓ Se decide ce fel de târg va fi: de Crăciun, de Paște, de primăvară, ecologic, caritabil etc.

✓ Profesorii și elevii stabilesc **obiectivele**: dezvoltarea creativității, strângere de fonduri, promovarea reciclării etc.

2. Formarea echipei de organizare

✓ Se constituie o echipă formată din cadre didactice, elevi, părinți.

✓ Se împart responsabilități: cine se ocupă de promovare, cine de amenajare, cine coordonează elevii-artizani.

3. Planificarea activităților

✓ Se fixează data și locul (sala de sport, holul școlii, curtea).

✓ Se stabilește calendarul: câte săptămâni sunt pentru realizarea produselor, pentru amenajarea standurilor și pentru repetiții.

4. Realizarea produselor

✓ Elevii, sub îndrumarea profesorilor, confecționează obiecte: decorațiuni, felicitări, picturi, jucării handmade, bijuterii, obiecte reciclate.

✓ Se pun accent pe **creativitate**, dar și pe valoarea educativă (ex: re folosirea materialelor).

5. Amenajarea standurilor

✓ Se alege standurile/mesele pentru prezentare.

✓ Se decorează cu afișe, etichete, panouri informative.

✓ Se pregătește un mic inventar al produselor (lista cu prețuri sau descriere).

6. Promovarea târgului

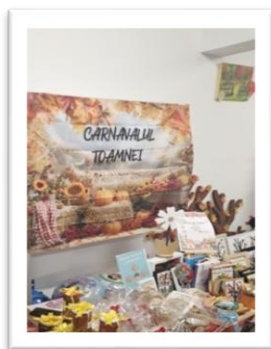
- ✓ Elevii pot realiza afișe, invitații sau anunțuri online (facebook, grupul școlii).
- ✓ Părinții și comunitatea sunt invitați să participe.

7. Desfășurarea târgului

- ✓ În ziua evenimentului, elevii își prezintă produsele, interacționează cu vizitatorii, explică procesul de realizare.
- ✓ Se poate organiza și un **moment artistic** (colinde, poezii, dansuri) pentru a atrage participanți.

8. Evaluarea și concluziile

- ✓ După încheiere, se face un scurt bilanț: câți bani s-au strâns (dacă e caritabil), ce a mers bine, ce poate fi îmbunătățit.
- ✓ Se felicită elevii și se expun cele mai reușite creații pe panoul școlii sau pe site-ul instituției.

Bibliografie:

https://www.icpe.ro/performeri/files/Targuri_si_Expozitii_Criterii_de_Participare.pdf

Educația părinților și performanțele academice ale copiilor: o analiză a inegalităților educaționale

*Profesor învățământ primar Mihaela Gârțu
Școala Gimnazială Nr. 1 Blăgești*

Relația dintre nivelul de educație al părinților și performanțele academice ale copiilor este una dintre cele mai bine documentate în sociologia educației. Studiile recente confirmă că educația parentală influențează nu doar rezultatele școlare, ci și atitudinea copilului față de învățare, aspirațiile educaționale și integrarea socială. Acest articol analizează principalele cauze ale acestor diferențe, efectele lor asupra parcursului școlar și importanța politicilor educaționale menite să reducă decalajele de performanță.

Educația reprezintă una dintre principalele pârgii de mobilitate socială, însă accesul egal la oportunități rămâne un deziderat mai degrabă teoretic decât real. Numeroase cercetări (Bourdieu, 1979; Coleman, 1988; OECD, 2023) arată că performanțele academice ale copiilor sunt puternic corelate cu mediul socio-cultural și educațional din care provin. În acest context,

nivelul de educație al părinților devine un indicator esențial pentru înțelegerea inegalităților educaționale.

- **Capitalul cultural și educațional al familiei**

Pierre Bourdieu a introdus conceptul de „capital cultural”, descriind ansamblul de cunoștințe, valori și competențe transmise în familie, care contribuie la succesul școlar. Părinții cu studii superioare dețin, în general, un capital cultural bogat: ei citesc frecvent, discută despre subiecte academice, valorizează educația și transmit copilului o atitudine pozitivă față de învățare. În schimb, părinții cu studii primare sau gimnaziale pot avea un capital cultural limitat, ceea ce se reflectă în mod indirect în performanțele copiilor.

- **Așteptările și motivația academică**

Un alt factor determinant îl constituie nivelul așteptărilor parentale. Cercetările psihopedagogice (Eccles & Wigfield, 2002) arată că elevii ale căror familii au așteptări ridicate obțin, în medie, rezultate mai bune și manifestă o motivație intrinsecă sporită. Părinții cu studii superioare tind să proiecteze un traseu educațional clar pentru copil și să investească în activități extracurriculare, în timp ce părinții cu un nivel redus de școlarizare pot manifesta o viziune pragmatică asupra educației.

- **Resursele materiale și mediul de învățare**

Famiiliile cu părinți educați dispun, de regulă, de venituri mai mari și pot asigura copiilor acces la resurse didactice moderne. În famiiliile cu un nivel de educație scăzut, dificultățile economice limitează adesea posibilitatea de a oferi un mediu de învățare adecvat, ceea ce conduce la un deficit de stimulare cognitivă și la diferențe de performanță.

- **Atitudinea față de școală și relația cu profesorii**

Părinții cu studii superioare tind să abordeze școala ca pe un partener în procesul formării, comunicând deschis cu profesorii și implicându-se activ în activități școlare. În schimb, părinții cu un nivel scăzut de educație pot manifesta neîncredere sau reticență față de autoritatea școlară, ceea ce se transmite copilului.

- **Excepții și rolul politicilor educaționale**

Aceste corelații nu sunt deterministe. Există numeroși elevi proveniți din medii modeste care, sprijiniți de profesori dedicați și programe educaționale compensatorii, reușesc să obțină rezultate remarcabile. Programele de tip „Școală după școală”, bursele sociale și mentoratul educațional sunt instrumente eficiente pentru reducerea decalajelor.

Așadar, nivelul de educație al părinților influențează profund performanțele academice ale copiilor, prin intermediul capitalului cultural, al așteptărilor educaționale și al resurselor disponibile. Totuși, educația rămâne un domeniu în care intervențiile echitabile pot atenua aceste diferențe. Sprijinirea copiilor proveniți din familii cu un nivel scăzut de educație reprezintă o investiție strategică în capitalul uman al societății.

Bibliografie:

- Bourdieu, P. (1979). „*La distinction: Critique sociale du jugement*”, Paris: Éditions de Minuit;
- Coleman, J. S. (1988). „*Social Capital in the Creation of Human Capital*”, American Journal of Sociology, 94;
- Eccles, J. S., & Wigfield, A. (2002). „*Motivational beliefs, values, and goals*”, Annual Review of Psychology, 53;
- OECD (2023). „*Education at a Glance 2023: OECD Indicators*”, Paris: OECD Publishing;
- Voicu, B. (2010). „*Capital social și educație*”, Iași: Polirom.

Literația în învățământul primar – fundament, provocări și strategii de dezvoltare

*Profesor învățământ primar Luminița Botezatu
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești, județul Bacău*

Conceptului de literatie nu este doar o simplă abilitate de a citi și scrie (alfabetizarea de bază), ci și alfabetizarea funcțională adică capacitatea de a înțelege, utiliza și reflecta asupra textelor scrise în diverse contexte pentru a-și atinge obiectivele personale, pentru a-și dezvolta cunoștințele și a participa activ în societate. Literatia este considerată baza educației și nucleul competenței de comunicare. Ea influențează performanța școlară la toate disciplinele și stă la baza formării gândirii critice și a integrării sociale.

În învățământul primar, studiul textelor literare nu are doar un rol informativ, ci mai ales formativ, contribuind la dezvoltarea limbajului, a gândirii, a empatiei și a imaginației. Prin intermediul poveștilor, poeziilor și textelor narative, elevul descoperă valori morale, norme de comportament și modele umane pozitive.

Fundamentele literatiei la vârsta școlară mică au următoarele componente cheie:

- Citirea/Lectura: dezvoltarea fluenței, înțelegerii textului și a lecturii active.
- Scrierea: dezvoltarea exprimării coerente, corecte și creative.
- Abilități asociate: înțelegerea informației, gândire critică, vocabular bogat.

Lectura literaturii (povești, poezii) contribuie la dezvoltarea intelectuală, a imaginației, a capacității de exprimare și la educarea etică și estetică.

Predarea literaturii la vârstele mici se sprijină pe câteva principii esențiale:

Principiul formativ-educativ – lectura literară contribuie la formarea personalității morale și estetice a elevului.

Principiul accesibilității – textele trebuie alese în funcție de vârsta, interesele și capacitatea de înțelegere a copiilor.

Principiul activizării elevului – lectura devine un proces interactiv, în care copilul participă activ la descoperirea sensurilor.

Conform programei școlare pentru limba și literatura română, lectura literară are ca finalitate formarea competenței de receptare a mesajului oral și scris, precum și dezvoltarea gustului pentru lectură.

În contextul actual al digitalizării și al schimbărilor rapide din societate, activitatea de lectură în școală se confruntă cu o serie de dificultăți:

- scăderea interesului pentru lectură – copiii sunt mai atrași de mediile vizuale și digitale decât de carte.
- lipsa timpului și a resurselor familiale pentru cultivarea obiceiului de a citi acasă.
- diferențele de ritm și nivel de înțelegere între elevi, care îngreunează lucrul frontal la clasă.
- abordările tradiționale – centrate pe reproducerea conținutului, nu pe interpretare și reflecție personală.

Aceste provocări impun profesorului o adaptare continuă a metodelor și o reevaluare a rolului lecturii în procesul de formare al elevilor. Pentru a stimula interesul elevilor față de lectură și pentru a dezvolta competențe complexe de receptare, învățătorul poate utiliza o varietate de metode și tehnici moderne:

- Lectura expresivă și lectura dirijată – sprijină înțelegerea textului și dezvoltarea sensibilității estetice.
- Jocul de rol și dramatizarea – transformă lectura într-o experiență activă și atractivă.
- Tehnica predicțiilor („Ce crezi că se va întâmpla?”) – dezvoltă gândirea critică și

capacitatea de anticipare.

- Jurnalul de lectură – oferă elevilor posibilitatea de a-și exprima opiniile personale.
- Lectura interactivă și utilizarea mijloacelor digitale (e-book-uri, aplicații educaționale, benzi desenate digitale) – asigură o legătură între mediul tradițional și cel modern.
- Proiectele tematice („Săptămâna poveștilor”, „Cartea preferată”, „Autorul lunii”) – consolidează motivația pentru citit și oferă experiențe colaborative.

Prin aceste metode, elevul nu doar învață să citească, ci învață să gândească prin intermediul lecturii.

Învățătorul are un rol esențial în cultivarea gustului pentru lectură. El devine model de cititor, mediator cultural și ghid emoțional. Prin atitudinea sa, prin selecția textelor și prin climatul creat la clasă, învățătorul poate transforma ora de lectură într-o experiență estetică și formativă, nu doar într-o activitate școlară obligatorie.

Literatura în învățământul primar reprezintă o punte între cunoaștere și sensibilitate, între rațiune și imaginație. Într-o lume dominată de tehnologie, este esențial ca școala să păstreze și să cultive bucuria lecturii, să încurajeze exprimarea personală și să formeze viitori cititori activi, reflexivi și empatici. Prin aplicarea unor strategii moderne, prin adaptarea permanentă la nevoile elevilor și prin colaborarea cu familia, literatura își poate păstra locul privilegiat în educația timpurie.

Bibliografie:

1. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică;
2. Cucos, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom;
3. Manolescu, M. (coord.) (2018). Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar. București: Editura Universitară;
4. Pânișoară, I.-O. (2019). Comunicarea eficientă. Iași: Editura Polirom.

Educație de calitate în orice situație

*Profesor învățământ primar Liliana Catană
Școala Gimnazială „Tristan Tzara” Moinești*

Educația de calitate reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării societății contemporane. Indiferent de contextul socio-economic, politic sau tehnologic, accesul la o educație echitabilă, incluzivă și eficientă trebuie asigurat tuturor copiilor, tinerilor și adulților. Pandemia de COVID-19 a demonstrat cu putere că sistemele educaționale pot fi puse la încercare, dar și că există soluții flexibile care pot menține calitatea actului educațional în orice situație.

Un prim element definitoriu al educației de calitate îl reprezintă adaptabilitatea. Școlile care au reușit să mențină un înalt nivel educațional în timpul perioadelor de criză au fost cele care au implementat rapid soluții digitale, au oferit suport cadrelor didactice și au menținut comunicarea constantă cu elevii și părinții. De exemplu, numeroase instituții de învățământ din România și din alte state europene au introdus platforme educaționale online (Google Classroom, Microsoft Teams, Moodle) pentru a facilita predarea și evaluarea la distanță. Această adaptare a permis continuarea procesului educativ chiar și în condiții dificile.

O bună practică este reprezentată de introducerea metodelor de învățare blended-learning, care combină învățarea față în față cu cea online. Această abordare asigură flexibilitate și diversitate în procesul didactic, răspunzând nevoilor diferite ale elevilor. În plus,

învățarea digitală oferă acces la resurse educaționale variate, de la manuale electronice până la biblioteci virtuale, cursuri video și aplicații interactive.

Un alt exemplu de bună practică este oferit de programele de formare continuă a cadrelor didactice. Profesorii instruiți în utilizarea tehnologiei educaționale au reușit să își adapteze metodele de predare, să facă lecțiile mai atractive și să mențină motivația elevilor. De asemenea, colaborarea între școli, schimbul de resurse și crearea unor comunități de practică au contribuit la creșterea calității procesului educativ.

Educația de calitate presupune și asigurarea echității și incluziunii. Pentru elevii din medii defavorizate, unele școli și autorități locale au oferit tablete, laptopuri și acces gratuit la internet, reducând astfel decalajele digitale. În același timp, consilierea psihopedagogică și suportul emoțional au jucat un rol esențial în menținerea stării de bine a elevilor și profesorilor, demonstrând că educația nu se limitează doar la transmiterea de cunoștințe, ci are o dimensiune umană profundă.

Un exemplu relevant este cel al Finlandei, unde accentul pus pe învățarea personalizată, pe autonomie și pe sprijin individualizat a permis elevilor să își continue studiile cu rezultate foarte bune chiar și în contextul unor schimbări majore. De asemenea, în Japonia și Coreea de Sud, investițiile constante în infrastructura digitală și în pregătirea profesorilor au contribuit la un sistem educațional rezilient și inovator.

Un alt exemplu de bună practică îl constituie programele de formare acreditate pentru cadrele didactice, precum „*EduShift – Pedagogie Digitală*” sau cursurile de instruire prin *Softuri Educaționale*. Aceste cursuri, care oferă și credite profesionale transferabile, au un rol important în dezvoltarea competențelor digitale ale profesorilor și în crearea unor metode de predare inovatoare, adaptate cerințelor actuale ale educației. Prin intermediul lor, cadrele didactice dobândesc abilități practice pentru utilizarea tehnologiei în clasă și pentru construirea unor experiențe de învățare atractive și eficiente.

Concluzionând, educația de calitate în orice situație presupune flexibilitate, acces echitabil la resurse, sprijin pentru cadrele didactice și adaptarea metodelor de predare la nevoile elevilor. Exemplele de bune practici arată că este posibil să menținem un nivel înalt al educației chiar și în perioade de criză, cu condiția existenței unor politici educaționale coerente, a unui sprijin instituțional și a unei colaborări active între toți actorii implicați.

Bibliografie:

1. UNESCO (2020). „Education in a post-COVID world: Nine ideas for public action”;
2. Ministerul Educației (2021). „Strategia pentru digitalizarea educației din România 2021 – 2027”;
3. European Commission (2020). „Digital Education Action Plan 2021 – 2027”;
4. Fullan, M. (2021), „The New Meaning of Educational Change”. Teachers College Press.

Educația digitală între obstacole și soluții

Profesor învățământ primar Simona-Elena Ciotloș

Școala Gimnazială Palanca

Trăim vremuri în care sistemul de învățământ românesc a suferit o schimbare de paradigmă, activitatea didactică fiind strămutată din spațiul școlar în spațiul virtual, din cauza pandemiei generată de SARS CoV2. Drept urmare, contează foarte mult capacitatea umană de

reziliență, felul în care reușim să facem față unei situații atipice pentru care nimeni nu a fost pregătit. Educația digitală oferă răspunsuri, din multiple perspective.

În ultimii ani a avut loc o schimbare majoră privind modul în care școlile abordează tehnologia. Apariția unor dispozitive și servicii mobile mai ușor de folosit și mai accesibile, alături de dorința de a adapta educația la generația de copii „digitali”, cu așteptări complet noi în ceea ce privește procesul de învățământ, a dus la schimbarea semnificativă a felului în care se înțelege și se practică actul de învățare, la școală. În loc să folosească tehnologia doar ca pe un instrument adițional la mijloacele tradiționale de predare și învățare, multe școli folosesc tehnologia pentru a influența în mod pozitiv actul educațional. Mai mult, în loc să o folosească înainte sau după ore, multe cadre didactice folosesc tehnologia digitală în timpul orelor pentru a stimula interacțiunea cu și dintre elevi și a obține rezultate mai bune.

În perioada stării de urgență, de suspendare a cursurilor „educația digitală” a devenit realmente principala formă de menținere a legăturii cu elevul. Reconfigurarea procesului de predare-învățare-evaluare a depins foarte mult măiestria profesorului, de competențele sale digitale. S-a trecut de la clasa tradițională la clasa virtuală. Cadrul didactic s-a străduit să depășească bariera distanțării sociale prin sensibilizarea media, folosind diverse platforme și aplicații: Zoom, Meet Classroom, Edus, Adservio, WhatsApp, Messenger etc. Astfel, s-a realizat legătura profesor-elev, pentru a consolida și aprofunda noțiunile teoretice, pentru a parcurge materia, pentru pregătirea elevilor în vederea susținerii examenelor și pentru a-i face pe învățăcei să conștientizeze că, indiferent sub ce formă se desfășoară actul educațional, școala este esențială ca ei să-și urmeze visul de a deveni cineva. Proiectarea didactică a fost regândită și reorganizată, astfel încât fiecare elev să aibă acces la resursele educaționale deschise. Activitățile de învățare au fost organizate sub formă de: lecții online, fișe de lucru, teme pentru acasă, chestionare, jocuri didactice, resurse audio sau video etc. puse la dispoziție în format digital sau pe un suport fizic. Utilizând o anumită platformă elevii au avut acces rapid la resursele puse la dispoziție de profesori, iar aceștia din urmă au avut la dispoziție mecanisme online de feedback individual sau de grup cu privire la activitatea, performanțele și lucrările elevilor. În plus, utilizatorii au putut crea diverse opțiuni personalizate, pentru a derula proiecte școlare sau extrașcolare, în interiorul platformei, fără niciun cost suplimentar. Testele și bibliotecă online, o colecție în continuă creștere de materiale educaționale pentru profesori și elevi, sunt, de asemenea, extrem de utilizate.

Chiar dacă educația digitală nu poate înlocui pe deplin metodele clasice de învățare, aceasta vine în sprijinul tinerilor dornici să exploreze și să asimileze informații noi prin diverse metode și cursuri practice, cu exerciții aplicate.

Este imperios să înțelegem că sintagma „profesor digitalizat” este una de actualitate. Parteneriatul cu zona robotică a devenit parte din existența noastră, iar elementele care definesc și redefinesc comunicarea în procesul instructiv-educativ se raportează la un profil în care omul și tehnologia vor colabora.

Cea mai mare provocare, la nivel național, a fost aceea că nu toți elevii și profesorii, au avut echipamentele tehnice necesare pentru a participa la activitățile didactice desfășurate în mediul online. Foarte mulți dintre actanți și-au desfășurat aceste activități, partajat cu alți membri ai familiei. Pentru egalizarea șanselor și găsirea unor soluții s-au făcut demersuri către Unitățile Administrativ-Teritoriale, sponsori locali, inspectoratele școlare, Ministerul Educației și Cercetării.

Principalele avantaje ale educației digitale de la vârste cât mai mici sunt:

Procesul de învățare devine mai eficient în timp;

Accesul rapid și ușor pentru oricine (inclusiv pentru copiii cu dizabilități);

Acces la numeroase materiale și unelte digitale interesante, pentru a face cursurile mai interactive și captivante;

Profesorii pot personaliza procesul de învățare în funcție de nevoile individuale ale elevilor;

Cultivarea unei mentalități ce permite adaptarea constantă la noile tehnologii și implicit la viitor;

Flexibilitatea de a reveni asupra lecțiilor, accesând înregistrările video;

O perspectivă de ansamblu asupra progresului (studenții/elevii pot vedea o înregistrare online a muncii lor, notele obținute, dar și cerințele pe care trebuie să le îndeplinească pentru a termina cursul);

Pregătirea și adaptarea pentru joburile viitorului și pentru cerințele de pe piața de muncă (aproximativ toate meseriile din viitor vor presupune cunoștințe digitale).

Însă, dacă ar fi să luăm în considerare predarea exclusiv în mediul online, iată care ar fi principalele dezavantaje:

Lipsa de interacțiune fizică și repercursiunile sale (izolare socială);

Abilitățile de comunicare față în față pot fi afectate;

Tendința de a acorda mai multă atenție asupra teoriei, decât activităților practice;

Anumite discipline sau domenii nu pot fi susținute exclusiv online

În concluzie, transformarea procesului educațional și evoluția către școala digitală presupun asigurarea accesului la soluții administrative pentru conducere și profesori, transparența pentru părinți și instrumente digitale de studiu pentru elevi și personalul didactic, într-un mediu care să permită colaborarea și comunicarea eficientă între toate părțile implicate.

Referințe bibliografice:

- Cerghit, Ioan, 2002, Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii, Editura Aramis, București;
- Drăgănescu, Mihai, 2003, Societatea informațională și a cunoașterii. Vectorii societății cunoașterii; www.racai.ro/INFOSOC-Project/Draganescu_st_a01_new.pdf;
- Ionescu, M. (coord.), 2011, Instrucție și educație. Paradigme educaționale moderne, Editura Eikon, Cluj-Napoca.

Analiza, adaptarea și integrarea resurselor suport pentru activități de învățare

Profesor învățământ primar Daniela Ignat

Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana, jud. Bacău

Mediul tehnologic, familiar elevilor, facilitează astăzi includerea de instrumente digitale și resurse multimedia în activitățile de învățare propuse de profesori. Sala de clasă se deschide pentru situații variate, cu parcursuri alternative, bogate în resurse, iar activitățile didactice devin experiențe de învățare construite pentru susținere dezvoltarea de competențe pentru viața reală, pentru a atrage și pentru a motiva. Strategiile didactice gândite de cadrul didactic pot fi proiectate combinând, într-o logică unitară și în parcursuri individualizate, activități „convenționale” și situații educative cu suport digital.

Schiță de proiect

Dezvoltare personală - clasa a II-a

Titlul filmului „Vrăjitorul din Oz”

Ideea centrală

„Vrăjitorul din Oz” este un film musical-fantastic bazat pe povestea cu același nume scrisă de Frank Baum, a cărui mesaj este - avem fiecare minte, avem fiecare inimă, avem fiecare curaj, trebuie doar să credem în noi. Cu încredere și determinare orice obstacol poate fi doborât.

Dovedindu-și istețimea, mărinimia, curajul, perseverența, răbdarea, încrederea în forțele proprii, Dorothy și prietenii ei își transformă dorințele în realitate.

Prietenii lui Dorothy sunt cei care dovedesc un atașament excepțional pe tot parcursul misiunii lor comune, fiecare mobilizat de un interes propriu, însă, pe final, și de forța prieteniei.

Problemele lor nu aveau treabă cu vreo lipsă, ci mai degrabă cu percepția pe care o aveau despre ei înșiși, aceștia demonstrând rând pe rând că pot să-și învingă teama, că pot să-și folosească capul pentru a ieși din situațiile încurcate și că au inima necesară pentru a-și apăra prietenii la nevoie.

Valorile promovate

- autocunoaștere și atitudine pozitivă față de sine și față de ceilalți;
- trăire și manifestare emoțională, starea de bine;
- interacțiuni simple cu ființe și obiecte familiare;

Competențe specifice:

2. Exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copii și adulți cunoscuți

2.1. Exprimarea emoțiilor de bază în situații variate

2.2. Utilizarea unor elemente de ascultare active;

2.3. Explorarea abilităților de relaționare cu ceilalți;

Cum poate fi valorificată această resursă la clasă, în activitățile de DP

- vizionarea filmului ;
- discuții despre acțiunea filmului , emoțiile și comportamentele personajelor;
Cum se simțea Dorothy când tornada a dus-o pe un țărm necunoscut?
Care era dorința lui Dorothy? Dar a prietenilor ei?
Cum și-au dat seama prietenii lui Dorothy că au calitățile pe care și le doreau?
- analiza personajelor din film, în scopul identificării unor asemănări și deosebiri între sine și acestea;
- exerciții de identificare a soluțiilor proprii pentru rezolvarea situațiilor în care se află personajele;
- jocuri de tipul „Roata emoțiilor”, pentru aprecierea emoțiilor în diferite situații;
„Dorothea nu știe cum să ajungă acasă și se simte”,
- aplicarea unor tehnici art-creative prin care să se exprime diferite stări emoționale: desene, cântece;
- exerciții-joc de diferențiere a comportamentelor facilitatoare care contribuie sau nu la păstrarea unei prietenii: cooperare, competiție, compromis;
- elaborarea unor lucrări individuale sau în echipă despre prietenie;
- elaborarea unor texte despre prieteni, universul extins al copilului (prietenii fraților/surorilor);

Cum poate fi valorificată această resursă la clasă, în activitățile de evaluare:

- jocuri de rol, folosind marionete pe băț;
- întrebări adresate copiilor:
„Ce v-a plăcut cel mai mult din film?”
„Ce nu v-a plăcut?”
„Cu cine ai vrea să semeni?”
„Dacă ai fi un personaj din film, ai fi...., pentru că...”

„Ce înseamnă pentru voi „prietenie”? (Pe coală mare de hârtie se realizează un joc de tip labirint. Copiii descoperă drumul pe care a mers Dorothy și prietenii săi și îl colorează cu galben. Vor scrie pe postituri ce înseamnă pentru ei cuvântul „prietenie” și le vor lipi de-a lungul drumului colorat.)

Sugestii de adaptare la categorii de elevi în risc:

- să recunoască personajele din imaginile date;
- să coloreze personajul preferat;
- să asocieze personajul cu cuvânt potrivit (dorințele personajelor);
- să assembleze un puzzle ce înfățișează un personaj ;
- să așeze imaginile în ordinea potrivită desfășurării acțiunii;

Bibliografie:

Programa școlară pentru disciplina DEZVOLTARE PERSONALĂ, Aprobata prin ordin al ministrului Nr. 3418/19.03.2013

Învățarea prin joc la elevii mici

*Profesor învățământ primar Liliana Purice
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești*

La vârsta școlarului mic, jocul este modalitatea naturală prin care copilul descoperă lumea. Pentru elevii mici, trecerea de la grădiniță la școală poate fi provocatoare. Mediul devine mai structurat, iar cerințele cresc. De aceea, învățarea prin joc reprezintă o punte esențială între activitatea ludică și cea formală, facilitând adaptarea, motivația și implicarea activă în procesul educațional.

Învățarea prin joc este o metodă activ-participativă care îmbină activitatea cognitivă cu cea ludică, permițând elevului să învețe prin acțiune, descoperire și experimentare într-un context plăcut și atractiv. Elevul devine participant activ la propria învățare, iar profesorul are rolul de ghid și organizator al jocului.

La elevii mici, jocul are multiple funcții:

- **funcția formativă** – dezvoltă limbajul, gândirea, atenția și memoria;
- **funcția educativă** – cultivă spiritul de echipă, respectul și disciplina;
- **funcția motivațională** – menține interesul și plăcerea pentru învățare;
- **funcția diagnostică** – permite observarea progresului elevilor într-un mod natural.

În procesul de învățare se pot folosi următoarele tipuri de jocuri:

- **jocuri didactice** – pentru consolidarea cunoștințelor (ex: „Găsește perechea corectă”, „Spune contrariul”).
- **jocuri de rol** – pentru dezvoltarea exprimării orale („La magazin”, „La bibliotecă”).
- **jocuri de mișcare cu conținut lingvistic** – pentru activarea atenției și a energiei („Cine răspunde mai repede?”).
- **jocuri digitale/interactive** – utilizarea aplicațiilor educative (Kahoot, Wordwall, LearningApps).

Voi prezenta un exemplu practic, desfășurat cu elevii mei de clasa I:

Disciplina: Comunicare în limba română

Tema: Sunetul și litera M

Clasa: I

Metodă: Învățarea prin joc didactic

Durata: 30 minute

Desfășurarea activității:**1. Captarea atenției:**

Învățătoarea le prezintă elevilor un „Magnet magic” care atrage doar cuvintele ce conțin sunetul **M**.

2. Regulile jocului:

- Elevii ascultă cuvinte rostite de învățătoare.
- Ridică un cartonaș cu magnetul dacă aud sunetul **M** în cuvânt.
- Dacă ridică greșit, pierde o „stea”, dacă răspund corect, câștigă o „stea aurie”.

3. Exemple de cuvinte:

masa, carte, mamă, floare, minge, urs, marmotă.

4. Consolidare:

Elevii alcătuiesc propoziții cu cuvinte care conțin **M**, apoi desenează un obiect preferat care începe cu litera **M**.

5. Reflecție:

Se discută despre cât de ușor este să înveți atunci când „literele se joacă cu noi”.

Avantajele învățării prin joc sunt:

- Crește motivația și bucuria de a învăța;
- Încurajează participarea tuturor elevilor;
- Stimulează creativitatea și gândirea critică;
- Dezvoltă competențele sociale și emoționale;
- Permite evaluarea naturală și continuă a elevilor.

Învățătorul devine:

- organizator al activităților ludice;
- mediator între elev și conținutul de învățare;
- observator al progresului elevilor;
- promotor al unei atmosfere pozitive și cooperante.

În concluzie, învățarea prin joc la elevii mici este o metodă esențială pentru formarea competențelor-cheie de comunicare, gândire și colaborare. Jocul nu este doar o formă de distracție, ci o strategie pedagogică modernă, care asigură învățarea activă, plăcută și durabilă.

Bibliografie:

- Cerghit, I. (2006), *„Metode de învățământ”*, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
- Cucoș, C. (2014), *„Pedagogie. Repere teoretice și aplicative”*, Ed. Polirom, Iași;
- Neacșu, I. (2015), *„Învățarea și evaluarea. Perspective constructiviste”*, Ed. Polirom;
- Ministerul Educației (2023), *„Programa școlară pentru Comunicare în limba română, clasa I”*.

Activități matematice în afara clasei

*Profesor învățământ primar Adriana Avădăni
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești*

Încă din clasele mici, se impune stimularea intelectului, a gândirii logice, a judecății matematice la elevi astfel încât matematica să devină o disciplină plăcută, atractivă, convergentă spre dezvoltarea raționamentului, creativității și muncii independente.

Conform principiului că atitudinea pozitivă față de matematică este o condiție esențială în reușita școlară, cadrul didactic din învățământul primar are o mare responsabilitate. În primele clase se naște la copil atractivitatea, dragostea sau repulsia pentru matematică. Dacă elevul simte că pătrunde în miezul noțiunilor matematice, dacă gândirea lui

este stimulată sistematic, făcând un efort gradat, iar el simte că la ființa lui se adaugă ceva, dacă el trăiește bucuria fiecărui succes mare sau mic, atunci se cultivă interesul și dragostea pentru studiul matematicii. Înțelegerea conceptelor matematice contribuie astfel la construirea unei atitudini pozitive față de această disciplină.

Fiecare copil intră în școală cu anumite experiențe matematice, dovedind o curiozitate naturală față de matematică și este capabil să exploreze realitatea din punct de vedere matematic (Sunt mai înalt decât...? Cât costă...? Cât mai este până la ...? Când se termină...?). Dascălii trebuie să profite de aceste curiozități și să ajute copiii să dea sens informațiilor matematice, dar și de a valorifica experiențele copiilor din sfera matematicii precum și de a stabili legături dintre conceptele matematice și realitatea pe care ei o cunosc.

Așa cum consideră și pedagogul american Bruner – oricărui copil, la orice stadiu de dezvoltare i se poate preda cu succes, într-o formă intelectuală adecvată, orice temă, prin analogie, cu ajutorul unor metode și procedee adecvate stadiului de dezvoltare specific, în speță dacă materia este prezentată într-o formă mai simplă, fiecare copil poate progresa cu mai multă ușurință și mai temeinic spre o deplină stăpânire a cunoștințelor.

Astfel, de data aceasta, vom evidenția unele dintre cele mai interesante activități matematice susținute în afara clasei, care au un rol deosebit în formarea instructiv-educativă a școlarilor, în particular – dezvoltarea gândirii logico-matematică.

Nevoia și dorința de a se juca, de a fi mereu în mișcare, este tocmai ceea ce ne permite să împăcăm școala cu viața. Pentru a-l face pe copil să depășească în școală greutățile greu de învins, este mai mult decât foarte important să nu uităm că una din trebuințele principale ale copilului este **jocul**.

Dacă acordăm o atenție sporită primării obiectivelor instructiv – educative procesului de predare-învățare, în echilibru, bineînțeles cu momentele recreative, de relaxare, atunci rezultatele vor fi întotdeauna deosebite. În cadrul acestor activități elevii se deprind să folosească surse informaționale diverse, să întocmească colecții, să sistematizeze date, cu alte cuvinte, copiii *învață să învețe*.

În clasele centrate pe copil, rolul cadrului didactic se transformă din cel de simplă sursă de distribuire tranzitivă a informațiilor, în cel de facilitator al învățării. Cadrul didactic îndrumă, stimulează, împarte responsabilitatea învățării cu copiii și creează un mediu securizant pentru ei.

Jocul – „**În căutarea comorii**” - Copiii se constituie în minigrupuri. Primesc câte un mesaj secret în care sunt indicate direcțiile și distanțele pe care urmează să le parcurgă. Mesajul poate conține, de exemplu, următoarele date: „poarta terenului-dreapta-10”, „fag-răsărit-8”. Prima indicație este punctul de reper, al doilea direcția, al treilea numărul de pași. Comoara revine jucătorilor care ajung primii la ea.

„**Lupta cifrelor**” - Jucătorii se răspândesc într-un teren cu vegetație bogată, în jurul terenului. După cinci minute de la plecarea de pe teren, fiecare își agață pe tricot un număr alcătuit din trei cifre. Apoi începe întrecerea. Jucătorii se târăsc printre copaci. Fiecare îndeplinește o anumită misiune dată.

„**Căutarea numerelor**” - Se pregătesc 10 cartonașe pe care se scriu cu caractere mari, numere formate din 3 cifre. Apoi ele se răspândesc într-o zonă despădurită, cu suprafața aproximativă de 200x200m. Unele pot fi sprijinite de bolovani, crengi de copaci etc., altele plasate în tufișuri, boschete. Condiția este să fie vizibile de la o distanță de 5 pași. Se comunică jucătorilor granițele zonei și li se cere să descopere cartonașele, să noteze cifrele trecute pe ele și să calculeze suma.

„**Mesajul fragmentat**” - Pentru fiecare echipă de 2 - 4 copii se pregătesc mesaje care se notează pe cartoane de culori diferite. Toate mesajele se taie în 5 fragmente de forme

geometrice neregulate. Acestea se ascund în terenul din jurul terenului, în așa fel încât cel puțin un colț să fie vizibil. Apoi, jucătorii sunt anunțați că în sectorul respectiv se află ascunse mesajele fragmentate.

„Întrebări pe drum” - Acest joc are darul să înlăture, într-o oarecare măsură, monotonia unui marș printr-un ținut arid. Fiecare participant are la dispoziție câteva coli de hârtie. Pe drum, la anumite intervale, se va da semnalul de oprire, și totodată, se vor formula unele întrebări, de exemplu: Câți pași mai sunt până la podet? Fiecare notează răspunsul pe bilețel, apoi se măsoară distanța respectivă în pași. Pentru cel mai bun răspuns se acordă 3 puncte, pentru următorul 2 puncte, iar pentru al treilea 1 punct. După aceea se reia marșul, formulându-se o altă întrebare. În final se totalizează punctajul fiecărui jucător. Câștigă cel care obține cele mai multe puncte.

În cadrul procesului de învățare trebuie să se pornească de la gândirea concretă a elevilor. Trecerea spre gândirea abstractă trebuie să se facă treptat. Trebuie să consolidăm gândirea probabilistică și gândirea creatoare. Compunerea de probleme crește interesul pentru problemele reale ale vieții. Activitățile extracurriculare se desfășoară sub îndrumarea învățătorului și urmăresc: lărgirea și adâncirea influențelor exercitate în procesul de învățământ; valorificarea și dezvoltarea intereselor și aptitudinilor elevilor; organizarea în mod plăcut a timpului liber al școlarilor; trezirea spiritului de inițiativă; sunt caracterizate prin optimism și umor; au efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup; contribuie la dezvoltarea personalității copilului; pregătirea suplimentară pentru concursurile școlare. Aceste activități se pot organiza și susține în diferite etape ale procesului de învățământ: la începutul unei teme sau capitol din programă; în prelungirea conținutului lecției; pentru îmbogățirea și valorificarea cunoștințelor dobândite.

Forme de activități matematice: activități practice; cercuri matematice; concursuri școlare; vizite și excursii; redactarea unei reviste cu teme matematice; confecționarea de material didactic; jocuri educative pe calculator.

Activități practice la capitolul *Unități de măsură*

Procesul de cunoaștere a unității de măsură pentru lungimi trebuie să aibă un accentuat caracter intuitiv și practic. Se recomandă diferite lucrări aplicative: măsurarea unei lungimi care să nu depășească 10 metri, măsurarea lungimii clasei cu pasul, confecționarea metrului din diferite materiale, măsurarea circumferinței gâtului și stabilirea relației dintre această mărime și numărul gulerului la cămăși ș.a. Mijloace utilizate pentru a lega viața practică și noțiunile referitoare la unitățile de timp: durata unei secunde se poate stabili prin timpul cât ai clipi din ochi, numărul bătăilor inimii pe minut este de aproximativ 70, numărul de zile al fiecărei luni poate fi stabilit prin procedeul popular al succesiunii proeminențelor și depresiunilor pe care pumnul strâns le formează la încheieturile degetelor, confecționarea unui cadran cu ceas, întocmirea calendarului pe o săptămână care să cuprindă denumirile zilelor și datele respective, explicarea unor proverbe și ghicitori. La unitățile monetare, elevii trebuie să învețe să gestioneze bugetul personal (evidența sumelor încasate și cheltuite).

Cercurile matematice - Cercurile matematice se adresează elevilor cu înclinații matematice. Se pot desfășura la nivelul claselor I-II și a claselor III-IV, urmărind îmbunătățirea performanțelor școlare în domeniul matematicii. În cadrul cercului trebuie să existe un președinte ales din rândul elevilor, care ajută la stabilirea tematicii cercului, urmărirea prezenței elevilor la ședințe, va urmări modul de îndeplinire a sarcinilor fiecărui membru al cercului și a agendei rezultatelor obținute la concursuri. Activitățile de cerc se vor desfășura bilunar și au o anumită metodologie de desfășurare.

Concursurile școlare au rolul de a depista elevii care au înclinații și aptitudini pentru matematică. Acestea se pot organiza la nivelul clasei de elevi sau între clase. Rezultatele

obținute în cadrul concursurilor vor constitui factori motivanți pentru atingerea de performanțe în domeniul matematicii.

Vizite și excursii - În cazul excursiilor, elevii, pe lângă culegerea datelor referitoare la costurile presupuse de acestea și calcularea lor, pot urmări și obiective legate de estimarea unor distanțe, măsurarea ariei unei suprafețe ș.a.

Redactarea unor reviste cu teme matematice - În cadrul acestei activități elevii, după după ce au fost împărțiți în alegerea temelor care îi interesează, pot să caute sau să compună probleme, glume matematice, date despre viața unor matematicieni, ghicitori matematice, dicționar cu termeni matematici.

Confecționarea materialului didactic - În cadrul acestei activități, obiectele se pot confecționa din diferite materiale: carton, placaj, sârmă, realizând: jetoane pentru diferite jocuri (tangram, domino), figuri geometrice, corpuri geometrice. Aceste activități stimulează interesul elevilor pentru matematică și consolidează cunoștințele dobândite în clasă.

Jocurile educative pe calculator - Softurile educaționale cu diferite jocuri matematice, de învățare a operațiilor matematice, de cunoaștere a formelor și corpurilor geometrice și revistele on-line de cultură matematică îi pot atrage pe elevi datorită interesului tot mai mare de navigare pe Internet.

Organizarea muncii elevilor în afara clasei scoate în evidență personalitatea învățătorului, puterea de muncă și inițiativa creatoare.

Bibliografie:

1. Ilica Anton, Kelemen Gabriela, *Metodica activităților instructiv-educative*, Editura Universității "Aurel Vlaicu", Arad;
2. Elkonin, D.B.1980, *Psihologia jocului*, EDP, București;
3. Maria Gardin, Florin Gardin, Daniela Berechet, Florian Berechet - *Matematică-culegere de exerciții, probleme și teste*, Editura Paralela 45.

Fișă de lucru - Forme de relief – recapitulare

*Profesor învățământ primar Costina-Iuliana Zaharia
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

I. Încercuiește varianta corectă de răspuns:

1. Cea mai înaltă formă de relief este: a) câmpia; b) dealul; c) muntele.
2. Forma de relief, cu înălțimi mijlocii, între munți și câmpii, se numește: a) deal; b) vale; c) șes.
3. Cea mai joasă formă de relief este: a) dealul; b) muntele; c) câmpia.

II. Asociază forma de relief cu descrierea:

Forma de relief

Descrierea

1. Muntele	a. zonă întinsă, joasă, bună pentru agricultură.
2. Dealul	b. înălțime mare, vârfuri ascuțite, păduri de conifere.
3. Câmpia	c. înălțimi mijlocii, păduri de foioase și livezi.

Scrie asocierile: 1/.....; 2/.....; 3/..... .

III. Completează spațiile libere:

1. Cel mai înalt vârf al României este _____ și se află în Munții _____.

2. Câmpiile sunt situate în apropierea _____ și a _____.
3. Dealurile sunt mai _____ decât munții, dar mai _____ decât câmpiile.

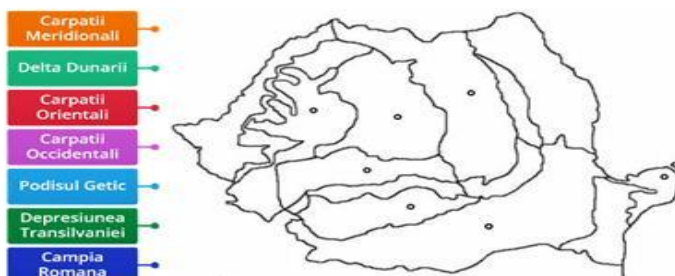
IV. Răspunde la întrebări:

1. Unde locuiesc mai ușor oamenii, la munte sau la câmpie? De ce?

2. Care sunt principalele activități ale oamenilor care locuiesc în zonele de deal?

3. De ce este important să protejăm natura?

V. Colorează pe hartă conform codurilor date:

VI. Grupează animalele și plantele în funcție de zona în care trăiesc: tei, brad, salcâm, urs, vultur, capra neagră, ciocănitoare, stejar, cuc, iepure, molid, pin, mesteacăn, hârciog, popândău, șoarece de câmp, ulm.

CÂMPIE		DEAL		MUNTE	
PLANTE	ANIMALE	PLANTE	ANIMALE	PLANTE	ANIMALE

Dezvoltarea inteligenței emoționale la copilul de vârstă preșcolară

Profesor educație timpurie Raluca-Iuliana Chirică
Școala Gimnazială Asău

„Până nu demult, omul a fost considerat o ființă rațională, iar emoțiile nu trebuiau exprimate în public, deoarece însemnau un act de imaturitate din partea acelei persoane. Prin cercetare, specialiștii au ajuns la concluzia că, de fapt, omul este o ființă emoțională, și dacă aceste emoții sunt educate, beneficiile obținute în urma acestui proces sunt enorme.”

(Elias et al., 2002)

Persoanele care își arătau emoțiile erau considerate persoane slabe, vulnerabile, ușor de citit, drept urmare era de dorit ca emoțiile să nu fie vizibile. Erău apreciate persoanele puternice, care puteau face față oricăror împrejurări, condiții, contexte. Latura emoțională era considerată o slăbiciune, lucru despre care nu se discuta, nu se dorea a se vorbi despre acest subiect, deoarece societatea dorea să construiască oameni „puternici”.

Sunt trei abilități importante care compun inteligența emoțională și care pot fi educate încă din copilăria timpurie:

- înțelegerea emoțiilor,
- exprimarea emoțională,
- autoreglarea emoțională.

Încă de la grădiniță, de la grupa mică, se pune accent pe dezvoltarea emoțională, pe recunoașterea emoțiilor. În acest sens, se desfășoară activități de dezvoltare personală, activități cuprinse în cadrul opționalelor, activități desfășurate în cadrul domeniului om și societate și în cadrul domeniului limbă și comunicare. Inteligența emoțională trebuie dezvoltată încă de la cele mai fragede vârste. Există mai multe jocuri și exerciții pentru dezvoltarea acestei laturi. Inteligența emoțională reprezintă: auto-cunoaștere, înțelegerea propriilor emoții, auto-control, gestionarea cât mai eficientă a propriilor emoții, empatie și conștiință socială, observarea emoțiilor altor persoane gestionarea cu succes a relațiilor cu ceilalți, folosindu-ne de ceea ce știm despre emoții.

Prin modul în care părinții reacționează la emoțiile celor din jur și la diverse situații de viață, aceștia oferă copiilor lor modele comportamentale, mai mult sau mai puțin eficiente, pe care copiii le vor aplica la situațiile lor de viață ulterioare.

Putem menționa câteva exemple de jocuri, cum ar fi:

- Reinventarea de către copil a finalului unei povești pe care o știe deja. Copilul va da poveștii finalul pe care el îl dorește, ceea ce îi oferă controlul asupra emoțiilor.
- Joc de potrivire – Ce simte pisica? Acest joc cu animăluțul îi va ajuta pe copii să identifice și să își exprime diferite emoții: fericire, supărare, furie, surprindere și frică. Copilul observă chipul pisicii și trebuie să găsească motive pentru care ea se simte așa..
- Joc Interactiv Emoții: Pentru sala mea de grupă am confecționat împreună cu copiii panoul cu emoții. Acest panou conține 4 imagini reprezentative pentru 4 emoții: bucurie, tristețe, furie și teamă și poza fiecărui copil din grupă. În fiecare dimineață, după calendarul naturii, completăm și panoul cu emoții, astfel încât, pe rând fiecare copil își pune poza lui la imaginea reprezentativă emoției care îl cuprinde în acel moment, sau o emoție pe care a trăit-o cu o zi înainte după ce a plecat acasă. Fiecare trebuie să zică în câteva cuvinte de ce e cuprins de acea emoție. Pe parcursul zilei la grădiniță, dacă un copil este cuprins de o altă emoție, față de cea declarată de dimineață, merge la panou și schimbă locul pozei lui, spunând de ce a făcut acel lucru.
- Roata emoțiilor: dintr-un carton se va confecționa o roata în care vor fi realizate 6 cadrane. Pe fiecare cadran va fi trecută una din următoarele emoții: furios, agresiv, supărat, fericit, uimit, speriat. Fiecare participant va avea de descris o stare și de prezentat o situație. Scopul este de a ajuta copiii să exprime ceea ce simt, precum și de a înțelege corect emoțiile.

O altă modalitate de a își exprima emoțiile, de a da frâu liber creativității și de a se simți liber este participarea la activitățile de desen, pictură, modelaj, abilități practice, activitățile muzicale. Copilul are posibilitatea de a intra în contact cu materiale diverse, de a se exprima liber, fără a fi criticat sau judecat. Imaginația copilului este liberă, de unde și satisfacția creării unui produs finit la sfârșitul activității. Prin artă copilul își exprimă liber emoțiile, deoarece redă printr-o lucrare starea lui interioară.

„Perioada optimă de învățare a abilităților emoționale, și deci de dezvoltare a inteligenței emoționale, este dată chiar de primii ani din viața copilului; astfel, perioada preșcolară este esențială, deoarece atunci învață copiii vocabularul emoțiilor, asocierea dintre emoții și contexte de viață, exprimarea facială a emoțiilor (de pildă, învață să decodifice o frunte încruntată ca fiind semn de îngrijorare sau supărare, un zâmbet ca semn al bucuriei etc.), modalități de reacție la emoțiile celor din jur.” (Goleman, 2001)

În concluzie, este de dorit să fim blânzi cu copiii, să îi ascultăm, să ne spună ceea ce simt, să comunice cu adultul chiar și în momentele mai puțin plăcute, atunci când sunt supărați, triști, furioși. Numai prin comunicare copiii vor învăța să își conștientizeze emoțiile, să le trăiască și apoi, să depășească momentul problema.

Bibliografie:

1. Anne Băcuș – Jocuri pentru copii de la o zi la șase ani, Editura Teora, 2008;
2. Daniel Goleman – Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București, 2001;
3. M. Elias, S. Tobias, B. Friedlander – Inteligența emoțională în educația copiilor, Editura Curtea Veche, București, 2002.

De la ciclul primar la gimnaziu, ruptura și reconstrucția *Eului școlar*

*Profesor învățământ primar Ana-Carmen Semeș
Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana*

Trecerea de la clasa a IV-a la clasa a V-a nu reprezintă doar o simplă schimbare de clasă, ci o etapă de tranziție complexă care coincide cu intrarea elevului în preadolescență (10 - 14 ani). Această perioadă este marcată de transformări biologice, cognitive și socio-emoționale profunde, care, odată suprapuse peste un nou mediu academic, pot genera un fenomen cunoscut sub numele de „șocul adaptării la gimnaziu”.

Schimbarea mediului reprezintă un prim factor al adaptării. Astfel, trecerea de la un singur învățător la o echipă de profesori implică adaptarea elevului la stiluri de predare și evaluare multiple, uneori contradictorii. Relația empatică și personală cu învățătorul este înlocuită de o relație mai formală, centrată pe disciplină. Cadrului fizic se află în dinamică. Trecerea de la o singură sală de clasă la deplasarea constantă între laboratoare și cabinete, implică responsabilitate sporită în gestionarea materialelor și a orarului.

Volumul de informații este diferit, orele devin mai încărcate, iar introducerea disciplinelor noi (științe sociale, a doua limbă străină) solicită o creștere a capacității de învățare prin sinteză.

Schimbarea cerințelor poate fi catalogată ca fiind un alt factor important. Sistemul de notare devine mai aspru și mai impersonal. O notă de 7 sau 8 poate fi percepută de elev ca un eșec major, afectând stima de sine și motivația intrinsecă. Materiile noi solicită capacitate de abstractizare, care nu este încă pe deplin formată la toți elevii, ei aflându-se la începutul etapei de dezvoltare cognitivă (conform lui Piaget), etapă care impune trecerea de la gândirea concretă la cea abstractă.

Sarcina de a-și organiza singur timpul, temele și prioritățile de studiu reprezintă cea mai mare provocare academică.

Pe lângă factorii școlari, preadolescentul se confruntă cu o **criză de identitate**, care se manifestă puternic în mediul școlar.

Apar așadar probleme emoționale cum ar fi anxietatea de performanță, manifestată prin frica de eșec și dorința de a face față cerințelor crescute. Acestea generează stres și anxietate școlară.

Se observă deasemeni scăderea motivației. Dacă efortul depus nu se traduce imediat în note bune, elevul poate ajunge rapid la descurajare și, implicit, la inadaptare școlară.

În căutarea identității de sine (Eul), rolul de „elev ascultător și model” din ciclul primar se destructurează. Elevul încearcă să-și construiască un nou statut social, adesea prin contestarea autorității (profesorilor sau părinților). Deasemeni apar probleme de integrare socială cauzate de formarea unor noi grupuri de colegi, adesea mai numeroase și mai diverse. Se intensifică nevoia de apartenență și validare din partea grupului, iar conflictele interpersonale devin mai frecvente. Odată cu trecerea la un mediu social mai larg, riscul de a întâmpina sau de a fi implicat în acte de bullying (fizic sau verbal) crește.

Adaptarea de succes necesită un parteneriat funcțional între școală, părinți și elev.

Este necesară realizarea unei strategii de sprijin și facilitare a tranziției astfel:

1. Rolul cadrelor didactice și al școlii este definitoriu. Asigurarea unui „pilon” de stabilitate și a unei persoane de referință care să coordoneze comunicarea între profesori și elevi revine dirigintelui. Acesta poate solicita colegilor profesori introducerea treptată a noilor cerințe (teme, evaluări) în primele săptămâni. Se poate implica într-o strânsă colaborare cu învățătorul realizând un transfer eficient de informații despre nevoile individuale ale elevilor. Solicită consilierului școlar ajutor pentru a dezvolta abilitățile de studiu (time management) și inteligența emoțională.

2. Părinților le revine rolul de a sprijini și încuraja autonomia. Aceștia trebuie să adopte un stil parental echilibrat, oferind suport fără a sufoca independența. Elevii de clasa a V-a au nevoie de a li se valida emoțiile prin recunoașterea și acceptarea faptului că tranziția este stresantă, fără a minimaliza problemele. Încurajarea autonomie prin asumarea responsabilității temelor, părintele intervenind doar ca „facilitator”, nu ca executant. Stabilirea unui loc de studiu și crearea unui spațiu de învățare sunt deasemeni importante. Părintele poate susține elevul prin menținerea unei legături strânse cu dirigintele pentru a avea o viziune clară asupra progresului școlar și social al copilului. Aprecierea efortului și implicarea în învățare ar trebui să conteze pentru orice părinte mai mult decât nota finală. Copilul ar trebui să înțeleagă că o notă mică este un semnal de alarmă, nu un eșec personal, ar trebui să învețe din greșeli, să aibă rol motivant.

Din postura învățătorului atașat de foștii elevi, consider că încă nu există o trecere lină, firească la ciclul gimnazial. Există multe bariere de comunicare cu unii profesori care adoptă un stil rigid, neadaptat noilor generații. Părinții au așteptări mari în ceea ce privește notarea și compară activitatea învățătorului cu cea a profesorilor.

Concluzii

Adaptarea la ciclul gimnazial este un proces inevitabil și esențial. Deși provocatoare, clasa a V-a este o oportunitate majoră pentru elevi de a-și dezvolta autonomia, responsabilitatea și gândirea abstractă. Prin acțiune concertată și empatică din partea școlii și a familiei, „ruptura” de ciclul primar poate fi gestionată de toți factorii educaționali, ducând la o reconstrucție solidă și matură a Eul-ui școlar.

Bibliografie:

1. JIGĂU, Mihaela. *Ghid de adaptare la ciclul gimnazial* (sau materiale similare publicate de ISE);
2. NEACȘU, Ioan. *Metode și tehnici de învățare eficientă*. Editura Didactică și Pedagogică, București, 2000;

3. RADU, Ion (coord.). *Psihologia educației și a dezvoltării*. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1994;
4. STAN, Emil. *Autonomie și control în procesul educațional*. Editura Polirom, Iași, 2004;
5. ZLATE, Mielu. *Psihologia mecanismelor cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2017.

Activitățile steam în grădiniță

*Profesor educație timpurie Claudia Merlușcă
Școala Gimnazială Palanca, jud, Bacău*

În grădiniță, sunt abordate cunoștințe și abilități simple din cele patru discipline STEAM pentru a introduce copiii într-o lume a curiozității, dialogului și gândiri critice.

Educația STEAM în învățământul preșcolar se realizează prin activități care implică explorarea și experimentarea, dar și prin jocuri și activități practice care urmăresc dezvoltarea unor abilități de bază din aceste domenii în rândul copiilor. Prin intermediul activităților practice, care le permit să exploreze și să înțeleagă mai bine lumea din jurul lor, copiii sunt încurajați să pună întrebări și să găsească răspunsuri la acestea.

În activitățile STEAM, copiii își asumă riscuri în gândire, se angajează în învățarea experiențială și perseverează în rezolvarea problemelor, identificând soluții creative. Activitățile STEAM din învățământul preșcolar se bazează pe învățarea prin descoperire care încurajează experiențele active (adesea practice), care sprijină dezvoltarea înțelegerii și a vocabularului, gândirea critică, rezolvarea problemelor, comunicarea și reflecția. În grădiniță, se pot facilita experiențele de cercetare și descoperire prin crearea de oportunități în care copiii pot să învețe despre lume și să privească lumea din jurul lor prin „lentilele” STEAM, punând întrebări și căutând răspunsuri. Practicile de investigare oferă copiilor oportunități de a aborda problemele în moduri noi, autentice. Pentru a introduce cu succes activitățile STEAM în educația timpurie, trebuie să integrăm aceste domenii într-un context care să fie semnificativ pentru copii. Integrarea activităților STEAM îi ajută pe profesori să se concentreze pe conținut (ce să învețe) și pe procese (cum să învețe).

Curriculumul preșcolar este holistic și integrator. Prin urmare, dezvoltarea unui model STEAM în grădiniță ar trebui să fie mai ușor de implementat decât la celelalte niveluri. Profesorul, în calitate de proiectant de activități și facilitator al învățării, are în vedere ce teme trebuie să abordeze pentru a atinge obiectivele de învățare din curriculum. În general, educația STEAM în grădiniță implică activități și jocuri care sunt concepute pentru a-i ajuta pe copii să înțeleagă și să-și însușească concepte STEAM într-un mod distractiv și interactiv. Aceste activități pot include: construcția de modele simple, experimente simple de știință, jocuri matematice și utilizarea tehnologiei pentru a rezolva probleme practice.

Educația STEAM constituie o **parte importantă** a experienței educative timpurii pentru că:

- ✓ Explorarea STEAM are loc în mod natural: educatorii pot perfecționa și pot dezvolta abilități care vor sprijini apoi învățarea pe tot parcursul vieții.

- ✓ Copiilor trebuie să li se ofere oportunități de a pune întrebări, de a explora și de a investiga.

- ✓ Copiii pot explora în mod direct obiecte și materiale, pot învăța cum să colaboreze cu ceilalți și să folosească tehnologia în moduri autentice.

Copiii beneficiază de implicarea în activități care dezvoltă abilități de rezolvare a problemelor, gândirea critică și descoperirea.

Jocul este cheia în învățarea timpurie. Este, de asemenea, o modalitate excelentă de a implica copiii în activități STEAM, prin joc se integrează conceptele și abilitățile STEAM în activitățile de zilnice. Jocul permite explorarea și experimentarea astfel încât copii să-și satisfacă curiozitatea, mai degrabă decât să caute „răspunsul corect”.

Învățarea bazată pe joc face apel la curiozitatea naturală a copiilor și la dorința lor de a se angaja în experiențe bazate pe propriile interese, deoarece acestea dau sens lumii din jurul lor. În activitățile de învățare bazate pe joc, educatorii adaptează oportunitățile de predare pentru a se alinia tipului de joc în care se angajează copiii.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI ÎN GRĂDINIȚĂ DIN CADRUL UNUI PROIECT EDUCAȚIONAL:

SCOPUL:

© Dezvoltarea creativității prin activități STEAM;

OBIECTIVE

- Dezvoltarea abilităților de observare, analiză și experimentare prin activități practice.
- Dezvoltarea abilităților de cooperare, respect și colaborare în cadrul activităților de grup
- Dezvoltarea capacității de a exprima idei, observații și sentimente prin povestire, descriere, dialog, poezie cât și prin propoziții dezvoltate

Introducerea copiilor în utilizarea responsabilă, creativă și distractivă a tehnologiei pentru învățare

- Cultivarea curiozității, perseverenței și dorinței de a explora și descoperii lucruri noi.
- Dezvoltarea gândirii logice, a creativității și a capacității de a găsi soluții la problemele simple.
- Dezvoltarea creativității prin artă, muzică și exprimare liberă
- Îmbinarea cunoștințelor din domeniile STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Artă, Matematică) pentru o învățare interdisciplinară.

1. AUTOBUZUL MAGIC - ȘTIINȚĂ

Pune în autobuz atâtea obiecte cât îți arată cifra!

Preșcolarii vor face o călătorie magică de 1 Iunie verificându-și noțiunile matematice. Ei așează punga senzorială peste imaginea cu autobuzul. Copiii recunosc cifra desenată pe fișă, în partea dreaptă sus și deplasează atâtea bile cât arată cifra.

METODE:

- ✓ explicația,
- ✓ observația,
- ✓ exercițiul,
- ✓ problematizarea

MIJLOACE DIDACTICE:

cuburi, ✓ pungi plastic, gel, ✓ cuburi plastic, ✓ pom-pom, ✓ role hârtie, ✓ carioci, creioane, ✓ mașini de jucărie, ✓ foi flipchart, ziare, ✓ acuarele, pensule, ✓ lipici.

ABILITĂȚI STEAM

✓ Abilități matematice: copiii învață despre numere, cantități și își dezvoltă abilitățile de numărare.

✓ Abilități senzoriale: copiii își dezvoltă simțul tactil și vizual prin manipularea obiectelor mărunte din punga senzorială.

✓ Abilități de concentrare: Jocurile cu pungi senzoriale necesită concentrare și atenție la detalii.

COMPETENȚE CHEIE STEAM:

- competența de a învăța să înveți,
- competența în limba maternă,
- competența matematică și competențe de bază în științe și tehnologie.

2. PROIECTORUL JUCĂUȘ (TEHNOLOGIE)

Construiește un proiector din materialele puse la dispoziție! Cum poți proiecta imagini cu instrumentul creat?

Preșcolarii vor avea de realizat un proiector care va oglindi jucăriile copilăriei.

Copiii observă un proiector și apoi primesc provocarea de a realiza un proiector din materialele primite. Copiii încearcă propriile variante pentru a construi proiectorul. Pe parcursul procesului, educatoarea pune întrebări deschise pentru a ghida copii spre aflarea tehnicii de construire a proiectorului: Desenează cu markerul pe o folie de plastic conturul unor jucării. Apoi așează folia de plastic peste rola de hârtie astfel încât desenul să fie situat în mijloc și o fixează cu ajutorul unui elastic. Se poziționează lanterna, telefonul (lumina) pe partea cealaltă a tubului astfel se obține un proiector. Proiecția se va face pe un suport deschis la culoare.

METODE: conversația, explicația, demonstrația, problematizarea

MIJLOACE DIDACTICE: role de hârtie, folie, elastice, markere, imagini cu diverse jucării, proiector, aparat foto, telefon.

ABILITĂȚI STEAM

Abilități de rezolvare a problemelor: copiii trebuie să gândească logic și să identifice soluțiile potrivite pentru a realiza un proiector și a face proiectorul să funcționeze.

✓ Creativitate: proiectarea și decorarea proiectorului și desenarea imaginilor ce vor fi proiectate ajută la dezvoltarea creativității și imaginației copiilor.

✓ Abilități tehnice: realizarea proiectorului implică utilizarea unor instrumente precum foarfece, lipici și alte accesorii care pot dezvolta abilități practice și tehnice la copii.

✓ Îndemânare manuală: copiii își îmbunătățesc îndemânarea prin utilizarea instrumentelor și materialelor.

✓ Abilități în domeniul tehnologiei: copiii învață să utilizeze proiectorul (tehnologia) și să utilizeze lumina în proiectarea imaginilor.

COMPETENȚE CHEIE STEAM

- competența de a învăța să înveți,
- competența în limba maternă,
- competența matematică și competențe de bază în științe și tehnologie,
- competența în utilizarea noilor tehnologii informaționale și de comunicare.

3. CHIP DE COPIL (INGINERIE)

Reprezintă corect emoția!

Preșcolarii au ansamblat diverse materiale pentru a ilustra emoția extrasă din borcanul ghiduș. După finalizarea construcției fiecare copil a realizat o schiță în care a redat prin desen elementele utilizate în construcție (proiectare).

La finalul zilei vor realiza un album foto cu imaginile din timpul activității surprinse cu ajutorul aparatelor foto. Părinții sunt invitați la vizionarea expoziției și la achiziționarea unui suvenir specific zilei.

METODE: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul

MIJLOACE DIDACTICE: emoticoane, jetoane, aparate foto, piese lego, carioci, foi.

ABILITĂȚI STEAM

Abilități practice (măsurare, comparare, ansamblare): copiii învață cum să folosească diferite unelte și materiale pentru a construi un chip de copil.

✓ Creativitate: copiii experimentează cu diverse materiale și pot găsi modalități neobișnuite de a construi chipul unui copil.

✓ Gândirea critică: pentru a construi chipul de copil, preșcolarii trebuie să analizeze și să rezolve problemele care apar pe parcursul procesului de construcție.

✓ Încrederea în sine: ilustrarea unei stări poate fi o sarcină dificilă, dar finalizarea cu succes a proiectului poate ajuta la dezvoltarea încrederii în sine a copiilor.

✓ Abilități de comunicare și colaborare: copiii au oportunitatea de a lucra împreună și de a-și împărtăși ideile, de a negocia

COMPETENȚECHEIE STEAM:

Spirit de inițiativă și anteprenoriat,

Comunicare în limba maternă,

Competență de relaționare interpersonală și competențe civice,

Competența de a învăța să înveți.

4. PICTORI TALENTAȚI - Tricoul veseliei (ARTĂ)

Preșcolarii vor picta prin diverse tehnici tricouri vesele ce vor fi purtate pe fond muzical la hora prieteniei de la finalul activităților. Fiecare preșcolar prin tehnica **mâna oarbă** va cânta un cântec specific zilei de 1 iunie sau va recita poezii specifice.

METODE: conversația, explicația, demonstrația, exercitiul,

MIJLOACE DIDACTICE: tricouri, acuarele, pensoane, apă, laptop.

ABILITĂȚI STEAM

Abilități artistice: copiii experimentează cu culori și texturi și utilizează creativ instrumente neconvenționale în desen și pictură.

Abilități motorii fine: Controlul mușchilor mici ai mâinii pentru coordonarea mișcării și poziționarea corectă a pensonului/palmelor care să asigure lăsarea urmelor dorite.

COMPETENȚE CHEIE STEAM:

Competență de relaționare interpersonală și competențe civice,

Competența de a învăța să înveți,

Sensibilizare culturală și exprimare artistică.

5. NE JUCĂM ȘI NE DISTRĂM ,CURCUBEUL REPETĂM! (MATEMATICĂ)

Le sunt prezentate materiale textile în culorile curcubeului și ei vor sorta atâtea obiecte câte indică cifra aplicată pe culoarea din curcubeu. La final vor alcatui din baloane numerotate trenulețul copilariei.

METODE-exercitiul,conversatia,explicatia,

MIJLOACE DIDACTICE: cercuri, jetoane cuburi, jucării din clasă, pelerina curcubeu, materiale textile.

ABILITĂȚI STEAM

Abilități matematice: jucându-se, copiii exersează numărul și recunosc culorile .Ei își dezvoltă abilități de triere,sortare.

✓ Gândirea critică - copiii gândesc critic și iau hotărâri în timpul jocului. Evaluează opțiunile și iau decizii privind împărțirea jucăriilor în subgrupe.

✓ Abilități de rezolvare a problemelor: copiii trebuie să găsească diferite combinații de grupe care să fie echivalente cu numărele extrase

✓ Abilități de clasificare și de comparare - copiii pot utiliza jucăriile pentru a face compara

COMPETENȚE CHEIE STEAM:

Competența în matematică și competențe elementare în științe și tehnologie,

Competență de relaționare interpersonală și competențe civice,

Competența de a învăța să înveți,

Sensibilizare culturală și exprimare artistică.

CONCLUZII

Activitățile STEAM sunt experiențiale, gândite astfel încât copiii să descopere soluții creative și să devină încrezători în capacitatea lor de a rezolva probleme. Prin activitățile STEAM pregătim copiii pentru situații din viața reală, îi învățăm să fie curioși, să fie inventivi, să fie proactivi, să se cunoască pe sine, să ceară feedback, să ofere feedback, să facă parte dintr-o echipă, să coordoneze o echipă, să îi respecte pe cei din jur, să aibă spirit civic, să fie autonomi în conformitate cu vârsta, să-și exerseze creativitatea în cât mai multe moduri posibile, să testeze și să experimenteze, să-și argumenteze părerile, să-și exprime ideile, să accepte ideile altora. Abilitățile pe care copiii le câștigă atunci când se implică în activități STEAM sunt transferabile și utile în multe aspecte ale vieții lor actuale și viitoare.

Bibliografie:

1. Ministerul Educației Naționale (2019) „Curriculum pentru Educație timpurie”;
2. Bama A., Alecu S., Caciuc V., (2004) „Îndrumar pentru activități practic-aplicative la disciplinele pedagogice” Editura. Fundației Universitare „Dunărea de Jos”, Galați;
3. Lefter A. (2018), Abordarea STEM în învățământul primar;
4. <https://www.pinterest.com/momgineer/kindergarten-stem-and-steam-activities/>;
5. <https://www.sciencebuddies.org/stem-activities/subjects/kindergarten>.

Jocul didactic – o metodă atractivă de învățare la ciclul primar

*Profesor învățământ primar Irina Aparaschivei
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, Bacău*

Educația modernă are ca scop nu doar transmiterea de cunoștințe, ci și formarea unor competențe și atitudini pozitive față de învățare. În acest context, jocul didactic ocupă un loc central, mai ales în activitatea instructiv-educativă din ciclul primar. Copiii mici învață cel mai bine prin activitate și trăire directă, iar jocul le oferă ocazia de a explora, a descoperi și a înțelege lumea din jur într-un mod natural și plăcut. Astfel, jocul devine nu doar un mijloc de recreere, ci o strategie pedagogică eficientă, care combină învățarea cu bucuria. În joc, copilul se găsește „în situația de actor, de protagonist și nu de spectator, ceea ce corespunde foarte bine dinamismului gândirii, imaginației și vieții lui afective, unei trebuințe interioare de acțiune și afirmare” (I. Cerghit, 1982, p. 141).

Jocul didactic poate fi definit ca o activitate de învățare organizată, care are la bază o temă educativă și un scop instructiv, dar se desfășoară într-o manieră ludică, bazată pe reguli, competiție și colaborare. Spre deosebire de jocurile libere, jocul didactic are întotdeauna un obiectiv pedagogic clar, stabilit de cadrul didactic. Acesta urmărește nu doar distracția, ci și formarea sau consolidarea unor cunoștințe, deprinderi și atitudini. **Jocul didactic este o activitate organizată intenționat de cadru didactic, care păstrează forma externă a jocului, caracterul lui atractiv și stimulat, dar care are un conținut și o finalitate instructiv-educativă bine precizată.**

La vârsta școlară mică, copilul este atras de activități dinamice, creative și interactive. Jocul didactic răspunde acestor nevoi, având multiple beneficii: dezvoltă gândirea logică și creativitatea, elevul este provocat să găsească soluții, să compare, să analizeze, consolidează cunoștințele într-un mod plăcut, prin aplicarea practică a celor învățate, stimulează atenția, memoria și imaginația, încurajează colaborarea și respectarea regulilor, prin jocuri de echipă, reduce stresul și teama de greșeală, transformând învățarea într-o experiență pozitivă, formează motivația pentru învățare, copilul învață pentru plăcerea de a reuși. Astfel, jocul didactic nu este doar o activitate distractivă, ci o formă de instruire activ-participativă, care contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevului.

Pentru ca un joc didactic să fie eficient, acesta trebuie să respecte o anumită structură pedagogică. Cele mai importante elemente sunt:

Tema jocului – reflectă conținutul didactic (ex.: „Cine are rezultatul corect?”).

Scopul jocului – precizează obiectivul urmărit (ex.: consolidarea adunării cu trecere peste ordin).

Sarcina didactică – activitatea concretă pe care elevii trebuie să o realizeze.

Regulile jocului – stabilesc modul de participare și de obținere a punctajului.

Materialele didactice – cartonașe, jetoane, fișe, imagini, table magnetice etc.

Desfășurarea jocului – etapele propriu-zise ale activității (anunțarea regulilor, jocul efectiv, evaluarea).

Evaluarea rezultatelor – se face prin discuții, feedback și recompense simbolice.

Unul din jocurile didactice pe care le-am aplicat cu succes la clasă a fost „Urmărește harta și câștigă”. Este un joc foarte versatil, putându-se aplica la orice disciplină. La matematică, l-am aplicat la clasa I pentru fixarea figurilor și corpurilor geometrice. Practic, am avut nevoie de niște cercuri din plastic pe care le-am așezat jos, în mijlocul lor am pus o figură sau un corp geometric. În mână, fiecare elev a primit o hartă cu traseul de parcurs. Copiii sunt împărțiți pe echipe. Câștigă echipa care parcurge traseul propus, urmând harta corect, în timpul cel mai scurt. În funcție de disciplina la care e folosit, în interiorul cercului se pot pune silabe, imagini cu animale, păsări ș.a. De asemenea, jocul „Cine știe, câștigă!” poate fi folosit pentru consolidarea noțiunilor de matematică, iar „Cuvântul magic” poate fi utilizat la limba română pentru exersarea ortografiei.

Exemple practice de jocuri didactice:

„Matematica veselă”

Scop: Consolidarea adunării și scăderii până la 100.

Materiale: Cartonașe cu exerciții și rezultate.

Desfășurare: Elevii aleg pe rând cartonașe și asociază exercițiul cu rezultatul corect.

„Ghicește personajul”

Scop: Dezvoltarea exprimării orale și a gândirii logice.

Desfășurare: Un elev descrie un personaj dintr-o poveste, iar colegii ghicesc despre cine este vorba.

„Cine găsește greșeala?”

Scop: Exersarea scrierii corecte.

Desfășurare: Pe tablă sunt scrise propoziții cu greșeli, iar elevii trebuie să le corecteze.

„Roata întrebărilor”

Scop: Recapitularea unei lecții la științe.

Desfășurare: Elevii învârt o roată cu întrebări, răspund și primesc puncte.

În funcție de scopul și domeniul lor, jocurile didactice pot fi de mai multe tipuri: jocuri de fixare și consolidare, folosite pentru recapitularea noțiunilor învățate („Găsește perechea corectă”); jocuri de formare de deprinderi, pentru exercițiu și automatizare („Completează

propoziția”); jocuri de verificare, pentru evaluarea cunoștințelor („Cine știe, răspunde!”); jocuri de creativitate și imaginație, încurajează exprimarea liberă („Povestea continuă”, „Desenează ideea”).

Învățătorul are un rol esențial în organizarea și desfășurarea jocurilor didactice. El este cel care selectează jocurile potrivite obiectivelor lecției, creează o atmosferă pozitivă și de încredere, implică toți elevii, adaptând sarcinile la nivelul fiecăruia, valorifică rezultatele pentru a stimula învățarea ulterioară. Prin modul în care este condus jocul, cadrul didactic devine un moderator și formator, nu doar un simplu transmițător de cunoștințe.

Jocul didactic reprezintă una dintre cele mai eficiente metode de învățare la ciclul primar. Prin el, elevii participă activ la procesul de învățare, se simt motivați și valorizați și își dezvoltă competențe cognitive, sociale și emoționale. Prin urmare, jocul didactic nu este o activitate auxiliară, ci o strategie pedagogică de bază, care contribuie la formarea elevilor ca persoane curioase, responsabile și creative.

Bibliografie:

- Cerghit, I., *Metode de învățământ*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2006;
- Cucoș, C., *Pedagogie*, Iași, Editura Polirom, 2014;
- Neacșu, I., *Învățarea și motivarea în activitatea școlară*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2010;
- Ezechil, L., *Metodica activităților instructiv-educative în învățământul primar*, București, Editura Aramis, 2011;
- Stanciu, M., *Jocul – metodă activă de învățare la clasele primare*, Revista „Învățământul Primar”, nr. 4, 2017.

Predarea prin proiecte a activităților integrate

*Profesor învățământ primar Cornelia-Agnes Dodan
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău*

În contextul reformei învățământului preuniversitar, perioada școlarității ocupă un loc aparte, deoarece conform datelor și concluziilor formulate de specialiști în pedagogie și psihologie, este decisivă pentru formarea tânărului și pentru perfecționarea specialistului de mâine.

Situarea copilului în centrul procesului de predare-învățare, a constituit o schimbare fundamentală, care a atras după sine necesitatea găsirii acelor soluții didactice care să stimuleze performanța copilului.

Proiectul tematic este activitatea cel mai pregnant centrată pe elev, este un demers didactic în grup, într-o interacțiune continuă prin care se urmărește integrarea noilor informații în structuri cognitive proprii și transferarea lor în conținuturi noi, aplicabile practic.

Metoda proiectelor, ca strategie de învățare și evaluare, reprezintă abordarea educațională propusă de programa preșcolară, în care lucrul în echipă și acțiunea directă a copilului cu mediul sunt mijloacele de bază ale procesului de predare – învățare – evaluare.

În centrul metodei proiectelor se află o temă, în a cărei abordare și soluționare vor fi implicate mai multe discipline.

Predarea prin proiecte, contribuie la învățarea unui mod de „gândire interdisciplinară” și a unui mod de abordare unitar, modul integrat.

Maniera integrată presupune abordarea realității printr-un demers globalizat, în cadrul căruia tema se lasă investigată cu mijloacele diferitelor științe, dispărând granițele dintre variatele categorii de activități.

Pentru a fi posibilă abordarea în manieră integrată, învățătoarea stabilește clar, precis, obiectivele și conținuturile activităților zilnice, iar pe baza acestor concepte, un scenariu cât mai interesant al zilei. Acesta debutează cu o motivare, care are menirea de a direcționa activitatea copiilor spre elucidarea problematicii temei. În vederea realizării obiectivelor propuse pentru fiecare activitate comună se gândește atent la repartizarea sarcinilor activităților zilnice la fiecare zonă/arie/sector de activitate. În zonele de lucru (biblioteca; știința; arta; construcții; joc de rol), se pot desfășura secvențe din activitățile comune și anume, acelea care prezintă un interes deosebit pentru copii și care să permită realizarea obiectivelor.

Valorificând contextul ludic, întregul program se desfășoară prin joc, dar nu un joc întâmplător, ci unul organizat, în care copilul are prilejul să exploreze medii diferite și să îndeplinească sarcini fie individual, fie în grup.

Învățătoarea are rolul de „ghid atent, o persoană resursă care sprijină respectarea rutei individuale a învățării”, organizând în așa fel activitatea încât să ofere copiilor o paletă variată de opțiuni, care permit realizarea celor propuse la începutul abordării programului.

Folosirea unor astfel de activități aduce beneficii reale pentru școlari, aceștia trebuind să învețe într-o manieră aparte, cea integrată, fiecare etapă fiind legată de cea precedentă. Copiii parcurg ușor, mai mult sub forma de joc, conținuturile propuse.

Acest tip de activitate are, de fapt, și alte caracteristici datorită cărora ni se recomandă ca o activitate deosebit de utilă, precum: învățătoarea se desprinde de stilul de lucru fragmentat; accentul cade pe activitatea de grup și nu pe cea cu întreaga clasă; abordarea realității se face printr-un demers global; lasă mai multă libertate de exprimare și acțiune atât pentru copil, cât și pentru învățătoare; copiii se implică atât efectiv, cât și afectiv, prin antrenarea unor resurse variate.

„Fructele vesele”
Activitate integrată

SCOP:

Formarea deprinderii de a folosi elemente de limbaj plastic, acuarele și de a picta cu degetele;

Dezvoltarea imaginației creatoare, a sensibilității și a gustului estetic;

Educarea voinței, a atenției, a spiritului de ordine și a spiritului critic.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE :

I) **BIBLIOTECA:** „Fructe și legume” - citire de imagini

O1 - să recunoască fructele și legumele care se coc în anotimpul toamna;

O2 – să cunoască importanța consumării acestora pentru organism;

O3 - să descrie fructele și legumele (forma, mărime, culoare);

O4 - să aprecieze răspunsurile corecte prin aplauze.

II) **ARTA: STRUGURELE** – dactilopictura

O1 - să recunoască culorile boabelor de strugure;

O2 - să folosească elemente de limbaj plastic, punctul, în realizarea compoziției plastice;

O3 - să realizeze armonia cromatică în mod creativ, redând culorile boabelor de strugure;

O4 - să păstreze ordinea în timpul lucrului;

O5 - să realizeze lucrări estetice.

III) **ȘTIINȚA: BORCANE CU COMPOT** – sortarea obiectelor după formă și culoare

O1 - să clasifice obiecte după criteriul formei și al culorii;

O2 - să stabilească apartenența unui obiect la o clasă;

IV) JOC SENZORIAL: „SPUNE CE FRUCT AI GUSTAT”

- O1 - să guste fructele puse la dispoziție;
- O2 - să recunoască și să denumească fructele cu ajutorul simțului gustativ;
- O3 - să respecte regulile jocului.

B. V) PREPARĂM COMPOT - activitate gospodărească

- O1 - să selecteze fructele pe care le vor folosi la prepararea compotului;
- O2 - să respecte normele de igienă la prepararea și consumarea fructelor;
- O3 - să desfacă boabele de strugure de pe codiță;
- O4 - să așeze fructele în vase adăugând zahăr și apă;
- O5 - să participe cu plăcere la aranjarea mesei și consumarea compotului.

OBIECTIVE EDUCATIVE:

- dezvoltarea interesului de cunoaștere și înțelegere a mediului înconjurător precum și stimularea curiozității pentru investigarea acestuia;
- dezvoltarea creativității, expresivității și competitivității ca expresie a realizării activității;
- cultivarea unor trăsături pozitive de voință și caracter; manifestarea unor trăiri pozitive (satisfacție) ca urmare a îndeplinirii unor cerințe individuale și în echipă;
- formarea și dezvoltarea unei exprimări orale corecte fonetic, lexical și gramatical;
- dezvoltarea memoriei logice;

În sala de clasă sunt expuse imagini, care reprezintă anotimpul *toamna*, pe care copiii sunt invitați să le observe. Se aude o bătaie la ușă și în prag apare un ursuleț uriaș, de pluș, cu un coș cu fructe lângă el; lângă fructe se află și un plic, cu o scrisoare de la Zâna Toamna. Ea ne roagă să-l învățăm pe ursuleț o poezie (*Toamna*, de Demostene Botez), dar și să se pregătească pentru iarnă.

La Biblioteca copiii trebuie să recunoască fructele și legumele, să le descrie și să le grupeze după formă, mărime și culoare:

La Știință: copiii trebuie să sorteze obiectele după formă și culoare (în borcane vor trebui să așeze jetoane cu fructe de culoarea și forma etichetei de pe borcan).

La Artă, prin intermediul dactilopicturii, vor reda imaginea unui ciorchine de strugure respectând culorile specifice și așezarea în pagină.

La Jocul senzorial, copiii legați la ochi cu o eșarfă, vor trebui să guste din fructele puse la dispoziție și să le identifice cu ajutorul simțului gustativ.

CONCLUZII

Abordarea integrată a activităților promovează învățarea centrată pe elev, acesta beneficiind de: mai multă libertate de acțiune; posibilități de a se manifesta natural; oportunități de a se implica în pregătirea activităților; sporirea încrederii în propriile posibilități, devenind capabili să îndeplinească sarcinile ce și le-au ales sau li s-au încredințat; educarea capacității de a colabora cu vârșnicii, de a lucra în grup, de a ajuta la îndeplinirea sarcinilor echipei;

Învățătoarea, preocupată să conceapă scenarii care să ofere situații de învățare interesante pentru copii, are următoarele oportunități: cunoaște mai bine copiii; încurajează diferite tipuri de comportament, depistează altele nedorite; poate aplica metode noi, activ – participative; stabilește relații de tip colaborativ cu celelalte învățătoare și clase din instituție, cu părinții copiilor.

Bibliografie:

- „Revista învățământului școlar”, nr. 3, 4 – Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului – 2008;

• „Programa activităților instructiv – educative în învățământul școlar” – ediție revizuită – 2008.

Metode și mijloace de stimularea lecturii

*Profesor învățământ primar Florentina Trandafir
Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești, Bacău*

Lectura ne dezvoltă imaginația și creativitatea, trezește în noi sentimente diverse și profunde, ne arată experiențe variate, personaje cu care uneori ne identificăm și de care ne legăm sufletește, dar care ne fac să înțelegem cine suntem, de unde ne tragem. Însă toate acestea se întâmplă gradual, pe măsură ce mintea noastră fragedă se dezvoltă. Dacă la început suntem capabili doar să memorăm sau să reproducem conținutul, mai târziu, dascălii noștri ne învață cum să îl înțelegem, cum să-l interpretăm și cum să extragem din el adevăratele învățăminte, cum să ne formăm convingeri și concepții.

Datoria îndrumătorilor școlii este de a dezvolta gândirea, de a ghida și canaliza eforturile, de a trezi curiozitatea, astfel încât elevii să experimenteze și singuri lumea cărților și să fie capabili să selecteze propriile zone de interes. Dascălul este cel care lărgeste orizontul cultural, cel care poate dezvolta sau spori atracția spre lumea cărților, cel care îi învață pe elevi să gândească singuri, așa cum spune și John Amos Comenius: „A instrui pe tineri cum se cuvine nu constă în a le vâri în cap mulțime de cuvinte, fraze, expresiuni și opinii din diferiți autori, ci a le deschide calea cum să priceapă lucrurile.”

Dascălul are astfel dificila misiune de a-l întoarce pe cititor/elev la carte folosind diverse metode, cât mai active, mai antrenante și mai atractive. Ca să-și îndeplinească rolul său formator, lectura cere muncă organizată de îndrumare și evaluare. Folosind caracterul divers al lecturii, dascălul trebuie să dezvolte gusturile și înclinațiile, să-i atenționeze pe elevi asupra operelor cu importanță deosebită și să coreleze lectura cu celelalte obiecte de învățământ și cu evenimentele curente.

Printre metodele și mijloacele de stimularea lecturii active a textului se numără:

a. **Cercul de lectură** - instituie drept o activitate captivantă, capabilă să stârnească interesul elevilor pentru lectură. Activitățile cercului își află utilitatea pentru elevii care citesc de plăcere, dar și pentru elevii care încă nu și-au stabilit preferința pentru o categorie de cărți. La primele întâlniri ale cercului se propun cărți captivante care valorifică teme precum: lectura, lumile fantastice, aventura, călătoria etc. Se inițiază discuții libere despre experiențele din domeniul lecturii ale unor personalități din literatură; se propun spre lectură și se prezintă cărți din literatura română sau din cea universală. În cadrul cercului de lectură se pot realiza interviuri despre lectură care vizează un schimb de întrebări și răspunsuri:

1. Prin ce te-a atras această carte?
2. Care consideri că sunt aspectele ei mai puțin interesante?
3. Care sunt trăirile pe care le-ai simțit în timpul lecturii?
4. Care personaj ți-a plăcut mai mult?
5. Ce părere ai despre finalul cărții?
6. Care ar fi trei cuvinte care descriu cartea?
7. Cărui coleg i-ar plăcea acțiunea acestei cărți?

b. **Recenzia de carte** -prin această metodă practică de a promova lectura, elevii sunt îndrumați spre realizarea de recenzii care să promoveze actul lecturii de plăcere

• în introducerea recenziei sunt transpuse câteva gânduri personale despre carte, stări emoționante produse de lectura cărții;

- în continuare, se prezintă ideea de bază a cărții, dezvoltarea tematicii acesteia, ilustrată printr-un citat reprezentativ care să stârnească în conștiința receptorului, dorința de a lectura cartea;

- se prezintă idei importante din carte sau cele care sunt semnificative pentru cititor;
- se fixează valori comportamentale;
- se conturează concluzia cititorului;

- recenzia se încheie într-un ton emoțional, fiind scrisă într-o manieră personală. Elevii își materializează lecturile în recenzii care sunt expuse.

c. **Jurnalul de lectură** - este un instrument cheie în „defrișarea” contextului receptării unei opere. Pe lângă faptul că este și o modalitate didactică, se constituie și într-o activitate care cuantifică experiența lecturii, dar și reacțiile lectorului, bazate pe cogniții, emoții și atitudini. Este o metodă menită să eficientizeze receptarea textelor, jurnalul de lectură fiind un mijloc de sistematizare a cunoștințelor dobândite în urma lecturii. Jurnalul de lectură este o piesă importantă în portofoliul realizat pentru ora de literatură, constituindu-se într-o proiecție personală a elevului. Componenta unui jurnal de lectură ar trebuie să aibă în vedere:

- lista cărților lecturate: autor, titlu, număr de pagini;
- note de lectură sub formă de citate, fragmente importante/preferate;
- comentarii personale în urma încheierii lecturii;
- întrebări iscate pe marginea cărții citite;
- o pagină liberă în care se vor consemna opiniile colegilor despre carte;
- o scurtă prezentare a personajelor preferate.

În structura unui jurnal de lectură s-ar putea regăsi observații personale, comentarii, idei însoțite de motivări sau argumentări precum:

- Cartea mi-a stârnit sentimente de
- Ceea ce impresionează este faptul că ...
- Lectura m-a determinat să-mi amintesc că ...
- Găsesc că un moment emoționant a fost atunci când ...
- Dacă aș fi fost scriitorul acestei opere, aș fi modificat partea în care ...

Introducerea elementului de concurs le stimulează dorința de a câștiga întrecerea, îndemnându-i să citească cât mai mult. Concursul „Cine știe mai multe” le cere să numească cât mai repede opere scrise de un scriitor, dar citite de ei. Câștigă cel care enumeră și cunoaște mai multe opere. Lecțiile de sinteză sub formă de concurs („Recunoaște personajul”, „Cine știe câștigă”), concentrând în conținutul lor literatura citită anterior, a dus la înțelegerea în ansamblu a operelor mai multor scriitori.

Realizarea sarcinilor lecturii depinde și de devotamentul, priceperea și măiestria învățătorului, de metodele, procedeele și formele de activitate folosite, ținând seama „... că nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”. (Miron Costin).

Bibliografie:

- Gagea, Adriana; Popescu, Virgil. *Contribuții la Istoria Culturii Românești*. Cartea și biblioteca: Bibliografie Dan Simionescu, București 1990;
- Selejan, Ana. *Carte rară și prețioasă*, Sibiu, 1992;
- Ștefan Mircea; *Lexicon pedagogic*, Ed. Aramis, București 2006.

**Actul lecturii și activitățile de comprehensiune și interpretare a textului literar,
în învățământul primar**

*Profesor învățământ primar Monica Fichioș
Școala Gimnazială „General Eremia Grigorescu” Oituz*

Actul lecturii este unul deosebit de complex, este un proces ale cărui mecanisme depind de capacitatea fiecăruia dintre noi de a descifra și de a utiliza limbajul oral și scris, de varietatea vocabularului, de bagajul de sensuri care constituie textul și gândirea. Și pentru că o lectură personalizată este un adevărat proces de deschidere a textului către cititor și a cititorului către universul lecturii, către cunoașterea lumii, prin decodarea mesajului, studiul literaturii la ciclul primar presupune selectarea textelor literare potrivite, proiectarea și valorificarea strategiilor optime de abordare a procesului lecturii, astfel încât operele să constituie texte-suport relevante atât pentru finalitățile curriculare, cât și pentru dezvoltarea elevului din punct de vedere intelectual, emoțional și atitudinal. Din această perspectivă, proiectarea demersului didactic al actului lecturii are în vedere un complex de indicatori: facilitarea receptării, a decodării și a interpretării unui text literar de către elevi, instrumente utile pe care să și le însușească elevii-cititori pentru procesul lecturii, modalități de cultivare a dorinței, a plăcerii de a citi. Aceste repere pot orienta parcursul profesorului în a elabora un demers instructiv-educativ optim, centrat pe elevul-cititor.

Aflată la intersecția mai multor variabile, proiectarea secvențelor de lectură cuprinde, în același timp, textul, cu forma sa, ca expresie a intenției autorului, cititorul, cu toate structurile sale cognitive și afective, dar și cu strategiile prin care se implică în actul citirii, și contextul, cu elementele de ordin psihologic, social și fizic.

Lectura școlară a cititorilor în ceea ce privește problema contextului, se definește prin trei coordonate: psihologică, socială și fizică (Pamfil Alina, p. 258). Interesul acordat de către elev unui text literar și intenția care îi orientează lectura se integrează în ceea ce se numește coordonata psihologică a lecturii. Și pentru că nu toate textele literare reușesc să capteze de la început atenția elevului-cititor, cadrul didactic apelează la o serie de acțiuni, activități/secvențe preliminare care urmăresc aproximarea problematicii creației pornind de la cuvinte-cheie, de la însușirile/replicile unui personaj etc. Toate informațiile, secvențele, întâmplările sunt percepute de micul cititor în funcție de orientarea sa inițială spre lectura textului propriu-zis. Demersul didactic, în acest sens, se poate structura simplu, prin desfășurarea unei secvențe de relectură organizate în jurul caracterizării personajului principal.

Coordonata socială a contextului se referă la toate tipurile de interacțiuni care se pot realiza în timpul lecturii, adică învățător-elev, elev-elevi. Astfel, putem organiza situații de lectură individuală, independentă, momente în care cititul se face în fața grupului de colegi, cu voce tare, secvențe de lectură orientată sau ghidată de anumite repere sau cele libere, pur și simplu. Poate fi provocator ca acum, raportându-ne la specificul claselor de elevi din zilele noastre, să realizezi astfel de momente de lectură, însă modalitatea sigură de formare a deprinderilor de citire corectă, conștientă, fluentă și expresivă este exercițiul citirii.

Coordonata fizică include toate detaliile ce țin de condițiile ergonomice oferite pentru a potența actul lecturii: sala de clasă, luminozitatea, ambianța, calitatea textului tipărit, relevanța ilustrațiilor, dar și durata lecturii.

În ultimii ani, în spațiul școlar românesc, a fost promovată tot mai mult ideea de a reveni la lectură, de o redescoperi ca element prioritar în orele de limba și literatura română. Și sunt inițiate tot mai multe programe, proiecte, platforme online, idei de a readuce actul de citire între prioritățile școlii. „Colțul de lectură”, „minibiblioteca din sala de clasă”, „insula de

lectură”, „raftul cu lecturi”, „cartea săptămânii” sunt sugestii și indicatori care pot orienta elevii și cadrul didactic spre activități atractive de stimulare a lecturii, în învățământul primar. Bucuria lecturii însă vine și se clădește în timp, căci, pentru ca textul literar să provoace curiozitate și plăcere, elevii trebuie să citească fluent, rapid și corect, pentru ca mai apoi înțelegerea și decodarea să poată avea loc.

Activitățile pentru stimularea lecturii vizează motivarea extrinsecă și mai apoi cea intrinsecă a elevilor, iar aria de creativitate didactică este ofertantă și permite elaborarea de scenarii didactice inedite. Desigur că etapele de receptare a unui text literar variază în funcție de finalitățile spre care țintim, de tipul de text literar propus, de segmentul de vârstă căruia ne adresăm etc. Nivelul la care se realizează înțelegerea determină calitatea analizei și a interpretării de text. De aceea, practica didactică dovedește faptul că prima lectură, relectura și toate secvențele didactice trebuie să ocupe un loc esențial în stabilirea și eșalonarea numărului de ore prevăzut pentru studiul unui text literar. Verificarea și aprofundarea înțelegerii se pot realiza prin variate tehnici: exercițiul, chestionarul, testul, planul de idei, cuvinte-cheie ale textului etc. Lectura cu creionul în mână pentru „o interogare a textului” este una dintre cele mai eficiente tehnici și constă în marcarea de către elevi, la nivelul fiecărui fragment citit, a cuvintelor /expresiilor/sensurilor neînțelese, formularea de întrebări și răspunsuri; chiar și cadrul didactic poate cere clarificări pentru verificarea înțelegerii textului: *Ce înțelegem din spusele personajului?*, *Cum putem formula mai clar?* etc.

Textul, într-o etapă ulterioară, poate fi abordat printr-un scenariu de reconstruire fie prin completarea unor fișe de comprehensiune (fișe structurate pe două coloane – conținut redat de elevi printr-o idee/un cuvânt-cheie și fragmentul corespunzător din text), fie printr-un șir de întrebări de verificare. Identificarea esenței textului înseamnă realizarea planului de idei și presupune utilizarea unor strategii înscrise într-un tipar clasic: lectură, relectură, povestire, sintetizare.

Pe măsură ce se trece de etapele de cunoaștere și comprehensiune a textului, analiza și interpretarea sunt acțiunile care firesc, vor presupune la un prim nivel identificarea modului de construcție a textului (proză/versuri, fragmente și raportul dintre ele). Vorbind despre texte ce aparțin genului epic, coordonatele ușor de identificat de elevi sunt timpul, locul de desfășurare, personaje, întâmplări, iar pentru textele aparținând genului liric, sentimente, stări transmise. Perspectivile de cuprindere a textului corespund proceselor de înțelegere, de analiză și interpretare. Complexitatea textului literar și a modalităților de abordare definește nu numai înțelegerea, ci și procesele de analiză și interpretare, centrate pe *de ce?*, *cum?*, *despre ce?*. Astfel, pentru textele literare aparținând textului epic, respectiv genului liric, pentru procesul înțelegerii, întrebările specifice sunt de tipul: *Care sunt întâmplările?*, *Care sunt personajele?*, *Unde, când se desfășoară acțiunea?*/*Ce sentimente, gânduri redau versurile poeziei?*; pentru procesul analizei – *Cum este structurat textul?* *Ce se povestește la început?*, *Care este personajul principal și care sunt acțiunile acestuia?*, *Cum sunt prezentate acțiunile personajului principal?* etc./*Cum este structurat/compus textul?*, *Cum sunt redată sentimentele, trăirile?* *Prin ce imagino, cuvinte, expresii?*; pentru procesul de interpretare – *Ce semnificație au întâmplările prezentate?* *Care este mesajul și ce semnifică acesta?*/*Care este semnificația tabloului?* *Ce ne spun imaginile nou, neobișnuit despre locuri/anotimpuri?*

Având în vedere faptul că ne adresăm elevilor aflați în ciclul de achiziții fundamentale și cel de dezvoltare, perspectivele de analiză și interpretare sunt puțin detaliate și se focalizează în principal pe acțiune, personaje, respectiv tablouri poetice și imagini poetice.

Studiul textelor literare este, în ciclul primar, fundamental în înțelegerea literaturii, în formarea unui cititor avizat. Cunoașterea directă și completă a operelor literare, aprofundarea cuprinsului de idei și de sentimente articulează componentele esențiale ale domeniului

literaturii și accesibilizează parcursul micului cititor spre un univers fascinant al eroilor, al frumuseții limbii române.

Bibliografie:

- Hobjilă, Alina, (2025), *Limbă și comunicare. Perspective didactice*, Iași: Polirom;
- Pamfil, Alina, (2016), *Limba și literatura română în școala primară, Perspective Complementare*, București: ART.

**Educația incluzivă
Rolul factorilor educativi**

*Profesor învățământ primar Camelia Romanescu
Școala Gimnazială Berești-Tazlău, Bacău*

Educația incluzivă are ca principiu fundamental – un învățământ pentru toți, împreună cu toți – care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/incluziune. Programele de stimulare timpurie a dezvoltării reprezintă o etapă decisivă în realizarea obiectivelor educației pentru toți. Acestea au o influență determinantă asupra formării inteligenței, a personalității și a comportamentelor sociale.

În pedagogia contemporană există o preocupare intensă pentru găsirea căilor și mijloacelor optime de intervenție educativă încă de la vârstele mici asupra unei categorii cât mai largi de populație infantilă. Integrarea/incluziunea poate fi susținută de existența unui cadru legislativ flexibil și realist, de interesul și disponibilitatea cadrelor didactice din școala de masă și din școala specială, de acceptul și susținerea părinților copiilor integrați, de implicarea întregii societăți civile, dar și de nivelul de relații ce se formează și se dezvoltă la nivelul clasei integratoare, care se bazează pe toleranță și respect față de copilul cu probleme.

Primirea în școală a copilului cu cerințe educative speciale, atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalți copii din clasă. Conduita și atitudinea învățătoarei trebuie să demonstreze celorlalți copii că i se acordă școlarului cu dizabilități aceeași valoare ca și celorlalți, respectându-se principiul democratic al valorii egale.

În sistemul de educație românesc au apărut acum 10 ani în mod explicit primele măsuri de integrare a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă. O nouă înțelegere a serviciului educațional, cât și a naturii diferenței între copilul „obișnuit” și cel „special” a condus la finalul anilor 90 la o serie de dezbateri cu privire la școlarizarea copiilor cu CES în învățământul de masă și la reconsiderarea abordărilor pedagogice prin care copilul este plasat în centrul activității de învățare. Astfel, toți copiii diagnosticați cu o deficiență, dizabilitate sau tulburare de dezvoltare ușoară sau medie chiar au sprijinit transferul unor copii din învățământul special la cel de masă.

În anul 2005, aceste măsuri au cunoscut o nouă dezvoltare odată cu promovarea ideii de școală incluzivă și cu înțelegerea mai largă a conceptului de cerințe educative speciale (CES) din perspectiva dificultăților cu care se confruntă care solicită eforturi suplimentare și complementare obiectivelor generale ale educației.

În practica școlară am regăsit destul de rar o componentă esențială a personalizării învățării, ce presupune utilizarea unor strategii variate de predare și învățare, care să valorizeze la maxim potențialul fiecărui copil.

Cadrele didactice apreciază pozitiv posibilitatea flexibilității și selecției la nivelul curriculumului în funcție de capacitățile de învățare ale copiilor cu CES, iar părinții sunt mulțumiți de faptul că propriii lor copii nu sunt puși din start în situația de a se confrunta cu solicitări care le depășesc posibilitățile. De aceea este nevoie și de valorizarea progresului individual al elevului prin evaluare – element de bază în adaptarea curriculară pentru această categorie de copii care reclamă abordări educative speciale (AES).

Caracteristicile copiilor cu dificultăți de învățare:

- Lipsa maturității și un comportament de tip narcisist și egocentric, ceea ce îi determină pe adulți să îi trateze ca pe copiii mici;
- Nevoia de sprijin: speriați de școală, ei nu pot depăși aceste probleme decât cu ajutorul colegilor;
- Exprimare dificilă: pot înțelege informațiile, dar sunt incapabili să răspundă la întrebări, ceea ce denotă o incapacitate de redare a celor știute;
- Lipsa aplicației spre practică și exemplificare: pot fi copleșiți de sarcinile de rezolvat, pot ști să rezolve o problemă, dar nu realizează practic demersul respectiv

KIRK și CHALFANT (1984, p. 14) sugerează două tipuri mari de dificultăți specifice de învățare:

- dificultăți de învățare și dezvoltare (pre-achiziții ale învățării).
- dificultăți de învățare academice/teoretice (achiziții ale învățării).

Dificultăți de învățare și dezvoltare:

- memorie,
- atenție,
- deprinderi perceptuale,
- deprinderi de gândire,
- deprinderi de limbaj oral și scris.

Dificultăți de învățare academice/teoretice.

Se referă la învățarea școlară ca achiziție, adică:

- citire,
- aritmetică,
- scris de mână,
- rostire,
- exprimare în scris.

Semne la școlarul mic:

- are tulburări în învățarea alfabetului, a zilelor săptămânii, culorilor, formelor și numerelor, în identificarea schemei corporale și a formelor geometrice;
- este neliniștit, agitat, uneori agresiv și ușor distractibil;
- nu poate urmări directive și reguli;
- învață greu legătura între litere și sunete (citește pe litere și nu face sinteza silabei), nu poate forma cuvinte din sunete diferite;
- nu poate citi sau face greșeli serioase de citire sau pronunție;
- are probleme în a reține propoziții și a înțelege timpul;
- nu scrie după dictare și nu face legătura între cuvinte și imaginea lor scrisă;
- are de multe ori probleme și în copierea de litere, cuvinte și propoziții;
- este încet în învățarea noilor deprinderi;
- are dificultăți în planificare și organizarea timpului.

Politicile și strategiile naționale pentru copii și tineri cu nevoi speciale au la bază ideea de „educație pentru toți” și în același timp, „educația pentru fiecare”.

Curriculum școlar trebuie să fie controlat de nevoile elevilor. Să îl gândim accesibil, centrat pe nevoile și punctele forte ale elevilor, să valorifice colaborarea, experiența personală și ocaziile sociale, fiind mereu focalizat pe esențial. Etapele prin care profesorul adaptează curriculum sunt: identificarea punctelor slabe și ale celor forte ale fiecăruia, stabilirea priorităților de învățare, instruirea prin metodele și strategiile cele mai adecvate, înregistrarea progreselor elevului și evaluarea intervenției.

Fiecare copil cu dificultăți de învățare are dreptul de a fi considerat un copil cu șansă la dezvoltare și felul cum îl apelăm este important pentru imaginea lui. Munca didactică trebuie să pună în centru copilul, nu problema acestuia.

Bibliografie:

- Gherguț, „Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale.Strategii de educație integrată”, Ed. Polirom, Iași, 2001;
- Hall și Tinklin 1998 „Elevii cu deficiențe din învățământul superior”, Consiliul Scoțian de Cercetare a Educației;
- T. Vrăjmaș, „Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale”, Ed. Aramis, București, 2001.

PROIECT EDUCAȚIONAL

„Învățăm să protejăm natura: experiențe de învățare prin reciclare”

*Profesor învățământ primar Oana-Adina Vilcu
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești*

A. INFORMAȚII DESPRE PROIECT

1. Titlul proiectului: **„Învățăm să protejăm natura: experiențe de învățare prin reciclare”**
2. Categoria în care se încadrează proiectul: ecologie și protecția mediului

B. REZUMATUL PROIECTULUI

„Învățăm să protejăm natura: experiențe de învățare prin reciclare” este un proiect ce urmărește dezvoltarea creativității, a abilităților practice și a lucrului în echipă în rândul elevilor. Prin utilizarea cartonului și a materialelor reciclabile, elevii vor concepe și realiza un obiect util sau o jucărie care poate fi utilizat în școală, în special pe timpul pauzelor.

Proiectul promovează responsabilitatea față de mediu, planificarea etapizată a activităților și colaborarea între colegi. Rezultatele proiectului vor fi monitorizate și evaluate prin rubrici de evaluare, autoevaluare și feedback din partea cadrului didactic și colegilor, iar succesul proiectului va fi promovat prin expoziții, prezentări și postări digitale.

Sustenabilitatea proiectului este asigurată prin folosirea de materiale reciclabile și reutilizabile, precum și prin crearea unei baze de modele ce pot fi preluate în viitor.

ACTIVITĂȚI PROPUSE:

- Lansarea proiectului;
 - Împărțirea sarcinilor și a responsabilităților, sub îndrumarea cadrului didactic;
 - Colectarea materialelor;
 - Atelier creativ – realizare obiecte/jucării din carton;
 - Activitate practică – Realizare pancarte, afișe cu mesaje ecologice;
- Activitate finală (Expoziție de lucrări, sesiune de jocuri comune).

C. PREZENTAREA PROIECTULUI

C.1. Argument .

Într-o lume în care educația ecologică devine tot mai importantă, formarea timpurie a comportamentelor responsabile față de mediu este esențială. Elevii clasei au fost provocați să descopere cum pot „săruta planeta” printr-un gest simplu: reciclarea cartonului.

Proiectul „**Învățăm să protejăm natura: experiențe de învățare prin reciclare**” îmbină învățarea prin experiență cu educația pentru dezvoltare durabilă, stimulând creativitatea, colaborarea și gândirea critică. Activitățile au avut un pronunțat caracter interdisciplinar, reunind conținuturi din ariile „Om și societate”, „Arte”, „Matematică și explorarea mediului” și „Dezvoltare personală”.

C.2. Obiectivul general/scopul:

Dezvoltarea comportamentelor responsabile față de mediul înconjurător prin activități ludice și creative de reciclare a cartonului, care să stimuleze cooperarea, imaginația și implicarea comunității școlare.

C.3. Rezultatele așteptate ca urmare a implementării proiectului:

Rezultate exprimate în termeni cantitativi:

- participarea unui număr de elevi în cadrul acestui proiect;
- implicarea partenerilor ;
- reciclarea unei cantități semnificative de carton;
- realizarea unui număr de obiecte/jucării;
- expoziție cu lucrările elevilor;
- postarea activităților pe site-ul școlii.

Rezultate exprimate în termeni calitativi:

- **dezvoltarea creativității elevilor;**
- **îmbunătățirea abilităților practice;**
- **consolidarea lucrului în echipă;**
- **creșterea responsabilității față de mediu;**
- **îmbunătățirea capacităților de planificare și organizare;**
- **promovarea valorii educaționale și estetice a proiectului.**

C.4. Grupul țintă căruia i se adresează proiectul:

- elevi
- părinți;
- cadre didactice.

C.5. Durata proiectului: februarie – mai

C.6. Descrierea activităților

Activitatea nr. 1 – Lansarea proiectului

- Poveste motivațională: „*Cum putem să sărutăm planeta?*”;
- Discuții dirijate despre reciclare, poluare și responsabilitate;
- Prezentarea obiectivelor proiectului și formarea echipelor tematice.

Activitatea nr. 2 – Colectarea materialelor

- Organizarea unei mini-campanii de strângere a cartonului: „Cutia cu idei verzi”;
- Implicarea părinților și a magazinelor din zonă în donarea de materiale;
- Sortarea și depozitarea materialelor colectate la clasă.

Activitatea nr. 3 – Atelierul creativ „Cartonul – partener de joacă”

- Realizarea de jucării și jocuri din carton: puzzle-uri, labirinturi, piese de domino, roboței, castele etc.;
- Activități practice în echipe mixte (elevi + părinți);
- Prezentarea creațiilor și discutarea pașilor de realizare.

Activitatea nr. 4 – Promovarea reciclării

- Realizarea de pancarte și afișe cu mesaje ecologice;
- Activitate de tip *peer teaching*: elevii clasei prezintă colegilor din alte clase regulile reciclării;

- Organizarea unei expoziții cu produsele finite și a unei sesiuni de jocuri comune.

Activitatea nr. 5 – Sustenabilitatea proiectului (perioadă continuă)

- Jocurile create sunt utilizate frecvent în timpul pauzelor și orelor de recreație activă;
- Elevii organizează spontan activități de joc și colaborare, promovând reutilizarea și păstrarea materialelor create;

- Produsele realizate sunt întreținute, recondiționate și îmbogățite, devenind parte a rutinei zilnice din clasă.

C.7. Prezentată modalitatea de evaluare și indicatorii de evaluare ai proiectului

Observarea progresului elevilor pe etape (planificare, realizare, finisare);

Întocmirea unui jurnal de activități, unde fiecare elev notează ce a făcut și ce dificultăți a întâmpinat;

Întâlniri periodice cu învățătorul pentru a verifica respectarea planului și calitatea lucrării;

Feedback de la colegi și învățător pe fiecare etapă.

C.8. Arătați care sunt beneficiarii direcți și indirecti ai proiectului:

- elevii participanți, cadre didactice coordonatoare, părinți;

C.9. Continuitatea/sustenabilitatea proiectului:

Produsele realizate sunt întreținute, recondiționate și îmbogățite, devenind parte a rutinei zilnice din clasă;

Elevii vor promova produsele în pauze printre colegi de la alte clase, cooptându-i în activități de joc și reciclare.

C.10. Activități de promovare/mediatizare și de diseminare:

Expunerea lucrărilor în sala de clasă sau în școală (expoziție).

Fotografierea proiectului și postarea pe platforma școlii sau pe rețelele sociale ale școlii.

Prezentarea proiectului în fața colegilor sau în cadrul unei zile dedicate creativității.

Organizarea unui mic concurs sau vot pentru „cel mai creativ proiect”.

Metode interactive pentru o educație de calitate

Profesor învățământ primar Ramona-Maria Karpfen

Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău

Educația modernă se confruntă cu provocări continue generate de schimbările sociale, tehnologice și economice. Pentru a răspunde acestor provocări, cadrele didactice sunt chemate să adopte metode interactive care să stimuleze participarea activă a elevilor, dezvoltarea gândirii critice și colaborarea. Într-o lume marcată de diversitate și imprevizibilitate – fie că este vorba despre învățarea față în față, online sau hibridă – metodele interactive devin cheia unei educații de calitate.

Educația de calitate presupune mai mult decât transmiterea de informații: implică formarea competențelor cognitive, sociale și emoționale necesare adaptării la o societate în schimbare. Conform UNESCO (2023), o educație de calitate trebuie să fie incluzivă, echitabilă și centrată pe elev, promovând învățarea activă și reflexivă.

Metodele interactive transformă procesul educațional dintr-un act de predare unilateral într-un proces colaborativ. Ele îi încurajează pe elevi să devină participanți activi în propriul proces de învățare, dezvoltând autonomia și motivația intrinsecă.

De asemenea, folosirea metodelor interactive facilitează învățarea semnificativă, adaptarea la diferite stiluri cognitive și reducerea distanței dintre profesor și elev.

Exemple de metode interactive:

a) Învățarea prin cooperare

Această metodă presupune formarea unor grupuri mici în care elevii colaborează pentru atingerea unui scop comun. Activitățile de tip Brainstorming dezvoltă responsabilitatea individuală și interdependența pozitivă.

b) Învățarea prin proiecte

Metoda promovează aplicarea cunoștințelor în contexte autentice. Elevii identifică o problemă reală, planifică un proiect și prezintă rezultatele. Astfel, se dezvoltă competențe transversale: comunicarea, gândirea critică, creativitatea și spiritul civic.

c) Învățarea bazată pe probleme

Elevii sunt puși în situația de a găsi soluții la probleme complexe, ceea ce stimulează gândirea critică și capacitatea de a lua decizii informate.

d) Metoda dezbaterii și a dialogului

Aceste tehnici consolidează argumentarea logică și capacitatea de ascultare activă. În mediul online, pot fi utilizate platforme precum Padlet sau Mentimeter pentru a facilita interactivitatea.

e) Tehnologiile educaționale interactive

Platformele digitale, aplicațiile de tip gamification (Kahoot!, Quizizz, Wordwall) sau realitatea augmentată pot transforma procesul educațional într-o experiență captivantă, adaptabilă oricărei situații (față în față, hibrid, online).

Profesorul devine, astfel, un facilitator al învățării, nu doar un furnizor de informații. El creează contexte de învățare stimulative, încurajează colaborarea și oferă feedback constructiv. Competențele digitale și capacitatea de adaptare la nevoile elevilor sunt esențiale pentru asigurarea unei educații de calitate în orice situație.

Cercetările recente (OECD, 2022; Fullan, 2021) arată că utilizarea metodelor interactive conduce la: creșterea motivației elevilor; îmbunătățirea rezultatelor școlare; dezvoltarea abilităților socio-emoționale; reducerea abandonului școlar.

În plus, aceste metode sprijină incluziunea educațională și dezvoltarea unei culturi a colaborării între elevi și profesori.

Concluzii

Într-un context educațional aflat în permanentă transformare, metodele interactive reprezintă fundamentul unei educații de calitate, capabile să răspundă nevoilor diverse ale elevilor. Prin aplicarea coerentă și adaptată a acestor metode, educația devine mai relevantă, mai echitabilă și mai eficientă — indiferent de situația de predare.

Bibliografie:

- Fullan, M. (2021), The New Meaning of Educational Change. Teachers College Press;
- UNESCO (2023), Education for Sustainable Development and Global Citizenship. Paris: UNESCO;
- Iucu, R. (2017), Formarea profesorilor. De la inițiere la dezvoltare profesională Continuă, Editura Polirom;
- Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Editura Didactică și Pedagogică.

Operaționalizarea obiectivelor în proiectarea didactică

*Profesor învățământ primar Alina-Ramona Radu
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

Obiectivele operaționale sunt o componentă indispensabilă a proiectării demersului didactic în învățământul primar. Ele reprezintă, în termeni de monitorizare a progresului școlar, interfața între finalitățile generale ale educației (competențe generale, competențe specifice) și contextul particular de învățare (lecția), indicând nivelul performanței concrete ce se așteaptă de la elevi pe parcursul și la sfârșitul activității didactice.

Operaționalizarea obiectivelor, adică exprimarea acestora cu acuratețe, în termeni specifici, observabili, măsurabili, într-o formă completă, care să poată fi ușor de înțeles, este o necesitate.

În literatura de specialitate există mai multe modele de stabilire a componentelor esențiale în vederea formulării corecte a unui obiectiv operațional.

Printre modelele consacrate, se numără:

- Modelul propus de profesorul Gilbert de Landsheere, conform căruia, un obiectiv operațional corect formulat răspunde unui număr de cinci întrebări:
 - **Cine** va produce comportamentul? (elevul)
 - **Ce comportament** concret, observabil, măsurabil va dovedi că obiectivul e atins? (scrierea literei *m* mare de mână)
 - Care va fi **produsul**? (două rânduri cu litera scrisă)
 - **În ce condiții** are loc comportamentul? (pe liniatură tip I, cu stiloul)
 - **Pe ce criterii** putem afirma că produsul a fost realizat conform așteptărilor?(corectitudine în raport cu modelul, respectarea timpului de lucru, utilizarea adecvată a instrumentului de scris)

Așadar, obiectivul operațional poate fi formulat: **„să scrie cu stiloul două rânduri cu litera *m* mare de mână pe liniatură tip I, corect, caligrafic, în timpul indicat”**

- Varianta propusă de profesorul Lazăr Vlăsceanu, sub forma unor recomandări necesare pentru elaborarea corectă a obiectivelor operaționale; recomandările se referă la:
 - **alegerea verbelor**: acestea denumesc acțiuni concrete, observabile, cuantificabile (*să scrie, să identifice, să asocieze*); se vor evita expresiile generale (*să știe, să cunoască, să înțeleagă*) și expresiile ce se referă la comportamente inobservabile (*să simtă, să dorească*);
 - **configurarea** explicită a **situației** în care vor fi implicați elevii;
 - **precizarea** clară a **condițiilor** de manifestare a comportamentului vizat;
 - **precizarea criteriilor** de evaluare;
 - **indicarea reușitei minime**.

Conform celor de mai sus, am putea formula următorul obiectiv operațional: **„să identifice individual, în textul dat, cel puțin trei substantive proprii, în maximum trei minute”**

- Modelul propus de George T. Doran, director, apoi consultant în mediul de afaceri american, care se bazează pe setul de criterii **SMART** (**S**PECIFIC, **M**EASURABLE, **A**CHIEVABLE, **R**ELEVANT, **T**IME bound); în limba română acestea înseamnă:
 - **S** (SPECIFIC disciplinei și elementului de conținut predat);
 - **M** (MĂSURABIL, cuantificabil pe baza unor criterii);
 - **A** (posibil de ATINS de către elevi, realizabil);

- R (RELEVANT, reprezentativ pentru învățare și pentru progresul elevilor);
- T (încadrat în TIMPUL comunicat de profesor, timp suficient, dar rezonabil, pentru a nu perturba timpul didactic general al lecției).

Putem exemplifica prin următorul obiectiv operațional: **„să explice rolul părților plantei corect, individual, în timpul alocat fiecărui participant la jocul didactic”**.

● Modelul propus de profesorul Ion Negreț-Dobridor, care evidențiază necesitatea ca orice obiectiv operațional să cuprindă referiri clare la:

- SUBIECTUL învățării (elevii);
- CAPACITATEA (să analizeze);
- PERFORMANȚA (să analizeze verbele);
- SITUAȚIA DE ÎNVĂȚARE (corect, individual, în textul dat, în zece minute);
- PERFORMANȚA (spre exemplu, performanța minimală - minimum trei verbe din cele șase).

Potrivit acestui model, obiectivul operațional ar putea fi formulat astfel: **„să analizeze corect cel puțin trei verbe din cele șase existente în textul dat, individual, în zece minute”**.

Putem conchide că **operaționalizarea** corectă a obiectivelor instruirii este un demers de primă importanță în proiectarea didactică; împreună cu **asocierea** corectă a obiectivelor (atât cu finalitățile generale, cât și cu conținuturile învățării, activitățile de învățare specifice, itemii de evaluare) și împreună cu **adaptarea** eficientă a componentelor demersului didactic la nevoile reale, diferite ale copiilor - toate acestea influențează decisiv relevanța activității didactice, cu consecințe importante pentru progresul școlar, real și susținut al elevilor.

Bibliografie:

- Pânișoară, I.-O., Manolescu, M. (coordonatori), *Pedagogia învățământului primar și preșcolar*, Editura Polirom, Iași, 2019;
- Stan, L., *Pedagogia preșcolarității și a școlarității mici*, Editura Polirom, Iași, 2014;
- <https://orbi.uliege.be/bitstream/2268/207055/1/Pedagogia.pdf>;
- <https://pdfcoffee.com/curs-pedagogie-ii-pdf-free.html>;
- <https://ro.scribd.com/document/16852390/Rezumat-Didactica-Nova>;
- <https://community.mis.temple.edu/mis0855002fall2015/files/2015/10/S.M.A.R.T-Way-Management-Review.pdf>.

Importanța activităților extrașcolare în procesul de învățământ

*Profesor învățământ primar Nicoleta Țăranu
Școala Gimnazială Asău, jud Bacău*

Școala este ca o lume fermecată, plină de basm și feerie, este lăcașul unde se pun bazele „clădirii” fizice și spirituale a „puiului de om”.

Educația extracurriculară (realizată dincolo de procesul de învățământ) își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității copiilor noștri. Educația prin activitățile extracurriculare urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizat, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii. Începând de cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele.

Exemple de activități extrașcolare:

- Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memorial, organizate selective, constituie un mijloc de a întui și prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru. Ele oferă elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție în desfășurarea sa, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, național, de viață și activitatea unor personalități de seamă ale științei și culturii universale și naționale, relațiile dintre oameni și rezultatele concrete ale muncii lor, stimulează activitatea de învățare, întregesc și desăvârșesc ceea ce elevii acumulează în cadrul lecțiilor.

- Excursiile și taberele școlare contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, la educarea dragostei, respectului pentru frumosul din natură, artă, cultură. Prin excursii, copiii pot cunoaște realizările oamenilor, locurile unde s-au născut, au trăit și au creat opere de artă. De la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură. Activitățile de acest gen au o deosebită influență formativă, au la bază toate formele de acțiuni turistice: plimbări, excursii, tabere. În cadrul activităților organizate în mijlocul naturii, al vieții sociale, copiii se confruntă cu realitatea și o percep activ. Excursia ajută la dezvoltarea intelectuală și fizică a copilului, la educarea lui cetățenească și patriotică. Ea este cea care îl reconfortează pe copil, îi prilejuieste însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural științific. Prin excursii elevii își suplimentează și consolidează instrucția școlară dobândind însușirea a noi cunoștințe.

- Concursurile pe diferite teme sunt, de asemenea, momente deosebit de atractive pentru cei mici. Acestea oferă copiilor posibilitatea să demonstreze practic ce au învățat la școală, acasă, să deseneze diferite aspecte, să confecționeze modele variate. Acelasi efect îl pot avea concursurile organizate de către cadrele didactice în clasă. Dacă sunt organizate într-o atmosferă plăcută vor stimula spiritul de inițiativitate al copilului, îi va oferi ocazia să se integreze în diferite grupuri pentru a duce la bun sfârșit exercițiile și va asimila mult mai ușor toate cunoștințele.

- Sărbătorile și aniversările importante din viața țării și a copiilor. Acestea au fost un bun prilej de destindere, de bună dispoziție, dezvoltând la copii sentimentul apartenenței la colectivitatea din care fac parte, deprinzându-i totodată să-și stăpânească emoțiile provocate de prezența spectatorilor.

- Vizionarea emisiunilor muzicale, de teatru de copii, distractive sau sportive, stimulează și orientează copiii spre unele domenii de „inovație în educație”.

Elevii trebuie să fie îndrumați să dobândească: o gândire independentă, nedeterminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica constructiv. Înainte de toate, este însă important ca profesorul însăși să fie creativ. Elevii sunt atrași de activitățile artistice, recreative, distractive, care ajută la dezvoltarea creativității, gândirii critice și stimulează implicarea în actul decizional privind respectarea drepturilor omului, conștientizarea urmărilor poluării, educația rutieră, educația pentru păstrarea valorilor.

Activitățile extrașcolare, bine pregătite, sunt atractive la orice vârstă. Ele stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de cunoștințe, chiar dacă necesită un efort suplimentar. Copiilor li se dezvoltă spiritul practic, operațional, manualitatea, dând posibilitatea fiecăruia să se afirme conform naturii sale. Copiii se autodisciplinează, prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități. Dascălul are, prin acest tip de activitate posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal, pregătirea copilului pentru viață. Realizarea acestor obiective depinde în primul rând de

educator, de talentul său, de dragostea sa pentru copii, de modul creator de abordare a temelor, prin punerea în valoare a posibilităților și resurselor de care dispune clasa de elevi.

În concluzie, cadrul didactic poate face multe pentru educarea spiritului creativ în cadrul activităților extracurriculare. Dar, se vede necesitatea de a modifica destul de mult modul de gândire, să evite critica în astfel de activități, să încurajeze elevii și să realizeze un feedback pozitiv.

Bibliografie:

- Cernea, Maria, „*Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în Învățământul primar*” nr. 1/2000, Ed. Discipol, București;
- Ionescu, M., Chiș, V., „*Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire*”, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001;
- Vlăsceanu, Gheorghe, coord., Neculau, Adrian, „*Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu*” Studiu de impact, Editura Polirom, București, 2002.

Lumina educației: Formarea omului prin credință și cunoaștere

Profesor Ionel-Ciprian Durac

Liceul Tehnologic „Dumitru Mangeron” Bacău

Motto: „Adevărata educație este aceea care îndreaptă sufletul spre virtute și-l învață să caute frumusețea cea nemuritoare.” (Sf. Vasile cel Mare, „*Omilii la Psalmi*”)

Introducere

Educația de calitate reprezintă o prioritate fundamentală a sistemului educațional contemporan și un obiectiv major al Bisericii Ortodoxe Române, care contribuie activ la formarea integrală a tinerilor. Într-o lume aflată într-o continuă schimbare – dominată de tehnologie, globalizare și diversitate culturală – profesorul de religie are misiunea de a oferi elevilor repere morale stabile și de a cultiva discernământul spiritual.

Educația de calitate înseamnă nu doar transmiterea de cunoștințe, ci mai ales formarea unei conștiințe morale, a unei atitudini responsabile și a unei perspective creștine asupra vieții. În acest sens, disciplina Religie Ortodoxă are un rol deosebit: ea nu urmărește doar instruirea, ci și luminarea minții și a inimii elevilor, ajutându-i să înțeleagă sensul existenței în lumina Evangheliei.

1. Educația de calitate în perspectivă teologică și pedagogică

Conceptul de educație de calitate se regăsește atât în documentele internaționale (UNESCO, Comisia Europeană), cât și în cadrul național, fiind definit prin relevanță, eficiență, echitate și sustenabilitate. Din perspectivă creștin-ortodoxă, educația autentică se bazează pe valori precum iubirea, adevărul, libertatea și responsabilitatea. Sfântul Vasile cel Mare considera educația „arta artelor și știința științelor”, subliniind că formarea tinerilor trebuie să vizeze în primul rând cultivarea virtuților.

Educația religioasă contribuie la calitatea actului formativ prin dezvoltarea dimensiunii spirituale a elevilor. Potrivit învățăturii ortodoxe, omul este o ființă creată „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu” (Facerea 1, 26), iar actul educațional trebuie să ajute la actualizarea acestui chip prin cunoaștere, trăire și iubire. Profesorul de religie, în acest context, devine un „împreună-lucrător cu Dumnezeu” (1 Corinteni 3, 9), un model de viață morală și credință activă.

Calitatea educației în disciplina Religie se reflectă și în adaptarea conținuturilor la nevoile elevilor, în folosirea metodelor interactive și în integrarea tehnologiei educaționale. Lecția de religie trebuie să fie un spațiu al dialogului, al reflecției personale și al descoperirii sensului autentic al valorilor creștine.

2. Bune practici la clasele de liceu

În activitatea didactică la nivel liceal, profesorul de religie are posibilitatea de a aplica o varietate de metode care contribuie la creșterea calității educației, chiar și în contexte dificile.

a) Învățarea prin valori și modele morale

Elevii sunt invitați să analizeze exemple de viață inspirate din Sfinții Părinți, din personalități culturale și sociale care au trăit în spiritul Evangheliei. De exemplu, o lecție despre „Dreptate și iubire creștină” poate fi transformată într-o dezbatere despre aplicarea acestor valori în lumea contemporană.

b) Proiecte educaționale interdisciplinare

Religia poate fi corelată cu istoria, limba română sau arta, prin proiecte tematice precum „Icoana – expresie a credinței și culturii” sau „Valori morale în literatura română”. Astfel, elevii descoperă armonia dintre credință și cultură, dintre cunoaștere și viață.

c) Educația prin voluntariat și responsabilitate socială

Un exemplu de bună practică este implicarea elevilor în acțiuni caritabile sau ecologice, în parteneriat cu parohia locală. Prin aceste activități, tinerii învață să trăiască valorile evanghelice ale iubirii, solidarității și respectului față de creație.

d) Utilizarea resurselor digitale

În contextul actual, profesorii pot folosi platforme educaționale, aplicații interactive, filme documentare și podcasturi cu teme religioase. Aceste resurse stimulează interesul și permit continuarea educației chiar și în situații de criză, asigurând accesul la o educație de calitate în orice condiții.

e) Consilierea spirituală și dialogul deschis

Profesorul de religie devine un sprijin moral pentru elevii aflați în căutarea sensului vieții. Prin discuții deschise despre credință, libertate și vocație, el contribuie la echilibrul interior al tinerilor și la consolidarea caracterului acestora.

3. Concluzii

Educația de calitate la disciplina Religie Ortodoxă presupune unitatea dintre cunoaștere și trăire, dintre tradiție și inovație. În orice situație – fie în clasă, fie online, fie în activități extracurriculare – profesorul are datoria de a inspira, de a motiva și de a forma oameni cu suflet frumos. Prin integrarea valorilor evanghelice, a metodelor moderne și a unei relații autentice cu elevii, actul educațional devine un spațiu al comuniunii și al creșterii spirituale. Educația religioasă de calitate formează tineri care nu doar cunosc valorile creștine, ci le și trăiesc, contribuind activ la binele societății.

Astfel, educația de calitate în orice situație este posibilă atunci când în centrul actului educațional se află iubirea față de Dumnezeu și de aproapele, respectul față de elev și dorința sinceră de a construi împreună o lume mai bună.

Bibliografie:

- Biserica Ortodoxă Română, „Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române”, Editura Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 2020;
- Iacob, Ion, „Pedagogia religiei. Perspective teologice și educaționale”, Editura Trinitas, Iași, 2018;
- Ministerul Educației, „Legea educației naționale nr. 1/2011”, actualizată, București, 2024.

Școala inteligentă: integrarea instrumentelor digitale în predarea și învățarea la ciclul primar

*Profesor învățământ primar Elena Durac
Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești, județul Bacău*

„Educația nu se schimbă prin tehnologie, ci prin oamenii care o folosesc cu înțelepciune.”

Anonim

Introducere

Transformările rapide din societatea contemporană impun adaptarea continuă a sistemului educațional. În România, procesul de digitalizare a școlii a devenit o prioritate strategică, reflectată în documente precum Strategia SMART-Edu (Ministerul Educației, 2021). Acest demers urmărește nu doar integrarea tehnologiei în actul didactic, ci și dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și cadrelor didactice. În învățământul primar, utilizarea instrumentelor digitale contribuie la crearea unui mediu de învățare interactiv, atractiv și adaptat nevoilor generației actuale.

Societatea contemporană este marcată de o transformare profundă generată de digitalizare, iar școala, ca spațiu al formării personalității umane, nu poate rămâne în afara acestui proces. Integrarea tehnologiei în educație nu este doar o cerință a timpului, ci o oportunitate pentru inovare și diversificare a metodelor de predare. În învățământul primar, unde copilul descoperă lumea prin curiozitate și explorare, instrumentele digitale pot deveni mijloace eficiente pentru învățarea activă, colaborativă și motivantă.

Argument teoretic

Integrarea tehnologiei în procesul instructiv-educativ nu este un scop în sine, ci un mijloc prin care se pot atinge obiectivele fundamentale ale educației moderne: dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a capacității de colaborare. În viziunea pedagogiei digitale, elevul devine participant activ în procesul de învățare, iar învățătorul își asumă rolul de facilitator și mentor digital. În acest context, resursele educaționale deschise, aplicațiile interactive și platformele de colaborare devin instrumente esențiale ale didacticii contemporane.

Utilizarea resurselor digitale în procesul educațional nu înseamnă înlocuirea profesorului, ci sprijinirea acestuia în misiunea de a forma competențe esențiale pentru viitor: gândirea critică, creativitatea, comunicarea și colaborarea. Conform cadrului european al competențelor digitale, elevul de astăzi trebuie să învețe nu doar să folosească tehnologia, ci să o valorifice în mod responsabil și etic.

Profesorul din școala inteligentă este facilitator al învățării, ghidând elevul în explorarea informațiilor și în construirea propriei cunoașteri. Platformele educaționale, aplicațiile interactive, instrumentele multimedia și resursele online transformă lecția într-un spațiu dinamic, unde învățarea devine o experiență personalizată și motivantă.

În școala românească, mai multe programe educaționale au susținut inovarea digitală. Proiectul „Digitaliada” a oferit resurse și formare cadrelor didactice pentru utilizarea platformelor digitale la clasă. De asemenea, programul „CRED – Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți” a pus accent pe competențele digitale și pe designul activităților de învățare centrate pe elev.

La ciclul primar, exemplele de integrare digitală includ: utilizarea aplicațiilor Wordwall și Kahoot! pentru consolidarea cunoștințelor la Comunicare în limba română/Limba și literatura română și Matematică și explorarea mediului/Matematică, folosirea platformei

Google Classroom pentru teme interactive, precum și crearea de lecții vizuale în Nearpod sau Canva Education. Activitățile digitale interdisciplinare — precum „Explorăm mediul înconjurător prin realitate augmentată” — dezvoltă atât curiozitatea, cât și competențele de comunicare și lucru în echipă.

În școlile din România, numeroase inițiative locale confirmă valoarea acestor abordări. De exemplu, în cadrul proiectului „Educație Online Bacău”, cadrele didactice au creat lecții multimedia adaptate copiilor din mediul rural, demonstrând că tehnologia poate reduce decalajele educaționale și poate sprijini incluziunea.

Exemple de bune practici în învățământul primar

1. Lecții interactive prin aplicații educaționale

Platforme precum *Wordwall*, *Kahoot!* sau *Quizizz* stimulează implicarea elevilor prin joc și competiție constructivă. În lecțiile de matematică, aceste aplicații pot fi folosite pentru consolidarea operațiilor de bază, iar la limba română – pentru recunoașterea sunetelor sau formarea cuvintelor.

2. Proiecte interdisciplinare digitale

Activități precum „Jurnalul virtual al naturii” sau „Povestea digitală a comunității noastre” îi ajută pe elevi să folosească aplicații precum Canva sau Google Slides pentru a crea prezentări și afișe educative. Astfel, se dezvoltă competențele digitale, dar și spiritul de echipă și comunicarea.

3. Utilizarea tablei interactive și a resurselor multimedia

Lecțiile devin mai atractive prin integrarea videoclipurilor educaționale, a animațiilor și a materialelor interactive. Profesorul poate folosi platforme precum Nearpod sau MozaBook pentru a transforma conținutul într-o experiență vizuală și auditivă captivantă.

4. Învățarea prin joc digital

Aplicații precum Scratch Jr sau Lightbot introduc elemente de programare de bază într-un mod ludic și intuitiv. Aceste activități dezvoltă gândirea logică și capacitatea de rezolvare de probleme, abilități esențiale pentru viitorul digital al copiilor.

5. Colaborarea online

Platforme precum Google Classroom sau Microsoft Teams pot fi utilizate pentru teme colaborative, comunicare cu elevii și feedback individualizat. Acest tip de învățare cultivă autonomia și responsabilitatea elevului.

Concluzii

Integrarea tehnologiei digitale în învățământul primar nu înseamnă renunțarea la valorile tradiționale ale educației, ci reinterpretarea lor prin mijloace moderne. Într-o lume aflată în continuă schimbare, elevii trebuie să fie pregătiți nu doar să utilizeze instrumentele digitale, ci să le înțeleagă etic și responsabil. Profesorul rămâne centrul procesului educativ, ghidând copilul spre o învățare autentică, bazată pe curiozitate, empatie și gândire critică.

Adevărata inovație în educație nu se măsoară în numărul de dispozitive, ci în inimile luminate ale copiilor. Profesorul care folosește tehnologia cu discernământ și iubire devine făuritor de viitor, deschizând drumuri spre cunoaștere și spre suflet.

Altfel spus, integrarea tehnologiei digitale în învățământul primar nu este o modă trecătoare, ci o necesitate a unei educații moderne, adaptate nevoilor copiilor de astăzi. Profesorul rămâne însă inima procesului educațional: el este cel care oferă sens instrumentelor, căldură în relația cu elevii și echilibru între inovație și tradiție.

Educația digitală de calitate se construiește prin deschidere, creativitate și discernământ. Școala inteligentă nu este doar cea dotată cu tehnologie, ci aceea în care fiecare copil este învățat să folosească tehnologia pentru a deveni mai bun, mai curios și mai aproape de semeni.

Bibliografie:

1. Institutul de Științe ale Educației. „Ghid de integrare a resurselor digitale în procesul didactic”. București: ISE, 2020;
2. Ioniță, C., „Pedagogia digitală. Ghid pentru educatori”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2021;
3. Ministerul Educației, „Strategia privind digitalizarea educației din România 2021 – 2027 (SMART-Edu)”, București, 2021.

Lectura suplimentară a elevilor din învățământul primar

*Profesor învățământ primar Simona-Elena Andrei
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești*

Școala este cea care trebuie să dezvolte gustul și interesul copiilor de a citi, să dezvăluie frumusețile din scrierile naționale și universale.

În ultimii ani, în educația copiilor și a tinerilor, un loc important îl ocupă computerul și televiziunea. Acestea sunt tot mai solicitate în detrimentul lecturii individuale. Într-o lume guvernată de computere se formează tot mai des întrebarea: „De ce trebuie să-l pregătim pe elev pentru a citi din cărțile la fel prezentate de la descoperirea tiparului? De ce să atingă foile de hârtie și să urmărească cu privirea rândurile tipărite când, după accesarea unor adrese pe site, poate urmări tot ce-și dorește?”

Răspunsul este că, oricât de uluitoare sunt posibilitățile unei mașinării din ce în ce mai acaparatoare cum este computerul, acesta nu poate asigura atmosfera emoțională generată de citirea pe „nerăsuflăte” a unei cărți incitante. Totuși, nu este suficientă această citire. Numai atunci când noi, învățătorii sau părinții, ne vom găsi timp să ascultăm părerile copiilor despre ce au citit, să trăim alături de ei traiectoria personajului favorit, numai atunci se poate realiza „puntea” între imaginile din cărți și realitate.

Chemarea în lumea cărților nu vine doar din interior, ci deseori din afară, fiind generată și urmărită de familie și școală. Astfel, mai târziu, ea devine o parte din viață, un pas esențial în formarea gustului pentru lectură, în generarea „iubirii de carte”. Cărțile sunt în măsură să-i inițieze pe elevi în lectură și înțelegerea unor opere literare inspirate din universul vârstei lor, totodată contribuind la dezvoltarea inteligenței, sensibilității și imaginației. Acestea au rolul de a stârni bucuria, plăcerea și necesitatea lecturii, sentimente descoperite de fiecare dată când deschidem o carte. Mesajul artistic al operei, înțeles în varietatea semnificațiilor sale de către micii cititori, contribuie la educarea acestora în spiritul unor virtuți morale alese (cinste, demnitate, adevăr, curaj etc.). Interferența dintre categoriile estetice și extraestetice (frumosul, urâtul, ludicul, grațiosul, miniaturalul, duiosul, binele, dreptatea, munca, umanismul etc.), valorificarea lor creatoare conferă operei un spor de afectivitate și prin aceasta, implicit, un caracter formativ.

Copilul trebuie permanent îndrumat către lectură. Cine a fost vrăjit o dată de această magie, va rămâne pentru totdeauna dornic de încântările ei și va căuta să le reînnoiască. Și atunci va citi, va citi mereu. Asta înseamnă gust al lecturii. Cine știe să-l trezească a azvârlit o sămânță vitală a culturii, vitală pentru că înflorește mereu, în tot cursul vieții. Cartea este cel mai la îndemână, mai comod instrument de învățare. Primele povești ascultate, pe urmă citite, fac să nască în spiritul copiilor, mai întâi într-o stare latentă, apoi din ce în ce mai intens, perceperea unor sentimente care semnifică umanul și actele sale definitorii: dreptatea, curajul, dragostea, generozitatea, loialitatea. Se pot stabili legături afective între copii și carte. Dacă

vrem să-i facem pe elevi să iubească lectura, trebuie să le căutăm cărți construite în jurul polilor de atracție ai acțiunii și imaginației.

Având în vedere că se citește tot mai puțin, în activitatea didactică, am încercat să utilizez diferite strategii ale muncii cu cartea, care să-i facă pe copii să îndrăgească eroii din povești, povestiri și basme, dar în același timp și să-și dezvolte gustul pentru lectură. Dintre activitățile pe care le-am desfășurat și au avut eficiență în acest sens, aş preciza:

- Confecționarea unor cărțițe, pe diferite teme. Elevii au fost autorii textelor, pe care le-am strâns într-o carte. Cititorii au fost tot elevii, având posibilitatea să lectureze compoziții ale colegilor.
- Vizionarea unor filme realizate după basme sau povești. Citind acele povești, basme, după care au fost realizate filmele, elevii au sesizat că există diferențe între textul operei literare și conținutul filmului. În momentul în care au vizionat singuri alt film, au citit și textul, după care s-a realizat filmul, pentru a descoperi dacă există o diferență.
- Selectarea unor fragmente dintr-o lectură, până la punctul culminant. Pentru a afla cum s-a sfârșit întâmplarea, au fost nevoiți să citească întreaga lectură.
- Scurte rezumate, a unor texte citite, care să fie prezentate colegilor.
- „Cuvintele zilei”- fiecare elev este nevoit să prezinte, când îi vine rândul, cuvinte necunoscute sau expresii deosebite, descoperite în textul pe care l-a citit, în ultima săptămână.
- Concursuri: „Recunoaște personajul!”, „Recunoaște autorul și titlul!”, „Cine a spus?”, „Cărei povești aparține imaginea?”, „Cel mai bun cititor sau recitator!”.
- Șezătorile literare au avut influență pozitivă asupra elevilor. Au fost impulsionați să caute materiale, texte în versuri sau proză, ghicitori sau proverbe și zicători, pentru a putea fi prezentate în cadrul activităților.
- „Minibiblioteca clasei”- fiecare elev a adus și donat câte o carte. Toate titlurile cărților sunt notate într-un „registru de evidență”. Astfel, elevii au posibilitatea de a le împrumuta, notând titlul cărții în registru și respectând normele de restituire.
- Activitățile desfășurate în biblioteca școlii sau a orașului au stârnit, de asemenea, interesul elevilor pentru lectură.

Cunoscând faptul că și familia are un rol important în formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, am încercat să implic și părinții elevilor în anumite acțiuni. Au fost invitați să participe la concursurile, șezătorile, prezentările organizate. Au fost îndrumați cum să acționeze, pentru a-i obișnui pe copii să lectureze. Am recomandat părinților să le solicite copiilor să povestească ceea ce au citit/auzit pentru a le îmbunătăți capacitatea de concentrare și de redare a informațiilor, să-i încurajeze să redea prin desen ceea ce a înțeles, sau să asculte muzică potrivită textului audiat. Am amintit faptul că, petrecând un număr mare de ore în fața calculatorului, copilul întâmpină numeroase probleme în redarea unei întâmplări reale sau din lecturile sale.

De asemenea, orice plimbare poate fi un motiv pentru lectură, dar un alt fel de lectură – cea a semnelor de circulație, a comportamentului, a culorilor, a reacțiilor celorlalți. Orice călătorie prin și în afara localității, este, de asemenea, un prilej pentru a povesti istoricul locurilor, pentru amintiri și impresii.

Să nu uităm că, scopul lecturii, este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultură comunicatională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii și să fie sensibil la tot ceea ce îl înconjoară.

Bibliografie:

- Bărbulescu, Gabriela, Metodica predării limbii române în învățământul primar, Ed. Corint, 2009;
- Ionel, Viorel, Pedagogia situațiilor educative, Ed. Polirom, 2002.

Părinți și profesori, punți spre viitor

*Profesor învățământ primar Maria-Vasilica Moghior
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Berzunți, jud. Bacău*

Nevoile reale ale unor elevi care se ceartă între ei sunt, de cele mai multe ori, emoționale și relaționale, nu doar disciplinare. Iată câteva exemple esențiale:

- Nevoia de apartenență și acceptare – Elevii se ceartă uneori pentru că nu se simt incluși sau acceptați într-un grup și încearcă să își afirme locul.
- Nevoia de atenție și recunoaștere – Certurile pot fi o formă prin care copilul cere atenție din partea colegilor sau a adulților, neștiind un alt mod de a o obține.
- Nevoia de exprimare a emoțiilor – Unii copii nu știu cum să gestioneze frustrarea, gelozia sau nesiguranța, iar cearta devine un canal de descărcare.
- Nevoia de învățare a limitelor și regulilor sociale – Ei au nevoie de sprijin pentru a înțelege cum se exprimă respectul, cum se negociază și cum se rezolvă conflictele.
- Nevoia de siguranță emoțională – Un conflict poate ascunde insecurități, experiențe de respingere sau tensiuni din afara școlii.

Generațiile actuale de elevi sunt mai energice, activitățile de învățare dovedindu-se mai dificile, uneori neatractive.

Clasa mea?

Una plină de energie, de entuziasm.

Copiii?

Foarte activi, comunicativi și dornici... să se exprime, dar și să se afirme.

Pe acest suport apar și conflictele, gâlăgia, lucruri firești la vârsta lor.

Situația relatată am transformat-o într-o ocazie de a învăța împreună despre respect, răbdare și colaborare.

În urma discuțiilor am descoperit dorințele lor: de a fi buni la matematică, la limba română, chiar să fie sănătoși... Care sunt soluțiile lor?

- să renunțe la telefon;
- să renunțe la jocuri;
- să renunțe la dulciuri.

Dar nevoile lor sunt deseori emoționale și de relaționare, iar pentru gestionarea acestora am învățat să căutăm soluții împreună: NOI–familie, copil și școală.

M-am implicat în activități extrașcolare, unde am avut părtași și parteneri și părinții:

- excursii și drumeții,
- vizite la salina, case memoriale,
- organizare de picnicuri de poveste în fema de cireși sau la Conacul Rosseti-Tescanu;
- Participarea la concerte(pian sau vioară) din conac;
- ateliere creative: pictură pe față, împletirea părului, confecționare de coronițe din flori;
- reciclare creativă: confecționarea de pernute pentru colțul de lectură;
- ateliere de citit părinților, dar și celor mai mici, colegilor din grădiniță;
- acțiuni de voluntariat/vizita la căminul de bătrâni din localitatea noastră.

Cei mai energici s-au dovedit cei mai asumați și implicați.

A fost nevoie de o îmbunătățire a mentalității pentru a putea fi văzută măreția lor.

Nu a fost nevoie de lucruri, a fost nevoie de oameni care au format împreună o comunitate.

Pic cu pic se face râul,

Strop cu strop se face marea..

Am găsit soluțiile nu singuri, ci împreună: familie, copil, școală.

Pentru a reuși demersul nostru; ingredientele, modul de preparare, rețeta...

Dacă vom greși, vom face un pas înapoi și vom reveni: mai buni, mai siguri, mai puternici!

Generațiile actuale de elevi pot fi percepute ca mai dificile, deoarece trăiesc într-o lume rapidă, plină de stimuli și presiuni. Au nevoie de motivație constantă, de învățare interactivă și de o relație bazată pe respect și înțelegere, nu doar pe autoritate. Uneori le lipsește răbdarea și capacitatea de a se concentra, însă compensează prin creativitate, curaj și deschidere spre nou.

Provocarea noastră, ca adulți, este să le înțelegem lumea și să le oferim ghidare, nu doar reguli — să fim pentru ei modele de echilibru și empatie.

De aceea iubesc învățarea pe baza propriei experiențe: ei învață din tot ce îi înconjoară, iar eu învăț de la ei pe tot parcursul vieții!

Ce am văzut că înseamnă liniștea?

O succesiune de pași mărunți.

Nu este perfectă. Și dacă ar fi?

Educație de calitate: aceeași țință, căi diferite. Lecția care se vede

*Profesor învățământ primar Ion Gurin
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

Educația de calitate rămâne, înainte de toate, o întâlnire reușită între intenția didactică și felul în care copiii o trăiesc. Tehnologia nu schimbă miezul lecției, ci sprijină clarificarea și accesibilizarea conținuturilor. În ciclul primar, acolo unde fundamentăm deprinderi, tehnologiile emergente susțin formarea competențelor prin conținuturile prevăzute, prin activități de învățare adecvate vârstei: receptare și înțelegere a mesajelor, redactare de texte scurte, calcul și rezolvare de probleme, observare și explicare, comunicare și argumentare, folosirea organizatorilor grafici, reflecție și autoreglare etc.

Într-o oră de comunicare în limba română/limba și literatura română (clasa a II-a sau a III-a), lectura începe ca de obicei: un text scurt, pe înțelesul copiilor, proiectat pe tablă (manual digital) sau tipărit (manual clasic). Elevii citesc, apoi subliniază cuvintele necunoscute. Ca să fixăm ideea principală și detaliile relevante, folosim un organizator grafic simplu („cine – ce face – unde – de ce”), pe hârtie sau digital care ordonează informațiile esențiale. Apoi urmează întrebări de înțelegere: mai întâi întrebări de localizare (răspunsuri direct din text), apoi două-trei întrebări care cer inferențe („Ce crezi că simte personajul aici?” „De ce a procedat așa?”). Sunt activități clasice (receptarea de mesaje scrise și construirea sensului), dar sprijinite discret de instrumente: toată clasa vede același standard, fiecare copil are locul lui în înțelegere.

Când trecem la exprimarea scrisă, folosim o dictare scurtă (2 – 3 propoziții), urmată de o rescriere cu cerință clară: adăugarea unui cuvânt de legătură, corectarea unei punctuații, reformularea unei propoziții prea lungi. Copiii primesc feedback punctual („adaugă semnul diacritic la „ă”, „adaugă punct la final”, „începe propoziția cu un cuvânt scris cu majusculă”), iar *învățătorul* vede, dintr-o privire, tiparele de greșeli. Exact aici se impune să înceapă

acțiunea personalizare a actului de învățare: elevii care repetă aceeași eroare trebuie să primească un mic set de remediere (două exemple-model și trei itemi scurți), cei care s-au descurcat merg în zona de consolidare (scriere fără model), iar copiii care au nevoie de provocare trebuie să lucreze în zona de extindere (schimbă perspectiva: „rescrie propoziția ca și cum ai fi personajul”). Toți lucrează la aceeași competență, cu niveluri de sprijin diferențiate.

La *matematică*, diferențierea se vede imediat la înmulțirea/împărțirea cu trecere peste ordin (clasa a III-a). După o activare scurtă (recapitulare printr-un joc cu numere), elevii rezolvă două calcule modelate explicit de învățător, apoi aceștia trec la lucru individual: unii folosesc suport vizual (de exemplu, grilă), alții rezolvă fără sprijin; o a treia categorie primește probleme care se rezolvă prin mai multe operații matematice și își explică/descriu scriptic pașii în cuvinte proprii (planul de rezolvare, care lipsește din ce în ce mai des și nu neapărat formula celui cu întrebări: „Am înmulțit... apoi am adunat... pentru că...”). Pentru evaluarea formativă, un exit-ticket de 1 – 3 minute (un calcul, o problemă foarte scurtă, o explicație de un rând) ne arată cine a înțeles și ce trebuie reglat. Competențele vizate (calcul, rezolvare de probleme, argumentarea procedurii) rămân aceleași; intensitatea sprijinului se schimbă.

La *științe ale naturii*, lucrăm de la observare la descriere și explicație, pe tema circuitului apei. Clasa pornește de la o imagine sau o animație scurtă; copiii identifică stările apei și ordonăm etapele (evaporare – condensare – precipitații – scurgere). Apoi fiecare grup primește o întrebare de tip „ce se întâmplă dacă” („Dacă temperatura scade brusc...?” „Dacă bate vântul puternic...?”) și completează un mini-raport: propoziții scurte, scheme, desene. La final, fiecare elev notează o concluzie personală („Astăzi am înțeles că...”). Este exact traseul competenței: observ, descriu, explic, ajustez înțelegerea.

Componenta civică se integrează natural în lecții prin discuții conduse și argumentare la nivelul vârstei: „Ce regulă a funcționat bine în clasa noastră?” „Cum ne respectăm când nu gândim la fel?” Copiii aduc exemple concrete, iar noi așezăm limbajul respectuos și ascultarea activă. Când desfășurăm activități pe proiect (de exemplu, o hartă a cartierului), fiecare copil are rol (documentarist, ilustrator, prezentator) și criterii clare de reușită: colaborare, asumarea rolurilor, prezentare pe înțelesul celorlalți.

Tehnologiile emergente intră firesc, ca rol de suport pentru înțelegerea conținutului. O lecție cu tur virtual într-un muzeu (imagini 360°, explicații scurte) nu schimbă conținutul, dar îl face mai accesibil pentru clasa a II-a sau a III-a. O fișă interactivă cu perechi (cauză–efect, enunț–explicație) ajută la consolidare. Un mini test de final, cu feedback imediat, sprijină autoreglarea: „Știi ce am de revăzut, știu ce să fac data viitoare.” Important este ca fiecare instrument să servească un obiectiv clar și să se integreze într-o structură didactică recunoscută: activare – explorare – verificare – transfer.

Personalizarea rămâne discretă și riguroasă: nu inventăm o programă diferită pentru fiecare copil, ci menținem același standard și oferim căi diferite până la el. În practică, asta înseamnă progres pe sarcini scurte, feedback ținut și reveniri frecvente. Elevul nu primește etichete; primește pași următori concreți („Exersează încă două calcule cu trecere peste ordin.” „Rescrie propoziția și începe primul cuvânt al acesteia cu majusculă.” „Adaugă o explicație: de ce crezi că se formează norii?”). Cadrul didactic/învățătorul/institutorul/profesorul pentru învățământul primar decide momentul potrivit pentru fiecare pas.

Avem și zile fără internet? Da, da, avem multe! Atunci, lecția trebuie să se sprijine pe varianta analogică echivalentă: fișe care păstrează obiectivele și tipul de sarcini, organizatori grafici pe hârtie, exit-ticket scris. Un simplu tabel (Ce știam – Ce am aflat – Ce mai vreau să aflu sau, pur și simplu SVA) sau un semafor (verde–galben–roșu) pentru autoevaluare oferă

cadrului didactic date suficiente pentru reglajul ulterior. Aceeași logică a calității rămâne: claritatea obiectivelor, accesibilitatea sarcinilor, feedback inteligibil.

Importante sunt și adaptările de accesibilitate: subtitrare la materialele video, descrieri alternative la imagini, font lizibil la proiecție, pași scurți și instrucțiuni în propoziții simple. Nu vorbim doar despre conformare, ci despre calitate pentru toți, inclusiv pentru copiii care au nevoie de sprijin suplimentar sau învață într-un ritm diferit.

În culise, rămâne munca noastră de planificare și reglare: alegerea unui singur instrument potrivit, nu a zece; formularea obiectivelor în limbaj accesibil vârstei; verificarea periodică a ceea ce a mers și ceea ce cere o reglare fină. Calibrarea este iterativă: aplici – observi – ajustezi – reiei. Nu perfecțiunea e premisa; perfecțiunea este efectul reflecției asupra practicii.

La final de zi, impresia nu e despre „tehnologie”, ci despre claritate. Copiii pleacă acasă știind „ce au învățat” și „ce mai au de exersat”, iar noi știm de unde reluăm activitatea următoare. Dacă reușim să păstrăm aceste proporții — activități, căi multiple spre același standard, feedback scurt și variantă analogică pentru orice pas — atunci putem spune, fără emfază, că avem educație de calitate în orice situație. O educație care nu eclipsează oamenii, ci îi ajută, discret, să crească la lumină.

Proiect cultural

*Profesor învățământ primar Lucica Guraliuc
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău*

TITLUL PROIECTULUI

„Deapănă povestea”

INIȚIATORUL PROIECTULUI

Biblioteca Școlii Gimnaziale „Nicolae Iorga” Bacău

COORDONATORI

COLABORATORI

COLECTIVUL DE ELEVI AI CLASEI

PERIOADA DE DESFĂȘURARE: 20 octombrie – 18 decembrie 2025

ARGUMENT

Scăderea interesului pentru lectură este un fenomen arhicunoscut ce ia amploare în mediul educațional și nu numai. Televizorul, calculatorul atrag interesul copiilor în detrimentul cărților. Acest proiect își propune o reconsiderare a lecturii, dezvoltarea respectului și interesului vizavi de cărți și tot ce ține de sfera lecturii.

Școala trezește în copil interesul pentru cunoaștere, iar cunoașterea se realizează, printre altele, din lecturarea cărților, fie ele manuale, lecturi suplimentare sau lecturi ocazionale.

Lectura diferă de la un individ la altul în funcție de nivelul educațional, vârstă, puncte de interes, etc. Elevii devin mai interesați dacă se promovează altceva decât literatura obligatorie, care este însoțită de un soi de „rezistență” din partea lor.

La această vârstă, lectura lasă impresii deosebit de vii, care pot determina atitudinea și comportamentul viitorului adult.

DESCRIEREA ȘI SCOPUL PROIECTULUI

Deoarece jocul imprimă activității didactice un caracter viu și atrăgător, induce o stare de bună dispoziție, de destindere și reprezintă o alternativă fericită pentru o prezentare a

unei cărți citite, în perioada 20 octombrie – 18 decembrie 2025, elevii vor primi drept sarcină să citească volumul „Pânza Charlottei”, autor E. B. White.

După ce vor parcurge cu toată atenția cartea, în cadrul clubului de lectură se vor așeza în cerc. Un elev va primi un ghem de ață și va începe rezumatul cărții, limitându-se la trei cuvinte. Fraza va fi continuată de elevul de lângă el, dând ghemul mai departe, până când toți elevii vor ține în mână ață și rezumatul cărții va fi terminat.

Pentru a „țese” și mai bine „pânza” Charlottei (personajul principal al cărții este un păianjen) cu un alt ghem, bibliotecarul se va poziționa în centrul cercului format și va pune întrebări privitoare la detalii din carte. Elevii care răspund corect vor crea „raze” ale cercului de ață.

Astfel, detaliile cărții vor fi scoase la lumină și, în același timp, se va verifica atenția cu care a fost citită de către elevi.

ETAPELE PROIECTULUI

- promovarea proiectului,
- lansarea acestuia,
- coordonarea activităților de pregătire și desfășurare a proiectului,
- activitatea propriu-zisă.

OBIECTIVELE PROIECTULUI:

- ✓ lărgirea orizontului de cunoaștere al elevilor,
- ✓ sinteza informațiilor dobândite, deprinderea de a gândi și conciziunea,
- ✓ dezvoltarea exprimării orale, coerența vorbirii,
- ✓ promovarea lecturii,
- ✓ atitudine pozitivă, deschisă față de lectură,
- ✓ familiarizarea elevilor cu noutățile editoriale,
- ✓ creșterea vizibilității bibliotecii,
- ✓ o dinamică mai bună a numărului de cititori ai acesteia.

GRUPURI ȚINTĂ:

Elevii clasei

RESURSE NECESARE:

Resurse umane: cadrele didactice implicate și coordonatorii proiectului;

Timp alocat: 45 de minute;

Resurse materiale: două gheme de ață;

Spațiu: sala de clasă, cărți din fondul bibliotecii școlii.

MODALITĂȚI DE EVALUARE:

1. Urmărirea modificării indicatorului privind utilizatorii înscriși;
2. Evoluția împrumutului de documente în perioada imediat următoare derulării proiectului;
3. Creșterea numărului de vizite și colaborări cu elevii, cadrele didactice, precum și a altor parteneri.

COORDONATORI

COLABORATORI

Jocul didactic matematic

*Profesor învățământ primar Alina-Loredana Bârjoveanu
Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău*

Jocul didactic reprezintă o metodă de instruire cu valențe multiple, situându-se la granița dintre activitate ludică și demers educațional sistematic. Deși uneori este perceput ca o

metodă „modernă”, în realitate el are rădăcini profunde în tradiția pedagogică, fiind adaptabil și eficient în funcție de scopurile urmărite și de modul în care este implementat.

Jocul este „o acțiune specifică, încărcată de sensuri și tensiuni, întotdeauna desfășurată după reguli acceptate de bunăvoie și în afara sferei utilității sau necesității materiale, însoțită de simțăminte de învățare și de încredere, de voioșie și destindere.” (Neacșu, 2001)

Pentru ca un exercițiu matematic să poată fi valorificat prin intermediul unui joc didactic, este esențial să fie respectate câteva condiții fundamentale:

- să fie construit în jurul unui scop bine definit și al unei sarcini didactice clare;
- să includă elemente ludice care să sprijine atingerea obiectivelor educaționale;
- să se bazeze pe un conținut matematic atractiv și ușor accesibil elevilor, adaptat nivelului lor de înțelegere;
- să respecte un set de reguli de joc, cunoscute și acceptate de toți participanții.

Integrarea jocului didactic în diverse momente ale activității didactice contribuie semnificativ la creșterea eficienței procesului de învățare, având un impact deosebit în plan formativ. Această metodă stimulează dezvoltarea atitudinilor afective și a comportamentelor conștiente de acțiune în rândul elevilor. Prin utilizarea jocului, cadrul didactic reușește să activeze copilul la nivel cognitiv, operațional și emoțional, sporind gradul de înțelegere și implicare activă în procesul de învățare. De asemenea, sunt valorificate oportunitățile de a observa modul în care elevul acționează în situații diverse, fiind sprijinit în formarea deprinderilor de autocontrol, a comportamentelor operative și a achizițiilor cognitive durabile.

Majoritatea jocurilor didactice au la bază componenta competitivă, stimulând întrecerea fie între echipe de elevi, fie la nivelul întregii clase. Aceste activități nu valorifică doar cunoștințele acumulate, ci și cultivă disciplina, spiritul de ordine și coeziunea de grup, toate orientate spre atingerea unui scop comun: reușita. Competiția creează un cadru emoțional intens, generând entuziasm, motivație și bucuria reușitei.

Un exemplu în acest sens îl poate constitui **jocul „Zarul înmulțirilor”**

Scopul didactic: Consolidarea deprinderilor de calcul scris

Sarcina didactică: Să rezolve exerciții de înmulțire în centrul 0 - 1000000

Elemente de joc: întrecerea

Forma de organizare: lucru în perechi

Materialul didactic: zaruri, fișe de joc, creioane colorate, caiet de lucru

Desfășurare:

- Fiecare jucător aruncă pe rând zarul și rezolvă exercițiul indicat;
- Dacă răspunsul este corect și se regăsește în tabel, jucătorul colorează caseta și primește un punct;
- Dacă răspunsul este greșit, colegul său primește ocazia să rezolve același exercițiu. Dacă reușește, obține el punctul;
- Dacă zarul indică un număr deja jucat, jucătorul „stă o tură”, iar colegul aruncă din nou;
- După primele 6 exerciții, se folosesc două zaruri, iar suma lor indică numărul exercițiului de rezolvat (de la 7 la 12);
- După ce toate exercițiile au fost rezolvate, fiecare copil numără câte casete a colorat. Elevul care a acumulat cele mai multe puncte este declarat câștigător.

Aplicând acest joc la ora de matematică, am putut observa în timp real unde apar dificultăți și am putut interveni cu explicații suplimentare și activități remediale.

FIȘĂ - ZARUL ÎNMULȚIRILOR

(Clasa a IV-a)

Instrucțiuni:

- 1) Aruncă un zar și notează ce număr ai obținut.
 - 2) Găsește pe fișă exercițiul care are același număr.
 - 3) Rezolvă exercițiul pe caiet sau pe o foaie.
 - 4) Caută în tabel rezultatul obținut:
- ✓ Dacă îl găsești, colorează caseta folosind culoarea ta și primești un punct!
- ✓ Dacă nu este în tabel, colegul tău are ocazia să rezolve corect și să câștige el punctul.
- 5) După 6 exerciții, folosește și al doilea zar și adună cele două numere – vei rezolva exercițiul cu numărul corespunzător sumei.
 - 6) La final, numărați casetele colorate. Cine are mai multe, câștigă!

1) $54 \times 23 =$	2) $34 \times 66 =$	3) $45 \times 36 =$
4) $127 \times 55 =$	5) $807 \times 52 =$	6) $16 \times 825 =$
7) $320 \times 7 =$	8) $419 \times 7 =$	9) $406 \times 30 =$
10) $913 \times 26 =$	11) $9 \times 639 =$	12) $82 \times 74 =$

2.244	41.964	12.180	2.240
13.200	23.738	1.242	5.751
1.620	6.068	2.933	6.985

Familia, factor decisiv în educarea copilului

*Profesor învățământ primar Doinița Vasiloiu
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, județul Bacău*

Familia constituie mediul în care copilul se naște, trăiește primii ani ai existenței personale, se dezvoltă și se formează pentru viață. Ea reprezintă un prim instrument de reglare al interacțiunilor dintre copil și mediul social. Are rolul central de asigurare a condițiilor necesare trecerii prin stadiile de dezvoltare ale copilăriei și care stau la baza structurării personalității individului.

Familia este cel dintâi *cadru social* de care are nevoie fiecare om ca să trăiască. Ea este mediul prielnic pentru nașterea, dezvoltarea și desăvârșirea ființei umane. În organizarea sa proprie, ea oferă garanții de moralitate, este *prima școală* care pregătește pe copil pentru viața socială, deprinzându-l să-și împlinească datoria, să-și disciplineze voința, dându-i simțul ierarhiei și ordinii. Familia este un oficiu înalt al respectului, al demnității, al libertății interioare. Mediul familial oferă siguranță, liniște, afecțiune, seninătate, care constituie o atmosferă prielnică pentru o dezvoltare normală și echilibrată.

Familia are și o însemnată *funcție educativă*. Ea este *prima instituție de educație morală* și pentru prima copilărie este mediul educativ prin excelență.

Exemplul părinților este esențial în formarea copilului. Atitudinea pozitivă a părinților față de literatură și de citit în sine este de asemenea un factor ajutător în procesul de învățare,

chiar și numai prin entuziasmul arătat de părinți pentru cărți. Copiii care-și văd părinții citind cu plăcere vor învăța astfel că cititul este ceva distractiv și vor fi mai târziu receptivi la învățarea lui în școală.

În cadrul familial se deprind disciplina și spiritul de inițiativă și se cultivă sentimentul demnității, dreptății, iubirii, respectului și ajutorului, sentimentul sacrificiului, care sunt elemente de bază ale vieții sociale. Primul factor care formează persoana într-o perspectivă multidirecțională este familia. Aceasta are menirea de a-l introduce pe copil în valorile grupului de referință, dar și de formare a primelor conduite, sau de interiorizare a unor stări de spirit elementare. Familia trebuie mai mult să formeze decât să informeze.

„Mediul familial este unul dintre factorii care determină majoritatea raporturilor pe care copilul le va stabili cu lumea exterioară din care va face parte la școală, acest mediu în care trebuie să se ancoreze pentru a nu-și petrece copilăria la periferia grupului.” (Marie-Claude, Beliveau)

Este evident faptul că o familie în care legăturile dintre membrii ei nu sunt de dragoste și respect, nu poate constitui un cadru propice de satisfacere a nevoilor umane și deci de dezvoltare normală.

Familia este „cea mai necesară *școală de omenie*”. Statisticile judiciare arată că majoritatea delinvenților și a celor din instituțiile de corecție au fost lipsiți de o reală asistență din partea familiei.

Cei „șapte ani de acasă”, cât și lipsa lor, marchează destinul fiecărui om. Dacă în familie, nu doar s-a vorbit despre cele sacre, despre adevăr, bine, frumos, dragoste, respect, toleranță, ci copilul a și simțit cum e să fii iubit, a fost obișnuit să manifeste dragoste față de cei dragi, să-i respecte pe cei mai în vârstă, să spună adevărul, știind că va fi tratat cu încredință, să aprecieze binele și frumosul, să se îngrijească de cele sacre, acest copil va crește iubitor, politicos, tolerant, responsabil.

„Părinții, dacă doresc să aibă copii buni, înțelepți și sănătoși, trebuie ca ei să fie mai întâi buni, credincioși, ascultători de biserică și plini de frica Lui Dumnezeu. Căci copiii sunt de fapt «copii» ale părinților lor.”

Un copil care nu a primit o educație corectă din toate punctele de vedere va avea de suferit la maturitate, sau poate toată viața în cazul în care nu are un caracter puternic nativ, prin care să se autoeduce. Lacunele relaționale, complexe, fluctuațiile sentimentale și toate problemele interioare ale omului sunt în mare parte o consecință a unei educații familiale defectuoase. Greu va înțelege extrovertirea unei persoane în familia sa sau între prieteni, ori altruismul cu care se manifestă în societate și altele asemenea, cineva crescut de niște părinți care nu au avut timp să vorbească cu el, să-i asculte problemele, să-l încurajeze la nevoie, să-i ofere afecțiune. Se va adapta greu.

Responsabilitatea unui părinte în ceea ce privește educația copilului său este una uriașă. În mare parte cazurile de neadaptare socială, depresie, dependență, delinvență, perversiune, sinucideri, din rândul tinerilor (și nu numai), au ca substrat lipsa educației familiale corecte, sănătoase.

Concluzionând putem spune, că rolul familiei în educația copiilor este esențial. „Familia reprezintă matricea primordială a culturii omenești. Totul se începe și se învață mai întâi în familie. Principala condiție ca un copil să primească o educație corectă o reprezintă capacitatea părinților de a o face, și în același timp, intensitatea și sinceritatea iubirii părinților.

Părinții sunt responsabili mai ales în fața Lui Dumnezeu pentru copiii lor. Dacă într-o grădină frumoasă se poate vedea un copac sălbatic și neîngrijit, nimeni nu se va gândi să condamne copacul în sine. Cu toții se vor gândi că responsabilitatea aparține grădinarului, care

l-a lăsat să crească și să se dezvolte în acest fel. În același mod sunt responsabili și părinții, pentru educarea copiilor lor.

Bibliografie:

- Cucoș, C.,- Pedagogie și axiologie, E.D.P., București, 1995;
- Neacșu, I.,- Instruire și învățare, Ed. Științifică, București, 1990;
- Nicola, I.,- Tratat de pedagogie școlară, E.D.P., București, 1996;
- Stoian, M., - Abecedarul părinților, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972.

Calitatea în educație

*Profesor învățământ primar Elena Radu
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Buhuși
Profesor învățământ primar Cristina Frigură
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși*

Asigurării și menținerii calității serviciilor educaționale este una deosebit de importantă cu un impact imediat , dar și pe termen lung asupra beneficiarilor direcți ai acestora-elevii, cât și asupra beneficiarilor indirecti - comunitatea, societatea etc.

Calitatea și asigurarea acesteia nu se întâmplă, nu este opțională, ci este o cerință imperativă a timpului pe care îl trăim din cel puțin patru motive: moral (elevii sunt cei cărora trebuie să li se asigure o educație care să fie „cea mai bună”, contextual (școlile sunt într-o interacțiune dinamică și continuă cu societatea și comunitatea cărora le aparțin . Contextul în care acestea își desfășoară activitatea este într-o continuă luptă pentru calitate, ceea ce impune pentru toate instituțiile o creștere a interesului pentru calitate), supraviețuirea (societatea de azi este una concurențială), responsabilitatea (școlile sunt supuse în mod constant aprecierii și evaluării celor pe care îi servește: elevi, părinți , comunitate, societate. Școala este un bun al comunității și va trebui să dea socoteală pentru ceea ce face, motiv care impune existența unor strategii interne de asigurare și menținere a calității.)

Școala românească trebuie să iasă din normele stricte ale ideii de transfer de cunoștințe către elevi, idee care încă mai stă ca temei de bază a tot ceea ce școala face sau trebuie să facă. Școala să fie locul unde elevii primesc informații, dar accentul să nu cadă pe dimensiunea informativă, ci din ce în ce mai mult pe formare, integrare, relaționare.

Valorile instituționale și viziunea sunt importante deoarece ele dau direcție și sens instituției, asigură consecvența în acțiune, motivează și promovează angajații, pun bazele culturii școlii.

Iată destule motive pentru a acorda o mai mare atenție activității didactice în vederea obținerii unui învățământ de calitate.

Nu rareori avem ca subiect de discuție în cancelarie, la cercurile pedagogice sau la ședințele cu părinții problema îndepărtării elevilor de „carte”(declinul învățării). Dar ce facem noi, cadrele didactice, pentru a îndrepta situația?

Conceptul de calitate a fost asociat cu un anumit nivel sau grad de excelență , valoare sau merit, deci cu valorile explicite și implicite ale culturii unei comunități sau unei națiuni. Un concept propriu al calității ar trebui să se fundamenteze pe: cultura, tradițiile și valorile naționale, cultura și valorile pe care dorim să le promovăm prin politicile și strategiile dezvoltării sociale și economice durabile.

Calitatea educației poate fi privită ca un ansamblu de caracteristici ale unui program de studiu și ale furnizorului acestuia prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor,

precum și standardele de calitate. Beneficiarii și clienții educației de calitate (elevii, părinții, societatea) ar fi de dorit să fie consultați permanent în ceea ce privește satisfacția lor față de serviciile educaționale de care beneficiază.

Îmbunătățirea calității educației presupune evaluare, analiză și acțiune corectivă continuă din partea organizației furnizoare de educație, bazată pe selectarea și adoptarea celor mai potrivite proceduri, precum și pe alegerea și aplicarea celor mai relevante standarde de referință. Metodologia asigurării calității educației precizează că asigurarea calității educației este centrată preponderent pe rezultatele învățării. Rezultatele învățării sunt exprimate în termeni de cunoștințe, competențe, valori, atitudini care se obțin prin parcurgerea și finalizarea unui nivel de învățământ sau program de studiu.

Calitatea în educație este asigurată prin următoarele procese: planificarea și realizarea efectivă a rezultatelor așteptate ale învățării, monitorizarea rezultatelor, evaluarea internă a rezultatelor, evaluarea externă a rezultatelor și prin îmbunătățirea continuă a rezultatelor în educație.

Calitatea este dependentă de valorile sociale în care funcționează sistemul respectiv de educație. Calitatea se realizează pe un anumit subiect, pentru un anumit beneficiar, după anumite interese. Valorile calității în educație: democrația, umanismul, echitatea, autonomia intelectuală și morală, calitatea relațiilor interpersonale, comunicarea, îmbogățirea comunității, inserția optimă socială și profesională, educarea individului ca membru critic și responsabil al grupului. Forța de muncă să fie competitivă, cu noi competențe în soluționarea problemelor și cu abilități cognitive. Încă persistă discrepanțe între nivelul de pregătire al elevilor din școlile rurale și cei din școlile urbane, între elevii majoritari și cei aparținând grupurilor minoritare defavorizate.

Aceste diferențe privind performanța pot fi puse și pe seama unor distribuții inechitabile și ineficiente a resurselor ceea ce duce la o mare variație în ceea ce privește calitatea educației oferite. Îmbunătățirea managementului resurselor umane în învățământ printr-o planificare strategică și oferirea de stimulente pentru performanță poate contribui semnificativ la îmbunătățirea rezultatelor în educație. Sunt necesare eforturi suplimentare ale tuturor actorilor implicați în proces pentru a spori calitatea, accesibilitatea, relevanța, eficiența, echitatea educației.

Sensul educației este dat și de comunicare, așa cum menționam mai sus. Calitatea educației este dată de calitatea actului de comunicare. Există o multitudine de factori care pot constitui bariere de comunicare. Toate aceste bariere trebuie depășite printr-o educație a comunicării care presupune: favorizarea autocunoașterii prin resursele de comunicare, familiarizarea cu toate formele procesului de comunicare, descoperirea resurselor de comunicare ale celorlalți, activarea aptitudinilor de comunicare, descoperirea disponibilităților personale latente, folosirea optimă a multiplelor canale de emisie și receptare didactică, valorizarea comunicării integrale.

Trebuie înlocuită gramatica scolastică, învățată mecanic, cu o gramatică a comunicării în care să fie pus accentul pe context, pe rolul elementelor nonverbale, pe organizarea complexă a comunicării. În acest sens se impune o altă cerință: pregătirea viitorilor formatori, perfecționarea actualilor educatori într-un cadru specializat, într-un laborator de comunicare educațională.

În vederea realizării eficiente a comunicării pentru educație și a educației prin comunicare, sunt necesare unele sugestii care pot avea rol orientativ:

- schimbarea mentalității privind procesul educativ, de la obiective și conținuturi până la organizare și evaluare;

- trecerea de la caracterul dominant instructiv la educația propriu-zisă, de la informativ la formativ;
- necesitatea unei reforme reale a învățământului, la toate nivelurile;
- abordarea interdisciplinară a instrucției și educației;
- introducerea unor discipline noi, axate pe ideea de comunicare și educație alături de discipline clasice;
- conceperea unor noi modalități de evaluare, în conformitate cu cerințele și exigențele omului modern;
- utilizarea, în continuare, în procesul instructiv-educativ de mijloace tehnice moderne, specifice erei electronice;
- structurarea și derularea modelării educaționale pe modalități întrunite și coordonate.

„Actorii” implicați la nivelul școlii asigură calitatea astfel:

Cadrele didactice prin:

- activitate didactică în conformitate cu documentele normative și bazate pe o metodologie centrată pe elev;
- formare continuă;
- adecvarea întregii activități la nevoile elevilor și ale comunității;
- evaluare și autoevaluare permanent.

Elevii prin:

- pregătire continuă;
- implicare activă și responsabilă în propria educație;
- participare la viața școlii

Conducerea școlii prin:

- asigurarea resurselor, a bazei logistice și a condițiilor pentru o educație de calitate;
- realizarea comunicării interne și externe la nivelul școlii;
- conducerea proceselor de dezvoltare instituțională

Comisia pentru evaluare și asigurare a calității:

- strategia de evaluare și asigurare a calității;
- propuneri de îmbunătățire a calității educației;
- colaborarea cu ceilalți „actori” implicați;
- raportul anual de evaluare internă privind calitatea educației în școală.

Părinții:

- comunicare permanentă cu copilul și cu cadrele didactice;
- implicare în viața școlii și răspuns prompt la solicitările acesteia.

Bibliografie:

1. Ciolan Lucian - „Proiectarea temelor integrate în cadrul curriculumului la decizia școlii”, în revista „Învățământul primar” nr. 1 - 2, 1999;
2. „Tribuna învățământului” nr. 884, 2007;
3. Josan, Simona, „Lecții de management și calitatea educației”, „Tribuna învățământului” nr. 649, 2005;
4. „Perspective interdisciplinare în învățământul românesc” (studii de specialitate), Botoșani, 2004.

**Metode moderne de dezvoltare a literației
în învățământul primar**

*Profesor învățământ primar Mihaela-Roxana Dascălu
„Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Bacău*

În contextul unei societăți în continuă digitalizare, conceptul de literație transcende alfabetizarea tradițională, incluzând competențe multiple: de la înțelegerea textului scris la literația digitală, vizuală și critică. „Strategiile moderne de literație pun accent pe activitatea elevului ca producător de sens, nu doar ca receptor pasiv.” (parafrizare după Cucoș, 2021, p. 225).

Prezentul studiu explorează metodele moderne utilizate în învățământul primar pentru a susține dezvoltarea holistică a literației, evidențiind abordări inovatoare, bazate pe cercetări recente în științele educației, neuroștiințe și pedagogie aplicată.

În ultimele două decenii, noțiunea de literație a evoluat semnificativ. De la o simplă capacitate de a citi și scrie, literația este astăzi înțeleasă ca un set de abilități complexe, ce includ interpretarea, evaluarea și crearea mesajelor în multiple forme — text, imagine, sunet, video sau date digitale. „Folosirea textelor multimodale (imagini, videoclipuri, audio) dezvoltă literația critică și competențele de interpretare contextualizată.” (Grosu, 2020, p. 83)

În acest context, școala primară reprezintă o etapă esențială în formarea acestor competențe, iar cadrele didactice sunt nevoite să adopte metode inovatoare, adaptate generației digitale.

Metode moderne de dezvoltare a literației*1. Literația prin tehnologie: instrumente digitale interactive*

Dispozitivele digitale, utilizate strategic, pot sprijini învățarea activă și personalizată:

- aplicații de literație (ex: Book Creator, Epic!, Wordwall) care permit elevilor să creeze propriile cărți digitale, să înregistreze povești audio sau să își structureze ideile prin hărți mentale.
- realitate augmentată: integrarea aplicațiilor de tip Quiver sau Merge Cube transformă lectura într-o experiență multisenzorială.
- Chatbots și inteligență artificială (ex: copilul discută cu un personaj din poveste) – dezvoltă empatia narativă și gândirea critică.

Exemple de instrumente și practici:

- Book Creator – elevii își creează propriile cărți digitale, combinând text, desene, audio și video. Activitatea dezvoltă coerența narativă, vocabularul și încrederea în exprimare.
- Padlet – permite colaborarea în timp real pe teme de lectură: elevii pot răspunde la întrebări despre un text citit, pot adăuga imagini, gânduri, întrebări.
- Kahoot!/Quizizz – evaluări formative ludice, axate pe înțelegerea textului. Jocul transformă evaluarea într-un stimul motivațional.
- TaleBlazer – o aplicație care permite crearea de povești geolocalizate, ideală pentru învățarea prin explorare și storytelling local.

Impact:

Elevii se simt co-autori ai actului educațional. Se dezvoltă literația funcțională, dar și cea digitală și vizuală.

2. Literația prin proiecte (Project-Based Literacy Learning)

Argument:

Abordarea centrată pe proiect oferă un context real și relevant pentru învățare:

- elevii investighează teme de interes (ex: „Poveștile bunicilor”, „Planeta noastră”) și

elaborează materiale multimodale: afișe, podcasturi, prezentări interactive.

- se stimulează redactarea autentică, colaborarea și comunicarea orală și scrisă în contexte funcționale.

Învățarea prin proiect este o metodă holistică, centrată pe sens, colaborare și aplicabilitate. Prin proiecte, literația devine un mijloc pentru descoperire, nu doar un scop în sine.

Model de proiect integrat:

Tema: „Orașul meu în povești”

Activități: elevii interviuează persoane în vârstă, scriu povești inspirate din realitate, creează hărți narrative și expun rezultatele într-o expoziție digitală.

Resurse: reportofone, Google Maps, aplicații de editare video și text.

Rezultate așteptate: Elevii învață să redacteze texte coerente, să sintetizeze informații și să comunice eficient; Dezvoltă empatie, ascultare activă și responsabilitate socială.

3. Gamificarea în literație

Transformarea activităților de literație în jocuri educaționale dinamizează procesul:

- Escape room educațional: elevii „descifrează” indicii textuale pentru a „evada” dintr-o poveste.

- Jocuri de rol: simularea unei redacții de ziar sau a unui tribunal literar dezvoltă vocabularul, coerența discursului și argumentarea. „Atelierele de literație, bazate pe jocuri de rol, benzi desenate și storytelling, facilitează învățarea prin implicare și emoție.” (Popa & Radu, 2021, p. 66)

4. Pedagogia narativă și scrierea creativă

Argument:

Folosirea narativului ca instrument central în învățare:

- elevii își creează propriile povești, combinând text, imagine și sunet.
- profesorii utilizează metode precum Story Dice, Story Cubes sau One Word Story pentru a stimula imaginația și coerența narativă.

Povestea este o formă arhetipală de cunoaștere. Prin povestire, copiii își organizează gândirea, își exprimă emoțiile și își construiesc identitatea.

Metode utilizate:

- Scriere creativă ghidată: pornind de la o imagine, un obiect misterios sau o primă frază, elevii își creează propria poveste.
- Jocuri narrative: „O propoziție fiecare” (fiecare copil adaugă o propoziție la poveste), „Cubul narativ” (scriere pe baza simbolurilor de pe zaruri), „Scriere în lanț”.
- Jurnalul de lectură: elevii reflectează asupra lecturilor prin desen, colaj, poezie sau microeseu personal.

Rezultate:

- Elevii devin mai conștienți de stilul propriu de exprimare. Se dezvoltă vocabularul expresiv, coeziunea ideatică și creativitatea narativă.

5. Literația vizuală și media

Argument:

Într-o lume dominată de imagine, capacitatea de a „citi” și „scrie” prin imagini este crucială:

- analiza afișelor, reclamelor, infograficelor sau videoclipurilor;
- crearea propriilor benzi desenate sau storyboard-uri;
- dezbateră asupra mesajelor media, pentru dezvoltarea gândirii critice.

Elevii de azi trăiesc într-un univers vizual. Capacitatea de a „citi” și „scrie” mesaje vizuale este esențială pentru gândirea critică și alfabetizarea media. „Activitățile de literație

trebuie proiectate astfel încât să valorifice jocul, povestea, imaginația și tehnologia – resurse naturale ale copilului de azi.”(Grosu, 2020, p. 57)

Strategii didactice:

- analiza afișelor și reclamelor – ce mesaj transmite o imagine? Ce tehnici de convingere se folosesc? Elevii învață să deconstruiască mesajele media.
- crearea de benzi desenate – povestirea vizuală este o metodă eficientă pentru exprimarea emoțiilor și dezvoltarea secvențialității narative.
- storyboard-uri pentru povești – elevii planifică povestea în etape vizuale, apoi o transpun în text.
- proiecte de literație vizuală: colaje tematice, expoziții vizuale pe baza unei lecturi, ilustrarea metaforelor sau expresiilor figurative.

Impact: se formează gândirea abstractă, capacitatea de sinteză și exprimarea multiplă (verbal, vizual, emoțional).

Impactul literației asupra învățării

Studiile recente indică faptul că metodele moderne de dezvoltare a literației:

- cresc motivația și implicarea elevilor cu nevoi diverse
- reduc decalajele între copiii din medii socio-economice diferite
- sprijină gândirea critică, empatia și rezolvarea de probleme

În România, pilotarea acestor metode în proiecte precum „Educație pentru o nouă generație” sau „Digitaliada” a condus la îmbunătățirea semnificativă a competențelor de literație în rândul elevilor de la sate și orașe mici (Raport UNICEF, 2023).

Provocări și recomandări

Provocări:

- lipsa formării continue pentru profesori în metode digitale;
- inegalități în accesul la tehnologie;
- rigiditatea curriculumului național;

Recomandări:

- introducerea unor module de literație multimodală în formarea inițială și continuă a profesorilor;
 - sprijin instituțional pentru dotarea claselor și digitalizarea conținuturilor;
- Revizuirea programelor școlare în sensul flexibilizării și adaptării la realitatea socială și tehnologică

Concluzii

Metodele moderne în învățământul primar, atunci când sunt aplicate creativ și echilibrat, au potențialul de a transforma elevii din receptori pasivi în creatori activi de conținut și sens.

Pentru a realiza acest deziderat, este esențial un parteneriat real între profesori, părinți, specialiști și instituțiile educaționale.

Metodele moderne prezentate nu sunt doar „instrumente didactice”, ci reflectă o schimbare de paradigmă: de la predarea transmisivă la învățarea centrată pe copil, explorare și creativitate. Literația devine o experiență complexă, multimodală și profund relevantă pentru formarea unui cetățean critic, empatic și expresiv.

Bibliografie:

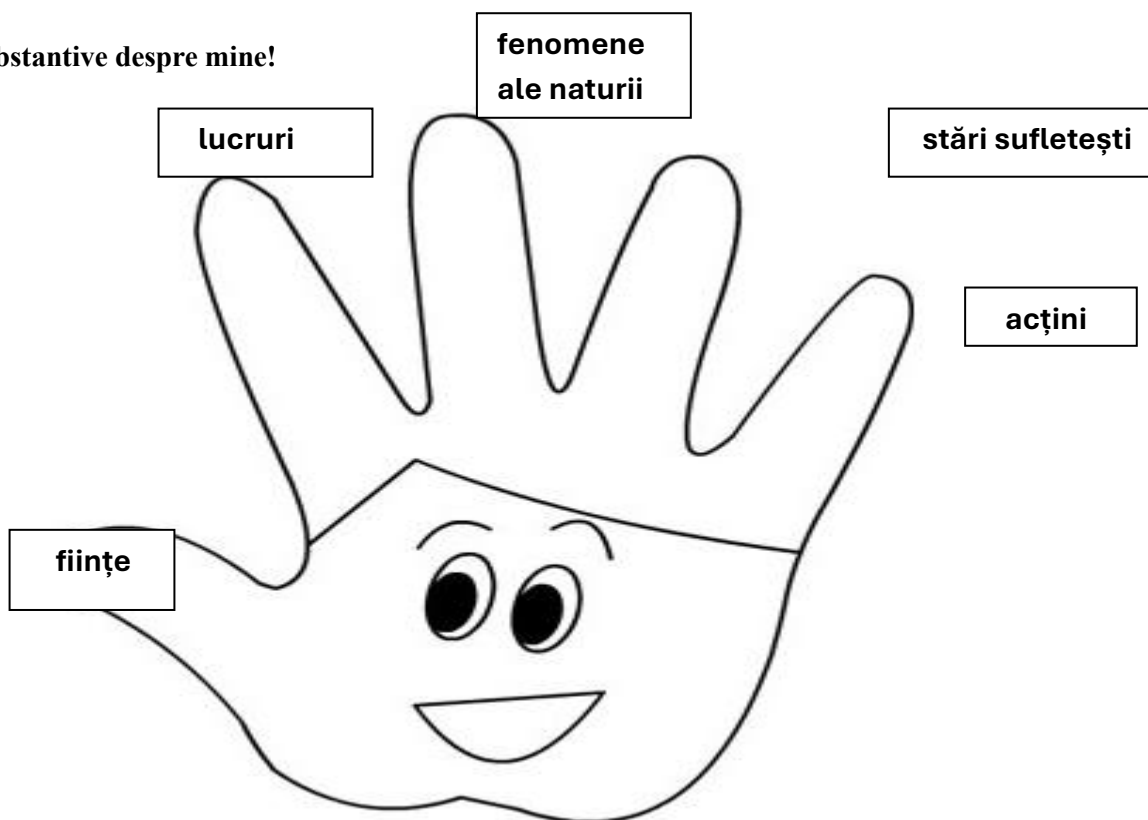
✓ **Cucoș, C.** (coord.) (2021). *Pedagogie. Ediția a III-a revăzută și adăugită*. Iași: Editura Polirom. – Oferă o privire teoretică solidă asupra strategiilor de învățare, inclusiv metode moderne aplicabile dezvoltării literației;

- ✓ UNICEF România. (2023). Raport privind dezvoltarea competențelor de literație în zone defavorizate;
- ✓ **Grosu, L.** (2020). *Literația în învățământul primar. Ghid de bune practici și instrumente didactice*. București: Editura Aramis. – Axat pe activități practice, resurse digitale și metode interactive;
- ✓ **Popa, C. & Radu, G.** (2021). *Ateliere de literație. Metode și tehnici creative pentru ciclul primar*. București: Editura Paralela 45 – Lucrare practică, cu exemple de ateliere de literație moderne, storytelling, lectura vizuală etc.

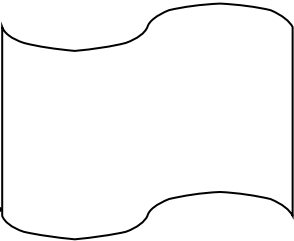
Substantivul - fișă de lucru

*Profesor învățământ primar Mirela Colpoș
Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești*

1. Substantive despre mine!

2. Desenează în caseta din dreapta un obiect, o ființă sau un fenomen al naturii, apoi completează fișa personală a acestuia.

Fișa personală a Substantivului	
Numele.....	
Felul.....	
Numărul.....	

3. Se dă textul:

„A trecut iarna geroasă,
Câmpul iar a înverzit,
Rândunica cea voioasă,
La noi iarăși a sosit.

Turturelele se îngână,
Mii de fluturi vezi zburând
Și pe harnica albină
Din flori miere adunând.”
(„Primăvara” de Vasile Alecsandri)

Subliniază substantivele identificate în text. Grupează apoi în tabel substantivele care denumesc: ființe, lucruri, fenomene ale naturii.

4. Găsește substantive cu sens asemănător celor date:

pădure –.....
stradă –.....
nutreț –.....
prisăcar –.....

5. Taie substantivul scris greșit din următoarele perechi de cuvinte:

earbă/iarbă
viuară/vioară
geantă/iantă
aer/aier

caet/caiet

unt de lemn/untdelemn

floarea-soarelui/floareasoarelui

6. Scrie enunțuri în care substantivele comune date să fie folosite ca substantive proprii:

a) trandafir -

b) crin -

c) violetă -

7. Trece următoarele substantive la numărul plural:

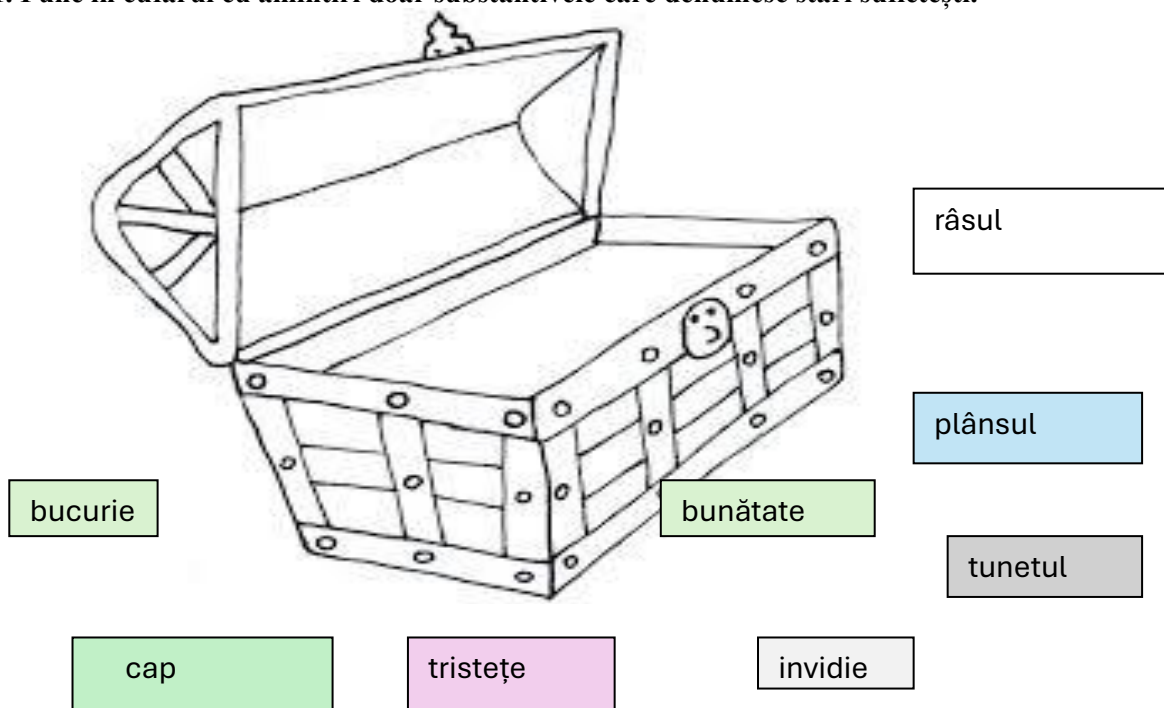
căpșună, monedă, telecomandă, ciocolată, chibrit

8. Transformă în substantive următoarele cuvinte, apoi alcătuieste cu ele câte o propoziție.

plânge, frumos, unduiiau

9. Alcătuieste enunțuri în care cuvântul *cer* să aibă sensuri diferite.**10. Analizează substantivele de mai jos:**

școală, Ștefan cel Mare, cercei, privighetoare, floarea-soarelui, Vlad Țepeș, portret

11. Pune în cutărul cu amintiri doar substantivele care denumesc stări sufletești.**12. Ce substantiv crezi se potrivește pentru fiecare grup de cuvinte?**

aducere-aminte –

ținere de minte –
 băgare de seamă –
 părere de rău –

13. Alcătuiește propoziții în care:

- ◆ să existe un substantiv comun la numărul plural;
- ◆ să existe un substantiv propriu compus la numărul singular.

Avantajele și dezavantajele utilizării instrumentelor digitale

*Profesor învățământ primar Mimi-Lenuța Toma
 Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău*

Mediile de învățare online oferă profesorilor și elevilor o gamă largă de instrumente care facilitează realizarea activităților de învățare împreună cu oportunitatea de a împărtăși rezultatele cu profesorul și elevul. Prin urmare, elevii sunt încurajați să își asume responsabilitatea pentru studiu și să dezvolte abilitățile care îi vor ajuta să participe la învățare ca parte a auto-dezvoltării pe durata întregii vieți.

Utilizarea instrumentelor digitale potrivite este o condiție importantă pentru deschiderea elevilor spre colaborare la lecții. Se propune un ansamblu de instrumente digitale, care variază după scop, vârstă, interese și care sunt destinate să faciliteze procesul de predare-învățare-evaluare și să evite rutina.

Padlet este un instrument potrivit pentru distribuirea conținutului digital și activizării elevilor la lecție, asigurând un mediu de învățare controlat, care ajută profesorul să intensifice procesul de scriere. Funcțiile platformei sunt variate: profesorii pot crea sesiuni speciale de brainstorming, unde invită elevii să discute anumite subiecte, să distribuie propriile informații descoperite pe internet, idei, anexe vizuale; sesiuni de lectură, unde elevii distribuie propriile recenzii și comentează ideile celorlalți. Elevii pot utiliza Padlet drept un portofoliu pentru a prezenta proiectele cele mai reușite pe profilul personal; un instrument de feedback pentru a asigura evaluarea produselor; sunt dispuse și linkuri către resurse multimedia variate.

Piktochart este o un instrument ușor de utilizat, pentru crearea unor infografice de calitate. Acestea sunt niște reprezentări vizuale ale unor date, cifre, informații, evenimente și comportamente. Infograficele prezintă conținutul prin combinarea creativă de numere, cuvinte, ilustrații, imagini și clipuri video.

Edmodo este o rețea socială, unde profesorii pot crea grupuri de elevi, cărora să le distribuie material educativ, le evaluează performanța, comunică cu părinții și alte funcții. Pe pagina profesorului elevii pot găsi dicționare online, teme pentru acasă, anunțuri etc.

ThinkLink-ul permite profesorilor să creeze postere interactive, cu sunet, text, linkuri, locații, fotografii etc. Acesta oferă posibilitatea de a crea metode de învățare care trezesc curiozitatea elevilor printr-un conținut interactiv: chestionare online, imagini, video, cântece, hărți, interviuri, teste etc.

WordArt este utilă pentru prezentarea unor subiecte ale lecției, enunțuri, proverbe într-o formă mai deosebită. Este captată atenția elevilor, se dezvoltă atenția și observația.

Kahoot! este o platformă care oferă o gamă de instrumente pentru a organiza jocuri și chestionare, discuții, sondaje care complementează lecțiile academice. Materialul este proiectat în clasă și sarcinile sunt realizate de elevi în timp ce se joacă și învață simultan. Învățarea bazată pe joc intensifică implicarea elevului la lecție și creează un mediu educațional dinamic, amical și distractiv.

Un alt instrument este Quizlet. Acesta oferă mai multe fișe digitale cu definiții, cu imagini, dar și cu audio, pentru antrenarea pronunțării. Pe lângă fișe cu vocabular, se propun teste și activități interactive pentru ca elevii să memoreze noțiunile, cuvintele noi etc.

Avantaje

Un mediu de instruire în care se utilizează instrumentele online oferă o multitudine de beneficii care se leagă de profesor și de orientarea către cel care învață, prin:

- Creșterea timpului educațional concentrat pe interacțiunea proceselor de predare, învățare-evaluare;
- Încurajarea studiului individual și a metodologiilor specifice de învățare prin descoperire;
- Stimularea creativității și a principalelor sale componente atât la nivel individual cât și la nivel de grup - dinamizarea formelor de competiție dar și de lucru în echipă;
- Dezvoltarea și consolidarea mecanismelor feedback-ului personal prin autoevaluarea activității, conștientizarea potențialului și creșterea încrederii în forțele proprii;
- Deschiderea spre comunitate, cooperare și dezvoltare regională și locală;
- Accesul la comunicare globală, facilitând interacțiunea, cooperarea, formarea prietenilor și a jocurilor constructive de grup;
- Oportunitatea interacțiunii între părinți și copii și între părinți și profesori - aspect care consolidează performanța elevilor;
- Adaptarea activităților de învățare pentru elevii cu cerințe educative speciale;
- Accesul la platforme de tip e-learning cu avantajele sale:
 - mobilitate – posibilitatea de a accesa conținutul materialului educațional de oriunde și oricând, cu ajutorul computerului personal și a rețelei;
 - accesibilitate online – o caracteristică importantă specifică acestui tip de educație, prin care se înțelege accesul la educație prin Internet în timp real, de oriunde și oricând, nu există dependență de timp;
 - prezentare concisă și selectivă a conținutului educațional;
 - individualizarea procesului de învățare – fiecare elev are un ritm și stil propriu de asimilare și se bazează pe un anume tip de memorie în procesul de învățare (auditivă sau vizuală), parcurgerea cursurilor poate fi făcută treptat și repetat, controlându-și rapid progresele, beneficiind de un feedback rapid și permanent;
 - metode pedagogice diverse – programele e-learning trebuie să aibă la bază diverse metode pedagogice, care să ghideze subiecții pe tot parcursul procesului de învățare: la parcurgerea materialelor didactice, la realizarea proiectelor, la evaluarea online;
 - administrarea online – utilizarea sistemelor e-learning necesită asigurarea securității utilizatorilor, înregistrarea acestora, monitorizarea elevilor și a serviciilor oferite în rețea;
 - costuri reduse de distribuție – software-ul educațional sau soluțiile electronice de învățare nu sunt ieftine. Totuși, costurile lor sunt mai reduse decât cele implicate de o sesiune de învățare “clasică”, deoarece sunt eliminate cheltuielile de deplasare, închirierea spațiilor pentru cursuri, cazarea și masa subiecților;
 - timp redus de studiu – în unele cazuri, în funcție de soluția de tehnică adoptată, și timpul poate fi trecut la categoria reducerea costurilor: subiectul nu va întrerupe activitatea profesională pentru a urma un curs, ci va “pierde” doar câteva ore zilnic pentru a învăța online sau offline, pe computer;
 - interacțiuni sincrone și asincrone – cele două tipuri de interacțiuni dintre instructori și instruiți se pot completa;

- tehnologii dinamice diverse – acestea permit un feedback pronunțat, în timp real, și evaluări formative și sumative, calitative și cantitative, realizate într-un mod facil și de către evaluatorii cei mai avizați;

- Accesul la lectură prin cărțile electronice având un impact pozitiv asupra dezvoltării elevilor.

Dezavantaje

- Dificultăți de accesare și de selecție a informației din punctul de vedere a corectitudinii acesteia;

- Tendința de înlocuire a proceselor firești de socializare și de lucru în grup cu cele online - dezvoltarea unui atracții către mediile virtuale nevalidate, incerte, îndoielnice

- Alienarea elevilor prin stimularea confuziei între lumea reală și lumea virtuală și facilitarea accesului la informație eronată uneori chiar cu caracter negativ

- Creșterea sedentarismului, păstrarea îndelungată a unei poziții fizice nefirești a corpului

- Costul infrastructurii informatice – acestea includ și cheltuieli cu tehnologia, transmiterea informațiilor în rețea, întreținerea echipamentului, producerea materialelor necesare. Comparativ, însă, cu toate costurile pe care le implică procesul educațional clasic, acestea sunt net mai mici.

Instrumentele digitale urmăresc formarea participanților în procesul didactic prin utilizarea de mijloace și metode interactive de lucru atât cu grupurile cu care interacționează direct (elevi, părinți, colegi) cât și cu mediul profesional (profesori, experți educație), și au demonstrat că utilizatorii noilor tehnologii se familiarizează în scurt timp cu mediul virtual și intră relativ repede în ritmul natural al transmiterii și, respectiv, însușirii de cunoștințe prin acest modern și eficient tip de educație.

Utilizarea instrumentelor digitale, a resurselor educaționale digitale permite profesorilor să dezvolte competențele digitale și de învățare ale elevilor, să-i pregătească pentru aplicarea acestora în diverse situații din viața cotidiană, ceea ce conduce la sporirea calității și eficacității procesului educațional. Totodată, ele permit individualizarea procesului de instruire, adică putem avea nu doar o singură variantă de prezentare a materialului didactic a unei teme. Diversificarea variantelor de prezentare poate fi realizată, atât prin utilizarea diferitor conținuturi, cât și prin aprofundarea, detalierea, alternarea informației prezentate. De asemenea, ne permite alegerea anumitor metode și tehnici de prezentare a conținuturilor noi.

Bibliografie:

<https://cursuridigitale.ro/cursuri/curs-resurse-digitale-pentru-profesori>

Tratarea diferențiată, cale spre o educație incluzivă și personalizată

Profesor învățământ primar Adina-Corina Albu

Colegiul Național de Artă „George Apostu” Bacău

Profesor învățământ primar Ramona-Mirela Lăzărică

Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Lespezi, com. Gârleni, jud. Bacău

Pedagogia contemporană recunoaște existența unor particularități psihologice individuale care diferențiază oamenii între ei, dar și a unor trăsături comune anumitor grupuri de persoane. Pe baza acestei realități, s-a conturat principiul tratării individuale și diferențiate a elevilor.

În literatura de specialitate, tratarea diferențiată este considerată fie o componentă esențială a altor principii didactice, fie o condiție a aplicării lor, fie chiar un principiu distinct, după cum afirmă Ioan Bontaș, „*principiul individualizării și diferențierii învățării exprimă necesitatea adaptării dinamice a încărcăturii cognitive și acționale a conținuturilor și strategiilor instructiv-educative atât la particularitățile psihofizice ale fiecărui elev, cât și la particularitățile diferențiate, relativ comune unor grupe de elevi, în vederea dezvoltării lor integrale ca personalitate și profesionalitate.*”

La rândul său, Marin Stoica se referă la acest principiu sub denumirea de „*principiul diferențierii procesului de instruire*”, subliniind că învățarea trebuie să se desfășoare în ritmul propriu al fiecărui elev, printr-o abordare diferențiată, menită să stimuleze atât aptitudinile generale, cât și pe cele specifice – tehnice, matematice, sportive, literar-artistice etc.

Aplicarea acestui principiu presupune valorificarea optimă a potențialului fiecărui elev, indiferent de nivelul de înzestrare. Tratarea diferențiată a devenit, în acest sens, o caracteristică definitorie a managementului educațional modern și o abilitate esențială a învățătorului preocupat de dezvoltarea integrală a fiecărui copil.

Pentru a realiza o astfel de abordare, este necesară o proiectare atentă și flexibilă a activităților. Profesorul trebuie să pornească de la punctele forte ale elevilor – ceea ce știu, pot face sau manifestă ca înclinație – dar și de la propriile resurse didactice. În același timp, trebuie identificate și aspectele care necesită sprijin: lacune, dificultăți de înțelegere sau limite de depășit.

Tratarea diferențiată reprezintă una dintre cele mai eficiente strategii de creștere a randamentului școlar și de prevenire a insuccesului. În acest proces, rolul învățătorului este decisiv: el trebuie să manifeste competență profesională, empatie, atenție și grijă față de nevoile și preferințele fiecărui elev.

Această strategie conduce la o diversificare a formelor de organizare a activității de învățare. Învățătorul are responsabilitatea de a îmbina echilibrat activitatea frontală, lucrul în grup și activitatea individuală, diferențiind sarcinile în funcție de conținut, nivel de dificultate și mod de realizare. Astfel, elevii pot fi provocați prin cerințe gradate – de la recunoaștere și reproducere, până la integrare, transfer și creație.

Pentru a stimula învățarea diferențiată, cadrul didactic trebuie să aloce și teme pentru acasă adaptate nivelului fiecărui elev, să monitorizeze constant progresele și să aplice forme variate de evaluare.

Printre instrumentele didactice eficiente în acest sens se numără:

- fișe de muncă independentă pe niveluri de performanță (minimal, mediu, maximal);
- fișe cu același conținut, dar cu sarcini individualizate;
- fișe pentru consolidare sau verificare diferențiată a cunoștințelor;
- fișe de recuperare și teme adaptate capacităților elevilor.

Jean Piaget sublinia că „*metodele noi sunt cele care țin seama de natura proprie a copilului și fac apel la legile constituției psihologice și ale dezvoltării sale.*” Cu cât metoda este mai bine adaptată contextului psihologic, cu atât efectele sale sunt mai vizibile. Nicio metodă nu poate fi eficientă în mod universal, de aceea alternanța și adaptarea lor la situațiile de învățare sunt esențiale.

Metodele moderne sunt cele care reușesc să implice elevul în mod real în procesul de învățare, stimulându-i curiozitatea, atenția, imaginația, memoria și capacitatea de anticipare.

Un principiu de bază al instruirii diferențiate este acela că învățătorul trebuie să asigure elevilor condițiile pentru o învățare activă și personalizată, respectând ritmul propriu și nivelul real de dezvoltare al fiecăruia și încurajând interesele individuale.

În contextul actual al transformărilor educaționale, tratarea diferențiată a elevilor capătă valențe noi, prin integrarea tehnologiei și a instrumentelor digitale în procesul de predare-învățare.

Digitalizarea procesului educațional oferă noi oportunități pentru aplicarea principiului individualizării și diferențierii învățării. Instrumentele digitale - platforme educaționale, aplicații interactive, resurse multimedia și inteligența artificială - permit adaptarea conținuturilor și a ritmului de învățare la nevoile, interesele și nivelul fiecărui elev. Tehnologia facilitează monitorizarea progresului individual, oferind feedback personalizat și posibilitatea intervenției rapide acolo unde apar dificultăți. În același timp, mediile digitale stimulează motivația și implicarea activă a elevilor, încurajând autonomia în învățare și dezvoltarea competențelor digitale. Astfel, digitalizarea nu doar sprijină tratarea diferențiată, ci o transformă într-un proces dinamic și incluziv, în care fiecare elev își poate valorifica potențialul propriu prin experiențe de învățare personalizate și relevante.

Activitatea școlară eficientă presupune existența unui climat educațional pozitiv și a unui cadru bine organizat, în care profesorul adaptează permanent formele de lucru pentru a facilita învățarea autentică. Cunoașterea psihopedagogică a elevilor devine astfel condiția de bază pentru desfășurarea unei activități diferențiate și individualizate. Prin aplicarea stilurilor de învățare, clasa se transformă într-un mediu dinamic și incluziv, unde fiecare copil este valorizat pentru potențialul său.

Tratarea diferențiată presupune adaptarea continuă a procesului instructiv-educativ la particularitățile psihofizice și cognitive ale elevilor, asigurând o corespondență reală între posibilitățile acestora și cerințele sarcinilor de învățare.

Bibliografie:

- Crețu, C., - *Curriculum individualizat și diferențiat*, E.D.P., București, 1998;
- Radu, I., T., - *Învățământul diferențiat. Concepții și strategii*, E.D.P., București, 1978;
- Rizescu, I., M., - *Diferențierea activității cu elevii din ciclul primar în cadrul lecției*, E.D.P., București, 1976.

Metoda „Schimbă Perechea” (Share-Pair Circles)

*Profesor învățământ primar Adina Știrbăț
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău*

Metoda **Schimbă perechea** este o metodă de predare-învățare interactivă de grup ce presupune rezolvarea unor sarcini de lucru în perechi.

Etapele acestei metode sunt:

1. Etapa organizării colectivului în două grupe egale:

Fiecare elev ocupă un scaun, fie în cercul din interior, fie în cercul exterior.

Profesorul poate să lase elevilor libertatea se a-și alege locul sau poate organiza colectivul punând copiii să numere din doi în doi. Astfel, cei cu numărul 1 se vor așeza în cercul interior cu fața la exterior, iar cei cu numărul 2 în cercul exterior cu fața către elevii din cercul interior. Stând față în față, fiecare elev are un partener. Dacă numărul de elevi este impar, la activitate poate participa și cadrul didactic sau doi elevi pot lucra în „tandem”.

2. Etapa prezentării și explicării problemei: Profesorul oferă cazurile pentru studiu, problemele de rezolvat sau situațiile didactice și explică importanța soluționării.

3. Etapa de lucru în perechi: Elevii lucrează doi câte doi pentru câteva minute. Apoi elevii din cercul exterior se mută un loc mai la dreapta pentru a schimba partenerii, realizând

astfel o nouă pereche. Jocul se continuă până când se ajunge la partenerii inițiali sau se termină sarcinile.

4. Etapa analizei ideilor și a elaborării concluziilor: În acest moment, clasa se regroupează și se analizează ideile emise. Profesorul face împreună cu elevii o schemă a concluziilor obținute.

Avantajele acestei metode sunt:

- este o metodă interactivă de grup, care stimulează participarea tuturor elevilor la activitate;
- elevii au posibilitatea de a lucra cu fiecare dintre membrii colectivului;
- stimulează cooperarea în echipă, ajutorul reciproc, înțelegerea și toleranța față de opinia celuilalt;
- este o metodă ușor de aplicat la orice vârstă și adaptabilă oricărui domeniu și obiect de învățământ;

APLICAȚIE:

Clasa a II-a

Disciplina: comunicare în limba română

Unitatea de învățare: Vin sărbătorile

Subiectul: Semnele de punctuație

Tipul lecției: consolidare

Am utilizat metoda **Schimbă perechea** în etapa *Dirijarea învățării*, parcurgând următoarele **etape**:

- Am împărțit elevii în două grupe, prin extragerea unor bilete. Elevii care au avut numărul 1 s-au așezat în cercul interior, iar cei cu numărul 2 în cel exterior.
- Am anunțat tema, am împărțit jetoanele cu sarcini și am prezentat elevilor modalitatea de lucru în perechi.
- Elevii au lucrat în perechi prima sarcină timp de 3 minute, după care au schimbat perechea. Așa s-a procedat până la finalizarea celor 6 sarcini.
- Au fost analizate rezolvările sarcinilor de pe fișe și s-au făcut aprecieri asupra modului cum au lucrat și au colaborat elevii în cadrul grupului.

SARCINI DE LUCRU:

1. Puneți semnele de punctuație corespunzătoare: (2 minute)

Ioana o întreabă pe colega sa de bancă

Ce vei face după-amiază, Maria

Voi merge la patinoar

Pot să vin și eu cu tine

Sigur că da

Ne întâlnim la ora 15.00

Ce mă bucur că vom petrece timp împreună

2. Găsiți întrebările potrivite pentru următoarele răspunsuri: 3 minute

Copiii sunt pe derdeluș.

Iarna este anotimpul preferat al copiilor.

La streășina casei s-au format țurțuri.

3. Scrieți câte un enunț cu cuvântul „brad”, care să exprime: a) un îndemn, b) o mirare, c) o constatare; (3 minute)

4. Transformați propozițiile după model: (3 minute)

Afară ninge frumos.

Ce frumos ninge afară!

Omul de zăpadă este interesant.

Bradul este împodobit.

Pe derdeluș erau mulți copii.

5. Bifați în dreptul propozițiilor scrise corect: (1 minut)

Ce frig este afară!

Oare va veni anul acesta Moș Crăciun.

Să te îmbraci gros când ieși afară!

Pe drum este zăpadă din belșug.

Vă doresc un Crăciun Fericit?

6. Exprimați în scris o scurtă convorbire telefonică cu un prieten, în care să folosiți semnele de punctuație învățate. (7 minute)

Bibliografie:

- Cerghit, Ioan (1980), *Metode de învățământ*, București: Editura Didactică și Pedagogică;
- Cojocariu, V.M. (2010), *Strategii educaționale centrate pe beneficiarul învățării. Constructivism și practice eficiente*, Bacău: Editura Alma Mater;
- Crețu, Nicolae (2002), *Învățarea prin colaborare*, Chișinău: Editura Didactica Pro;
- Oprea, Crenguța (2003,) *Pedagogie. Alternative metodologice interactive*, București: Editura Universității din București;
- Păcurari, Otilia (2001), *Învățarea activă: ghid pentru formatori*, București: MEC CNPP;
- Șoitu, L, Cherciu, R. *Strategii educaționale centrate pe elev*, MEC, București, 2006;
- Stanciu, Mihai (2003), *Didactica postmodernă. Fundamente teoretice*, Suceava; Editura Universității.

Calitatea educației: concept și metodologie

*Profesor învățământ primar Daniela Loțcu
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Sfera de referință a conceptului de calitate în educație/educație de calitate trebuie delimitată în cadrul specific științelor pedagogice, la nivel intradisciplinar (teoria generală a educației, teoria instruirii, teoria curriculumului) și interdisciplinar (sociologia educației, managementul educației, politica educației, economia educației), ceea ce nu exclude, ci presupune deschiderea spre problematica socială largă a conceptului de calitate în educație/educație de calitate, abordabil însă în orice context prin mijloace epistemologice și metodologice specifice pedagogiei în calitate de știință specializată în studiul educației. Conceptul pedagogic de calitate în educație definește capacitatea sistemului de educație și a procesului de învățământ de îndeplinire, la parametri superiori, a funcțiilor lor generale, cu caracter obiectiv (formarea-dezvoltarea personalității celor educați pentru integrarea socială optimă în plan: cultural/funcția culturală; profesional/funcția economică; civic (funcția civică) și a finalităților care au un caracter subiectiv) fiind proiectate la nivel de politică a educației – vezi idealul și scopurile educației, obiectivele instruirii). Calitatea în educație reprezintă deci ansamblul de caracteristici care probează măsura în care sînt îndeplinite sau satisfăcute cerințele obiective, implicite (funcțiile generale ale educației) și cerințele subiective, explicite

(finalitățile macro- și microstructurale) de realizare a activității de educație/instruire în cadrul sistemului și al procesului de învățământ.

Un demers consistent solicită, astfel, abordarea problemei calității în educație în termeni specifici pedagogiei ca știință specializată în studiul educației, prin teoriile sale generale (teoria generală a educației, a instruirii, a curriculumului), dezvoltate aplicativ (pedagogia învățământului primar, pedagogia învățământului superior; didacticele particulare etc.) și interdisciplinar (sociologia educației, politica educației; managementul organizației școlare, managementul clasei etc.).

Conceptul pedagogic de calitate în educație definește capacitatea sistemului și a procesului de învățământ de realizare a funcțiilor lor generale (cu caracter obiectiv, care determină structura de bază a educației/corelația educator – educator, profesor – elev), la parametri superiori, angajați în sens pozitiv prin intermediul finalităților (cu caracter subiectiv), proiectate valoric la nivel de filozofie și de politică a educației. Avem în vedere: a) funcția de maximă generalitate (formarea-dezvoltarea personalității educatului în vederea integrării sale psihosociale pe termen scurt, mediu și lung) și funcțiile principale de formare-dezvoltare socială (culturală, civică, profesio-nală) și psihică (cognitivă, noncognitivă); b) finalitățile sistemului de învățământ (idealul educației, scopurile generale, strategice) și ale procesului de învățământ (obiectivele generale și specifice, opera-ționalizate de profesor la fiecare activitate concretă/lecție etc.).

Evoluția concepției despre calitatea în educație reflectă amplitudinea strategiilor de evaluare promovate, exprimate în termeni de: a) control al calității (evaluare cantitativă, tipică pedagogiei tradiționale, premoderne); b) asigurare a calității (evaluare centrată pe anumite domenii, considerate mai importante, tipică pedagogiei moderne); c) management al calității totale, prin evaluare globală și deschisă, angajată la scara întregului sistem și proces de învățământ, cu participarea tuturor actorilor educației/instruirii (tipică educației postmoderne, dezvoltată în sensul paradigmei curriculumului).

Principiile de realizare a managementului calității totale în educației sînt următoarele:

a) valorificarea deplină a resurselor și cerințelor celui educat în perspectiva integrării sociale optime, pe termen mediu și lung;

b) elaborarea deciziilor optime bazate pe prognoze pozitive, în perspectiva excluderii eșecului școlar;

c) evaluarea permanentă cu funcție formativă angajată cognitiv și participativ, ca resursă de cultivare a capacității de autoeducație/autoinstruire optimă a tuturor actorilor educației;

d) orientarea activității spre obiective psihologice superioare exprimate prin competențe de analiză, sinteză și evaluare/gîndire critică;

e) promovarea educației/instruirii de calitate ca resursă fundamentală a existenței de calitate, la nivel social, comunitar și individual.

În cadrul procesului de învățământ, eficacitatea vizează evaluarea calitativă a gradului în care obiectivele generale și specifice ale educației determină stabilitatea valorică a planului de învățământ (conceput global, centrat pe discipline fundamentale, cu deschideri aplicative/opționale, facultative) și a programelor de instruire centrate pe conținuturi de bază, deschise la nivel de conținuturi particulare, metode de predare-învățare-evaluare, forme de organizare, stiluri didactice și manageriale, modele de operaționalizare aplicabile de profesor în raport de context etc.

Eficiența educației probează gradul de valorificare a resurselor pedagogice (informaționale, umane, didactico-materiale, financiare) existente la nivelul sistemului și al procesului de învățământ, în cadrul fiecărei organizații școlare și clase de elevi. Este un criteriu tipic managementului educației care solicită analiza relației dintre finalitățile propuse

(scopuri generale, strategice; obiective generale-specifice-concrete) – resursele pedagogice existente și valorificate în cadrul sistemului și al procesului de învățământ – rezultatele obținute în timp, la nivel global (sistem și proces de învățământ), pe trepte, ani și discipline de învățământ, în cadrul concret al fiecărei organizații școlare și clase de elevi, pe termen lung, mediu și scurt.

Echitatea educației constituie un criteriu valoric al calității sistemului și procesului de învățământ, angajat special în contextul unei societăți democratice, informaționale, bazată pe cunoaștere. Acest criteriu valoric probează capacitatea sistemului și a procesului de învățământ, a organizației școlare și a clasei de elevi, a fiecărui manager școlar și cadru didactic, de a asigura, prin mijloace pedagogice adecvate, egalizarea șanselor de reușită ale tuturor celor educați (preșcolari, elevi, studenți etc.) în perspectiva educației permanente și a autoeducației.

Proiectarea și realizarea educației de calitate angajează cercetarea pedagogică fundamentală. Implică elaborarea unui model conceptual care fixează epistemologic:

- 1) paradigma educației de calitate;
- 2) axiomele educației de calitate;
- 3) axiomele instruirii de calitate;
- 4) principiile proiectării educației/instruirii de calitate.

1) Paradigma educației de calitate. Evoluează, în anii 1970, la nivel de UNESCO. Implică saltul de la paradigma tradițională, a educației reproductive, la paradigma nouă a educației inovatoare. Paradigma tradițională consideră că dezvoltarea educației depinde de dezvoltarea societății, răspunde la cerințele societății (politice, ideologice, religioase, economice, culturale etc.), reproduce funcțiile și structurile principale ale societății, cu plusurile și minusurile acestora. Paradigma educației inovatoare consideră că educația de calitate poate să anticipeze, să provoace, să determine dezvoltarea calitativă a societății în plan economic, cultural, politic, comunitar etc. Este urmarea faptului că „pentru prima dată în istoria umanității, dezvoltarea educației, considerată la scară planetară, tinde să PRECEAD nivelul dezvoltării economice” (Edgar Faure, sub redacție, A învăța să fii. Un Raport UNESCO, trad. EDP, București, 1974).

2) Axiomele educației de calitate. Sunt afirmate în cadrul teoriei generale a educației prin articularea conceptelor pedagogice fundamentale, la nivel de normativitate pedagogică. Implică:

- a) definirea și înțelegerea educației de calitate la nivel de activitate psihosocială, bazată pe valorificarea resurselor psihologice ale educatului pentru integrarea sa socială optimă;
- b) proiectarea educației de calitate la nivelul interdependenței optime dintre dimensiunea sa obiectivă (funcția și structura de bază) – subiectivă (finalitățile educației);
- c) realizarea educației de calitate prin valorificarea tuturor conținuturilor și formelor generale ale educației (morală-intelectuală-tehnologică-estetică-psihofizică; formală-nonformală-informală) în perspectiva educației permanente și a autoeducației;
- d) perfecționarea educației de calitate în context deschis, în cadrul sistemului și al procesului de învățământ, în cadrul fiecărei activități și situații concrete.

3) Axiomele instruirii de calitate.

Sunt afirmate în cadrul teoriei generale a instruirii, ca prin articularea conceptelor pedagogice fundamentale, la nivel de normativitate didactică, în condițiile în care instruirea este abordată ca principal subsistem al activității de educație.

Implică:

- a) funcționarea instruirii de calitate la nivel de structură de bază, prin perfecționarea permanentă a corelației dintre profesor și elev;

b) organizarea instruirii de calitate prin individualizarea activității în cadrul procesului de învățământ (realizabilă prin cunoașterea resurselor elevului; gradualizarea obiectivelor, diversitatea metodelor, îmbinarea formelor de organizare în context formal-nonformal, frontal – grupal – individual etc.);

c) planificarea instruirii de calitate prin centrarea pe obiective și conținuturi de bază, la nivelul (re)construcției permanente a corespondențelor pedagogice necesare între dimensiunea stabilă (obiective generale și specifice – conținuturi de bază) și dimensiunea flexibilă a planificării (metode didactice, evaluare);

d) realizarea-dezvoltarea instruirii de calitate la nivelul interdependenței permanente dintre cele trei acțiuni subordonate activității de instruire, predarea – învățarea – evaluarea, cu valorificarea deplină a strategiei evaluării continue, cu funcție formativă/autoformativă de reglare-autoreglare permanentă a activității de instruire, în raport de schimbările care apar, în mod obiectiv și subiectiv, în context pedagogic și social deschis.

4) Principiile proiectării și realizării educației și a instruirii de calitate.

Implică:

a) principiile proiectării curriculare:

a-1) centrarea educației/instruirii pe finalități concepute la nivelul interdependenței dintre cerințele și resursele psihologice ale celui educat și cerințele și resursele de evoluție ale societății;

a-2) stabilizarea valorică a planificării activității la nivelul interdependenței dintre obiectivele propuse și conținuturile de bază necesare pentru îndeplinirea acestora;

a-3) asigurarea concordanței pedagogice între componentele proiectului (obiective – conținuturi – metodologie – evaluare) în context deschis, supus permanent schimbării;

a-4) individualizarea activității pentru valorificarea optimă a resurselor pedagogice existente;

a-5) evaluarea continuă/formativă, autoformativă; b) principiile realizării educației/instruirii/vezi sistemul „principiilor didactice”: orientarea formativă pozitivă, accesibilizarea, participarea eficientă, sistematizarea, esențializarea, interdependența teorie-practică, interdependența cunoaștere intuitivă-cunoaștere logică; reglarea-autoreglarea.

Bibliografie:

1. Cristea Sorin, *Studii de pedagogie școlară*, Editura Didactică și pedagogică, București, 2004;
2. Cristea Sorin, *Fundamentele pedagogiei*, Editura Polirom, Iași, 2010;
3. Cucos Constantin, *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2006;
4. Cucos Constantin, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 2009;
5. Dragomir Mariana, *Managementul activității didactice*, Eurodidact, Cluj-Napoca, 2003;
6. Pânișoară Ovidiu, *Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune eficientă*, Editura Polirom Iași, 2003.

Plan de activitate didactică la științe ale naturii

*Profesor învățământ primar Daniela Aygan
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău*

Disciplina: științe ale naturii

Clasa: a IV-a

Tema: „Ciclurile de viață la plante”

Tipul lecției: lecție de predare

Forma de organizare: activitate frontală și pe grupe

Durata: 45 de minute

Locul desfășurării: sala de clasă

Activitatea didactică propusă se înscrie în demersurile educației moderne, centrate pe elev și pe formarea competențelor științifice prin învățare activă.

Tema „Ciclurile de viață la plante” oferă un context ideal pentru aplicarea metodelor de învățare prin descoperire și experiment, stimulând curiozitatea și gândirea critică a elevilor. Prin realizarea unui experiment practic de germinare a semințelor, elevii devin participanți activi la procesul de învățare, observă direct fenomenele naturale și formulează ipoteze proprii, dezvoltând astfel abilități de cercetare științifică și spirit de colaborare.

Scopul activității

Formarea și consolidarea competențelor de observare, analiză și interpretare a fenomenelor din natură, prin descoperirea etapelor ciclului de viață al plantelor și înțelegerea factorilor care determină dezvoltarea acestora.

Obiective operaționale

La finalul activității, elevii vor fi capabili:

- O1. să identifice etapele ciclului de viață al unei plante;
- O2. să explice, pe baza observațiilor proprii, cum are loc germinarea seminței;
- O3. să formuleze ipoteze privind influența factorilor de mediu asupra creșterii plantelor;
- O4. să utilizeze un limbaj științific adecvat pentru a descrie fenomenele observate;
- O5. să colaboreze eficient în cadrul grupului, asumându-și roluri specifice de „mici cercetători”.

Strategii didactice

Metode: experimentul, conversație euristică, brainstorming, tehnica „Jurnalul cercetătorului”.

Forme de organizare: activitate pe grupe, discuție frontală, reflecție individuală.

Mijloace de învățământ: semințe de fasole, vată, recipiente transparente, apă, fișe de observație, etichete, markere, tabletă/telefon pentru fotografierea etapelor de creștere, prezentare PowerPoint sau video introductiv.

Desfășurarea activității

Etapa I – Captarea atenției (5 min)

Se prezintă un videoclip scurt despre creșterea unei plante dintr-o sămânță.

Elevii formulează întrebări legate de proces: „Ce are nevoie sămânța pentru a încolți?”, „Ce se întâmplă dacă nu primește lumină?”

Etapa II – Anunțarea temei și a obiectivelor (3 min)

Se anunță tema: „Astăzi vom descoperi împreună cum crește o plantă, experimentând ca adevărați cercetători.”

Etapa III – Desfășurarea experimentului (20 min)

Elevii, organizați pe echipe, plantează semințe de fasole în vată umedă, așezate în recipiente transparente. Fiecare echipă formulează o ipoteză privind condițiile de creștere (cu/fără lumină, cu/fără apă etc.) și notează observațiile în fișa „Jurnalul cercetătorului”.

Etapă IV – Concluzii și reflecție (10 min)

Elevii compară rezultatele și formulează concluzii despre prima etapă a ciclului de viață (germinarea). Activitatea se finalizează cu realizarea unei hărți conceptuale digitale pe platforma Padlet sau Canva, sintetizând etapele ciclului de viață la plante.

Etapă V – Evaluare și feedback (7 min)

Evaluarea se realizează prin:

Observarea implicării în activitate;

Analiza fișei „Jurnalul cercetătorului”;

Autoevaluare prin completarea rubricii „Ce am descoperit astăzi?”.

Elemente de inovare

Învățare prin descoperire și experiment propriu;

Integrarea instrumentelor digitale în activitatea științifică;

Utilizarea fișei de reflecție „Jurnalul cercetătorului”;

Promovarea colaborării și a gândirii critice;

Centrarea pe elev și pe experiența directă.

Concluzii

Activitatea propusă valorifică metode inovative de predare, prin combinarea experimentului practic cu reflecția digitală și colaborativă. Elevii își dezvoltă competențe științifice, comunicative și digitale, descoperind în mod activ etapele ciclului de viață la plante. Lecția contribuie la formarea unei atitudini pozitive față de știință și natură, stimulând curiozitatea și dorința de explorare.

Bibliografie:

1. Cergăhit, I., „Metode de învățământ”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006;
2. Cristea, S., „Dicționar de pedagogie”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2017;
3. Ministerul Educației. „Programa școlară pentru disciplina Științe ale naturii, clasele III–IV”, 2015;
4. Neacșu, I., „Didactica generală”, Editura Polirom, București, 2015.

Jocul didactic – modalitate de formare și dezvoltare a capacității de exprimare

*Profesor învățământ primar Mariana Vătășiu
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Formarea și dezvoltarea capacității de exprimare constituie un proces complex care, pe lângă activizarea și îmbogățirea fondului lexical și mărirea capacității sale operatorii și de transfer, reclamă ca o condiție obligatorie formarea deprinderilor școlarilor de a vorbi logic, sistematic, încheiat, de a combina cuvintele și expresiile în propoziții cu sens, utilizând structuri gramaticale corecte, conform normelor lingvistice specifice limbii literare. Un vocabular bogat, nuanțat și diversificat, o exprimare construită gramatical, claritatea și precizia propozițiilor și frazelor reprezintă modalități de desfășurare a gândurilor, de elaborare a ideilor noastre. Cunoașterea, înțelegerea și însușirea de către elevi a resurselor compoziționale și expresive ale textelor de limba română reprezintă condiția esențială a formării deprinderilor de citire expresivă, pentru dezvoltarea unei vorbiri nuanțate, colorate, capabilă să redea

diversitatea, profunzimea și intensitatea gândurilor, sentimentelor, trăirilor afectiv-emoționale, care sunt caracteristice diferitelor personaje din texte. (Oprea C. L., 2007)

Jocul didactic constituie o formă de activitate foarte accesibilă, care rezolvă una sau mai multe sarcini didactice pe baza îmbinării tehnicii de realizare a acestor sarcini cu elementul de joc. Folosim jocul didactic pentru a rezolva o sarcină didactică într-un chip nou, deosebit, atractiv. Fiecare joc didactic are un specific al său și anume acela că urmărește un scop intrinsec, este o activitate suficientă sie însăși, fără să constituie un mijloc pentru atingerea altui țel. Învățarea care implică jocul devine plăcută și atrăgătoare. De aceea o motivație intrinsecă de mare valoare a învățării se realizează prin joc. Iată motivul principal pentru care, în anumite faze ale învățării și ale dezvoltării copilului, procesul instruirii este necesar să se desfășoare prin intermediul jocului. Prin joc, elevii pot ajunge la descoperiri de adevăruri, își pot antrena capacitățile lor de a acționa creativ, pentru că strategiile jocului sunt în fond strategii euristice, în care se manifestă istețimea, spontaneitatea, inventivitatea, inițiativa, răbdarea, îndrăzneala. (Hussar E., Aprodu D., coord., 2008). Jocul didactic rămâne joc numai dacă conține elemente de așteptare, de surpriză, de întrecere, elemente de comunicare reciprocă între copii etc. toate acestea făcând ca elementul instructiv să se îmbine cu cel distractiv. În procesul desfășurării jocului, copilul are posibilitatea să-și aplice cunoștințele, să-și exerseze priceperile și deprinderile pe care și le-a format în cadrul diferitelor activități. Deci jocul capătă o valoare practică. Folosirea jocului didactic ca activitate în completare cu întreaga clasă, aduce varietatea în procesul de instruire a copiilor făcându-l mai atractiv. O caracteristică esențială a jocului didactic constă în crearea unor condiții favorabile pentru aplicare multilaterală a cunoștințelor și pentru exersarea priceperilor și deprinderilor sub forma unor activități plăcute. Fiecare joc didactic cuprinde următoarele laturi constitutive prin care se deosebește de celelalte jocuri și forme ale activităților: sarcina didactică, regulile jocului, conținutul, acțiunea de joc.

a) Prima latură componentă a jocului este conținutul său instructiv-educativ constituit din cunoștințele pe care copiii și le-au însușit anterior în cadrul activităților comune cu întreaga clasă, cunoștințe ce se referă la plante, animale, anotimpuri, reprezentări matematice, limba maternă, activitatea oamenilor etc..

b) Cea de-a doua latură componentă a jocului o formează sarcina didactică care poate să apară sub forma unei probleme de gândire, de recunoaștere, denumire, reconstituire, comparație, ghicire. Deși jocurile didactice pot avea același conținut totuși ele dobândesc mereu un alt caracter, datorită faptului că sarcinile didactice pe care le au de rezolvat copiii sunt de fiecare dată diferite. Faptul acesta face ca jocul să-i apară copilului în forme noi, neprevăzute, interesante și atractive.

c) A treia latură componentă a jocului este reprezentată de reguli care sunt menite să arate copiilor cum să soluționeze problema dată, cum să se joace. Regulile îndeplinesc în joc o importantă funcție reglatoare asupra relațiilor dintre copii.

d) Ultima latură componentă a jocului didactic o formează acțiunea de joc care cuprinde momente de așteptare, surpriză, ghicire, întrecere etc. și care fac ca rezolvarea sarcinii să fie plăcută și atractivă pentru elevi. ([www.didactic.ro/învățământ primar](http://www.didactic.ro/învățământ_primar))

Ca activitate în completarea lecției, jocul didactic poate fi grupat după obiectele de învățământ și după tipul lecției. După obiectele de învățământ sunt jocuri folosite la citire, scriere, matematică, dezvoltarea vorbirii, cunoașterea mediului înconjurător, desen etc. După tipul lecției sunt jocuri folosite ca mijloc de predare, asimilare, mijloc de consolidare, de sistematizare și recapitulare a cunoștințelor.

Contribuția jocului didactic pentru stimularea și dezvoltarea capacităților cognitive ale școlarului mic, îndeosebi a creativității gândirii lui, la educarea însușirilor de personalitate, ale

acestui și la înfăptuirea obiectivelor de cunoaștere a procesului de predare-învățare, este evidentă. Prin jocul didactic elevul își angajează întregul potențial psihic, își ascute observația, își cultivă inițiativa, inventivitatea, flexibilitatea gândirii, își dezvoltă spiritul de cooperare, de echipă. Jocurile didactice devin o metodă de instruire în cazul în care ele capătă o organizare și se succed în ordinea implicată de logica cunoașterii și învățării. Jocurile organizate cu un scop educativ bine precizat, devin metodă de instruire, iar dacă jocul este folosit pentru a demonstra o caracteristică a unei lecții, acesta devine un procedeu didactic.

Pentru evitarea monotoniei și șablonizării lecției se vor alterna procedeele de la un tip de lecție la altul, în așa fel încât fiecare lecție să aducă un element de surpriză, nu numai din punct de vedere al conținutului, ci și al tehnicii de lucru. (Cojocariu V. M., 2004). Cerințele și metodica desfășurării unui joc didactic sunt: introducerea în joc, executarea jocului, complicarea jocului, încheierea jocului. Introducerea în joc se face în funcție de tema lecției. Astfel, se pot folosi în lecțiile de citire, aritmetică, dezvoltarea vorbirii. Tot în acest moment se poate prezenta materialul cu care se va lucra. Introducerea are scopul de a transpune clasa într-un climat nou, deosebit de cel existent în timpul desfășurării lecției, climat specific jocului. Pentru a preciza felul activității, se anunță titlul jocului, care este bine să se motiveze, fie la început de către educator, fie la sfârșit cu ajutorul elevilor. Educatorul va explica elevilor sarcinile pe care le au de rezolvat în timpul jocului, regulile principale după care se va desfășura acesta, precum și condițiile în care se ajunge câștigător al acestuia. Metodele cele mai potrivite la care ajunge educatorul, pentru a-i face pe elevi să înțeleagă jocul sunt explicația și demonstrația. După ce educatorul este convins că jocul este bine cunoscut de către elevi, se dă semnalul de începere a jocului. La început este bine ca jocul să fie condus de către educator, apoi rolul acestuia poate fi preluat de unii elevi. Pentru a menține și mări interesul pentru jocul respectiv este bine să se introducă unele reguli noi și în special să se complice sarcina didactică.

În organizarea și desfășurarea activităților structurate pe jocul didactic trebuie să se ia în considerare următoarele condiții ([www.didactic.ro/învățământ primar](http://www.didactic.ro/învățământ_primar)): jocul să se constituie pe fondul activității dominante, urmărindu-se scopul și sarcinile lecției; să fie pregătit în direcția dozării timpului și a materialului folosit; să fie variat, atractiv, să îmbine forma de divertisment cu cea de învățare; să se creeze momente de relaxare, odihnă în vederea recuperării energiei nervoase a elevilor; să antreneze toți copiii în activitatea de joc; să fie proporționat cu activitatea prevăzută de programă și structurat în raport cu tipul și scopul lecției desfășurate; să urmărească formarea deprinderii de muncă independentă; să solicite gândirea creatoare și să valorifice cu maximum de eficiență posibilitățile intelectuale ale elevilor; activitățile în completare prin joc să fie introduse în orice moment al lecției; indicațiile privind desfășurarea activității să fie clare, concrete, precise, să fie conștientizate de către elevi și să le creeze o motivație pentru activitate; activitățile de joc să se desfășoare într-un cadru activ, stimulator și dinamic; să nu se facă abuz de joc, astfel, încât procesul de învățare să se transforme în joc și să fie perceput de elevi ca atare; să nu fie prea ușoare, nici prea grele; regulile de joc să fie explicate clar și să se urmărească respectarea lor de către elevi.

Jocul didactic, pentru a rămâne joc, adică pentru a fi antrenant și vii trebuie să includă elemente de joc cum ar fi: mișcarea, ghicirea, întrecerea, surpriza etc. Aceste elemente de joc creează stări emoționale care întrețin interesul, dând colorit viu activității. Elementele de joc pot apărea și din îmbinarea activității cu unele situații imaginare, prin determinarea copiilor de a crea, lăsându-le liberă imaginația, încurajându-le spontaneitatea. (Cojocariu V. M., 2004). În această situație randamentul orei este mult mai mare, verificarea cunoștințelor se face în mod plăcut, activ și temeinic, tonusul optim al lecției nu scade; gândirea elevilor este mereu

solicitată și astfel este în continuă formare; independența, productivitatea și creativitatea, aceste însușiri ale gândirii se formează de timpuriu; inițiativa copiilor crește, în joc au mai mult curaj, acționează mai degajat decât în alte forme de activitate; prin jocuri îi putem cunoaște pe copii mai repede și mai bine; jocurile didactice sunt mijloace active de învățare deosebit de necesare în munca cu elevii mici; prin varietatea lor, prin crearea unor situații-problemă, ele dezvoltă la școlarii mici spiritul de observație, de analiză, de judecată, înlătură monotonia, rutina, stereotipia, conformismul, antrenează pe elevi să ia atitudini, să-și corecteze colegii și această posibilitate trebuie oferită tot mai des, deoarece la oră dialogul trebuie să se poarte nu numai între cadrul didactic și elev, ci el trebuie să suscite confruntarea organizată chiar între elevi; jocurile didactice ne oferă prilejul de a afla mai ușor cum gândesc elevii mici, de a modela logica gândirii lor.

Jocurile didactice educă atenția, capacitățile fizice și intelectuale, perseverența, promptitudinea, spiritul de echipă, de ordine, modelează dimensiunile etice ale conduitei. Pe lângă funcția instructiv-formativă, jocurile didactice au și o funcție terapeutică. Nu trebuie să lăsăm să se instaleze vremelnice plictiseala la școlarii mici; ea provine și din greșeala de a pune accent prea mare pe memorie, ignorând adevărul, că întotdeauna se învață mai bine printr-o participare creatoare a școlarului la lecție. Folosirea jocurilor didactice în toată varietatea lor constituie prima treaptă în realizarea învățământului formativ, care urmărește să dezvolte în primul rând capacitățile intelectuale, deprinderile de muncă intelectuală, de conduită morală, de activitate fizică, urmărind, ca toate aceste deprinderi active să se dezvolte pe fonduri psihice proprii. Totul este ca, ancorați cu voia lor în atmosfera de joc, copiii să se simtă bine dispuși în clasă, să acționeze cu plăcere și, când aud ultimul clopoțel, să trăiască un alt sentiment decât acela pe care îl cultivă munca forțată: să le pară rău că lecțiile s-au terminat pe ziua respectivă. (www.didactic.ro/învățământ primar)

Bibliografie:

- Bârlea, P., (2005), *Limba română contemporană. Fonetică și vocabular*, Ministerul Educației și Cercetării, Proiectul pentru Învățământul Rural;
- Cerghit, I., (2006), *Metode de învățământ*, E.D.P., București;
- Gagné, R., (1975), *Condițiile învățării*, (trad.), E.D.P., București.

Subiectul: Învățare remedială – Model – Fișă de progres

Profesor învățământul primar Dana Sava-Necula
Școala Gimnazială „Domnița Maria” Bacău

Obiectul: matematică și explorarea mediului

Clasa a II-a

Nume/prenume elev:

MODEL - fișă de progres – lunar: luna octombrie

Obiectiv	Săpt. 1	Săpt. 2	Săpt. 3	Săpt. 4
Recunoaștere și scriere numere 0 – 100	Bun/Mediu/Necesită ă sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin
Operații adunare și scădere	Bun/Mediu/Necesită ă sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin

Obiectiv	Săpt. 1	Săpt. 2	Săpt. 3	Săpt. 4
Participare la activități de grup	Bun/Mediu/Necesită ă sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin
Observare și descriere obiecte/ fenomene/ Călătorind prin mediul înconjurător	Bun/Mediu/Necesită ă sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin
Atenție și concentrare	Bun/Mediu/Necesită ă sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin
Citirea unor enunțuri scurte din cadrul cerințelor date	Bun/Mediu /Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin
Transcrierea cerințelor date	Bun/Mediu /Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin	Bun/Mediu/ Necesită sprijin

Indicatori de progres

- **Bun:** elevul realizează activitatea propusă fără sprijin sau cu minim ajutor din partea adultului, progresul fiind ridicat.
- **Mediu:** elevul realizează activitatea cu sprijin moderat din partea adultului, progresul fiind vizibil.
- **Necesită sprijin:** elevul are nevoie de asistență constantă pentru realizarea activității, progresul fiind greu vizibil.

Comentarii generale ale profesorului:

- Observații din partea cadrului didactic privind evoluția citirii, scrierii, rezolvării problemelor și participarea la activități integrate.
- Recomandări individuale pentru adaptarea activităților viitoare și metode de sprijin suplimentar: cadruri vizuale, exerciții interactive, jocuri cu numere, exemple concrete, respectând particularitățile de vârstă.

CADRUL LEGISLATIV:

- LEGEA nr. 141 din 25 iulie 2025 privind unele măsuri fiscal-bugetare
- a) un post de învățător/învățătoare ori de profesor pentru învățământul primar pentru fiecare clasă din învățământul primar sau pentru clase simultane din cadrul acestuia, unde nu se pot constitui clase separate. În atribuțiile postului se includ obligatoriu 2 ore/săptămână de pregătire remediară;
- Art. 2 (1) *Programului ÎR* se organizează pe grupe eterogene formate, de regulă, din 6 - 12 elevi, astfel încât să se asigure învățarea diferențiată, colaborativă și adaptată nivelului individual de competență. În funcție de situația specifică fiecărei clase, numărul elevilor dintr-o grupă poate varia, iar grupa poate fi constituită sub efectivul minim sau peste efectivul maxim prevăzut.
 - (2) În situații excepționale, un cadru didactic poate desfășura *Programul de ÎR* și cu elevi din alte clase din unitatea de învățământ, păstrându-se principiul nediscriminării.
 - (3) Învățarea remedială se desfășoară înainte sau după programul școlar obligatoriu, în funcție de resursele disponibile și se planifică în orar în două zile pe săptămână, pentru a

asigura continuitatea și eficiența intervenției pedagogice; durata unei activități este de 45 de minute.

- (4) Activitățile se pot desfășura în spațiile proprii ale unității de învățământ, în alte unități școlare, sau în spații puse la dispoziție de autoritățile locale, cu condiția ca acestea să fie autorizate pentru desfășurarea activităților educaționale.
- Art. 5. Participarea elevilor la *Programul ÎR* este benevol și se poate face, pe o unitate de învățare sau pentru întreg anul școlar.
- În baza recomandării scrise a cadrului didactic, cu acordul părintelui/reprezentantului legal;
- În baza unei înștiințări scrise a părintelui/reprezentantului legal, adresată cadrului didactic;
- Art. 6. (1) retragerea din *Programul ÎR* se face la cererea părintelui/reprezentantului legal, prin înștiințare scrisă a cadrului didactic.
- Art. 7. (1) elevii participă la *Programul ÎR*, conform orarului și a grupelor constituite de către cadrul didactic, în baza unui grafic lunar.
- Art. 7. (2) Prezența elevilor la *Programul ÎR* este urmărită de către cadrele didactice implicate în desfășurarea acestui program. Absențele elevilor se vor consemna într-un catalog special, aferent *Programului ÎR*. Profesorul informează părinții/reprezentanții legali cu privire la absențele acumulate de elevi.
- Art. 7. (3) Activitatea didactică desfășurată de personalul didactic de predare, încadrat în unitatea școlară cu contract de muncă pe perioadă determinată/nedeterminată, în cadrul *Programului ÎR* este consemnată în condica de prezență.
- Modificare a LÎP 198/2023 – învățământul primar: clasa cuprinde, în medie 18 elevi, dar nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 24”.

Bibliografie:

LEGEA nr. 141 din 25 iulie 2025 privind unele măsuri fiscal-bugetare.

Instrumentele digitale în proiectarea didactică

*Profesor învățământ primar Ștefania-Laura Bușilă
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Bacău*

Lumea se schimbă, iar instrumentele digitale care ne ușurează (sau nu) viața se multiplică și transformă exponențial. Metodele și mijloacele de învățare se diversifică și pătrund cu rapiditate în viața copiilor, uneori mai repede decât reușește sistemul de învățământ instituționalizat să-l implementeze.

Cadrele didactice au rolul de a dirija elevii în utilizarea instrumentelor digitale, de a utiliza echilibrat aceste instrumente digitale în proiectarea didactică, pentru că, de descoperit, elevii descoperă aceste mijloace digitale singuri, uneori chiar înaintea profesorilor.

Instrumentele digitale ce pot fi utilizate în proiectarea didactică, dar și în activitățile extrașcolare, cuprind manualele digitale, aplicațiile digitale - platforme, site-uri, platforme de socializare – Facebook, WhatsApp, Instagram, instrumente pentru editări digitale – Moviemaker, Musical.ly, dar și multe alte mijloace digitale.

Utilizarea instrumentelor digitale în activitatea didactică se poate realiza atât on line, cât și offline, având astfel avantajul utilizării necondiționate și pe o arie mult mai mare.

Manualele digitale au pătruns în lumea școlară relativ recent, dar utilizarea zilnică în cadrul lecțiilor a devenit o obișnuință, chiar o necesitate. Informațiile sunt prezentate într-o

formă atractivă, accesibilă, folosindu-se culori, fonturi și dimensiuni variate. Online pot fi accesate o multitudine de manuale alternative, pentru toate materiile de învățământ și pentru toate clasele, ceea ce înlătură monotonia. Caracterul interactiv și dinamic al manualelor digitale atrage elevii de toate vârstele prin jocuri sau puzzle-uri, filmulețe demonstrative. Experimentele propuse, activitățile practice prezentate sunt extrem de instructive și dezvoltă creativitatea elevilor, trezindu-le setea de cunoaștere.

Conținutul manualelor digitale este updatabil prin conexiunile către o mulțime de link-uri ce oferă noi și noi deschideri către cunoașterea interactivă și de actualitate. Chiar și cu un minim de mijloace tehnice – computer cu unitate de CD (manualele digitale sunt distribuite gratuit în școli, în format electronic CD, împreună cu manualele clasice), pot fi utilizate în orice școală, dar, în măsura în care sunt folosite cu un videoproiector, tablete individuale, rețea internet sau tabla digitală, eficiența lor este maximizată.

Manualele digitale sunt utilizate cu succes la ciclul primar în cadrul orelor de comunicare – lectura demonstrativă a unor texte literare realizată de mari actori sau modul de scriere al unei litere; de matematică – demonstrarea prin joc a unor relații matematice; de științe – experimente, filmulețe cu modul și mediul de viață al unor animale și plante, ilustrarea unor fenomene fizice; de muzică – interpretarea unor fragmente muzicale demonstrative; de abilități practice și arte vizuale – imagini cu opere de artă celebre, etapele de lucru pentru realizarea unui obiect decorative; de limbi străine – rostirea corectă a cuvintelor dintr-o altă limbă.

Fiecare lecție din manualele digitale este însoțită de exerciții aplicative pentru fixarea cunoștințelor, de jocuri și proiecte aplicative.

Aplicațiile digitale contribuie simțitor la atragerea elevilor în procesul instructiv-educativ prin platforme digitale – elearning, e-twinning, disponibile – unele gratuit – atât pentru elevi, cât și pentru profesori, dar și prin site-uri și aplicații interactive, personalizabile – Plickers, Kahoot, Makebelievecomics.

Aceste aplicații digitale se pot integra atât în etapa de predare, cât și în evaluarea elevilor, care se poate realiza astfel mult mai rapid, mai plăcut și poate reflecta evoluția, nivelul de cunoștințe al fiecăruia. Utilizarea instrumentelor digitale în proiectarea didactică trebuie alternate cu mijloacele clasice de predare, iar tipul lor trebuie schimbat și actualizat permanent pentru a nu crea senzația de monotonică. Participarea activă a elevilor în alegerea genului de instrumente digitale folosite are rolul de a mări interesul acestora pentru folosirea lor.

Instrumentele pentru editări digitale – Moviemaker – dezvoltă creativitatea, imaginația și spiritul de lucru în grup al elevilor. Competitivitatea nu mai este un stres, ci un mijloc atractiv pentru a evolua.

Platformele de socializare – Facebook, WhatsApp – au devenit mijloace indispensabile de comunicare și informare, asigurând un feed-back rapid (nu întotdeauna cel mai corect), dar și o relație permanent deschisă cu familia și societatea.

Avantajele instrumentelor digitale sunt multiple. Ele dezvoltă capacitatea de a lucra în echipă, chiar și de la distanță, sunt moderne și atractive. Faptul că sunt gratuite ajută la răspândirea lor rapidă în mediul școlar și extrașcolar. Aplicabilitatea lor este vastă, de la momentul predării de noi cunoștințe și deprinderi, până la o evaluare frontală rapidă, cu rezultate imediate și bine structurate.

Utilizarea instrumentelor digitale în proiectarea didactică are și un caracter ecologic prin faptul că informațiile, evaluările stocate într-un format digital protejează natura, economisind hârtia și, ca atare, evitând tăierea pădurilor.

Toate aceste instrumente digitale pot fi considerate „o armă cu două tăișuri” pentru că,

dincolo de factorul de noutate, atractivitate și modernitate pe care îl reprezintă, pot deveni un pericol pentru elevi și profesori, dacă sunt utilizate excesiv, ducând la dependență, tulburări de personalitate, probleme de vedere, limitarea acțiunilor interumane și la ruperea de realitate.

Bibliografie:

1. <http://manuale.edu.ro/>;
2. <https://www.didactic.ro/revista-cadrelor-didactice/avantajele-si-dezavantajele-utilizarii-calculatorului-si-a-manualelor-digitale-folosirea-manualelor-digitale-in-romania>.

Clasa inversată

*Profesor învățământ primar Oana-Mirela Oprișan
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău*

După incursiunea avută în această minunată și fantastică lume a tehnologiilor digitale, a resurselor digitale deschise, a aplicațiilor, a platformelor, a inteligenței artificiale, în care orice poate deveni realitate, folosindu-ne de vârful degetelor ca de niște baghete fermecate, nu pot decât să mă bucur că am reușit să descopăr, să creez și să împărtășesc materiale noi în domeniul propriei educații cât și al celei pe care o voi putea oferi elevilor.

Dintre toate, mă voi opri asupra unei abordări didactice care îi implică în mod activ pe elevi, facilitând considerabil efortul depus de către profesor în procesele de predare și evaluare. Îmi dau seama că, până acum, fără să-i cunosc numele, am utilizat și eu această metodă de predare și am înțeles că îmi deschide, de asemenea, noi metode de evaluare, care mă pot ajuta să câștig timp atât de prețios, pe care să-l pot alocă organizării unor activități, schimburi de idei sau coordonării unor proiecte de grup în clasă, pe baza cunoștințelor deja furnizate.

Clasa inversată, cunoscută și sub denumirea flipped classroom, reprezintă un model nou de clasă, dar și o manieră de lucru.

De la modelul față în față, la modelul umăr la umăr

Prin inversarea spațiului și a timpului față de clasa normală, tradițională, în care profesorul ține un discurs academic în fața elevilor fără ca aceștia să dispună de prea mult timp pentru a aplica măcar o parte dintre cunoștințele prezentate, clasa inversată propune transmiterea de cunoștințe prin intermediul tehnologiilor digitale înainte de ora de curs pentru ca, în timpul acesteia, profesorul să poată fi alături de elev în rezolvarea unor teme care, de obicei, erau abordate acasă. Activitatea este organizată în cele două spații de lucru: acasă și clasă.

- Asimilarea de noi cunoștințe are loc acasă, unde elevul studiază materialele furnizate de către profesor, după atenta lor selectare și organizare. În ritmul propriu, fără presiunea timpului sau a condițiilor care ar putea să-i afecteze capacitatea de concentrare (zgomot, ritm lent de transcriere a notițelor, teama de a fi ironizat de colegi în situația în care nu înțelege anumite informații), elevul poate asimila noțiunile de bază ale cursului și poate accesa o mare varietate de resurse de tipul prezentări pptx, videoclipuri, podcasturi etc.

- Acasă, dar și în clasă, profesorul poate verifica asimilarea cunoștințelor esențiale prin intermediul diverselor chestionare de tip kahoot, google forms etc. Elevii primesc, astfel, feedback rapid, având posibilitatea de a vedea și remedia eventuale lipsuri sau erori.

- În clasă, profesorul poate supraveghea și ghida punerea în practică și aprofundarea cunoștințelor asimilate de către elevi, implicându-i în diverse proiecte, dezbateri, dialoguri etc, prin intermediul unor aplicații, precum trello, miro, canva etc.

Obiectivul tuturor acestor demersuri este acela de a mări autonomia de lucru, de ameliora eventuale dificultăți de învățare, de a dezvolta gândirea și imaginația și de a-i motiva pe elevi să devină factori activi în propria educație.

Să luăm ca exemplu o lecție de Educație plastică pentru clasa a IV- a, al cărei subiect este Stilul Rococo.

Pasul 1: profesorul trimite linkul <https://www.wikiart.org/>, în care elevii pot găsi informații legate de momentul apariției acestui curent, elementele specifice, artiștii și operele reprezentative.

Pasul 2: elevii primesc cunoștințele de bază, dar pot accesa imagini cu opere de artă, galerii care le expun, biografii ale artiștilor etc. www.lelouvre.fr.

Pasul 3: profesorul verifică asimilarea cunoștințelor de bază <https://genially.com/>.

Pasul 4: elevii, cu sprijinul profesorului, utilizează cunoștințele concepând proiecte, materiale etc., precum: prezentări video, expoziție de picturi.

Fără îndoială, o multitudine de avantaje pentru elevi prezentate până acum, cărora le putem adăuga:

- creșterea încrederii de sine;
- posibilitatea învățării diferențiate;
- timp de calitate petrecut la clasă;
- dezvoltarea competențelor digitale;
- satisfacția de a deveni creatori de conținut;- capacitatea de a se autoevalua sau de a-și evalua colegii.

Dar, și profesorii au de câștigat în cadrul acestei clase inversate:

- timp, timp și iar timp;
- o viziune mai exactă asupra nivelului de cunoștințe și a ritmului de învățare ale clasei în urma chestionarelor aplicate;
- afinare cerințelor, dacă, de exemplu, niciun elev nu a răspuns la o întrebare din chestionar;
- trasabilitate a rezultatelor și progresului elevilor;
- stabilirea unor relații mai bune cu elevii, care vor avea ecouri pozitive în managementul clasei, pentru că profesorul se transformă dintr-un furnizor de informații într-un ghid și sprijin în utilizarea informațiilor.

Să fim, totuși, precauți în utilizarea clasei inversate, mai ales pentru clasele din ani terminali, pentru că, introducerea pentru prima oară a unei asemenea metode înainte de examene importante poate crea confuzii și afecta capacitatea de învățare a elevilor. Profesorul trebuie să ofere, inițial, informații clare, simple și ușor de accesat, cu un conținut adaptat vârstei și temei abordate. Și, nu în ultimul rând, să-i familiarizăm pe elevi cu elementele de securitate online și de etică digitală, pentru a ne bucura împreună de toate avantajele unei clase inversate.

Nu întâmplător Maria Montessori spunea: „Cultura, trebuie lăsată, să fie achiziționată prin intermediul activităților, cu ajutorul materialelor care să permită copilului s-o achiziționeze de unul singur”. În acest caz, cadrelor didactice li se cere să depună un efort considerabil pentru a reduce decalajul dintre școală și realitatea înconjurătoare, salutând „inputurile” externe (digitale), dar plasându-le pe un substrat cultural, cu conștientizare didactică și metodologică.

Pot conchide, cu fermitate, că metoda Clasei inversate nu anulează în nicio manieră metodologia modernă și tradițională, aceasta oferă un spațiu pentru un echilibrat mélange între necesitățile actuale, modernitate și tradiționalism.

Bibliografie:

- Ghid pentru explorarea și adaptarea spațiilor de învățare în școli, Diana Bannister MBE, Institute of Education, University of Wolverhampton, Marea Britanie, Editura European Schoolnet, Belgium;
- https://www.clasaviitorului.md/wp_content/uploads/2019/07/Learning_spaces_guidelines_AA21-redactat_-Final_RO-din-08-07-2019.pdf.

Jocul didactic

*Profesor învățământ primar Carmen-Gabriela Erdic
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău*

Este o legătură strânsă între artiști, copii și jocuri. Deoarece artiștii creează din plăcere, actul creației poate fi considerat totodată și un joc. Îi seamănă foarte mult, deoarece, creatorul dacă nu pictează, nu scrie sau nu sculptează, se simte ca un copil pedepsit căruia i s-a interzis jocul. Devine frustrat, trist, un om căruia i s-au închis toate orizonturile.

Copiii, dar și artiștii își văd „joaca” precum ceva serios, care trebuie pus înaintea altor lucruri.

În măsura în care jocul implică riscul și aventura, înseamnă, că opțiunile la care el invită nu se aplică decât unor posibilități serioase. În această accepțiune, totul stă sub semnul jocului, omul fiind esențialmente făptura care trebuie să aleagă în permanență, să se aleagă pe sine, ceea ce Heidegger exprimă prin ideea, că omul e proiect al propriilor sale posibilități.

Jocul este prezent în teoria psihopedagogică ca unul din principalele mijloace de educare a copiilor având un rol determinant în dezvoltarea psihică, pregătindu-l pentru trecerea la un nivel superior de dezvoltare psihică canalizându-i în mod pozitiv energia în modelarea viitoarei sale personalități. Jucându-se, copilul își folosește atât mintea cât și corpul. Astfel, învață lucruri esențiale despre lumea din jurul lui. Copiii se joacă, pentru că jocul îi distrează, le aduce un sentiment plăcut, le aduce bucurie, dar, totodată are și o valoare formativă.

La nivelul claselor primare, în structura metodelor active își găsesc cu maximă eficiență locul, jocurile didactice, constituind o punte de legătură între joc, ca tip de activitate dominantă în care este integrat copilul în perioada preșcolară și activitatea specifică școlii, învățarea.

Jocul didactic, ca activitate se poate organiza cu succes la toate disciplinele de învățământ, iar ca metodă, adică „o cale de organizare și desfășurare a procesului instructiv-educativ”, în orice moment al lecției.

Conceperea jocului ca metodă de învățare, scoate mai mult în evidență contribuția lui în educarea copilului școlar.

Jocul, în special cel didactic, angajează în activitatea de cunoaștere, cele mai importante procese psihice, având în același timp, un rol formativ și educativ. Lecțiile desfășurate în totalitate prin joc, cât și cele înviorate cu jocuri didactice susțin efortul elevilor, menținându-i mereu atenți și reducând gradul de oboseală. Prin libertatea de gândire și acțiune, prin încrederea în puterile proprii, prin inițiativă și curiozitate, jocurile didactice devin pe cât de valoroase, pe atât de plăcute. În joc se dezvoltă curajul, perseverența, dârzenia, competiția, corectitudinea, disciplina, precum și spiritul de cooperare, de viață în colectiv și de comportare civilizată.

Datorită caracterului său formativ, jocul influențează dezvoltarea personalității elevului.

Prin jocul didactic le cultivăm elevilor dragostea pentru studiu, le

stimulăm efortul susținut și îi determinăm să lucreze cu plăcere, cu interes, atât în oră, cât și în afara ei. Utilizându-l frecvent în activitățile de la clasă, îmbinând ineditul cu plăcutul, am constatat că activitatea devine mai atractivă, și după cum remarcă psihologul american, Jerome S. Bruner: „*Jocul constituie o admirabilă modalitate de a-i face pe elevi să participe activ la procesul de învățare. Elevul se găsește aici în situația de actor, de protagonist și nu de spectator, ceea ce corespunde foarte bine dinamismului gândirii, imaginației și vieții lui afective, unei trebuințe interioare de acțiune și afective, unei trebuințe interioare de acțiune și afirmare*”.

Jocul didactic reprezintă un ansamblu de acțiuni și operații care, paralel cu destinderea, buna dispoziție și bucuria, urmărește obiective de pregătire intelectuală, tehnică, morală, estetică, fizică a copilului.

Metoda jocului didactic poate fi utilizată cu succes în vederea atingerii celor mai diverse obiective fundamentale, în diverse tipuri de activități didactice și în orice moment al lecției: de captarea atenției, de predare, de asimilare, de consolidare și fixare, de asigurare a feedbackului, de recapitulare, de evaluare. În alegere tipului de joc didactic trebuie să se țină cont de scopul urmărit și obiectivele operaționale propuse, condițiile specifice de lucru și sarcinile de rezolvat. Antrenarea elevilor înșiși în conceperea de jocuri didactice constituie pentru ei un exercițiu foarte util, iar pentru cadru didactic „o eficientă probă de evaluare”.

Desfășurarea optimă a jocului didactic presupune prezența elementelor caracteristice: surpriza, ghicirea, întrecerea, precum și stabilirea unui climat favorabil activității, a unei atmosfere destinate, relaxante de bună dispoziție. Ca orice metodă de învățământ jocurile didactice trebuie utilizat cu mult discernământ, și privite cu seriozitate, ele fiind activități care contribuie într-un mod fericit la dobândirea de cunoștințe, competențe, comportamente, precum și la formarea de abilități.

Pentru o mai bună realizare a jocului didactic, învățătorul trebuie:

- să aleagă jocurile didactice potrivit obiectivelor urmărite particularităților clasei și disciplinei;
- să imprime un ritm jocului;
- să mențină atmosfera de joc;
- să evite momentele de monotonic;
- să stimuleze inițiativa și identitatea elevilor;
- să le urmărească comportamentul;
- să formeze concluzii, aprecieri asupra felului în care s-a desfășurat jocul, asupra comportamentului elevului, să facă recomandări evaluare individuală sau generală.

Mijloacele de învățământ dețin atât valențe informative, întrucât sprijină îmbogățirea experienței cognitive a elevilor, cât și valențe formative, întrucât îi obișnuiesc pe aceștia cu utilizarea unor instrumente, diapozitive, aparate, instalații, mașini, contribuind astfel la formarea și dezvoltarea unor abilități practice și intelectuale.

Jocul este practica dezvoltării și, în consecință, în perioada copilăriei el este adoptat pentru multiplele sale funcții formative. Dintre acestea se pot pune în evidență următoarele:

- jocul stimulează funcțiile intelectuale;
- jocul stimulează și modelează procesele afectiv motivaționale;
- latura voluțională intens solicitată în joc;
- funcția de comunicare a limbajului este cultivată prin intermediul jocului;
- activitatea de joc generează importante compensații psihice în viața copilului.

Exemple de jocuri didactice folosite la EDUCAȚIE CIVICĂ:

„La ce folosește?”

Scopul jocului: conștientizarea importanței și utilității fiecărui lucru.

Sarcina jocului: prezentarea scopului pentru care a fost creat fiecare lucru, importanța sa .

Regula jocului: Un elev numește un obiect. Ceilalți trebuie să spună la ce folosește.

Recompensa: ecusoane cu reprezentarea unor obiecte.

„Judecătorul”

Scopul jocului: familiarizarea cu drepturile și îndatoririle copilului.

Sarcina jocului: imaginarea rezolvării unor cazuri de încălcare a drepturilor copilului sau de nerespectare a îndatoririlor de către acesta.

Regula jocului: Clasa este împărțită în două echipe. În doi săculeți se află mai multe bilețele cu teme propuse pentru proces. Fiecare echipă desemnează un reprezentant care va extrage un bilețel. În fiecare echipă se aleg rolurile: judecător, avocat, procuror, inculpat, jurați, martori e. t. c.

Teme ce pot fi propuse: Părinții își obligă copiii să cerșească.

Copilul nu-și face temele.

Recompensă: Câștigă aplauzele celorlalți echipa care se prezintă mai bine în proces.

„Polițistul”

Scop: formarea deprinderilor de comportare civilizată preventivă a actualilor mici pietoni și viitori participanți la trafic

Sarcina didactică: să aplice corect regulile legislației rutiere,

Material didactic: palete care reprezintă culorile semaforului,

Indicatorul rutier: Atenție, copii!, diplome

Regula jocului: respectarea regulilor de circulație

Descrierea jocului:

Terenul va fi marcat cu creta pentru a indica trotuarul, zebra (trecerea de pietoni), intersecția, partea carosabilă.

Elevii vor primi roluri de: politist, pieton, semafor, indicator (Atenție, copii!)

La culorile indicate de semafor, pietonii trebuie să participe la trafic.

Orice încălcare a regulilor este sancționată de polițist.

În concluzie, din punct de vedere educativ, trebuie să fie asigurată o justă proporționare a jocului cu munca, elementul distractiv cu efortul fizic și intelectual. Deși jocul este o activitate fundamentală, la clasele primare, totuși ea se îmbină cu anumite forme de muncă intelectuală accesibile acestei vârste. Îmbinarea judicioasă a elementelor de joc cu cele de învățare constituie un mijloc important de educare a elevului în școală.

Bibliografie:

1. Jocul și jocurile, Julian Vamanu, *Contrast (Revistă de cultură)* - Nr. 2/2001;
2. Dezvoltarea copilului prin joc, A.S;
3. Provocări Ludice, Ghid metodic, Lector dr. Mihai Stanciu, coordonator: inst. Gr.I Strătica Iordache.

Proiect educațional „O oră de lectură”

Lecturiada

Profesor învățământ primar Liliana Oprișanu

Școala Gimnazială Nr. 1 Stăuceni, județul Botoșani

MOTTO:

„Citește. Numai citind mereu creierul tău va deveni un laborator nesfârșit de idei și imagini.”

Mihai Eminescu

A. INFORMAȚII DESPRE PROIECTB.1. Titlul proiectului: **LECTURIADA**B.2. Categoria în care se încadrează proiectul: **cultural – artistic****B. REZUMATUL PROIECTULUI****ARGUMENT**

„Copiii noștri nu mai citesc!” O realitate. O actualitate. Un strigăt. O imputare. O scuză.

Activitatea urmărește „instigarea la lectură”, trezire interesului pentru carte prin intermediul lecturii de plăcere, care să-i seducă pe copii și, astfel, să-i apropie de lecturile canonice, instituționalizate, și de lectura de-a lungul întregii vieții.

Ca învățători, credem cu tărie că „La Judecată, fiecare dascăl va da socoteală de ceea ce a făcut nu doar pentru mințile elevilor, ci și pentru sufletele lor”, cum frumos spunea o colegă. Învățătorul este cel care are privilegiul sau își asumă riscul de a se apropia, poate mai mult decât ceilalți colegi de breaslă, de sufletul elevilor săi, pentru că el este cel care nu poate lucra decât cu sufletul și pentru suflet, obiectul muncii lui fiind, în esență, frumosul.

Prin literatură, programele actuale urmăresc să formeze repere culturale și estetice, să le ofere elevilor șansa de a a înțelege mai bine lumea și de a se înțelege mai bine pe ei înșiși, și cum „actul lecturii este în mod esențial sporitor: sporitor pentru că lărgeste nu numai sfera cunoștințelor de limbă, a cunoștințelor despre texte și a celor despre lume, ci și pentru că, în orizontul lui, se reunesc gânduri și sentimente, cunoaștere de sine” (Alina Pamfil), un cerc de lectură nu ar face decât să ajute la atingerea acestor deziderate.

Cum oamenii care și-au făcut din lectură o meserie mărturisesc „(...) cititul e una din marile bucurii ale vieții și printre puținele vicii care nu trebuie pedepsite.(...) A citi înseamnă a învăța (în dublu sens: a te instrui și a înțelege)”(Nicolae Manolescu), rezultă că acest virus trebuie să fie răspândit cu perseverență de către profesorul de literatură, în ciuda oricăror antiviruşii de tipul: televizor, calculator, lipsă de timp sau lipsă de bunăvoință.

Obiectivul general/scopul

Cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, formarea la elevi a unei culturi comunicațională și literară de bază, capabili să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii, stimularea, înțelegerea, interpretarea, creativitatea și pasiunea pentru lectură prin activități școlare și extrașcolare de către cadre didactice și elevii de gimnaziu, în parteneriat – model de bună practică.

Obiectivele specifice ale proiectului:

- ❖ formarea gustului și a interesului pentru lectură, prin lectura de plăcere;
- ❖ formarea competențelor specifice privind receptarea și producerea de text literar;
- ❖ cultivarea abilităților de comunicare orală și scrisă pentru o cât mai adecvată utilizarea în viața socială;
- ❖ stimularea gândirii critice, autonome și reflexive a elevului;
- ❖ intersectarea universul cotidian al elevului cu cel școlar, printr-o viziune transdisciplinară asupra literaturii și lecturii;
- ❖ valorificarea inteligențelor dominante în receptarea textelor citite;
- ❖ familiarizarea cu personalități marcante ale culturii și literaturii române;
- ❖ stabilirea relațiilor de prietenie între elevi;
- ❖ dezvoltarea capacității elevilor de a-și expune ideile în public în mod clar și coerent;
- ❖ promovarea, la nivelul grupului țintă, a ideilor de lectură, înțelegere și dialog;
- ❖ capacitarea cadrelor didactice și a elevilor în a realiza contacte cu colegi din alte instituții de învățământ;
- ❖ autoevaluarea raportată la anumite valori.

Modalități de realizare a obiectivelor:

- ❖ organizarea de întâlniri între cadre didactice și elevii implicați în derularea proiectului
- ❖ stabilirea unui calendar de activități la nivelul unității școlare implicate, în vederea realizării obiectivelor propuse

Grupul țintă cărui i se adresează proiectul: Elevii claselor a IV-a

Descrierea activităților

Un prim pas în realizarea demersului propus a fost familiarizarea elevilor cu realitatea obiectuală, concretă a lecturii. În acest sens cadrul didactic coordonator al proiectului amenajează în clasă „Colțul fanteziilor literare!”. Aceste colțuri afișează creațiile literare proprii ale elevilor (compuneri libere sau compuneri pe o temă data de profesor) menite să sensibilizeze elevii față de cultura scrisă.

În plicuri voi introduce texte de poezie pentru copii. Voi începe cu douăzeci de plicuri. Elevilor le voi comunica că aceste texte trebuie citite la prima vedere, în gând și apoi cu voce tare în fața publicului ascultător. Apoi voi cere elevilor să recite o poezie care le place și să o scrie de mână, apoi să o introducă în plic pentru a fi înmănată juriului. Juriul va decide și va premia pe cel care a citit cel mai expresiv poezia primită pe cel care a recitat cel mai frumos poezia la alegere și pe cel care a transcris cel mai caligrafic textul. Satisfacția elevilor este garantată.

Metode de abordare a interacțiunii dintre educabil și „colț”

Pasul 1. Mai întâi ar fi de dorit ca elevul să fie pus în situația de creație. Acest pas poate dura chiar 2/3 săptămâni, timp în care elevii realizează compuneri libere sau pe o temă data, compuneri care vor fi afișate în colțul clasei

Pasul 2. Scurte prezentări: se prezintă zece poezii ale unor scriitori români, poezii pe care elevii le vor pregăti pentru prima etapă a proiectului.

Pasul 3. Completări: profesorul și elevii pot aduce orice tip de completare doresc, și oricând. Se poate planifica prezentarea la începutul fiecărei ore de curs, în primele cinci –zece minute de început;

Punct forte: După această primă etapă vom scrie anunțuri pe care le vom afișa pe holurile școlii cu următorul text: „**Îți place să citești? Atunci vino la noi! Vino la cercul de lectură! Te așteptăm la fiecare cerc! Noi iubim lectura! Nu pierde ocazia aceasta!**”, fără a-i anunța pe elevi, în prealabil, de acest lucru.

Metode care antrenează gândirea critică

*Profesor învățământ primar Mariana Gunea
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Gândirea critică se formează într-un context educațional adecvat definit prin apelul profesorului la cadru de proiectare ERR, care, prin intermediul celor trei etape: evocare, realizarea sensului și reflecția, oferă premisele necesare formării și dezvoltării gândirii critice.

Cum procesul gândirii critice se dobândește prin exersare, este necesară folosirea unor metode și tehnici specifice care să stimuleze funcționalitatea minții, antrenând capacități de explorare și descoperire, analiză și sinteză, raționare și evaluare.

Ca subcategorie a metodelor active, acestea „sunt moduri acționale și procedurale eficiente” (Dumitru, I., Al., 2000, p. 69), în raport cu obiectivul stabilit.

Privite în ansamblu, metodele și tehnicile care antrenează gândirea critică au o serie de avantaje:

- sunt flexibile și adaptabile oricărei discipline școlare;

- produc impact motivațional, obținând aderarea elevului și implicarea activă a acestuia în procesul de învățare și în construirea propriei cunoașteri;
- devin instrumente de muncă intelectuală pentru toată viața;
- favorizează asimilarea temeinică a conținuturilor;
- facilitează formarea gândirii elevilor;
- organizează vizual și spațial cunoștințele, oferindu-le elevilor o imagine globală asupra conținutului;
- sunt apreciate în sălile de clasă.

PREDICȚIA este o tehnică care presupune recurgerea la cunoștințele deja asimilate, valorificarea indiciilor oferite de text și formularea de previziuni. Pentru elevi este plăcut să facă predicții, iar provocarea vine atunci când trebuie să le verifice veridicitatea. Este o tehnică de lucru cu efecte pozitive asupra mecanismelor de învățare ale elevilor și „o cale valoroasă de înțelegere a unui text scris, prin implicarea activă a elevilor în procesul lecturii” (Pânișoară, O., I. Petrescu, A., p. 269). Cititorii au prilejul de a reflecta și a evalua ceea ce citesc, atingând un nivel superior de înțelegere și interpretare.

Demers metodologic

După Giasson (apud ibidem), ciclul complet al predicției include patru faze:

1. alegerea indiciilor;
2. predicția propriu-zisă;
3. lectura;
4. verificarea.

Pornind de la etapele enunțate mai sus, aplicarea tehnicii presupune o etapizare riguroasă :

- prezentarea elevilor a unui set de imagini;
- formularea predicțiilor, pe baza titlului și a ilustrațiilor;
- completarea primei coloane a tabelului (*Ce crezi că se va întâmpla?*);
- argumentarea răspunsurilor în cea de a doua coloană (*Pe ce te bazezi?*);
- citirea textului;
- verificarea acurateței previziunilor realizate, completând cea de a treia coloană (*Ce s-a întâmplat de fapt?*).

VĂD/CRED/MĂ ÎNTREB este o tehnică de lucru cu multe puncte de intersecție cu cea prezentată mai sus. Inclusă în categoria rutinelor de gândire (*The Thinking routines*, Project Zero, Harvard Graduate School of Education), este des utilizată în etapa de evocare sau în cea de prelectură și are ca scop educarea gândirii vizibile, cea care are atributul de a fi critică. Tehnica setează așteptările elevilor și crește motivația pentru citirea textului.

Demers metodologic:

- expunerea unei imagini ;
- antrenarea elevilor în observarea acesteia, având la îndemână un tabel cu cele trei coloane Văd/Cred/Mă întreb sau celei trei sarcini sunt scrise pe tablă;
- completarea tabelului sau verbalizarea propriilor ipoteze emise;
- validarea sau respingerea acestora prin lectura textului.

Se recomandă reflecția și evaluarea răspunsurilor copiilor prin intervenția profesorului *Ce te face să spui asta?*.

METODA SINELG (inițiatori Joseph L. Vaughan și Thomas H. Estes, 1986) este o tehnică de „lectură pragmatică, activă, interesantă și eficientă” (Pânișoară I., O., Soican, O., 2022, p. 308), o modalitate prin care cititorul, utilizând anumite simboluri, se raportează la un

text. Denumirea sa vine de la inițialele sintagmei *Sistem Interactiv de Notare pentru Eficientizarea Lecturii și a Gândirii*.

SINELG este potrivită studiului disciplinelor care se bazează pe texte, literare sau nonliterare, și și-a relevat utilitatea în momentul în care elevul devine un cititor conștient. Pentru cititor, SINELG este un instrument care îi facilitează monitorizarea nivelului de înțelegere a celor citite.

Demers metodologic (idem):

Există o preetapă, cea de inventariere a cunoștințelor aflate în posesia elevului despre ce urmează a fi citit. Ideile elevilor pot fi scrise pe tablă de către profesor. Momentul acesta se poate organiza și în scris, individual, elevii primind un timp de notare a informațiilor deja avute pe caiet, pe o fișă sau pe post-it-uri.

1. *Pregătirea clasei și prezentarea regulilor.* Elevilor li se oferă textul și indicații despre sarcinile prevăzute de aplicarea tehnicii.

2. *Lectura activă.* Textul propus pentru lectură va fi supus investigației după un algoritm formativ, ce presupune identificarea unor anumite informații, aceștia marcând pe marginea textului semne convenționale: √ *Știam*, -*Știam altfel*, + *Noutăți* și ? *De lămurit*.

3. *Înțelegerea și monitorizarea înțelegerii.* Postlectură, elevii notează într-un tabel , , informațiile: (√) *Știam*, (-) *Știam altfel*, (+) - *Noutăți*, (?) *De lămurit*. Se recomandă câte două adnotări în fiecare coloană, maximum treipentru fiecare paragraf .

4. *Reflecția.* Elevii, în perechi sau în grupuri mai mari, dezbate despre convingerile personale, care s-au confirmat sau nu, comparând lista sa cu idei proprii cu textul lecturat și marcat. Apoi, sunt puși în situația de a corela noile informații cu cele vechi, sintetizând un tot unitar.

5. *Analiza frontală a lecturii, cu întreaga clasă.* Acum, se comunică profesorului rezultatele dezbaterilor de grup. Sunt centralizate pe tablă și se revine la informațiile emise la începutul activității, se confruntă ideile confirmate cu cele infirmate, se clarifică problemele și confuziile.

Autoarea Maria Eliza Dulamă recomandă o simplificare a procesului de marcare prin renunțarea la simbolurile exemplificate anterior, rămânând două categorii de date: informații noi și informații-problemă, tabelul având următoarea structură: (+) *Informații noi esențiale* și (?) *Informații problemă*.

Bibliografie:

- Dulamă, M. E. (2008), *Metodologii didactice activizante*, Cluj-Napoca: Editura Clusium;
- Dumitru, I. Al. (2000), *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Timișoara: Editura de Vest;
- Pănișoară, I., O. (2022), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, București: Editura Polirom.

**Creativitatea și stimularea comportamentului creativ
în școala românească**

*Profesor învățământ primar Rodica Ursu
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Creativitatea constituie tot mai mult una din implicațiile esențiale ale culturii și civilizației contemporane. Ea constituie una din cele mai importante valori umane, sociale și educaționale. Conceptul nou de creativitate admite o mare contribuție a influenței de mediu și a educației în formarea creativă a fiecăruia.

Creativitatea face posibilă crearea de produse reale sau pur mintale, constituind un progres în planul social. Componenta principală a creativității o constituie *imaginația*, dar creația de valoare reală mai presupune și o *motivație, dorința de a realiza ceva nou, ceva deosebit*. Și cum noutatea nu se obține cu ușurință, o altă componentă este *voința, perseverența* în a face numeroase încercări și verificări.

Astfel, rolul școlii la formarea comportamentului creator este foarte important, deoarece rămâne principalul instrument pe care societatea îl folosește pentru cultivarea creativității la membrii ei tineri, de vârstă școlară. Preocuparea de formare a independenței în gândire și exprimare implică și o legătură cu familia. Părinții trebuie convinși că tutelarea excesivă împiedică dezvoltarea intelectului, manifestarea independentă a gândirii și fanteziei lui, factori esențiali în dobândirea viitoare a unei autentice competențe profesionale.

În concluzie, se pot face multe pentru educarea spiritului creativ în școală. Dar, se vede necesitatea de a modifica destul de mult modul de gândire și stilul de lucru în clasă, cristalizate în secole de învățământ tradițional, prea puțin preocupat de această latură a personalității elevului, care capătă în zilele noastre o valoare din ce în ce mai însemnată.

Creativitatea pedagogică definește modelul calităților necesare educatorului/cadrului didactic pentru proiectarea și realizarea unor activități eficiente prin valorificarea capacităților sale de înnoire permanentă a acțiunilor specifice angajate la nivelul sistemului și al procesului de învățământ.

Școala poate fi privită ca un factor important în cunoașterea și stimularea capacității creative, orientându-se pe creativitatea elevilor ca proces și ca produs precum și pe metodele utilizate în vederea cunoașterii și stimulării capacității creative a școlarului mic.

Școala, definită prin atribute ca accesibilitate, creativitate, flexibilitate și continuitate (V. Chiș, 2002, p. 36), reprezintă principalul factor care poate contribui, decisiv, la valorificarea creativității potențiale a elevilor, la stimularea înclinațiilor lor creative și de educarea creativității (M. Ionescu, 2007, p. 412).

Școlii îi revine responsabilitatea de a acționa pentru stimularea potențialului creativ al elevilor în următoarele direcții:

- identificarea potențialului creativ al elevilor, crearea premiselor gnoseologice ale activității creatoare;
- dezvoltarea posibilităților individuale de comunicare, care să înlesnească punerea rezultatelor creației la dispoziția societății;
- dinamizarea potențialului creativ individual, în sensul valorificării adecvate a talentelor și a cultivării unor atitudini creative.

Prin urmare, climatul socio-cultural în care elevul crește nu influențează doar formarea și afirmarea creativității, ci și manifestarea performanțelor creatoare în unități productive concrete.

Deși pare paradoxal, creativitatea este educabilă. Pentru dezvoltarea creativității la elevi există două căi. Pe de o parte modernizarea sistemică a învățământului, în toate verigile și

amănunțele sale, în lumina unei pedagogii a creativității pe de altă parte introducerea unui curs aplicativ de creativitate ca o materie de sine stătătoare, repetabil la anumite intervale de timp. Acesta va avea un triplu caracter: interdisciplinar (ca metodologie, material faptic și aplicații), supradisciplinar (ca realizare și finalitate) și paradisciplinar (ca plasare în programa școlară, alături de celelalte discipline de studiu).

Aspirația spre dezvoltarea spiritului creativ a dus la conceperea unor metode care, pe de o parte, să combată blocajele, iar pe de alta, să favorizeze asociația cât mai liberă a ideilor.

Metodele de cultivare a creativității sunt atât cele *tradiționale* (modernizate și completeate în funcție de obiectivele propuse) cât și cele *speciale*.

În prima categorie intră regândirea și inovațiile aduse în metodologia evaluării randamentului școlar al elevului, metodele active deja cunoscute și frecvent utilizate de cadrele didactice, învățarea prin descoperire dirijată. Între tehnicile de stimulare a capacităților creatoare amintim brainstormingul (considerat un procedeu, dar mai ales ridicat la rangul de principiu), sinectica (însemnând în esență valorizarea analogiilor), testele de potențial creativ utilizate ca exerciții, o serie de alte tehnici speciale de descătușare a originalității.

Câtă vreme creația era socotită un privilegiu dobândit ereditar de o minoritate, școala nu s-a ocupat în mod special de acest aspect, deși s-au creat și clase speciale pentru supradotați. Pe lângă efortul tradițional de educare a gândirii critice, stimularea fanteziei apare și ea ca un obiectiv major. Aceasta implică schimbări importante, atât în mentalitatea profesorilor, cât și în ce privește metodele de educare și instruire.

În primul rând, trebuie schimbat climatul, pentru a elimina blocajele culturale și emotive, puternice în școala din trecut. Se cer relații destinse, democratice, între elevi și profesori. Apoi, modul de predare trebuie să solicite pariciparea, inițiativa elevilor prin folosirea metodelor. În fine, fantezia trebuie și ea apreciată corespunzător, alături de temeinicia cunoștințelor, de raționamentul riguros și de spiritul critic.

Produsul creator de tip pedagogic angajează cel puțin nivelul inventivității, situat între creativitatea semnificativă doar în sens individual și cea relevantă (și) în plan social. La acest nivel „nu ajung decât puțini indivizi” și anume „cei mai flexibili și mai receptivi la prelucrări simbolice pe spații largi” (Landau, Erika).

Învățământul determină creșterea numărului acestora tocmai datorită exercițiului de creativitate angajat permanent la nivelul lecției, care solicită profesorului adaptarea continuă la situații noi, imprevizibile, în regim de viteză rapidă.

Produsul creator reflectă complexitatea corelațiilor subiect-obiect, corelații angajate la nivelul acțiunii educaționale/didactice prin multiplicarea corespondențelor pedagogice necesare între obiectivele pedagogice - conținuturile pedagogice - strategiile de predare-învățare-evaluare, direcționate special pentru realizarea unui învățământ prioritar formativ.

Bibliografie:

- Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976;
- Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iasi, 2001;
- Ionescu, M., *Instrucție și educație*, ediția a III-a revăzută și adăugită, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2007;
- Chiș, V., *Provocările pedagogiei contemporane*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002;

Harta conceptuală – strategie de dezvoltare a gândirii critice valorificată în cadrul orelor de limba și literatura română

*Profesor învățământ primar Simona-Maria Gârmacia
Școala Gimnazială „Explorator Teodor Gheorghe Negoită” Săscut*

Harta conceptuală (harta mentală, organizator grafic, harta textului) este o tehnică de reprezentare vizuală a conceptelor și a legăturilor dintre ele. A apărut ca urmare a teoriilor cognitive ale lui David Ausubel.

Harta mentală este: Instrument de lucru pentru reprezentarea grafică a evenimentelor, ideilor, conceptelor. (Ema Fâciu, Elena Hussar, Gabriel Stan, 2015)

Această metodă îi face pe elevi să devină activi în propriul proces de învățare, să asimileze cunoștințe, priceperi, deprinderi pe baza celor deja existente.

Crearea unei hărți conceptuale solicită efort mental susținut din partea subiectului în realizarea legăturilor între concepte. Pentru a construi o hartă conceptuală mai întâi se realizează o listă de concepte cheie sau idei despre ceea ce interesează și câteva exemple.

La început propunem elevilor spre completare hărți conceptuale strict dirijate; oferindu-le elevilor atât conceptele ce urmează a fi completate cât și trimiterile. Cu timpul îi lăsăm pe elevi să-și aleagă conceptele și să stabilească singuri relațiile dintre ele.

Etape de realizare:

- 1. Faza de brainstorming.**
- 2. Faza de organizare.**
- 3. Faza de așezare în pagină.**
- 4. Faza de legătură**
- 5. Faza de finalizare**

Avantaje: (Maria Eliza Dulamă 2002)

- învață să extragă informațiile esențiale dintr-un text;
- atribuie informațiilor anumite semnificații;
- identifică unele conexiuni existente între diferite aspecte din realitate;
- stabilesc ierarhii, cronologii și alte ansambluri organizate de cunoștințe;
- exersează principalele operații ale gândirii (analiza, comparația, sinteza, generalizarea, abstractizarea);
- stabilesc conexiuni logice între vechile cunoștințe și noile informații;
- prin reflecții și restructurări succesive ale informațiilor acestea sunt învățate mai ușor și devin cunoștințe;
- cunoștințele dobândite prin procesare profundă sunt durabile și operaționale;

Caracteristici: (Ema Fâciu, Elena Hussar, Gabriel Stan, 2015)

- flexibilitate și adaptabilitate;
- atractivitate;
- claritate și organizare (concepte –cheie, asocieri, ramificații logice);

- o personalizare (exprimă stilul, convingerile, orientările, structura emoțional-atitudinală);
- o eficiență (reduce volumul notițelor, asigură încadrarea în timp).

Tipuri de hărți conceptuale:

Sunt **patru mari categorii de hărți conceptuale**. Ele se disting prin forma diferită de reprezentare a informațiilor:

1. Hărți conceptuale sub forma „pânzei de păianjen” - în centru se află un concept central, o temă unificatoare de la care pleacă legăturile sub formă de raze către celelalte concepte secundare.

2. Hartă conceptuală ierarhică - prezintă informațiile în ordinea descrescătoare a importanței. Cea mai importantă se află în vârf. În funcție de gradul de generalitate, de modul cum decurg unul din celălalt și de alți factori, sunt aranjate celelalte concepte.

3. Harta conceptuală lineară - informațiile sunt prezentate într-un format linear.

4. Sisteme de hărți conceptuale - informația este organizată într-un mod similar celor anterioare în plus, adăugându-se INPUTS și OUTPUTS (intrări și ieșiri).

În învățământul primar, dezvoltarea gândirii critice este o componentă esențială a formării competențelor-cheie, iar **harta conceptuală** este o strategie eficientă pentru organizarea și înțelegerea informațiilor.

La disciplina **limba și literatura română**, harta conceptuală sprijină elevii să înțeleagă sensurile textului, să relaționeze concepte și să-și exprime gândurile în mod logic și coerent.

Modalități de aplicare la clasa a IV-a

a) În studiul textului literar:

- Realizarea unei hărți conceptuale pentru:
 - o personajele principale și trăsăturile lor;
 - o relațiile dintre personaje;
 - o structura narativă (introducere, cuprins, încheiere);
 - o tema și mesajul textului.
- Exemplu: „Pungața cu doi bani” – elevii pot construi o hartă care să arate drumul cocoșului, acțiunile sale și consecințele lor.

b) În activitățile de vocabular:

- Organizarea cuvintelor după câmpuri semantice;
- Conectarea sinonimelor, antonimelor și omonimelor într-o hartă vizuală.

c) În redactare:

- Folosirea hărții conceptuale ca schemă prealabilă pentru compuneri: „O zi de vară”, „Amintiri din vacanță”.
- Elevii stabilesc ideile principale și ordinea logică înainte de redactare.

Exemple de activități concrete

1. „Steaua personajului” – în centrul hărții, numele personajului; pe raze, trăsături, fapte, sentimente, relații.

2. **„Floarea textului”** – în mijloc: titlul; pe petale: tema, acțiunea, personajele, locul, timpul, mesajul.
3. **„Piramida ideilor”** – de la detalii la ideea principală, pentru înțelegerea progresivă a unui text.
4. **Harta comparativă** – pentru texte asemănătoare (de exemplu, două basme).

Hărțile conceptuale pot fi folosite ca **instrumente de evaluare formativă** – profesorul observă cum gândesc elevii și cât de bine înțeleg conceptele. Pot fi completate individual sau în grup, iar la final se realizează o discuție reflexivă:

- Ce am învățat?
- Ce relații am descoperit între idei?
- Ce a fost mai dificil de stabilit și de ce?

Harta conceptuală transformă ora de limba și literatura română într-un spațiu interactiv și reflexiv. Elevii nu mai sunt simpli receptori de informații, ci participanți activi la construcția sensului. Prin utilizarea constantă a acestei strategii, se cultivă gândirea critică, creativitatea și capacitatea de a comunica clar și coerent.

Harta textului, clasa a IV-a: „Ale și sufletul cărților”, Alex Donovici (realizată de elevi cu ajutorul aplicației Canva)

Bibliografie:

1. Fâciu, E. (coord.), Hussar, E., (coord.) Stan, G. (coord.) (2015), *Psihopedagogie - actualizări, conexiuni, perspective*, Editura Casei Corpului Didactic, Bacău;
2. Dulamă, M.-E., (2002) *Modele, strategii și tehnici didactice activizante*, Clusium, Cluj-Napoca;
3. Stoica, A., (1999 - 2000) *Metodologia elaborării testelor de progres școlar*, Colegiul Universitar Credis, București;
4. Stoica, A., (2000) *Metode și instrumente de evaluare*, București.

Noi abordări curriculare în învățământul primar

Profesor învățământ primar Isabela-Roxana Burtescu
Școala Gimnazială Cornii de Sus, jud. Bacău

Învățământul primar reprezintă fundamentul educației oricărui copil, etapa în care se formează deprinderile de bază, atitudinile față de învățare și primele repere morale și sociale. În contextul unei societăți dinamice, aflate într-o permanentă schimbare, sistemul educațional trebuie să răspundă noilor provocări prin adaptarea curriculumului, astfel încât acesta să fie relevant, flexibil și orientat spre nevoile copilului.

Noile abordări curriculare în învățământul primar urmăresc dezvoltarea competențelor cheie, promovarea gândirii critice și creative, dar și integrarea metodelor moderne de predare-învățare-evaluare. Accentul se mută de la simpla transmitere de cunoștințe la formarea unor

competențe care să permită copilului să înțeleagă, să analizeze și să aplice informațiile în contexte variate.

Reforma educațională actuală pune accent pe competențe, nu doar pe acumularea de informații. În învățământul primar, acest lucru înseamnă:

- dezvoltarea capacității de comunicare în limba maternă și în limbi străine;
- dobândirea unor noțiuni elementare de matematică, științe și tehnologie;
- formarea spiritului civic și a sensibilității culturale;
- dezvoltarea capacității de învățare pe tot parcursul vieții.

Astfel, lecțiile sunt construite nu doar în jurul unor conținuturi, ci și în jurul unor experiențe de învățare care să îi ajute pe elevi să aplice în mod practic ceea ce învață.

Un principiu esențial al noilor abordări curriculare este învățarea centrată pe elev. Profesorul nu mai este singura sursă de informație, ci devine un facilitator al învățării, un ghid care creează contexte de explorare și descoperire. Această schimbare presupune:

- activități interactive și participative (jocuri de rol, proiecte, experimente, dezbateri);

- adaptarea ritmului de predare la particularitățile fiecărui copil;
- încurajarea exprimării libere și a colaborării între elevi.

Astfel, școala primară devine un mediu în care copilul se simte valorizat și în care învățarea este o experiență pozitivă.

Noile abordări curriculare implică utilizarea unor metode variate, care să răspundă nevoilor unei generații digitale:

- Învățarea prin descoperire – elevii sunt provocați să investigheze și să găsească soluții;

- Învățarea bazată pe proiecte – activități interdisciplinare prin care copiii colaborează pentru a realiza un produs concret;

- Utilizarea tehnologiei – tablete, aplicații educaționale, platforme online care stimulează învățarea interactivă;

- Învățarea experiențială – excursii, vizite, activități practice.

Prin diversitatea metodelor, elevii sunt motivați, iar învățarea devine mai atractivă și mai relevantă.

Un alt element de noutate este modul de evaluare. Dacă în trecut accentul era pus pe testări și note, în prezent se promovează evaluarea formativă, care urmărește progresul copilului, nu doar rezultatul final.

Profesorul oferă feedback constant, identifică punctele forte și aspectele care necesită îmbunătățire și adaptează activitatea didactică în funcție de nevoile fiecărui elev. Evaluarea devine astfel un instrument de sprijin și de motivare, nu doar o modalitate de clasificare.

Educația modernă nu se limitează la transmiterea de cunoștințe, ci are în vedere și dezvoltarea emoțională și socială a copilului. Curriculumul actual pune accent pe:

- ✓ formarea abilităților de comunicare și relaționare;
- ✓ cultivarea empatiei și a respectului pentru diversitate;
- ✓ dezvoltarea încrederii în sine și a spiritului de colaborare.

Prin activități specifice, elevii învață să își gestioneze emoțiile, să rezolve conflicte și să participe activ la viața comunității.

Noile abordări curriculare în învățământul primar răspund nevoilor societății contemporane, punând accent pe competențe, pe învățarea centrată pe elev și pe metode moderne, adaptate unei generații conectate la tehnologie.

Învățământul primar devine astfel un spațiu de descoperire, de creativitate și de formare a unor cetățeni activi și responsabili. În acest context, rolul cadrului didactic este esențial: el

trebuie să îmbine tradiția cu inovația, să creeze un climat educațional stimulat și să inspire elevii să învețe cu plăcere.

Bibliografie:

- Cerghit, I., (2006), Metode de învățământ. București: Editura Polirom;
- Cucos, C., (2008), Pedagogie, Iași: Editura Polirom;
- Iucu, R., (2008), Managementul clasei de elevi. Fundamente teoretice și aplicații practice, Iași: Editura Polirom,
- Ministerul Educației Naționale, (2013), Programe școlare pentru învățământul primar – clasele pregătitoare, I-IV. București,
- Neacșu, I., (2010), Instruire și învățare. Teorii, modele, strategii, București: Editura Didactică și Pedagogică;
- Păun, E., & Potolea, D. (coord.), (2017), Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative, Iași: Editura Polirom;
- Voiculescu, F., (2019), Didactica învățământului primar și preșcolar, Craiova: Editura Universitaria;
- European Commission, (2018), Key Competences for Lifelong Learning. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Profesorul creativ – pilon al inovației și dezvoltării personale

*Profesor învățământ primar Mihaela Sănduleanu
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Rezumat:

Profesorul creativ nu este doar **ghidul care inspiră**, ci și un **catalizator al inovației** și **al progresului** tuturor celor care doresc să își exprime potențialul creativ. Prin abordarea sa nonconformistă, el reușește să transforme elevul într-un gânditor independent, capabil să inoveze și să se adapteze schimbărilor.

Într-o lume în continuă evoluție, rolul profesorului creativ devine tot mai important deoarece acesta ajută generațiile viitoare să își descopere și să își valorifice potențialul creativ. El nu influențează doar indivizii, ci întreaga societate.

Impactul produs de un mentor creativ se reflectă în dezvoltarea unei mentalități inovative în rândul elevilor, aplicabile atât în artă cât și în orice domeniu profesional.

Termeni conceptuali:

Intuiție – ghidare prin simțire profundă, dincolo de limite;

Curaj – forța de a crea și de a rupe tipare;

Viziune – puterea de a vedea dincolo de ceea ce există;

Magie – abilitatea de a transforma ceva simplu în ceva extraordinar;

Mentoratul reprezintă un concept esențial în dezvoltarea personală și profesională, contribuind la formarea și evoluția indivizilor prin intermediul experienței și cunoștințelor acumulate de o persoană cu experiență și expertiză într-un domeniu specific, care oferă ghidare, sprijin și consiliere unei alte persoane pentru a-i facilita dezvoltarea personală și/sau profesională – mentorul.

Creativitatea este un element esențial în dezvoltarea personală și profesională, iar un profesor creativ joacă un rol determinant în stimularea gândirii inovatoare. Spre deosebire de un profesor tradițional, care se concentrează pe transmiterea de cunoștințe și experiență, profesorul creativ încurajează explorarea de noi idei, abordări originale și soluții inovatoare.

Acesta nu doar oferă sfaturi și îndrumări, ci creează un mediu propice descoperirii de sine și dezvoltării creative.

Profesorul creativ influențează în mod direct:

- dezvoltarea gândirii critice și inovatoare – elevul învață să analizeze problemele din perspective diferite și să găsească soluții ingenioase;
- curajul de a experimenta – prin susținerea profesorului, elevul dobândește încredere în ideile sale și devine mai dispus să încerce și abordări noi;
- formarea unei identități profesionale autentice - încurajând autenticitatea și explorarea creativității, profesorul contribuie la formarea unei cariere bazate pe pasiuni și aptitudini reale;
- crearea unei rețele de susținere – facilitează accesul elevului la o comunitate de profesioniști care împărtășesc aceleași valori și aspirații.

În mentoratul creativ, tehnologia joacă un rol foarte important. Activitatea de mentorat s-a extins dincolo de întâlnirile față în față, pentru a face procesul mai accesibil și mai interactiv.

Un profesor modern utilizează:

- Platforme online (ex. Zoom, Google Meet, Discord) pentru sesiuni interactive;
- Instrumente de colaborare (ex. Miro, Notion, Trello) pentru brainstorming și organizarea ideilor;
- Resurse multimedia (ex. podcasturi, TED Talks, cursuri online) pentru a stimula învățarea vizuală și auditivă;
- Inteligența artificială și realitatea virtuală, pentru a explora scenarii educaționale inovatoare;

Mentoratul creativ nu este rezervat doar celor cu experiență vastă. Oricine poate deveni un profesor creativ dacă adoptă următoarele principii:

- deschidere la noi perspective;
- încurajează întrebările și gândirea critică;
- este un exemplu de învățare continuă;
- creează un spațiu sigur pentru experimentare.

Un profesor creativ este un motor al progresului. El influențează generații și domenii întregi: în educație – transformă procesul de învățare, încurajând gândirea critică și aplicarea cunoștințelor în moduri noi; în afaceri – contribuie la dezvoltarea unor echipe inovatoare și la crearea unor produse revoluționare; în artă și cultură – sprijină noi forme de expresie și creativitate; în știință și tehnologie – impulsionează descoperirile și progresele tehnologice.

Deși mentoratul creativ are multe beneficii, există și obstacole pe care un profesor trebuie să le depășească:

- rezistența la schimbare – elevii care sunt obișnuiți cu metode tradiționale pot avea dificultăți în acceptarea gândirii creative;
- lipsa unui cadru formal – uneori, mentoratul creativ nu are o structură clară, ceea ce poate crea confuzie;
- dificultatea de a măsura progresul – spre deosebire de mentoratul bazat pe competențe concrete, progresul creativ este mai greu de cuantificat;
- nevoia constantă de inovație – mentorul trebuie să fie mereu la curent cu tendințele și să își adapteze abordările în mod constant.

Educația reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai societății, iar succesul acestui proces depinde, în mare măsură, de calitatea mentoratului oferit elevilor. Un mentor nu este doar un profesor care transmite informații, ci și un ghid, un sprijin moral și un exemplu de urmat. Astfel, mentorul devine atât o resursă valoroasă, cât și un model inspirațional pentru cei pe care îi îndrumă.

Decalogul profesorului creativ în educație:

1. **Inspiră curiozitatea** – încurajează elevii să pună întrebări și să exploreze noi domenii de cunoaștere.
2. **Promovează originalitatea** – susține ideile inovatoare și gândirea nonconformistă.
3. **Încurajează rezolvarea creativă a problemelor** – ajută elevii să găsească soluții unice la provocări.
4. **Folosește metode interactive** – utilizează jocuri, proiecte și experimente pentru a face învățarea captivantă.
5. **Acceptă greșelile ca parte a învățării** – creează un mediu în care elevii să învețe din erori.
6. **Adaptează stilul de predare** – personalizează abordarea pentru a răspunde nevoilor fiecărui elev.
7. **Estw un exemplu de curiozitate și învățare continuă** – arată că educația nu se oprește niciodată.
8. **Construiește un climat pozitiv** – creează o atmosferă de încredere și sprijin reciproc.
9. **Încurajează colaborarea** – dezvoltă proiecte de grup și schimbul de idei între elevi.
10. **Transformă educația într-o aventură** – face procesul de învățare captivant, relevant și inspirațional.

Într-un secol al inovației rapide, profesorul creativ devine o figură esențială în educație și societate. Prin îndrumarea sa, oamenii își pot descoperi adevăratul potențial, pot crea soluții noi și pot aduce schimbări semnificative în domeniile lor. Așadar, mentoratul creativ nu este doar un rol, ci o misiune: aceea de a inspira, de a îndruma și de a transforma lumea prin puterea ideilor.

Prin cunoștințele, sprijinul și exemplul oferit, profesorul contribuie la formarea unor generații bine pregătite, responsabile și capabile să facă față provocărilor viitorului.

Bibliografie:

- Pânișoară, Ion-Ovidiu, 2009, *Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică*, Editura Polirom, Iași;
- Landau, Erika, 1979, *Psihologia creativității*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- Hassenforder, Jean, 1976, *Inovația în învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- Cerghit, Ioan, 2002 *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*, Editura Aramis, București;
- Păun, Emil, 1999, *Școala – abordare sociopedagogică*, Editura Polirom, Iași.

**Proiect educativ „Siguranță pentru sănătate”
din cadrul Programului Național „Școala Siguranței Tedi”**

*Profesor învățământ primar Teodora-Mădălina Dobrin
Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești*

COORDONATOR: profesor învățământ primar Dobrin Teodora-Mădălina

COLABORATORI: Păduraru Anca – consilier școlar

LOCUL DESFĂȘURĂRII: Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești

DATA: 14 – 15 noiembrie 2024

a) Argument:

Educația pentru sănătate în școală trebuie introdusă încă din prima zi de școală, în clasa pregătitoare, și continuată neîntrerupt până la finalul clasei a IV-a. Această misiune, deși complexă, este una esențială și implică atât cadrele didactice, cât și personalul medical. Întregul demers a fost planificat cu maximă atenție pentru a atinge obiectivele stabilite.

În contextul actual, în care tehnologia domină universul copiilor, aceștia ajung să ducă lipsă de mișcarea atât de necesară dezvoltării armonioase a organismului. De asemenea, mulți copii nu beneficiază de o alimentație sănătoasă și adaptată vârstei lor. Din nefericire, pe fondul necunoașterii sau al problemelor financiare, unii sunt privați și de controalele medicale și stomatologice necesare unei dezvoltări fizice și psihice echilibrate. Predispozițiile biologice nu reprezintă un destin implacabil, iar mediul social poate deveni o oportunitate. Impactul societății poate fi mai nociv pentru copilul aflat în formare decât predispozițiile ereditare. De aceea, este esențial să conștientizăm faptul că trăim într-o lume a diversității, iar școala are responsabilitatea de a promova progresul uman și de a influența schimbarea mentalităților privind educația tuturor copiilor.

Propun acest parteneriat pentru a sprijini elevii și pentru a contribui la dezvoltarea lor armonioasă, atât fizic, cât și mental. Ne dorim ca ei să se simtă protejați și să înțeleagă că, pe lângă familie, și școala, și comunitatea locală sunt alături de ei. Sănătatea nu se cumpără din farmacii, ci se construiește prin obiceiuri igienice: igiena personală, igiena alimentației. A-i învăța pe copii încă de mici să fie curați, să respecte regulile de igienă, să adopte un regim alimentar echilibrat înseamnă a pune bazele formării comportamentului igienic. Este important ca cei mici să înțeleagă de timpuriu că sănătatea nu reprezintă doar absența bolii, ci un mod de viață echilibrat și responsabil.

Să nu uităm niciodată că „sănătatea este cea mai de preț avere” și să le oferim elevilor noștri, odată cu priceperea de a citi și a scrie, și cheia către un stil de viață sănătos.

b) Scopul:

Scopul acestui proiect este de a dezvolta în rândul copiilor o atitudine pozitivă și responsabilă față de propria sănătate și față de sănătatea celor din jur. Doar formând aceste deprinderi încă din primii ani de viață putem avea încredere că preșcolarii și școlarii de astăzi vor deveni adulți sănătoși ai zilei de mâine.

c) Obiective:

➤ *privind școlarii:*

- Dobândirea de către elevi a cunoștințelor legate de sănătate, igienă și boală, în vederea formării unei atitudini pozitive și responsabile.
- Identificarea unor norme de igienă și de protecție sanitară care să susțină armonia dintre sănătatea individuală și cea a colectivității.
- Identificarea unor modalități de prevenire a anumitor afecțiuni, precum și la consecințele nerespectării regulilor de igienă.
- Dezvoltarea capacității elevilor de a-și evalua propria stare de sănătate și de a recunoaște semnele unor posibile îmbolnăviri.

➤ *privind cadrele didactice:*

- Să contribuie la formarea unui mediu educațional favorabil dezvoltării unor comportamente sănătoase, deprinderi igienice, obiceiuri alimentare sănătoase și atitudini de protejare a vieții.

d) Descrierea activităților:

Activitatea nr. 1

1. Titlul activității – „Sănătatea minții și emoțiile”
2. Data/perioada de desfășurare – 14 noiembrie 2024
3. Locul desfășurării – Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești
4. Participanți: copii, cadre didactice îndrumătoare

5. Descrierea pe scurt a activității: Activități de cunoaștere a noțiunilor legate de sănătatea minții și a emoțiilor în vederea dezvoltării armonioase a organismului. Formarea și consolidarea deprinderilor de igienă a muncii, de odihnă și recreere.

Activitatea nr. 2

1. Titlul activității – „*Apa, prietena noastră*”

2. Data/perioada de desfășurare – 15 noiembrie 2024

3. Locul desfășurării - Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești

4. Participanți: copii, cadre didactice îndrumătoare

5. Descrierea pe scurt a activității: Discuții despre igiena mâinilor și a bolilor transmisibile datorită mâinilor murdare. Ghicitori și desene despre obiectele de igienă personală.

e) Evaluarea:

La sfârșitul proiectului se va urmări:

- discuții cu elevii și părinții asupra impactului proiectului;
- expoziții cu lucrările elevilor ce au fost realizate în timpul activităților de proiect;
- adăugarea fișelor în portofoliile educaționale care să reflecte activitatea elevilor;
- realizarea unui album cu fotografii care să ilustreze diferite secvențe de pe parcursul proiectului.

ACTIVITATEA 1: SĂNĂTATEA MINȚII ȘI EMOȚIILE

Activitatea începe cu un experiment: o parte din elevi vor primi de la cadrul didactic câteva bomboane, iar ceilalți elevi nu vor primi nimic. Elevii sunt îndemnați să facă ceea ce simt iar cadrul didactic observă comportamentul acestora. O parte din elevi au împărțit cu colegii care nu au primit bomboane, iar o altă parte nu au împărțit. Pornind de la acest experiment se poartă discuții despre ce înseamnă să fii empatic. Sunt prezentate elevilor o serie de informații legate de sănătatea minții și despre emoții.

Quiz „Siguranța pentru sănătate”: Fiecare dintre noi trăiește câteodată emoții negative. Cum să le facem față? Bifează variantele desenate și adaugă-le pe ale tale.

Fișă de lucru – Gestionează-ți emoțiile. Sursa www.scoalatedi.ro.

GESTIONEAZĂ-ȚI EMOȚIILE

FURIE

Cum să mă ajut?

- desenează-ți propria furie
- respiră adânc de 3 ori
- numără până la 10
- fă câteva genuflexiuni
- mergi la plimbare (dacă poți)
- gândește-te la ceva plăcut
- citește

Ideea ta

TRISTEȚE

Cum să mă ajut?

- discută cu cineva de încredere
- îmbrățișează pe cineva
- gândește-te la momente plăcute pe care le-ai trăit
- ascultă muzică
- fă-ți o cacao
- întâlnește-te cu un prieten

Ideea ta

FRICĂ/STRES

Cum să mă ajut?

- desenează ceea ce îți
- provoacă frică
- conversează cu cineva
- îmbrățișează pe cineva
- dansează pe muzica preferată
- întâlnește-te cu prietenii
- assemblează un puzzle
- imaginează-ți că ești la malul mării, închide ochii și ascultă zgomotul valurilor

Ideea ta

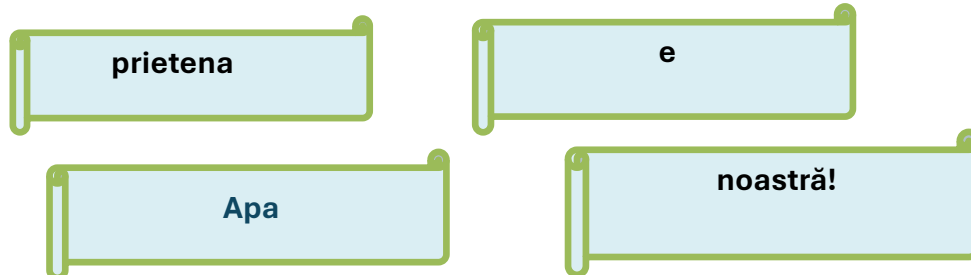
Aici desenează persoanele cărora le poți cere ajutor

ACTIVITATEA 2: „APA, PRIETENA NOASTRĂ”

Activitatea începe cu un filmuleț educativ despre spălătul mâinilor de pe site-ul www.scoalatedi.ro.

Sunt purtate discuții legate de regulile de igienă pentru a preveni răspândirea microbilor.

- Se dă fiecărui grup câte o coală mare de hârtie, creioane colorate și câteva benzi de hârtie cu următoarele cuvinte:

- Se solicită elevilor să așeze cuvintele date astfel încât, să obțină o propoziție potrivită cu afișul, apoi să le lipească pe acesta.

- Li se cere elevilor să realizeze un afiș care să cuprindă reguli de igienă a mâinilor.
- Se sugerează elevilor să-și așeze palmele pe coala primită și să le contureze, apoi să deseneze picături de apă.

- Se prezintă regulile de igienă a mâinilor împreună cu importanța respectării lor.

Bibliografie:

1. Programe școlare pentru disciplina opțională „Educație pentru sănătate”, ED. de M.E.C, 2004.;
2. Mirela Mihăiescu, Anița Dulman, Claudia Mihai, *Activități transdisciplinare – Ghid pentru învățători* - Ed. Radical 2005.
3. www.scoalatedi.ro

Inteligența emoțională - premisă a creșterii performanței școlare

Profesor învățământ primar Rodica LEONTE
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

INTELIGENȚA EMOTIIONALĂ = CAPACITATEA DE A FI ÎN STARE SĂ SE MOTIVEZE ȘI SĂ PERSEVEREZE ÎN FAȚA FRUSTRĂRILOR, DE A-ȘI STĂPÂNI IMPULSURILE ȘI DE A AMÂNA SATISFACȚIILE, DE A-ȘI REGLA STĂRILE DE SPIRIT ȘI DE A ÎMPIEDICA NECAZURILE SĂ-I ÎNTUNECE GÂNDIREA, DE A FI STĂRUITOR ȘI DE A SPERA.

„Viața este o comedie pentru cei care gândesc și o tragedie pentru cei care au sentimente.” HORACE WALPOLE

Pe când **MINTEA RAȚIONALĂ** operează cu gânduri, este capabilă să cântărească și să reflecteze, **MINTEA EMOTIIONALĂ** este un sistem de cunoaștere impulsiv și foarte puternic, uneori illogic – două moduri fundamental diferite de cunoaștere care interacționează pentru a crea viața noastră mintală.

Cele două minți distincte sunt extrem de rafinat coordonate, sentimentele sunt esențiale pentru gândire, iar gândirea pentru sentimente. Însă atunci când intervine pasiunea, se creează un dezechilibru: mintea emoțională preia controlul, înecând mintea rațională.

Din acest motiv rezultă necesitatea preocupărilor pentru educarea inteligenței emoționale.

„CULTIVAREA INTELIGENȚEI EMOȚIONALE ESTE ESENȚIALĂ ÎN DEZVOLTAREA TIMPURIE A COPIILOR ȘI CONTRIBUIE ÎN PROPORȚIE DE 80% LA REUȘITA ÎN VIITOARELE CARIERE!”

„Este timpul să ajungi un maestru al emoțiilor, un supraerou care să știe să le «citească» pe fața celor din jur la fel cum ai citi o carte de povești.

A venit vremea să înveți să le stăpânești la fel cum dresezi un cal nărăvaș să te accepte ca stăpân și să te ducă unde vrei. Vei învăța să fii bucurios, să nu lași furia să pună stăpânire pe tine, să îți învingi frica, să treci mai ușor peste tristețe sau să râzi atunci când te cuprinde dezgustul.” prof. univ. dr. Ion-Ovidiu Pânișoară

- **ALFABETIZAREA EMOȚIONALĂ – PERFORMANȚĂ ȘCOLARĂ**

Este utilă formarea la elevi a competenței emoționale și sociale atât în clasă la disciplinele destinate special precum dezvoltarea personală, educația civică (DP/ED C), opționale de consiliere, în afara școlii (activități extracurriculare/proiecte comune elevi – părinți – cadre didactice) sau în cadrul celorlalte discipline.

Prin aceasta urmărim:

- ✓ *Conștientizarea de sine emoțională:*
 - îmbunătățirea recunoașterii și definirii propriilor emoții;
 - o mai bună cunoaștere a cauzelor care au generat diverse sentimente;
 - recunoașterea diferenței dintre sentimente și acțiuni.
- ✓ *Stăpânirea emoțiilor:*
 - O mai bună toleranță la frustrare și o mai bună stăpânire a mâniei;
 - Mai puține insulte, bătăi și acte de indisciplină la ore;
 - Putința de exprimare a mâniei într-un mod potrivit, fără ceartă;
 - Mai puține eliminări și exmatriculări;
 - Mai puțină agresivitate sau comportament autodistructiv;
 - Mai multe sentimente pozitive despre sine, școală și familie;
 - O mai bună stăpânire a stresului;
 - Mai puțină izolare și anxietate în societate.
- ✓ *Utilizarea emoțiilor în mod productiv:*
 - Mai multă responsabilitate;
 - O mai bună concentrare asupra îndeplinirii unei misiuni și acordarea atenției necesare;
 - Mai puțină impulsivitate, mai mult autocontrol;
 - Punctaje mai bune la testele de la învățătură.
- ✓ *Empatia: citirea emoțiilor:*
 - O mai mare capacitate de a privi lucrurile din perspectiva celuilalt;
 - O mai mare empatie și sensibilitate față de sentimentele celorlalți;
 - O ascultare mai atentă a celorlalți.
- ✓ *Abordarea relațiilor interpersonale:*
 - O mai bună capacitate de a analiza și de a înțelege relațiile;
 - O mai bună rezolvare a conflictelor și a neînțelegerilor prin negocieri;
 - O mai bună rezolvare a problemelor la nivelul relațiilor;
 - O mai bună exprimare și talent în comunicare;
 - Mai mult succes și siguranță de sine, abordarea cu prietenie și implicarea în viața semenilor;
 - Mai multă atenție față de semenii;
 - Mai multă preocupare și amabilitate;
 - Mai multă armonie și socializare în grupuri;

- Mai multă împărtășire, colaborare și ajutor;
- Mai multă democrație în tratarea celorlalți.

• **PROGRAMELE DE ALFABETIZARE EMOȚIONALĂ AU ÎMBUNĂȚĂȚIT REZULTATELE LA ÎNVĂȚĂTURĂ ALE COPIILOR.**

Alfabetizarea emoțională sporește capacitatea dascălilor de a învăța elevii, cu atât mai mult în aceste vremuri în care prea mulți copii nu reușesc să-și stăpânească supărarea, să asculte sau să se concentreze, să-și domolească ieșirile/impulsurile, să-și asume răspunderea pentru ceea ce fac sau să-și manifeste sentimentele față de ceea ce află sau învață.

Emoția se referă la un sentiment și la gândurile pe care acesta le antrenează, la stări psihologice și biologice și la măsura în care suntem înclinați să acționăm. Există sute de emoții de toate tipurile, cu diverse variații, schimbări și nuanțe. Există emoții mult mai subtile decât cuvintele care le-ar putea defini.

Dintre toate stările sufletești de care oamenii vor să scape, furia pare a fi cea mai intransigentă. Oamenii controlează cu greu furia, pentru că este cea mai seducătoare dintre emoțiile negative/nefolositoare. Spre deosebire de mâhnire, furia energizează. Există părerea că furia este necontrolabilă și că vărsarea furiei-catharsis¹-ul - este spre binele persoanei.

Emoțiile se pot răspândi ca virusii, însă nu toate emoțiile se transmit la fel. S-a descoperit că buna dispoziție și entuziasmul se răspândesc cel mai iute, iritabilitatea este mai puțin contagioasă.

Râsul demonstrează în mod deosebit forța ansei deschise în acțiune – natura contagioasă a tuturor emoțiilor. Atunci când auzim râsete, zâmbim sau râdem automat și noi. Veselia se răspândește atât de rapid pentru că în creierul nostru există circuite cu ansă deschisă, special configurate pentru a depista zâmbetele și râsul. Rezultatul este o deturnare emoțională pozitivă.

Râsul semnalează încredere, relaxare și o viziune comună asupra lumii.

În orice spațiu de lucru zgomotul râsului semnalează temperatura emoțională a grupului, furnizând un indiciu sigur al faptului că oamenii sunt implicați trup și suflet.

Spre deosebire de alte manifestări emoționale – în special zâmbetul, care poate fi simulat – pe când râsul presupune activarea, în bună măsură involuntară, a unor sisteme neurale extrem de complexe: râsul este mai greu de simulat.

Abilitățile emoționale sunt importante inclusiv pentru adaptarea profesională.

Un mare număr de persoane au un nivel redus de dezvoltare a inteligenței emoționale. Direcțiile de educare și perfecționare a acestor persoane trebuie să vizeze:

- a) identificarea și controlul unor stări emoționale neplăcute de genul furiei, mâniei, anxietății și
- b) administrarea emoțiilor personale.

Persoanele conștiente de propriile stări emoționale, sunt autonome și reușesc să intervină în desfășurarea lor.

Bibliografie:

1. Daniel Goleman, Inteligența emoțională, Curtea Veche, București, 2001;
2. Daniel Goleman și colaboratorii, Inteligența emoțională în Leadership, Curtea Veche, București, 2007;

¹ **CÁTHARSIS** s. n. 1. (Lit.) Purificare a spiritului cu ajutorul artei prin participare intensă la fenomenul artistic. 2. (În psihanaliză) Efect terapeutic obținut prin descărcarea unei trăiri refulate. [Scriș și: catarsis. – Pr.: -tar-] – Din fr. catharsis.

3. Ramona Buzgar (coordonator), Călătorie în lumea emoțiilor, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2020.

Parteneriatul educațional Școală- Familie-Comunitate

*Profesor învățământ primar Gabriela Antohe
Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești*

Educația este fundamentul pe care se clădește viitorul unei societăți sănătoase, echilibrate și responsabile. Rolul ei în formarea tinerilor nu se limitează doar la transmiterea de cunoștințe, ci presupune dezvoltarea caracterului, a valorilor morale și a capacității de a se adapta la provocările vieții. În acest proces complex, școala, familia și comunitatea reprezintă cei trei piloni esențiali. Fiecare are un rol complementar și indispensabil: școala oferă cadrul formal al instruirii, familia furnizează sprijinul emoțional și primele modele de comportament, iar comunitatea completează procesul educativ prin resurse, oportunități și responsabilizare socială. În contextul actual, marcat de schimbări rapide și provocări multiple – de la digitalizare la criza valorilor – devine tot mai clar că nicio instituție nu poate reuși singură. Este nevoie de parteneriate educaționale autentice, durabile și eficiente în care colaborarea între școală, familie și comunitate să devină o practică obișnuită, nu o excepție. Numai printr-o astfel de cooperare reală putem asigura copiilor un viitor stabil și o educație de calitate.

Rolul școlii în educația elevului

Școala reprezintă principalul cadru instituțional al educației formale și are un rol esențial în formarea intelectuală, morală și socială a copilului. Aici, elevii dobândesc nu doar cunoștințe, ci și valori, atitudini și comportamente care le vor ghida parcursul în viață. Cadrele didactice au responsabilitatea de a crea un mediu educațional sigur, stimulativ și incluziv. Ele nu transmit doar informații, ci modelează caractere, susțin dezvoltarea personală și cultivă spiritul critic. De asemenea, profesorii trebuie să identifice nevoile fiecărui elev și să adapteze metodele de predare pentru a favoriza incluziunea și reușita școlară. Printre exemplele de bune practici se numără organizarea de proiecte interdisciplinare, activități extracurriculare care implică și părinții, cluburi școlare, dar și parteneriate cu alte instituții educaționale sau culturale.

Rolul familiei în susținerea educației

Familia este primul și cel mai important factor de influență în viața unui copil. Ea asigură climatul emoțional în care copilul își dezvoltă încrederea în sine, curiozitatea și deschiderea spre învățare. Un mediu familial echilibrat, în care copilul este ascultat, sprijinit și încurajat, contribuie semnificativ la succesul său școlar. Părinții au rolul de a oferi nu doar suport material și logistic (rechizite, condiții de studiu), ci mai ales sprijin emoțional și motivațional. Totodată, ei trebuie să colaboreze cu școala în mod constant, să participe la ședințe, la activități organizate de clasă și să mențină un dialog deschis cu cadrele didactice. Comunicarea eficientă între familie și școală ajută la prevenirea și rezolvarea timpurie a eventualelor dificultăți, în beneficiul elevului.

Rolul comunității locale

Comunitatea locală joacă un rol important în susținerea educației, oferind resurse, modele și contexte reale de învățare. Actorii relevanți din comunitate includ administrația publică (primăria), instituțiile religioase (biserica), organizațiile neguvernamentale, poliția, biblioteca, centrele culturale etc. Implicarea comunității poate lua forme variate: susținerea financiară a școlilor, derularea de proiecte educaționale, organizarea de campanii de

conștientizare, sprijinirea familiilor vulnerabile, voluntariat sau evenimente comunitare. Prezența activă a comunității în educația copiilor contribuie la dezvoltarea simțului civic, la responsabilizarea socială și la integrarea valorilor morale în viața de zi cu zi a elevilor.

Colaborarea dintre școală, familie și comunitate

Relația dintre școală, familie și comunitate trebuie să fie una de parteneriat real, bazată pe încredere, respect și obiective comune. Fiecare parte are resurse, experiențe și perspective care, puse împreună, contribuie la un proces educațional mai complet și mai eficient. Parteneriatele pot fi concretizate prin activități comune: proiecte educaționale, campanii de sănătate sau siguranță, ateliere tematice, vizite educative sau implicarea în activități extracurriculare. De asemenea, pot fi create consilii consultative în care părinții, cadrele didactice și reprezentanții comunității să colaboreze la luarea deciziilor. Beneficiile colaborării sunt multiple: creșterea motivației elevilor, reducerea absenteismului, îmbunătățirea performanțelor școlare și crearea unui climat educațional pozitiv. Pentru atingerea unui nivel de calitate ridicat în eficientizarea relației școală - elev - familie - comunitate, este necesar de abordat un stil empatic de comunicare între părți ce trebuie transpus în psihologia mentală a elevului astfel încât să se producă o apropiere între părți, păstrând însă o neutralitate necesară și un echilibru constant și permisiv. În cadrul abordărilor contemporane ale fenomenului educațional se impune tot mai mult implicarea cadrelor didactice în relații de cooperare cu părinții copiilor și cu alți factori sociali interesați de educație. Rolul cadrelor didactice nu se reduce doar la educația la catedră sau în clasă, ci presupune o astfel de activitate în fiecare relație cu elevii și familiile acestora, desfășurând o muncă de dezvoltare, de conducere și de îndrumare. O relație eficientă cadru didactic – părinte presupune, printre altele, o ascultare activă, implicarea familiei în acțiunile extrașcolare ale copilului, cultivarea și practicarea toleranței față de un punct de vedere diferit.

Cooperarea activă a școlii și a învățătorilor cu ceilalți factori educaționali – familia, comunitatea locală, mass-media, biserica, organizații nonguvernamentale – trebuie să conducă la realizarea unor parteneriate viabile, de natură să permită o abordare pozitivă a problemelor diverse ale tinerilor elevi. Școala trebuie să găsească formele optime prin care cei implicați în acest proces de educare să poată gestiona resursele umane, să aibă cunoștințe de psihologie și pedagogie, să se poată adapta rapid la managementul schimbărilor din societatea actuală. Totuși, rolul important, cel puțin acum, îl are școala, cadrele didactice, învățătorul care, prin activitățile elaborate, pot dezvolta la elevi norme și conduite sociomorale, pot dezvolta abilități și conduite morale și civice, în contextul european actual. În acest sens, școala poate participa și interacționa dezinteresată cu familiile elevilor, poate iniția activități utile în școală sau în afara acesteia, sprijină actorii implicați pentru a se cunoaște pe sine și pentru a înțelege normele moral - civice, poate îmbunătăți calitatea vieții și performanțele elevilor, poate forma abilități de gândire independentă și critică etc. Familia reprezintă elementul cheie în socializarea copilului cu ceilalți copii din clasă fiind consultată cu privire la activitățile educative (extracurriculare) și cu privire la activitățile opționale pe care doresc să le desfășoare copiii. Lecțiile cu accentuat caracter practic, care obligă la observație, la intervenție personală, dar și la cooperare plac și descătușează energiile mintale și sufletești. Limbile se dezleagă cu ușurință și bucuriile reușitelor vor fi evidente. Prin prezentarea unor modele comportamentale, pe cât posibil într-o comunitate, veți observa îmbunătățirea rezultatelor școlare și o însușire mai bună a valorilor morale. Una este să le vorbești despre cele mai importante funcții în comunitate (primar, preot, polițist etc.) și alta este să vorbească ei însuși cu oamenii care reprezintă aceste funcții. Pentru consolidarea unui set de valori stabil și coerent care sprijină școala în formarea la copii a conduitei favorabile, a unui stil de viață sănătos mintal, emoțional, fizic și socio - moral am urmărit implicarea familiei și a comunității printr-un

parteneriat. Activitățile desfășurate au avut tocmai rolul apropierii de aceste instituții, a comunicării directe și a unui schimb de impresii și păreri. Elevii au participat cu interes și chiar s-au pus în situații de viață adevărate fiind primar, polițist, preot, doctor, etc. Sensibilizarea reprezentanților comunităților locale cu privire la problemele școlii a reprezentat o dimensiune deosebit de necesară pentru realizarea obiectivelor parteneriatului; și aceasta deoarece orice abordare abruptă, resimțită ca o ingerință autoritară în problemele comunității este și va fi sortită eșecului; în plus orice acțiune de dezvoltare nu este eficientă dacă nu este înțeleasă și preluată ulterior de comunitate. Concluziile întâlnirilor, aprecierile făcute de participanți în timpul evaluării finale a activităților, ecourile parteneriatului au dovedit că acțiunile de sensibilizare comunitară desfășurate au reprezentat un important cadru organizat de dialog și comunicare, așteptat de mult și resimțit ca necesar de toți participanții. S-a constatat o dorință de colaborare, conștientizându-se importanța școlii pentru comunitate și necesitatea sprijinirii școlii de către aceasta.

Concluzii

Consolidarea relației dintre școală, familie și comunitate este esențială pentru a construi un mediu stabil, favorabil învățării, în care copilul să se simtă susținut, valorizat și responsabil. Fiecare dintre cele trei componente are un rol unic, dar interdependent, în formarea unei generații echilibrate, competente și implicate social. Experiențele educaționale relevante se nasc din colaborare: când profesorii comunică eficient cu părinții, când comunitatea oferă contexte reale de învățare și când familia sprijină permanent dezvoltarea copilului. Împreună, aceste forțe pot transforma școala într-un spațiu viu, deschis, în care fiecare elev își poate atinge potențialul. Este necesară o implicare permanentă, nu doar punctuală, din partea tuturor actorilor educaționali. Educația este un proces continuu, iar succesul său depinde de coerența și continuitatea sprijinului oferit copilului, atât acasă, cât și în școală și comunitate. Prin cooperare, implicare, responsabilitate, dialogul deschis dintre profesori și părinți contribuie la o educație mai bună, mai umană și mai adaptată nevoilor societății actuale.

Bibliografie:

1. Agabrian, Mircea, Parteneriate familie – școală – comunitate, Editura Institutul European, Iași, 2005;
2. Baran-Pescaru, Adina, Parteneriat în educație: școală - familie - comunitate, Editura Aramis, București, 2004;
3. Chiru, Mihaela, Cu părinții la școală – Ghid pentru profesori, Editura Humanitas Educațional, București, 2003.

Proiect educativ „Ziua Mondială a Alimentației”

*Profesor învățământ primar Zînica Lungu
Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești*

ARGUMENT

„Sănătatea e darul cel mai frumos și mai bogat pe care natura știe să-l facă” spunea filozoful Michel de Montaigne. Alimentația joacă un rol foarte important în menținerea sănătății de-a lungul întregii vieți. Cercetările au evidențiat că anumite dezechilibre nutriționale la vârstele mici pot fi incriminate drept cauze ale întârzierilor de dezvoltare intelectuală a copiilor, ale afecțiunilor metabolice și cardiovasculare la vârsta de adult. (Stănescu Popp, 2006).

Educația pentru sănătate este una dintre componentele educației pentru societate ce reprezintă o pârgie importantă de acțiune asupra dezvoltării fizice și psihice optime a școlarilor, starea de sănătate a acestora fiind o garanție a reușitei tuturor demersurilor educative întreprinse în clasele mici.

Pe 16 octombrie, în întreaga lume, se sărbătorește Ziua Mondială a Alimentației. Activitatea are ca scop familiarizarea elevilor cu semnificația zilei de 16 octombrie, evidențierea rolului unei alimentații sănătoase și am dorit să învățăm copiii cât de important este să ne alimentăm corespunzător, cu produse benefice pentru sănătatea noastră.

În aceste vremuri în care oferta pentru hrana este extrem de variată, pericolele legate de boli cauzate de alimentația necorespunzătoare a crescut foarte mult. Obezitatea la copii este în continuă ascensiune, atât din cauza produselor zaharoase consumate de aceștia, cât și cantităților de zaharuri din majoritatea produselor alimentare.

În cadrul acestui proiect am dorit să prezentăm piramida alimentelor, pentru a observa principalele alimente sănătoase care trebuie să fie consumate de orice copil sau adult, ponderea consumării acestora în decursul unei săptămâni, recunoașterea, observarea, gustarea fructelor și legumelor proaspete, importanța consumării de fructe și legume proaspete.

SCOP

Formarea și dezvoltarea unor deprinderi și atitudini care să promoveze adoptarea unui stil de viață sănătos, a unui comportament igienic, de menținere a sănătății fizice și mentale optime, dezvoltarea armonioasă și fortificării organismului, adaptarea lui la condițiile mediului ambiental natural și social.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

- Să recunoască semnificația zilei de 16 octombrie – Ziua Alimentației;
- Să identifice alimentele sănătoase care trebuie să fie prezente în viața de zi cu zi;
- Să recunoască efectele negative pe care consumul excesiv de produse zaharoase îl are asupra corpului uman;
- Să identifice legume și fructe;
- Să identifice importanța consumului de legume și fructe proaspete.

LOCUL DESFĂȘURĂRII: sala de clasă

METODE DE EVALUARE:

- Expoziție cu lucrările realizate de elevi.
- Se vor acorda diplome de participare tuturor elevilor.

RESURSE

- Resurse umane: elevii clasei pregătitoare, elevii clasei I, cadrele didactice.
- Resurse procedurale: conversația, explicația, dialogul, demonstrația.

- Resurse materiale: laptop, videoproiector, tablă interactivă, fructe și legume proaspete, coală cartonată, magneti, coș, jetoane care ilustrează diferite alimente, bandă dublu-adezivă.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR

1. Prezentarea semnificației Zilei Mondiale a Alimentației: Discuții despre limitarea risipirii alimentelor (Anexa 1).
2. Prezentarea alimentelor sănătoase (Anexa 2).
3. Joc: „Recunoaștem ce fruct sau legumă am gustat”. Elevii vor avea ochii acoperiți cu o eșarfă și vor primi de la cadrul didactic, cu ajutorul unei furculițe o bucată de fruct sau de legumă. Elevul va avea sarcina să ghicească ce fruct/legumă a primit.
4. Citim și răspundem la ghicitori despre alimente (Anexa 3).
5. Joc: „Semaforul alimentelor”. Activitatea constă în lipirea unei coli cartonate pe tablă cu ajutorul magnetilor. Această coală va fi împărțită în trei coloane (prima coloană va fi reprezentată de semaforul verde, cea de-a doua coloană de semaforul galben, cea de-a treia coloană de semaforul roșu). Elevii vor extrage, pe rând, dintr-un coș jetoane pe care sunt ilustrate anumite alimente. Apoi vor lipi jetonul în coloana potrivită, în funcție de alimentul ilustrat (Anexa 4).
6. Diplome de participare la evenimentul Ziua Mondială a Alimentației. (Anexa 5).

ANEXE

Anexa 1: <https://www.facebook.com/watch?v=337574240867768>

Anexa 2: <https://www.youtube.com/watch?v=H9xrJdg7FuI>

Anexa 3: „Domnișoară pistruiată/ În roșu îmbrăcată/ Dulce, dar și parfumată/ În luna mai recoltată./ Ghice ce-i?” - (Căpșuna). „Rotundă și dolofană/ E vedeta din salată/ De toți copiii adorată.” - (Roșia). „Pălărie elegantă/ După ploaie se arată.” - (Ciuperca). „Îl mănâci fiert sau prăjit/ În cuibar de-ai auzit/ Un vesel cotcodăcit.” - (Oul)

Anexa 4:

Anexa

5:

https://www.canva.com/design/DAGS_r5RAxU/dd9NhO99BiOTmCrXG_nQpw/edit?utm_content=DAGS_r5RAxU&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton.

Bibliografie și webografie:

- Canva:

https://www.canva.com/design/DAGS_r5RAxU/dd9NhO99BiOTmCrXG_nQpw/edit?utm_content=DAGS_r5RAxU&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton;

- Facebook: <https://www.facebook.com/watch?v=337574240867768>;

- Pinterest: <https://ro.pinterest.com/elenan0613/alimente/>;

- Youtube: <https://youtu.be/H9xrJdg7FuI?si=QSz6nRIrD1lcmtzA>.

Pedagogia digitală și provocările viitorului apropiat

*Profesor învățământ primar Cristina Ionașcu
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

De ce pedagogia digitală? Pentru că școala nu mai poate concura cu lumea reală în ceea ce privește volumul de informație. Există deja un fenomen periculos, de epuizare informațională. Dar poate oferi un sens acelor informații. Poate construi sensuri, valori, conexiuni. Iar pedagogia digitală este una dintre căile prin care acest lucru devine posibil. Pentru că elevii noștri trăiesc deja într-un ecosistem digital. Nu are sens să-i „dezvățăm” de el în școală. Mai înțelept este să-i învățăm să-l navigheze cu discernământ, să-l transforme într-un spațiu de învățare și exprimare responsabilă. Pentru că pedagogia digitală nu înseamnă renunțare la valorile școlii tradiționale, ci reformularea lor în cheie actuală. Înseamnă, în fond, o pedagogie care nu ignoră timpul prezent. Pedagogia digitală nu este despre „a ști să folosești aplicații”. Este despre a construi contexte de învățare care valorifică specificul mediului digital – hipertextualitatea, interactivitatea, colaborarea asincronă, capacitatea de a vizualiza date sau procese complexe. Este despre a înțelege cum anume mediul digital schimbă așteptările, motivațiile și strategiile cognitive ale elevilor de azi. Iar această înțelegere nu vine din tutoriale, ci din reflecție pedagogică susținută.

Pedagogia digitală se referă la ansamblul principiilor, strategiilor și practicilor educaționale ce integrează tehnologiile digitale cu scopul optimizării procesului de învățare. Aceasta nu se limitează la utilizarea unor instrumente tehnologice, ci presupune un demers pedagogic complex, orientat spre dezvoltarea competențelor digitale, participarea activă a elevilor și adaptarea conținutului la nevoile individuale ale acestora.

În acest timp al transformărilor accelerate și a redefinirii constante a practicilor educaționale, pedagogia digitală nu mai este opțională, ci devine o componentă fundamentală a actului didactic contemporan. Însă, dincolo de imperativele impuse de contextul tehnologic sau de politicile educaționale europene, pedagogia digitală își câștigă relevanța mai ales prin ceea ce poate genera în sala de clasă: motivație, autonomie, creativitate și învățare cu sens.

Transformările rapide generate de digitalizare au redefinit în mod fundamental modul în care învățăm, predăm și interacționăm în mediul educațional. În ultimele două decenii, tehnologia a trecut din sfera de suport educațional în cea de componentă pedagogică esențială, aducând cu sine un nou concept: pedagogia digitală. Aceasta nu presupune doar utilizarea instrumentelor digitale, ci o schimbare de paradigmă în actul educațional, în care accentul se mută de la transmiterea informațiilor la dezvoltarea competențelor digitale, a gândirii critice și a capacității de adaptare la un mediu de învățare fluid și dinamic. Pedagogia digitală devine, astfel, un răspuns necesar la complexitatea societății informaționale contemporane. Educația viitorului apropiat depinde de modul în care cadrele didactice, elevii și instituțiile educaționale reușesc să îmbine dimensiunea umană cu cea tehnologică, evitând transformarea școlii într-un simplu spațiu tehnic și menținându-i vocația formativă.

Pedagogia digitală se definește printr-o integrare coerentă a instrumentelor și resurselor tehnologice în procesul educativ, având ca scop îmbunătățirea experienței de învățare și personalizarea traseului educațional al elevului. După cum arată Ioan Cerghit (2006), pedagogia modernă trebuie să se adapteze permanent contextului social și cultural, iar tehnologia reprezintă astăzi unul dintre acei factori determinanți ai schimbării. Această abordare presupune nu doar folosirea tehnologiei (platforme educaționale, aplicații interactive, resurse online), ci și o reconfigurare a rolului profesorului. Cadrele didactice devin mai

degrabă facilitatori ai învățării și mentori digitali, capabili să ghideze elevii în selectarea și interpretarea critică a informației.

În contextul actual, formarea competențelor digitale ale profesorilor reprezintă o condiție esențială pentru succesul pedagogiei digitale. După cum menționează Marin (2015), dezvoltarea profesională continuă nu mai poate fi concepută separat de alfabetizarea digitală. Profesorii trebuie să dețină cunoștințe despre instrumente TIC, metodologii blended-learning și strategii care favorizează învățarea colaborativă online. Pandemia de COVID-19 a accelerat această nevoie, relevând inegalitățile digitale și lipsa pregătirii digitale a multor actori educaționali. Dincolo de adaptarea tehnică, s-a dovedit necesară și o reevaluare a valorilor educației, pentru a evita transformarea tehnologiei din instrument pedagogic în scop în sine.

În următorii ani, sistemele educaționale se vor confrunta cu multiple provocări: accelerația inovației tehnologice – apariția inteligenței artificiale, realității augmentate și a învățării automatizate ridică întrebări etice și pedagogice semnificative; echitatea digitală – diferențele între mediul urban și rural, accesul inegal la echipamente și conexiune vor continua să afecteze participarea școlară; suprasaturația informațională – elevii sunt bombardați zilnic de conținuturi digitale, necesitând o alfabetizare mediatică reală; diminuarea interacțiunii umane – riscul alienării și al pierderii dimensiunii socio-afective a educației crește odată cu mediul digital omniprezent.

Pedagogia digitală trebuie, așadar, să mențină un echilibru între inovație și umanism, să formeze competențe, nu dependențe, și să rămână fidelă scopului educațional de bază: dezvoltarea integrală a persoanei. Pentru a valorifica potențialul pedagogiei digitale, sistemele educaționale românești ar trebui să investească în infrastructură digitală de calitate, cu acces echitabil pentru toate școlile; programe de formare continuă pentru profesori, axate pe metodologia digitală și educația incluzivă; curriculum digital adaptat competențelor secolului XXI; parteneriate între școală, universități și companii IT pentru inovare educațională.

Conform viziunii lui Cucoș (2014), pedagogia trebuie să își păstreze dimensiunea axiologică chiar și în era digitală, cultivând nu doar cunoștințe, ci și discernământ, empatie și spirit critic. Pedagogia digitală reprezintă mai mult decât o simplă adaptare tehnologică — ea presupune un nou tip de gândire pedagogică, centrată pe elev, pe învățarea activă și pe folosirea responsabilă a tehnologiei. Viitorul apropiat va amplifica provocările, dar și oportunitățile educaționale; succesul depinde de modul în care școala reușește să umanizeze digitalul și să formeze cetățeni critici, competenți și flexibili. Educația digitală, dacă este înțeleasă și aplicată în spiritul pedagogiei moderne, poate deveni liantul dintre tradiția educațională românească și cerințele lumii globale.

Pedagogia digitală nu e doar un trend, ci o necesitate în educația contemporană. Prin adoptarea unei abordări strategice și centrate pe elev, putem valorifica puterea tehnologiei pentru a crea experiențe de învățare mai relevante, mai personalizate și mai pregătitoare pentru viitor.

Bibliografie:

- Cerghit, I., (2006), *Metode de învățământ*, București, Editura Didactică și Pedagogică;
- Cucoș, C., (2014), *Pedagogie și axiologie*, Iași, Editura Polirom;
- Marin, E., (2015), *Formarea competențelor digitale în educație*, București, Editura Universitară.

Clasa inversată ca formă modernă de învățare online*Profesor Mihai Ionașcu**Școala Gimnazială „Constantin Popovici” Buhoci*

În ultimele două decenii, învățământul a trecut printr-o transformare profundă, determinată atât de avansul tehnologic, cât și de schimbarea nevoilor și stilurilor de învățare ale elevilor și studenților. Modelul tradițional de predare, centrat pe profesor, este treptat înlocuit sau completat de metode flexibile și interactive, adaptate mediului digital. Una dintre aceste metode este *clasa inversată*, cunoscută în plan internațional drept *flipped classroom*, care a devenit extrem de relevantă odată cu extinderea învățării online.

Clasa inversată este un model pedagogic inovator care reconfigurează complet modul în care elevii învață.

Într-un sistem educațional tradițional, profesorul predă în clasă, iar elevii fac teme acasă. În schimb, în cadrul clasei inversate, materialul teoretic este oferit elevilor înainte de întâlnirea cu profesorul, iar timpul din clasă este dedicat activităților interactive, colaborative și aplicațiilor practice ale noilor concepte. Această abordare este din ce în ce mai întâlnită în învățământul online, deoarece permite flexibilitate și o mai mare autonomie în procesul de învățare.

Modelul clasei inversate a fost creat pentru a răspunde nevoilor unei educații moderne, interactive și personalizate. Implementarea sa în contextul învățământului online poate contribui la îmbunătățirea performanțelor elevilor și la creșterea motivației acestora, fiind în același timp o metodă eficientă de utilizare a tehnologiilor digitale în educație.

Clasa inversată presupune o reorganizare a procesului educativ, reconfigurând rolurile educaționale, transferând predarea conținuturilor în spațiul online, prin mutarea activităților teoretice de predare (predarea conținutului) în afara clasei, de obicei prin materiale digitale – videoclipuri educaționale, prezentări interactive, infografice, podcasturi, platforme digitale și dedicându-le studiului individual acasă, iar la orele de clasă, timpul petrecut cu profesorul este dedicat aplicațiilor practice, fiind utilizat pentru activități aplicative, centrate pe competențe, care pun accent pe colaborare, reflecție, întrebări și răspunsuri. Această schimbare răspunde nevoii de a crea un învățământ mai activ, personalizat, în care elevii sunt actori principali ai procesului de învățare.

Modelul își propune, prin urmare, să ofere elevilor un control mai mare asupra propriului proces de învățare, motivându-i să exploreze materialele înainte de a discuta conceptele într-un cadru interactiv. Acest proces presupune, de asemenea, o înțelegere profundă a materialului, în locul unui învățământ superficial bazat pe memorare mecanică.

Elevul studiază individual conținutul, iar ora sincronă este folosită pentru: dezbateri; exerciții aplicate, proiecte în echipă, învățare prin probleme (problem-based learning), clarificarea neînțelegerilor, feedback personalizat.

Acest model se aliniază cu teoriile moderne ale învățării active susținute de pedagogi români precum Ioan Cerghit sau Miron Ionescu, care subliniază că elevul nu trebuie să fie doar receptor, ci participant activ în construcția cunoașterii. Potrivit Ioan Cerghit în lucrarea sa *Metode de învățământ* (2008), Clasa inversată are la bază ideea că procesul educațional nu ar trebui să se limiteze la transmiterea de informații într-un mod unidirecțional, ci să fie axat pe activități care ajută elevul să aplice și să integreze cunoștințele.

Educația online oferă cadrul ideal pentru modelul clasei inversate, integrându-se perfect datorită caracteristicilor platformelor digitale, care permite profesorului să diferențieze învățarea prin resurse variate, iar elevilor să acceseze în mod continuu materialele

educaționale și să învețe în ritmul lor. Cu ajutorul unor instrumente și platforme online, elevii pot accesa resurse educaționale (video-uri, articole, simulări) și pot participa la activități de învățare colaborativă. De asemenea, platformele digitale facilitează distribuirea materialelor, urmărirea progresului și comunicarea cu elevii, câteva dintre cele mai utilizate fiind:

- *Google Classroom* – pentru materiale, teme și feedback;
- *Moodle* – folosit în multe universități românești;
- *Edmodo, Microsoft Teams, Adservio* – pentru colaborare și monitorizare;
- *YouTube Edu, platforme ale editurilor* – pentru conținut video educațional;
- *Kahoot, Mentimeter, Quizizz* – pentru evaluare interactivă.

Astfel, modelul inversat devine nu doar o metodă de predare, ci un cadru coerent al educației online, centrat pe autonomie și interacțiune.

Succesul modelului depinde de unele elemente esențiale precum:

– *Materiale de calitate*: conținutul trebuie să fie clar, accesibil, bine structurat. Videoclipurile scurte (5 – 10 minute) sunt cele mai eficiente.

– *Acces la resurse*: platformele trebuie să fie ușor de utilizat, iar elevii trebuie să aibă acces la tehnologie.

– *Activități aplicative în timpul sesiunilor*: Sesiunile sincron se concentrează pe aplicații. Nu se repetă lecția!

– *Evaluare continuă*: micro-teme, chestionare, reflecții scrise, discuții.

– *Feedback constant*: atât profesorul, cât și elevii oferă feedback pentru a ajusta procesul.

Avantajele învățării inverse în mediul digital:

• *Flexibilitate și personalizare* - elevii învață în ritmul propriu, pot revedea materialele ori de câte ori doresc. Într-un mediu online, Clasa inversată oferă elevilor posibilitatea de a învăța în ritmul propriu. Acest lucru este esențial pentru elevii cu diverse stiluri de învățare și ritmuri diferite. Ei pot accesa materialele de învățare de mai multe ori, având astfel ocazia de a înțelege mai bine subiectele dificile.

• *Învățare activă și colaborativă* - activitățile din clasă sunt axate pe aplicarea cunoștințelor, iar elevii sunt încurajați să participe activ la discuții și să rezolve probleme reale. De exemplu, profesorii pot organiza sesiuni de brainstorming, dezbateri pe teme relevante sau lucrări de grup care stimulează gândirea critică și creativitatea.

• *Rol activ pentru elev* - elevul devine co-constructor al cunoașterii, asumându-și responsabilitatea pentru învățare.

• *Creșterea motivației* - activitățile colaborative și stimulante sporesc implicarea. Elevii care se implică activ în procesul de învățare sunt mai motivați. Clasa inversată, prin natura sa, îi stimulează să devină mai responsabili și mai autonomi în gestionarea propriului proces educațional, aspect susținut și de Miron Ionescu în studiile sale asupra pedagogiei active.

• *Mai mult timp pentru interacțiune cu profesorul (timp de calitate cu profesorul)* - profesorul nu mai consumă timp cu transmiterea pasivă a conținuturilor, ci sprijină elevii acolo unde au nevoie. Prin mutarea predării conținuturilor în afara orei de curs, timpul din clasă poate fi folosit pentru activități de feedback și clarificare. Elevii beneficiază de mai mult timp de interacțiune personalizată cu profesorul, ceea ce contribuie la înțelegerea aprofundată a materiei.

• *Învățare bazată pe competențe* - modelul susține competențe prevăzute în profilul european al absolventului: autonomie, colaborare, gândire critică, creativitate.

Limitări și provocări

Deși modelul clasa inversată are multiple beneficii, implementarea sa nu este lipsită de provocări:

- *Inegalități în accesul la tehnologie:* unii elevi nu au acces permanent la tehnologie, iar lipsa unui dispozitiv adecvat sau a unei conexiuni stabile la internet poate limita accesul la materialele educaționale.
- *Motivație scăzută la învățarea individuală:* dacă elevii nu sunt suficient de implicați sau nu parcurg materialele înainte de ora de curs, modelul își pierde din eficiență. Așadar, este important ca profesorii să adopte strategii care să crească motivația acestora, de exemplu, prin activități mai interactive și prin stimulente care să le mențină interesul.
- *Suprasolicitarea elevilor:* volumul prea mare de materiale video poate fi obositor.
- *Pregătirea profesorilor:* nu toți profesorii sunt formați în pedagogii digitale, așa cum subliniază și Adriana Băban și Adina Colomeischi în studiile lor privind competențele digitale în educația românească. Implementarea acestui model necesită competențe digitale avansate și cunoștințe despre metodele de învățare activă. Astfel, este necesar ca profesorii să fie instruiți continuu în utilizarea tehnologiilor educaționale și în aplicarea metodologiilor inovative.

Ca și exemple concrete din practica educațională, pot fi amintite:

- *La disciplina limba și literatura română:* elevii urmăresc acasă un videoclip despre curentul literar și în clasă analizează fragmente, construiesc hărți conceptuale și dezbate texte.
- *La matematică:* profesorul oferă tutoriale video pentru demonstrația unei teoreme; la clasă se rezolvă probleme, se lucrează pe grupe și se discută strategii de rezolvare.
- *La științe:* elevii vizualizează experimente filmate, iar la clasă simulează procese, analizează rezultate și interpretează date.

În acest sens, studiile de specialitate recomandă profesorilor: crearea de materiale scurte și atractive, integrarea strategiilor de învățare activă (dezbateri, problematizare), alternarea resurselor multimedia, stabilirea clară a responsabilităților elevilor, feedback constant și individualizat, colaborare între profesori pentru realizarea unei biblioteci comune de resurse.

Modelul de învățare inversă reprezintă o schimbare semnificativă în procesul educațional, adaptându-se perfect la cerințele educației moderne. Acesta contribuie la dezvoltarea unui învățământ centrat pe elev, care pune accent pe autonomia învățării și pe aplicarea activă a cunoștințelor. Clasa inversată este o adaptare necesară la evoluția societății digitale și la nevoile actuale ale elevilor. Prin flexibilitate, accesibilitate și orientare spre aplicarea cunoștințelor, modelul aduce un plus de valoare atât în învățarea online, cât și în cea tradițională. Implementat corect, acest model poate duce la rezultate educaționale superioare și poate îmbunătăți semnificativ performanțele și experiența de învățare a elevilor, punând accent pe învățarea activă și colaborativă, iar în același timp, consolidând relația elev - profesor.

Concluzii

Clasa inversată poate transforma radical modul în care elevii se raportează la educație. Ea sprijină formarea competențelor secolului XXI și oferă un cadru de învățare mai eficient, mai motivant și mai apropiat de realitate.

Clasa inversată, în contextul educației online, este o metodă eficientă pentru a transforma educația într-un proces activ și colaborativ. Prin flexibilitatea sa, permite elevilor să își asume un rol activ în învățare, iar profesorilor le oferă mai mult timp pentru a oferi sprijin individualizat. Cu toate provocările sale, Clasa inversată poate contribui semnificativ la dezvoltarea unui sistem educațional mai accesibil, adaptabil și eficient.

Bibliografie:

- Cerghit, I., (2008), *Metode de învățământ*, Editura Polirom;
- Ionescu, M., (2014), *Introducere în pedagogie*, Editura Polirom;
- Cucos, C., (2017), *Tehnologiile educației*, Editura Polirom;
- Oprea, C.-L., (2009), *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică;
- Bocoș, M. D., (2013), *Didactica disciplinelor pedagogice*, Editura Paralela 45;
- Vlasceanu, L., (2018), *Educația și societatea cunoașterii*, Editura Polirom;
- Colomeischi, A., & Băban, A., (2016), *Studii privind competențele digitale în educație*, Universitatea „Babeș-Bolyai”;
- Potolea, D., & Toma, S., (2010), *Teoria și metodologia curriculumului*, Editura Polirom.

Rolul și regulile cadrului didactic ca manager al clasei de elevi

*Profesor învățământ primar Norina-Daniela Bulai Norina-Daniela
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău*

În societate există mai multe tipuri de organizații care se dezvoltă în domenii proprii și după reguli proprii. Cea mai mare parte a activității o desfășurăm în aceste organizații. La vârstele mici ne aflăm în organizațiile preșcolare, apoi depindem de organizațiile profesionale.

Școala este o instituție specializată în realizarea educării elevilor, sistematic, cu personal specializat, după un program fundamentat științific.

În sistemul social de educație și învățământ, cadrul didactic trebuie să se raporteze la cei pe care îi educă, să stabilească relații de cooperare cu părinții acestora și cu alți factori interesați ai societății. El nu educă numai la catedră sau în clasă, ci, prin fiecare contact relațional cu copiii și părinții, desfășoară o muncă de creștere și dezvoltare, de conducere și direcționare. Activitatea educatorului se desfășoară în fața unor individualități psihice umane în formare. Deci educatorul are responsabilități maxime în ce privește comportamentele și intervențiile lui.

La nivelul învățământului, decizia are un caracter mai complex decât în alte domenii, pentru că decizia educatională are semnificații deosebite, consecințele deciziilor având influență directă asupra personalității viitorului adult.

Pentru ca o decizie educativă să fie corectă, ea trebuie să parcurgă mai multe etape:

1) pregătirea deciziei prin:

- identificarea problemei;
- obținerea informațiilor și cunoașterea cauzelor care au generat abaterea prin observații, teste, studiu de caz, convorbire;
- selecția, organizarea și prelucrarea informației;
- elaborarea variantelor de acțiune și a proiectelor de măsuri;

2) adoptarea deciziei și a măsurilor de aplicare. Cele mai eficiente forme de adoptare a deciziei sunt prin folosirea metodei SWOT, cooptarea elevilor în activitatea de selecție a alternativelor.

3) Aplicarea deciziei și urmărirea îndeplinirii ei se va face printr-o succesiune de activități organizatorice și motivaționale:

- comunicarea deciziei;
- explicarea motivației ei în fața elevilor;

- organizarea acțiunii practice (stabilirea termenelor, responsabilităților, colaborărilor între elevi);
- controlul îndeplinirii deciziei (ce ajută la depistarea elevilor problemă);
- reglarea optimă a acțiunii;
- evaluarea rezultatelor obținute.

Toate rolurile manageriale funcționează într-o permanentă interdependență.

Responsabilitatea învățătorului implică mai multe roluri : de părinte, de consilier, de cadru didactic. Efortul este considerabil și de multe ori este nevoie de multă organizare, răbdare și sacrificii.

Numai satisfacția ce apare la sfârșitul celor patru ani de lucru cu elevii, când se realizează acel liant între învățător și elevi este singura sursă de energie necesară managerului clasei pentru continuarea acestei nobile activități.

Indiferent de stilul de conducere, cadrele didactice vor să obțină cooperarea elevilor. Iată câteva reguli ale cadrelor didactice pentru ele însele care pot constitui una dintre premisele eficienței în managementul clasei de elevi:

- Începeți prin a fi ferm cu elevii: puteți deveni mai relaxat ulterior;
- Impuneti liniștea în clasă înainte de a începe să vorbiți.;
- Dacă este posibil, controlați intrarea elevilor în clasă.;
- Învățați să utilizați numele elevilor;
- Pregatiti lecțiile în amănunțime;
- Dacă este posibil, să fiți în clasă înaintea elevilor;
- Pregătiți materialele și aparatele necesare înainte de venirea elevilor;
- Este necesar să cunoașteți modul de utilizare a aparatelor și să fi executat

măcar o dată experimentele respective înainte de a le executa la oră.;

- Fiți dinamic, mergeți printre bănci;
- Începeți lecția cu ceva captivant și încercați să mențineți interesul și

curiozitatea;

- Oferiți instrucțiuni clare;
- Învățați să vă controlați vocea;
- Pentru a face față nevoilor de claritate ale elevilor, este bine să aveți

întotdeauna pregătite exemple alternative și materiale auxiliare;

- Când vorbiți, priviți clasa și învățați să observați totul;
- Când fixați teme pentru acasă, țineți cont de vârsta, abilitățile și fondul

cultural al elevilor;

- Structurați lecțiile astfel încât învățarea să se producă în perioade de timp

optime;

- Utilizați tehnici de predare cât mai variate;
- Anticipați problemele de disciplină și acționați cât mai rapid;
- Evitați confruntarea cu elevii;
- Expuneți standardele proprii cu claritate și insistați asupra lor;
- Priviți-vă ca pe un ajutor al elevilor;
- În situații adecvate, utilizați-vă resursele de umor în sens pozitiv;

Un management eficient al situațiilor școlare presupune prezența regulilor și pentru elevi. În acest sens, Kenneth Moore scria: „Elevii au nevoie și vor reguli. Ei vor să știe ce se așteaptă de la ei și de ce. Educatorii care încearcă să evite fixarea unor reguli și a unei structuri vor decoperi adesea că rezultatul este haosul, mai ales când se ocupă de copiii mici”.

O regulă adecvată este *univocă* (nu lasă loc la interpretări), *necesară* (nu este impusă doar pentru a spori numărul celor deja existente) și *poate fi impusă* (elevii trebuie să fie convinși că regulile se vor realiza, că încălcarea lor nu va fi tolerată și că respectarea lor va fi în schimb, recompensată).

D. Hargreaves sugerează că profesorul ar trebui să negocieze lista de reguli încă din cursul primelor întâlniri cu elevii. Acestea pot acoperi mai multe domenii: intrarea în clasă, mișcarea în timpul orei de curs, modalități de adresare, când se vorbește și când se tace în sala de clasă, cine se ocupă de distribuirea materialelor.

Voi prezenta câteva reguli stabilite împreună cu copiii clasei la care lucrez:

- Salutul la sosirea și plecarea din școală, folosirea formulărilor de politete;
- Să lucreze în liniște pentru a nu deranja pe ceilalți;
- Să asculte pe cel ce vorbește fără a-l întrerupe;
- Să respecte munca colegului și să se ajute între ei;
- Să se deplaseze și să acționeze într-o manieră ordonată;
- Să evite comportamentul violent.

O formulare pozitivă a regulii oferă o țintă de atins și este preferabilă unei formulări negative, care implică ceva de evitat. Este mai eficient să spui „lucrează în liniște” decât „să nu vă mai aud că vorbiți”.

În concluzie:

Pentru a facilita rezolvarea problemelor disciplinare, educatorul se poate implica în situația elevului, poate să-și exprime preocuparea pentru elev în calitate de persoană, construind astfel o relație cu elevul. În felul acesta, învățătorul poate să-și ajute elevii să reflecteze asupra propriilor dorințe și planuri, încercând totodată să înțeleagă opțiunile acestora. În cazul în care elevul a făcut o alegere iresponsabilă, învățătorul îl poate întreba: „Ce dorești de fapt?” „Ce îți trebuie?” „Cum ai vrea să fie la școală?”

Învățătorul trebuie să aibă capacitatea de a stăpâni comportamentul elevului la un moment dat, fără să-i reamintească greșelile trecute. El trebuie să încurajeze onestitatea și îi poate ajuta pe elevi să facă o alegere și să fie responsabili în raport cu propria opțiune.

Exemplu: Învățătorul observă că Denis îl îmbrânțește Alexandru și îl pedepsește pe primul, care protestează că Alex a început. Denis trebuie să afle că reacția lui este un răspuns la o provocare și că este responsabil pentru alegerea comportamentală făcută. De asemenea, Denis trebuie să afle că există și alte modalități de a reacționa la comportamentul agresiv și că trebuie să fie pregătit să accepte consecințele care decurg din propriile lui alegeri nepotrivite.

Învățătorul trebuie să ajute elevul să emită singur o judecată de valoare asupra propriului comportament: să ofere reguli comportamentale explicite și repetate consecvent; să-i ajute pe elevi să înțeleagă implicațiile sociale pe termen lung ale comportamentului lor, fără să impună un sistem de valori unic. Exemple: „Fapta ta încalcă regulile?” „Ești mulțumit de ceea ce ai făcut?” „I-ai ajutat pe ceilalți în vreun fel cu fapta ta?”

Învățătorul trebuie să-i ajute pe elevi să-și planifice schimbarea comportamentului, adică să transpună problemele teoretice în practică, dând astfel diverse sarcini elevilor; să-i ajute să identifice și să aprecieze relevanța propriilor opțiuni comportamentale. Planul trebuie extins după ce se înregistrează primele succese.

Exemple: „Cum ți-ai propus să urmezi regulile noastre?” „Pot să te ajut să îți duci la îndeplinire planul?” „Cum ai să te comporți când vei avea simț de răspundere?” „Iată cum s-au comportat alții în situații similare. Crezi că vreuna din aceste soluții e valabilă și în cazul tău?”

Învățătorul trebuie să obțină angajamentul elevului că va urma planul de schimbare a comportamentului: „Ai vreun plan potrivit?” „Vezi situația în perspectivă?” Angajamentul trebuie „pecetluit” dând mâna cu elevul sau punându-l să semneze un contract scris în acest

sens. Odată ce angajamentul a fost obținut, elevul trebuie să-l pună în practică imediat. Învățătorul poate verifica periodic eficiența acestuia.

Bibliografie:

- Iosifescu, Șerban (2001), *Management educațional pentru instituțiile de învățământ*, București;
- Iucu, R. (2000), *Managementul și gestiunea clasei de elevi*, Ed.Polirom, Iași;
- Niculescu, R.M. (1994), *A învăța să fii un bun manager*, Ed. Inedit, Tulcea;
- Stan, Emil (2002), *Managementul clasei de elevi*, Ed. Teora, București.

Contabilul... acel erou fără glorie!!!!

*administrator financiar Adriana Cristea
Casa Corpului Didactic „Grigore Tabacaru” Bacău*

Știați că în data de 13 iulie 1921 Regele Ferdinand I al României a aprobat Decret Regal pentru organizarea Corpului de Contabili autorizați și Experți contabili în România, fiind primul act normativ care reglementează profesia contabilă????

Pentru majoritatea persoanelor contabilul este cea ființă aducătoare de vești proaste. Când te sună contabilul precis ai greșit cu ceva sau îți spune că ai de plată ceva. Nu cred că este vreun manager sau antreprenor căruia să-i salte sufletul de bucurie când pe ecranul telefonului apare **contabila**. Nu știu dacă ați remarcat, dar majoritatea contabililor sunt semirespectați, de obicei spunându-li-se doamna/domnul urmate de un nume prescurtat, familiar. Poate și asta o spune ceva, cine știe?

Contabilitatea este știința și arta stăpânirii afacerilor și presupune urmărirea controlului și prezentarea fidelă a patrimoniului, a situațiilor financiare și a rezultatelor exercițiului prin intermediul documentelor de sinteză.

Reflectarea fidelă a realității economico financiare se face pe baza principiilor contabilității și anume: principiul continuității, a permanenței, a prudenței, evaluării separate a elementelor de activ și pasiv, principiul intangibilității, necompensării, a prevalenței economicului asupra juridicului.

Contabilitatea Casei Corpului Didactic Bacău este organizată în cadrul unui compartiment distinct, respectiv Compartimentul Financiar Contabil. Acesta asigură înregistrarea cronologică și sistematică a tuturor documentelor justificative, informarea ordonatorului de credite cu privire la execuția bugetului de venituri și cheltuieli, a patrimoniului aflat în administrare și întocmește contul anual de execuție a bugetului.

Având în vedere complexitatea postului, acesta implică:

- Obiectivitate în aprecierea și analiza situațiilor financiare, receptivitate, spirit de echipă;
- Cunoștințe temeinice în ceea ce privește sistemul organizatoric și financiar contabil;
- Cunoștințe solide în ceea ce privește legislația din domeniul financiar contabil;
- Capacitatea de a prelucra informațiile, de a le interpreta și de a le valorifica prin luarea de decizii sau prin furnizarea de date prelucrate altor factori decizionali.

Făcând o analiză de finanțare a unității noastre, s-a căutat și s-au găsit posibilități de finanțare și completare a resurselor pentru eficientizarea activității în toate sectoarele unității. Astfel, s-a reevaluat baza materială, dar și cea didactico-materială, spațiile destinate

activităților, cheltuielile au fost respectate conform prevederilor legale, care reglementează activitatea economico-financiară.

Realizarea unei bune gestiuni financiare este obligatia tuturor persoanelor care gestionează fonduri publice, astfel s-a acționat pentru asigurarea legalității, regularității și economicității, eficacității și eficienței în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public, prin garantarea normelor procedurale s-a garantat utilizarea fondurilor pentru cheltuielile de interes public.

Răspunderea de îndeplinirea sarcinilor prevăzute de Legea contabilității 82/1991, de regulamentul de aplicare a acesteia, precum și celelalte reglementări legale în vigoare, pe linie economică și financiar contabilă de corectitudine și legalitatea documentelor supuse vizei de control financiar preventive, de contractele încheiate în numele și pentru instituție.

Răspunderea potrivit legii pentru legalitatea, regularitatea și încadrarea în limitele angajamentelor bugetare, în privința operațiunilor pentru care s-a acordat viza de control financiar preventiv.

Unul din obiectivele majore ale instituției a fost reducerea continuă a costurilor în strânsă legătură cu planificarea veniturilor.

Funcția previzională a contabilității presupune determinarea costurilor standard antecalulate, determinarea acestora făându-se pe baza normelor de consum și de muncă științific fundamentate cât și pe baza analizei cheltuielilor înregistrate în ultimele perioade, valorile fiind luate în date comparabile.

În funcție de aplicarea politicilor contabile s-a avut în vedere asigurarea structurii analitice a diferitelor forme de finanțare (bugetul de stat, venituri proprii, finanțare externă, sponsorizări, parteneriate) și a structurii analitice de cheltuieli (cheltuieli de personal, bunuri și servicii, investiții).

Pentru echilibrarea bugetelor de venituri și cheltuieli am diminuat cheltuielile de la bugetul statului și am contribuit prin veniturile proprii ale instituției la îmbunătățirea bazei materiale, dotarea laboratorului de informatică cu mobilier și aparatură birotică de ultimă generație.

Actuala situație economico-financiară determină pe de o parte reprioritizarea și reevaluarea unor obiective, iar pe de altă parte identificarea acelor metode și instrumente care să permită utilizarea cu eficiență a resurselor financiare puse la dispoziție prin bugetul de stat sau din venituri extrabugetare.

Datorită sistemului informatic se poate gestiona cu ușurință orice proiect indiferent de mărimea și complexitatea lui.

Soluționarea situațiilor de criză neprevăzute, stabilirea priorității executării sarcinilor, abilitatea de comunicare cu reprezentanții instituțiilor ierarhic superioare, punctualitate, planificare și organizare a operațiilor și activităților au fost principalele activități impuse.

Adecvarea la complexitatea muncii se exprimă prin nivelul activității de concepție, activității de analiză, activității de sinteză și activității de rutină, respectarea prevederilor normativelor interne și procedurilor de lucru prin îmbunătățirea sistemului informatic, experiența în muncă și efortul intelectual au fost principalele atuuri în adaptarea la cerințele actuale, responsabilitatea postului presupunând un grad mare de complexitate și solicitare în luarea unor decizii, păstrarea confidențialității, coordonarea unor proiecte, integrarea în efortul colectiv depus de echipa din care fac parte.

Calitățile pe care trebuie să le aibă un contabil șef se pot împărți în mai multe grupe, având drept criteriu, pe de o parte calitățile subiective, respectiv cunoștințe manageriale, deprinderi, caracter, iar pe de altă parte, conținutul activității, cunoștințe și capacitatea de a lucra cu factorul uman.

Printre trăsăturile contabilului șef se numără inteligența, energia, perspicacitatea, capacitatea de a lua hotărâri, pasiunea pentru lucrul cu salariații, receptivitate față de progresul tehnic, integritatea și spiritual de dreptate. Printre calități se regăsesc și spiritual de disciplină, devotement față de activitatea și obiectivele instituției, spiritul de răspundere, efortul de perfecționare în teoria și practica managerială. Contabilul trebuie să descifreze situațiile complexe și să le pătrundă sensul, determinând esențialul și relațiile logice dintre ele și să găsească cu ușurință soluții pentru rezolvarea situațiilor.

În încheiere, vă propun nu să ridicăm vreo statuie contabilului fără glorie, nici să ne uităm la el ca la un erou al luptei cu cifrele, ci să îi recunoaștem meritele acestui coleg!

Agresivitatea la copii, o problemă a societății actuale

Secretar șef Dumitrița Toporaș

Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

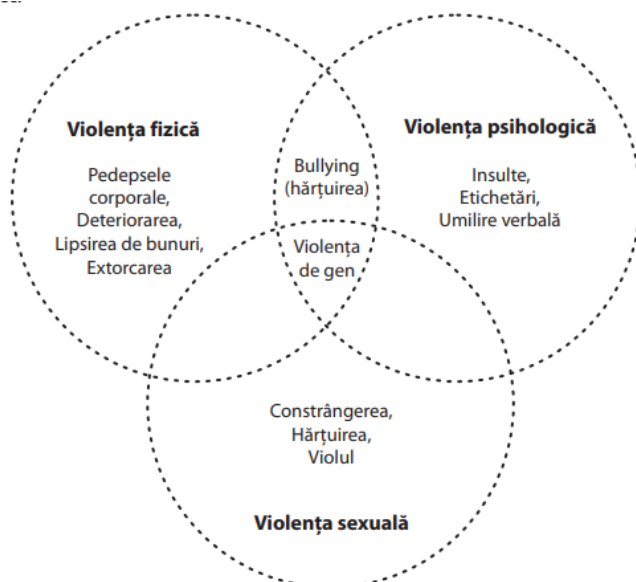
Suntem acum într-o eră caracterizată de un ridicat acces la gadgeturi, internet, arme și muniții, acte de terorism, furie, găști și violență, un mediu care favorizează expunerea a mult prea mulți copii de vârstă școlară la un nivel ridicat de violență în mediul lor social. Deși „modalitatea socio-emoțională prin care trauma determină delincvență și violență pentru unii tineri dar nu și pentru alții, nu sunt încă pe deplin înțelese” (Maschi & Bradley, 2008, p. 126), cercetătorii au demonstrat că tinerii care raportează niveluri ridicate de expunere la traume sunt mult mai predispuși la violență și delincvență. Un stil de viață stresant, experiențele traumatice, problemele emoționale nerezolvate și furia asociate copiilor de școală poate duce la furie continuă, comportamente agresive, și la alte forme de violență în interiorul sau în afara școlilor. (Maschi & Bradley, 2008; Turner, Powell, Langhinrichsen-ROHLING, & Carson, 2009)

Cel mai frecvent tip de agresiune între colegi în școli este abuzul verbal. Studiile efectuate asupra copiilor expuși la mass-media violente au arătat că aceștia pot deveni insensibili la violență, imită violența și manifestă un comportament mai agresiv. Copiii mai mici și cei cu probleme emoționale, de comportament sau de învățare pot fi mai influențați de imaginile violente. Mai mult decât atât, jumătate din copiii implicați în forme de agresiune sunt atât agresori cât și victime. Acești copii sunt unii dintre cei mai problematici copii cu probleme psihologice, ale căror relații interpersonale pot fi deteriorate permanent și a căror performanță academică poate fi afectată grav. Pe măsură ce înțelegem mai bine consecințele violenței psihologice acest raport dublează apelul realizat de Consiliul Europei către toate școlile pentru a adopta măsurile necesare preventive și de asistență. Se recomandă, de asemenea, ca personalul din școli să prevadă și un consilier specializat, calificat, pentru a răspunde victimelor cazurilor de violență emoțională.

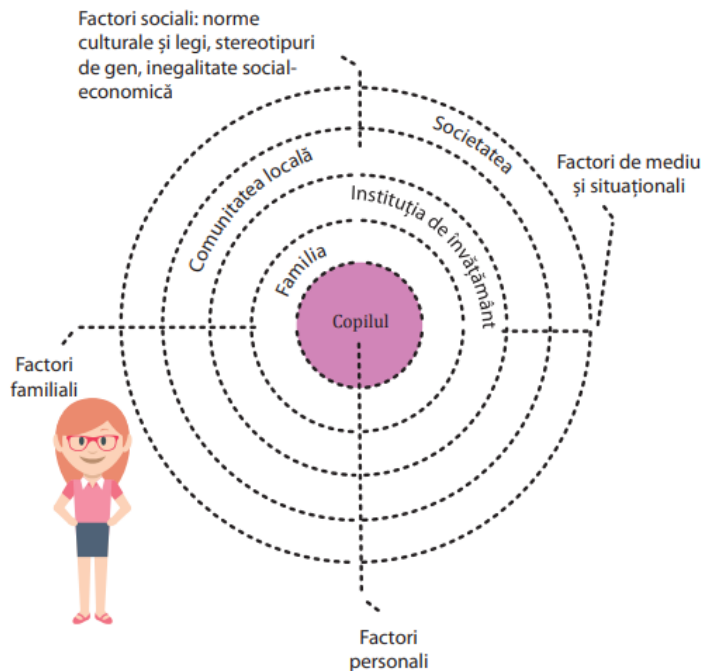
Tipuri de violență

În funcție de tipul acțiunilor agresive față de victimă, violența poate fi de natură fizică, psihologică (emoțională), sexuală și neglijare. Violența implică și discriminarea din diverse motive, exprimată prin prejudecăți și acțiuni pătinoare. După caracterul manifestării, se pot distinge acțiuni separate, singulare și sistematice (care au loc regulat) – bullying. Pentru a distinge o formă de violență relativ nouă, dar larg răspândită, care are loc în spațiul virtual, se folosește termenul „cyberbullying”. În funcție de componenta de gen care domină în multe cazuri de violență (în diverse tipuri), putem evidenția violența de gen. Pedepsele corporale aplicate elevilor de către profesori ocupă un loc aparte printre tipurile de violență care au loc

în instituțiile de învățământ. Clasificarea tipurilor de violență este prezentată în imaginea de mai jos.

Factorii care influențează violența Printre cei mai importanți factori care pot contribui la răspândirea violenței în instituția de învățământ se evidențiază cei personali, familiali, de mediu, situaționali și sociali. Factorii violenței sunt prezentați în imagine de mai jos:

Prevenirea acestor comportamente se realizează în două etape: prevenirea primară a violenței și prevenirea secundară a violenței.

Acțiunile de *prevenire primară* a violenței sunt adresate tuturor elevilor și urmăresc formarea comportamentelor prosoziale, abilităților și deprinderilor de dezvoltare și menținere a relațiilor interpersonale sănătoase.

Activitățile de *prevenire secundară* a violenței se referă la elevii care riscă mai mult decât ceilalți să devină inițiatori sau victime ale violenței, în virtutea unor particularități de personalitate, statutului socio-economic al familiei, situației de viață și altor factori. Prevenirea secundară are ca scop identificarea timpurie a factorilor de risc și prevenirea violenței față de acești copii.

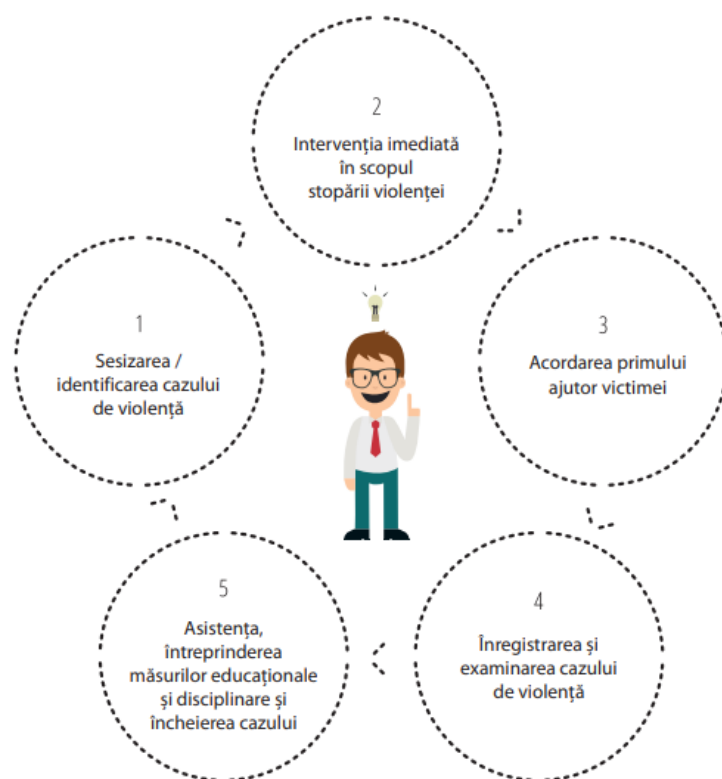
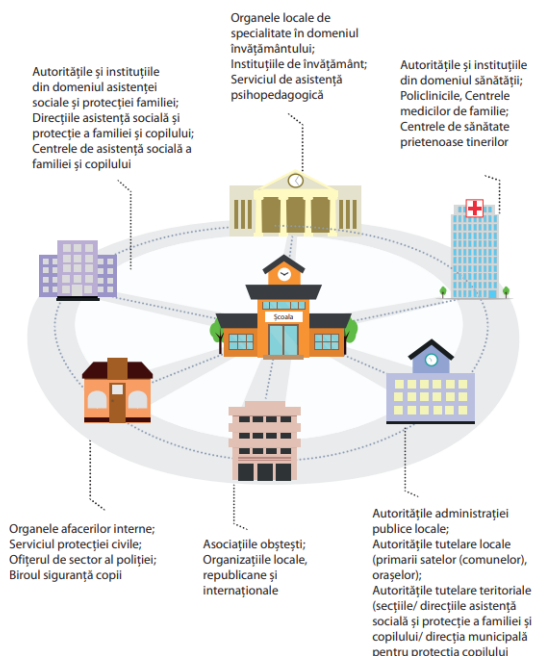
Implicare instituției de învățământ în scopul prevenirii violenței și intervenției în cazurile de abuz sunt foarte importante.

Colaborarea și strânsa legătură cu celelalte instituții implicate în prevenirea violenței pot salva și schimba chiar viața unui viitor adult.

Inițiatorii violenței, la fel ca și victimele, au nevoie de ajutorul psihologului/pedagogilor, prin urmare specialiștii au creat o schemă a acțiunilor de identificare și intervenție în cazurile de violență în instituția de învățământ:

Părinții au dreptul să primească la timp și în volum deplin informații despre comportamentul copilului lor, acțiunile violente comise de el sau față de el și consecințele acestora, măsurile întreprinse de angajații instituției de învățământ. Unii acceptă din prima ajutorul altii nici nu vor să audă.

UNESCO Centrul de informare UNESCO în

domeniul educației despre HIV și sănătate (UNESCO HIV and Health Education Clearinghouse) - Conține o vastă bază de date cu resurse educaționale, informaționale, promoționale, metode și normative, cercetări, declarații, strategii și articole științifice, ghiduri practice și materiale audiovizuale pe un spectru larg de subiecte referitoare la educația în domeniul sănătății și prevenirii HIV, drepturilor omului, egalității de gen, bullying-ului, stigmei și discriminării etc. în mai mult de 50 de limbi, inclusiv în limbile țărilor Europei de Est și Asiei Centrale. Elaborat și susținut de UNESCO.

Bibliografie:

https://edu.ro/management_cazuri_violenta;

https://mecc.gov.md/sites/default/files/prevenirea_violentei_in_institutia_de_invatamant_ghid_metodologic.pdf;

<http://hivhealthclearinghouse.unesco.org/>;

<http://www.isjbacau.ro/informatii-bullying-violenta/informatii-bullying-violenta>.

Anxietatea de performanță la copii

*Profesor învățământ primar Adriana Istrate-Ștefănescu
Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău*

Anxietatea este un răspuns natural la stres pe care fiecare persoană îl experimentează la un moment dat în viață. Cu toate acestea, atunci când anxietatea devine persistentă și începe să interfereze cu activitățile zilnice, poate fi un motiv de îngrijorare, în special la copii. Anxietatea la copii nu este neobișnuită și se poate manifesta în diferite moduri. În calitate de părinți, îngrijitori sau profesori, este esențial să înțelegem semnele și simptomele anxietății la copii, astfel încât să poată fi oferit ajutor adecvat.

Anxietatea este un sentiment de îngrijorare, nervozitate sau neliniște în legătură cu ceva cu un rezultat incert. Este un răspuns natural la stres care poate fi de ajutor în anumite situații, cum ar fi în timpul unui examen sau înainte de un interviu de angajare. Cu toate acestea, atunci când anxietatea devine persistentă și începe să interfereze cu activitățile zilnice, poate fi un motiv de îngrijorare. Anxietatea nu se limitează la adulți; copiii pot experimenta, de asemenea, anxietate. De fapt, tulburările de anxietate sunt una dintre cele mai frecvente afecțiuni de sănătate mintală la copii. Potrivit Asociației pentru Anxietate și Depresie din America (ADAA), tulburările de anxietate afectează unul din opt copii.

Există mai multe **tipuri de tulburări** de anxietate care pot afecta copiii, inclusiv:

Tulburare de *anxietate generalizată* (TAG): Copiii cu TAG se confruntă cu îngrijorări excesive și incontrolabile cu privire la o varietate de lucruri, cum ar fi școala, familia, prietenii sau sănătatea.

Tulburare de *anxietate de separare*: Copiii cu tulburare de anxietate de separare au o frică excesivă de separare de părinți sau îngrijitori.

Tulburare de *anxietate socială*: Copiii cu tulburare de anxietate socială au o teamă intensă de a fi judecați sau respinși în situații sociale.

Fobii specifice: Copiii cu fobii specifice au o frică intensă de un anumit obiect sau situație, cum ar fi animalele, înălțimile sau zborul.

Tulburare de panică: Copiii cu tulburare de panică experimentează atacuri de panică neașteptate și recurente, care sunt însoțite de simptome fizice, cum ar fi transpirație, tremurături sau palpitații ale inimii.

Tulburare *obsesiv-compulsivă* (TOC): Copiii cu TOC au gânduri, imagini sau impulsuri (obsesii) persistente și intruzive care îi determină să efectueze comportamente repetitive sau acte mentale (compulsii) pentru a reduce anxietatea

Anxietatea la copii se poate manifesta în diverse moduri, iar **simptomele** pot diferi în funcție de vârsta copilului. Unele semne și simptome comune de anxietate la copii includ:

Simptome fizice: dureri de cap, dureri de stomac, greață, vărsături, diaree, probleme de somn, oboseală, tensiune musculară, neliniște, transpirație.

Simptome comportamentale: evitarea situațiilor sociale, refuzul de a merge la școală sau la grădiniță, plâns, agitații sau crize de furie, îngrijorare excesivă cu privire la lucruri care sunt dincolo de controlul lor, căutarea constantă a asigurării de la părinți sau îngrijitori, perfecționism, dificultate de concentrare, iritabilitate.

Cauzele anxietății la copii pot varia și pot fi legate de factori genetici, de mediu sau sociali. Copiii care au antecedente familiale de tulburări de anxietate sunt mai predispuși să dezvolte ei înșiși anxietatea. Factorii de mediu precum stresul acasă sau la școală, evenimentele traumatiche sau expunerea la violență pot contribui, de asemenea, la anxietatea copiilor. În plus, copiii care au dificultăți în reglarea emoțiilor sau care au tendința de a se îngrijora pot fi mai susceptibili la dezvoltarea anxietății. Anumite afecțiuni medicale sau medicamente pot provoca, de asemenea, anxietate la copii. Este important să rețineți că anxietatea poate apărea fără o cauză sau un declanșator evident.

Anxietatea poate avea un impact semnificativ asupra vieții copiilor, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Dacă este lăsată negestionată, anxietatea poate duce la dificultăți academice, izolare socială și probleme de sănătate fizică. Anxietatea poate crește, de asemenea, riscul de a dezvolta depresie și alte afecțiuni de sănătate mintală mai târziu în viață.

Gestionarea anxietății la copii poate fi un proces provocator, dar este esențial să abordăm problema cât mai devreme posibil. Iată câteva sfaturi pentru gestionarea anxietății la copii:

Este esențial să se creeze un mediu sigur și de sprijin pentru ca copiii să-și exprime temerile și preocupările. Părinții, îngrijitorii și profesorii ar trebui să asculte grijile copiilor și să le valideze sentimentele. Învățarea copiilor abilități de adaptare îi poate ajuta să-și gestioneze anxietatea. Tehnicile simple, cum ar fi exercițiile de respirație profundă, mindfulness și auto-vorbirea pozitivă, pot fi eficiente în reducerea anxietății. Încurajarea obiceiurilor sănătoase, cum ar fi exercițiile regulate, o dietă sănătoasă și o bună igienă a somnului, poate ajuta la reducerea anxietății la copii. Practicarea tehnicilor de relaxare, precum yoga sau meditația, poate ajuta copiii să se relaxeze și să reducă anxietatea.

Dacă anxietatea afectează în mod semnificativ viața unui copil, poate fi necesară căutarea ajutorului profesional de la un profesionist în sănătate mintală, cum ar fi un terapeut sau un consilier. Anxietatea copilului interferează cu capacitatea acestuia de a merge la școală sau de a participa la activități sociale. Anxietatea copilului provoacă simptome fizice, cum ar fi dureri de cap sau de stomac. Anxietatea copilului provoacă suferință semnificativă copilului sau familiei sale.

Strategii de prevenire a anxietății pentru copii

Prevenirea anxietății la copii poate fi o provocare, dar există câteva strategii pe care părinții, îngrijitorii și profesorii le pot folosi pentru a ajuta la reducerea riscului de anxietate. Acestea includ:

încurajarea copiilor să-și exprime sentimentele; învățarea copiilor abilități de adaptare, cum ar fi respirația profundă, atenția și vorbirea de sine pozitivă; oferirea unui mediu sigur și de sprijin pentru copii pentru a-și exprima grijile și preocupările; încurajarea obiceiurilor sănătoase, cum ar fi exercițiile regulate, o dietă sănătoasă și o bună igienă a somnului; ajutând

copiii să dezvolte un sentiment de control și autonomie, oferindu-le responsabilități adecvate vârstei și oportunități de luare a deciziilor; reducerea expunerii la situații stresante, cum ar fi violența în mass-media sau presiunea academică excesivă.

Anxietatea este o afecțiune comună și tratabilă la copii, dar poate avea un impact semnificativ asupra vieții lor de zi cu zi dacă este lăsată negestionată. Recunoașterea semnelor și simptomelor de anxietate la copii și căutarea ajutorului profesional, dacă este necesar, îi poate ajuta pe copii să-și gestioneze anxietatea și să-și îmbunătățească bunăstarea generală. Prin crearea unui mediu sigur și de susținere, predarea abilităților de adaptare și încurajarea obiceiurilor sănatoase, părinții, îngrijitorii și profesorii pot ajuta copiii să dezvolte instrumentele de care au nevoie pentru a-și gestiona anxietatea și a prospera.

Bibliografie:

- American Psychiatric Association, Manual de Diagnostic și Statistică a Tulburărilor Mentale (DSM-IV-TR), Editura Asociația Psihiatrilor Liberi din România, București, 2003;
- Banea Silvia, Morărașu Violanda Cristina, Ghid de resurse practice pentru activitatea de cconsiliere, Editura Performantica, Iași, 2009;
- Drugaș Ioana, 100 e idei despre și pentru adolescenți, Editura Primus, Oradea, 2012.
- Durkheim Émile, Despre sinucidere, traducere de Mihaela Calcan, Institutul European, Iași, 2007;
- Feraru Daniela Petronela, Costurile sociale ale migrației externe din România, Editura Lumen, Iași, 2007;
- Gavin Andrews, Creamer Mark, Crino Rocco, Hunt Caroline, Lampe Lisa, Page Andrew, Psihoterapia tulburărilor anxioase, Editura Polirom, Iași, 2013;
- Lăzărescu Mircea, Nireștean Aurel, Tulburările de personalitate, Editura Polirom, Iași, 2015;
- Neamțu Cristina, Devianța școlară. Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor, Editura Polirom, Iași, 2013.

Cooperare și competiție în grupul școlar

*Profesor învățământ primar Anca-Mihaela Nastasă
Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău*

Munca în echipă favorizează și stimulează învățarea prin cooperare, produce totodată competiția între echipele aflate la același nivel. Se știe că într-o echipă este favorizată interacțiunea și comunicarea între membri, se pune bază și pe aportul individual al fiecăruia, fiecare membru dorind să-și ducă la bun sfârșit sarcina primită.

Clasele de elevi diferă în funcție de membrii care îi are deoarece copiii sunt diferiți și au nevoi diferite, de aceea rolul cadrului didactic este de a crea un mediu favorabil dezvoltării lor intelectuale, dar și psiho-emoționale. Interacțiunea dintre elevii unei clase are la bază două tipuri de relații: colaborare și competiție. Angajarea elevilor în rezolvarea sarcinilor de învățare se face în contextul unei interacțiuni bazate fie pe relații de competiție, fie pe relații de cooperare. Cele două tipuri de interacțiuni - cooperare și competiție – vor avea efecte diferite pe plan atitudinal, pe plan motivațional, dar și în ceea ce privește gradul de participare la îndeplinirea sarcinilor și al performanțelor individuale. *Competiția* reprezintă rivalitatea mutuală sau o luptă între două sau mai multe persoane pentru atingerea unui scop indivizibil (Golu, 1974, p. 158). Competiția reprezintă o formă motivațională a afirmării de sine, în care individul rivalizează cu ceilalți pentru dobândirea unei situații sociale sau a superiorității,

iar *cooperarea* este o activitate orientată social, în cadrul căreia individul colaborează cu ceilalți pentru atingerea unui țel comun (Ausubel, Robinson, 1981, p. 491).

Prin competiție se înțelege motivația de a fi mai bun, o stimulare a individului de a-și depăși propriile limite, dar și o modalitate prin care se promovează cele mai înalte aspirații și de a te afirma în mod individual, de a te face remarcat din rândul celorlalți. O strategie care se aplică, în permanență, în mod individual nu are prea multe șanse de reușită în cadrul unui colectiv. Competiția nu se poate realiza decât între elevii cu un nivel apropiat de pregătire, excluzând pe cei care nu au competențe deosebite. Competiția reprezintă o modalitate de autodepășire de sine și nu o metodă de cooperare la nivelul clasei.

În relațiile competitive se remarcă întotdeauna elevii buni, cu performanțe ridicate, ceilalți fiind lăsați în urmă. În unele cazuri, consecințele acestui fapt afectează anumiți copii pe termen lung (în cazul copiilor mai puțin dotați, care se vor considera mult inferiori și care cu timpul își vor pierde încrederea în forțele proprii). Competiția vizează succesul școlar individual, iar în plan colectiv putând genera, în mod indirect, unele eșecuri.

Cooperarea desemnează interacțiune între membrii grupului, bună înțelegere și armonie la nivelul unui colectiv, posibilitatea de a comunica cu ceilalți, de a dobândi stimă de sine și încredere în forțele proprii. În cadrul acestei cooperări, profesorul are rolul de mediator, de consultant, de a încuraja fiecare membru al grupului să-și ducă responsabilitățile la bun sfârșit. În cadrul colectivului, elevii interacționează mult mai bine unii cu ceilalți și ajung să dobândească o receptivitate mai mare în acumularea cunoștințelor. Succesul în învățare este determinat de munca în echipă, aceasta însemnând atât cooperare, cât și competiție, fiind practic o îmbinare armonioasă a celor două concepte.

Învățarea eficientă și productivă este dată de munca în echipă, de colaborare, de interacțiune, de ajutor reciproc, de comunicare. Totuși clasa ca întreg coerent și bine organizat reprezintă rezultatul unei îmbinări între cooperare și metodele competitive, între munca în echipă și cea individuală.

În mod tradițional, mediul școlar a fost perceput ca un mediu competitiv, resimțit în acest fel de elevi. Climatul afectiv pozitiv din colectivele de elevi poate avea o contribuție hotărâtoare la obținerea unor performanțe superioare, deși mediul școlar păstrează încă o organizare competitivă. Multe cadre didactice consideră că numai relațiile competitive stimulează o motivație puternică, dar trebuie luată în considerare eficiența deosebită a grupurilor de elevi care îndeplinesc o sarcină de învățare comună, ceea ce ne orientează spre importanța funcționării unor grupuri prin cooperare.

Făcându-se o comparație între activitățile care au presupus colaborarea și cele care s-au bazat pe competiție, s-a constatat o mai mare eficiență a activităților atunci când elevii au cooperat (tehnica SINELG, știu-vreau să știu-am învățat, citirea cu predicții, metoda mozaicului, metoda cubului, ciochinele, turul galeriei, brainstorming-ul, metoda pălăriilor gânditoare), față de metode și procedee tradiționale, care au presupus competiția. Elevii au lucrat mult mai eficient, au asimilat mai ușor noile cunoștințe, au cooperat mai mult și au fost mai comunicativi. În cadrul activităților au fost implicați toți elevii, chiar și cei mai timizi. Prin folosirea metodelor tradiționale, nu toți elevii s-au implicat în activitate, doar unii dintre ei au reușit să realizeze obiectivele la nivel mediu și ridicat.

Metodele tradiționale, care presupun competiția nu pot fi excluse în totalitate, ci trebuie îmbinate armonios cu cele moderne, care presupun cooperarea, astfel încât să-i ajute pe elevi să gândească în mod eficient, critic, creativ și constructiv.

Dacă relațiile de cooperare vizează ca elevii să lucreze împreună pentru atingerea obiectivelor, atunci cele de competiție antrenează indivizi și grupuri care rivalizează pentru însușirea unei noi poziții superioare.

Competiția produce efecte, în primul rând, pe plan motivațional. Subiecții fac eforturi mai mari, au aspirații mai înalte, perseverează pentru atingerea scopurilor și luptă să fie pregătiți pentru a face față condițiilor unei societăți organizate pe principiile competiției. Competiția face sarcinile școlare mult mai atractive, iar elevii își pot aprecia mai realist propriile capacități și le pot compara cu ale altora dezvoltându-și spiritul critic și autocritic. Ea are însă și o serie de efecte negative. În grupurile competitive s-a constatat o creștere a numărului comportamentelor agresive, ostile, a conflictelor dar și a atitudinilor de opoziție.

Pentru eficientizarea activității de grup, un factor important este stilul interpersonal al membrilor ce interacționează. Cercetătorii au făcut o distincție între *cooperanți* și *competitori*. Cooperanții sunt mai flexibili, sunt mult mai atenți în ceea ce privește relațiile interpersonale și sunt preocupați ca cei din grup să obțină beneficii. Un competitor, dimpotrivă, va dori să se afirme, să-și impună ideile în fața celorlalți și va fi prea puțin interesat de menținerea relațiilor interpersonale agreabile. În cazul în care indivizi cu orientări interpersonale diferite se întâlnesc în cadrul unui grup, rezultatul îl reprezintă conflictul.

Profesorii trebuie să cunoască bine elevii și să constituie grupurile de lucru ținând cont de eventualele incompatibilități. Buna funcționare a grupului de lucru presupune predispoziția spre colaborare cu alții, în timp ce tendințele egocentrice și dorința personală de a excela în cadrul activității colective grevează asupra succesului grupului.

Competiția exagerată conduce la frustrare, la anxietate, la sentimente de nesiguranță la copiii mai puțin înzestrați care sunt tentați să abandoneze lucrul. De aceea, este mai recomandabilă competiția între copiii cu niveluri cognitive relativ apropiate.

Procesul competitiv se caracterizează printr-o slabă interacțiune între colegi, printr-o lipsă de comunicare sau prin comunicarea unor informații false, prin lipsa încrederii reciproce, toate acestea conducând la scăderea coeziunii grupului.

În ceea ce privește cooperarea, s-a constatat o interacțiune mai bună între elevi, o ameliorare a comunicării, a atitudinilor reciproce și a coeziunii grupului. Procesul de cooperare se caracterizează prin comunicarea deschisă între parteneri, fiecare fiind interesat să transmită informațiile semnificative și pe cele mai relevante.

Relațiile de cooperare dezvoltă sentimente de simpatie și prietenie, de încredere, de disponibilitate la solicitările celuilalt. Cooperarea favorizează un climat mai destins, lipsit de tensiuni, în care fiecare poate să lucreze potrivit propriilor capacități. Chiar și elevii cu potențial intelectual mai scăzut au posibilitatea să contribuie la obținerea de rezultate bune de către grup. Toate acestea generează creșterea stimei de sine, a încrederii în forțele proprii, dar și a valorizării competențelor celorlalți.

Interactivitatea presupune demersuri educative axate pe cooperare, însă atingerea finalităților educaționale se realizează și prin demersuri individualizate, personalizate, prin asumarea de către elevi a responsabilității propriiei învățări, a propriilor achiziții, inclusiv a calității de competitor în relațiile cu alții.

Educarea și instruirea tinerelor generații presupune, atât competențe sociale, de interrelaționare, de integrare activă în grup, formate prin acțiuni de cooperare, cât și competențe funcționale la nivel cognitiv, capacități de cunoaștere, înțelegere, explicare, interpretare, gândire critică, de luare a deciziilor, de valorizare practică a experiențelor de învățare, capacități ce presupun mecanisme de diferențiere, de individualizare și de personalizare, cultivate prin competiție. Pornind de la paradigma competenței și a interactivității, cooperarea și competiția sunt fenomene necesare, fiind într-un raport de interdependență funcțională care asigură formarea personalității elevului.

Bibliografie:

- Cucuș, Constantin, 2002, *Pedagogie*, Iași: Polirom, p. 48;
- Iucu, Romiță, 2000, *Managementul și gestionarea clasei de elevi*, Iași: Polirom, p. 76;
- Mihăescu, Mirela, Dan, Ioana, Opera, Camelia, 2010, *Metode activ-participative aplicate în învățământul primar*, București: Didactica Publishing House, p.37;
- Ulrich, Cătălina, 2011, *Sociologia educației, Manual elaborat în cadrul – „Proiectului pentru Învățământul Rural”*, proiect co-finanțat de către Banca Mondială, Guvernul României și comunitățile locale, p. 23 - 25.

Meseria de a fi părinte...

*Profesor Karsli Ella-Roxana Hărățău
Școala Gimnazială Nr. 200 București*

Motto

„Dacă nu îl învățăm nimic pe copil din trăirea corectă, nu avem niciun motiv să ne plângem că merge într-o direcție greșită. Nu e greșeala lui, e neglijența noastră”, Wilson Mizner.

Și totuși... doamna învățătoare îți transmite că elevul ei și copilul tău, este neastâmpărat, că nu scrie îngrijit, că deranjează orele, că nu ascultă, că lovește colegii, dar... tu nu ai observat nimic niciodată. Mereu, când soseai acasă, era curat, sătul, odihnit și se relaxa în fața televizorului. Ba uneori sârea pe pat de bucurie că ai intrat în camera lui. Îți arăta realizările lui de la școală, dar tu prea obosit, îi spuneai că totul e bine și frumos fără să te uiți măcar. Îți arăta zeci de lucruri, dar îi spuneai că nu e timpul potrivit pentru ele. Nu aveai timp nici măcar să îi citești o poveste sau să îl întrebi ce a mai învățat la școală, dar ești foarte mulțumit de el. A învățat sigur câteva cuvinte în limba engleză de la desene animate. A schimbat câteva caiete, poate a stricat ghiozdanul, i l-ai schimbat și totuși... doamna învățătoare este mereu nemulțumită. Ce este de făcut? Îți adresezi această întrebare, asta desigur dacă mai ai timp.

E timpul să afli ce se întâmplă! Știi că nu ai un copil extraordinar, iar asta se poate datora faptului că ai greșit undeva. Tu, părintele lui, deși nu ai vrut, uneori nu ai procedat tocmai bine. Trebuie doar să îți faci timp să recunoști asta și să dorești să schimbi lucrurile. Și mai e nevoie de ceva. De... iubire! Oferă-i copilului tău în fiecare zi atât cât poți. El cu siguranță va vrea să fie ore întregi cu tine, dar se va mulțumi cu ceea ce îi poți oferi tu. Dăruiește-i câteva minute din tot sufletul iar minutele se vor transforma în ore. Acordă-i atenție și vei observa că e fericit. Laudă-i cele mai mici și poate pentru tine cele mai neînsemnate fapte, dar atât de importante pentru el și va dori întotdeauna să îți facă pe plac. Apreciază-i eforturile iar rezultatele nu vor întârzia să apară.

Și nu trebuie uitat faptul că, dacă greșește nu trebuie neapărat să fie pedepsit. Poate ai uitat să îi stabilești niște reguli și greșeala lui s-a produs fără să își dea seama că te va supăra. Uneori, faptul că îl ignori poate fi cea mai aspră pedeapsă pentru el. Și ar mai putea fi ceva! Oferă-i mici recompense pentru faptele bune.

Nimic nu i-ar plăcea mai mult decât să meargă la plimbare cu tine, să îi citești o poveste sau pur și simplu să stați unul lângă celălalt să depănați amintiri. Crezi că e prea mult pentru tine?...

Este adevărat că în viață nu ai timp pentru toate. Mai ales dacă ai pierdut primii pași din viața copilului tău, că nu ai auzit primele lui cuvinte, că nu i-ai laudat primul desen sau

primele litere scrise, că nu ai ascultat prima poveste citită de el... și lista poate continua.
Pentru toate acestea... TREBUIE SP ÎI FII MEREU ALĂTURI!

Bibliografie:

1. https://www.google.com/search?q=ppt+lectorate+cu+parintii+&rlz=1C1GCEA_enRO1012RO1012&sxsrf=ALiCzsZB_bb0TWbpYEIacrHcO68TbGDmyg%3A1668347638432&ei=9vZwY8f0GY-Jxc8PtvWheA&ved=0ahUKewjHx-aip6v7AhWPRPEDHbZ6CA8Q4dUDCA8&uact=5&oq=ppt+lectorate+cu+parintii+&gs_lcp=Cgxnd3Mtd2l6LXNlcnAQAzIECCMQJzoKCAAQRxDWBBCwA0oECEYYAEoECEYYAFDuBVi_DWDbFGgBcAF4AIABqgGIACQIkgEDMC43mAEAoAEByAEIwAEB&sclient=gs-wiz-serp

FIȘĂ DE LUCRU – Recapitulare

*Profesor învățământ primar Lăcrămioara Lovin
Școala Gimnazială Berești-Tazlău*

Tema: Numerele până la 1000

Nume: _____

Data: _____

● Exercițiul 1. Numărăm cu plăcere! 😊

Privește imaginea cu **cuburile numerice** și scrie numărul format.

 (3 sute) (2 zeci) (4 unități)

👉 Numărul este: _____

Scrie-l și în cuvinte: _____

● Exercițiul 2. Completează șirurile! 🧩

(Imagine: linie cu baloane colorate pe care sunt scrise numere)

a) 480, 490, ____, ____, 520

b) ____, 305, 315, ____, 335

c) 700, ____, ____, 730, ____

💡 **Observă regula!**

● Exercițiul 3. Compararea numerelor 🐘 🐭

(Imagine: elefant și șoricel, pentru < și >)

Scrie semnul potrivit: <, >, =

a) 428 ____ 482

b) 999 ____ 900

c) 505 ____ 505

d) 670 ____ 607

● Exercițiul 4. Rezolvă calculele! ➡

(Imagine: creion, riglă, cărți de matematică)

a) $234 + 120 =$ _____

b) $870 - 240 =$ _____

c) $500 + 90 + 3 =$ _____

d) $300 + 400 =$ _____

e) $1000 - 555 =$ _____

● **Exercițiul 5. Problema veselă** 🛒 🌻

(Imagine: coș cu mere colorate)

Într-un coș sunt 245 mere roșii 🍎 și 120 mere verzi 🍏.

Câte mere sunt în total în coș?

👉 **Rezolvare:**

Răspuns: _____

🌟 **Descriptorii de performanță**

Nivel	Descriptor de performanță
✅ Foarte bine	Recunoaște și scrie corect numerele până la 1000; completează șiruri și rezolvă corect toate exercițiile.
😊 Bine	Scrie și compară corect majoritatea numerelor; rezolvă calcule simple și problema.
😐 În curs de formare	Identifică unele numere până la 1000, dar are nevoie de sprijin la calcule și problemă.

Utilizarea Resurselor Educaționale Deschise în activitățile online

*Profesor învățământ primar Paula-Maria Rădulescu
Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești, jud.Bacău*

La ce mă ajută RED?

- oferă posibilitatea de a crea și de a colabora la realizarea de materiale (cărți, chestionare, teme, jocuri, teste) de care oricine, de oriunde din lume se poate folosi, pe care le poate distribui și pe care le poate re-mixa și re-adapta;
- pot fi accesate gratuit sau cu o taxă moderată, de oriunde din lume și de pe orice tip de dispozitiv – de pe calculator, de pe tabletă sau de pe telefon;
- sporesc creativitatea și inovația și fac educația mult mai accesibilă pentru oricine, indiferent de vârstă, așezare pe glob sau posibilități financiare.

Care sunt beneficiile utilizării RED?

Profesorul - prima sursă ce stă la originea RED:

- obține feedbackul utilizatorilor;
- recunoaștere profesională și sporirea reputației;
- beneficii (de eficiență și culturale) asigurate prin abordarea colaborativă în procesul predării-învățării;
- acces la materiale calitative, pentru a îmbunătăți curricula;
- abordare colaborativă în procesul de predare-învățare-evaluare;
- intensificarea dialogului în cadrul școlii și în afara ei cu colegii;

- o mai mare disponibilitate a conținutului și concentrare pe experiența de învățare (inclusiv extinderea ariei de experiență de învățare și de participare);
- capacitate crescută de a sprijini elevii de la distanță;
- eficiență în producerea de conținuturi;
- noi parteneriate/legături cu instituții și organizații din interiorul, dar și din afara învățământului;
- amplificarea schimbului de idei și practici în cadrul școlii, sporirea rolului activităților de sprijin profesional (mentorat, consiliere etc.).

Elevii:

- calitate sporită și flexibilitate a resurselor educaționale;
- aplicarea cunoștințelor într-un context mai larg;
- libertatea de acces și oportunități sporite pentru învățare;
- suport pentru abordări centrate pe elev, individualizate, nonformale;
- dezvoltarea abilităților, prin elaborarea de RED generice care pot fi reutilizate și recontextualizate în diferite domenii;
- oportunități de a se implica în inițiative RED, prin contribuție la dezvoltarea RED, testare sau evaluare, prin activități de marketing, acționând împreună cu alți colegi sau individual, în calitate de ambasadori al RED.

Pentru a facilita educația interactivă online, pot fi utilizate diverse instrumente:

- platforme educaționale: Google Classroom, Microsoft Teams, Learning Apps, Edmodo, Kahoot, Padlet, Wordwall;
- aplicații: Mentimeter, Zoom, Google Jamboard, Google Forms.

Bibliografie:

- <https://cursuridigitale.ro/cursuri/curs-resurse-digitale-pentru-profesori>;
- <http://www.acces-deschis.ro/oer>;
- https://apti.ro/sites/default/files/Ghid-Resurse-educationale-deschise_0.pdf.

